

ပထမအကြိမ်၊ အုပ်စု-၅၀၀၀

၁၉၇၃၊ ဇူလိုင်-၁၅

မျက်နှာပုံးပန်းချီ

ညွှန်စေ

မျက်နှာပုံးရှိုက်

ရွှေစင်

ဘလောက်

ဘသစ်အင်ဆန်း

ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေသူ

အထောက်တော်လှအောင်က သန္တာအောင်စာပေ (၁၁၂၅၆)အတွက် သတင်းဂျာနယ် ပုံနှိပ်တိုက် (၁၀၈၀၅)၊ ၈၉၊

၃၉-လမ်း၊ ရန်ကုန်တွင် ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေသည်။

မြန်မာ့စာရေး

သတင်းဂျာနယ်၊ ၈၉၊ ၃၉-လမ်း၊ ရန်ကုန်။ ပုံနှိပ် - ၁၈၈၈၇

သတင်းဂျာနယ်စာစဉ်-၄

နှိုင်းငံရေးစာပေစွင့်ဖြူချက်-၀၅၈၇

၀၅၈၇ (က)

တော်လှန်ရေးခရီးဝယ်

ဘုံပေါက်သာကျော်

သတင်းဂျာနယ်

(၁၉၇၃၊ ဇူလိုင်-၁၅)

မာတိကာ

အမှာစာ

သေရေးရှင်ရေးဆွေးနွေးဖွဲ့

မဝေးကွာသောအတိတ်

တရုတ်လင်းရှိုင်းတွင်းစစ်ပညာ

ဂျာကလိုဘတ်သင်္ဘောကြီးကို

နောက်ဆုံးတွေ့ရခြင်း

သေနတ်-သေနတ်

ပူသိမ်သို့လေကြမ်း၍ရပြီ

ထောင်လွတ် ထောင်ကျများနှင့် ရောထွေးရခြင်း

ဘုံပေါက်သာကျော်လူမိုက်လော

မောင်စောထွီး

မောင်စိန်ထွန်း

မြသာ

ကျနော်၏ပီတိ

ကျနော်စွေးစပြေးဝက်စပြေးစပြေးရပြီ

လူမျိုးရေးအဓိကရုဏ်းကို

အသက်ပေးကာကွယ်ခြင်း

ဗိုလ်ရန်အောင်နှင့်အတူ စစ်တွေမြို့သို့ ချီတက်ခြင်း

စစ်တွေရှင်အုပ်ချုပ်ရေးဖွဲ့ကြပြီ

ကိုညိုထွန်း ဂျောက်ကျလုဆဲဖြစ်ရခြင်း

သိန်းပေါင်းများစွာ ရတနာသိုက်ရပြီ

အဝီစိငရဲကျသွားခြင်း

ကြောင်ကျော်ဇော

ပက်ဆစ်ဂျပန်တော်လှန်ရေးထဲ ခြေစုံပစ်ခတ်ခြင်း

ဝမ်းနည်းဘွယ်ရာရန်ပွဲ
 ဗိုလ်လက်ျာနှင့် ဆုံခဲ့ခြင်း
 ဘကြီးသနားပါတယ်
 ဂျပန်စစ်တက္ကသိုလ်မှပြေးပြီ
 အိန္ဒိယရှိ ဦးသိန်းဖေမြင့်ကို ဆက်သွယ်ခြင်း
 နေလိုလလို ဘုန်းတောက်ခဲ့သော ဦးပညာသီဟ
 အိန္ဒိယရှိ ဦးသိန်းဖေမြင့်ကို ဒုတိယအကြိမ် ဆက်သွယ်ခြင်း
 ကျနော်၏ဘခင်ခွင့်ပြုချက်

ရခိုင်ကျန်စစ်သားများ ရခိုင်ပြည်လာကြခြင်း

ဦးသိန်းဖေမြင့်ထံ တတိယလူလွှတ်ခြင်း
 ဝါယာလက်စက်ဖြင့်တိုက်သည်
 အသဲထိတ်စရာများ
 အရေးထဲဆလားပေါ်ပြီ
 သို့မဟုတ် အရေးထဲမဖြစ်သင့်တာဖြစ်ပြီ

ပက်ဆစ်ဂျပန်ကိုတော်လှန်ပြီ

ပေါက်တောမြို့ကို သိမ်းခြင်း
 ပထမဆုံး ရာထူးနှင့်ကြုံသည်
 မိုက်ရူးရဲလှထွန်းကျော်
 လိပ်ကျောက်စခန်းသို့ချီလေပြီ

မဟာမိတ်ကလိမ်ကျမှုများ ခံရခြင်း

ငါတို့ဘာလုပ်ကြမလဲ
 ဗြိတိသျှနယ်ချဲ့ကို ယှဉ်ပြိုင်ရပြီ

အမှာစာ (သို့မဟုတ်) စာရေးသူ
၏

တိုက်တွန်းစာ

၇-နှစ် ၄-လကျော် နိုင်ငံရေးအထိန်းသိမ်းခံဘဝမှ ၁၉၇၂ခု ဖေဖော်ဝါရီလ ၂၃-ရက်နေ့တွင် ကျနော် လွတ်လာခဲ့သည်။ ၁၉၇၂-ခုနှစ် မတ်လ ၃ရက်နေ့၊ ကျနော်တို့နေအိမ်တွင် ရခိုင်ပြည်နှင့် ဆီလျော်သော စီးပွားရေးလုပ်ငန်းဆောင်တာများ ထူထောင်ရေးစသည့်အချက်သုံးချက်ကို အခြေခံပြီး၊ ကျနော် သတင်းစာ ရှင်းလင်းပွဲ ပြုလုပ်ခဲ့သည်။

ယင်းသတင်းစာ ရှင်းလင်းပွဲတွင် သတင်းထောက်တစ်ဦးလည်းဖြစ်သော စာပေသမားတစ်ဦးလည်း ဖြစ်သော ကိုစောလှဖြူနှင့် မိတ်ဆက်ရင်း ရခိုင်ပြည်တွင် ဖြစ်ခဲ့သည့် တော်လှန်ရေးများကို သူတို့လူငယ်တစ်စု ပြုစုလျက်ရှိကြောင်းနှင့် ကျနော်၏အတွေ့အကြုံများကိုလည်း သိရှိလိုကြောင်း စသည်တို့ကို တင်ပြသည်။ ကျနော်မှတ်မိသမျှကိုပြောရန် ကျနော်တာဝန်ယူလိုက်သည်။

ကိုစောလှဖြူ၊ ကိုကျော်သိန်း စသောလူငယ်များ၊ ကျနော်ထံအကြိမ်ကြိမ်လာပြီး ကျနော်၏အတွေ့အကြုံ များကို အကြမ်းအားဖြင့် မှတ်တမ်းယူရင်း၊ ကျနော်အား ကျနော်ဖြတ်သန်းခဲ့သော တော်လှန်ရေးအတွေ့အကြုံ များကို စာရေးရန် တိုက်တွန်းလာကြသည်။ ကျနော်မှာ သွေးတိုးသရောဂါနှင့် နှလုံးရောဂါရှိနေရာ ကိုစောလှဖြူ တို့၏တိုက်တွန်းချက်ကို ဝမ်းနည်းစွာဖြင့် ကျနော်ငြင်းပယ်လိုက်ရသည်။

ကျနော်၏လုပ်ဘော်ကိုင်ဘက်များ ဖြစ်ခဲ့သူများကလည်း ကျနော်ဖြတ်သန်းခဲ့သော တော်လှန်ရေး အတွေ့အကြုံများကိုရေးရန် ဝိုင်းဝန်းတိုက်တွန်းကြသည်။ အခြားတွေ့ရသောရဲဘော်များကလည်း တိုက်တွန်း ကြသည်။ ခေတ်သမိုင်းတွင် အုပ်တစ်ချပ်ဖြစ်ရေးအတွက် ရေးရန်မလွဲသာ၍ ကျနော်တာဝန်ယူလိုက်ရသည်။

ကျနော်ဖြတ်သန်းခဲ့သောတော်လှန်ရေးအတွေ့အကြုံများအနက်၊ အမျိုးသားလွတ်လပ်ရေးအတွက် ဗြိတိသျှနယ်ချဲ့နှင့် ဖက်ဆစ်ဂျပန်တော်လှန်ရေးလုပ်ရပ်များကို ရေးသားရန် ကျနော်ဆုံးဖြတ်လိုက်သည်။ တကဲ့ တကယ်ရေးသည့်အခါ များစွာအခက်အခဲတွေ့သည်။ တော်လှန်ရေးလုပ်ရပ်များထဲတွင် ကျနော်လုံးဝမမှတ်မိ ချက်များရှိသည်။ ဝိုးတဝါးမှတ်မိချက်များရှိသည်။ အတော်အသင့်မှတ်မိချက်များရှိသည်။ ကွင်းကွင်းကွက်ကွက် မှတ်မိချက်များရှိသည်။ ထို့အတူ ၁၃၀၀-ပြည့်အရေးတော်ပုံကြီးဖြစ်ခဲ့သော လွန်ခဲ့သည့် ၃၄နှစ်ကပင်ဖြစ်ခဲ့သော ကျနော်၏ နိုင်ငံရေးအဘိဓမ္မာ (Ideology)နှင့် ကျနော်၏ နိုင်ငံရေးသဘောတရား(Theory)ကိုလည်း ထိုကဲ့သို့ပင်၊ လုံးဝမမှတ်မိချက်များ၊ ဝိုးတဝါး ထင်မြင်ချက်များ၊ အတော်အသင့် မြင်ချက်များ၊ ကွင်းကွင်းကွက်ကွက် မြင်ချက် များဖြင့် ဖြစ်လျက်ရှိသည်။

ကျွန်တော်ကွင်းကွင်းကွက်ကွက် ပြန်လည်တွေးတော၍ ရသေးသော နိုင်ငံရေးအဘိဓမ္မာ၊ နိုင်ငံရေး သဘောတရားနှင့် လက်တွေ့လုပ်ငန်းများကို အဓိကထားပြီး ရေးသားပါသည်။ ယင်းကြောင့် ဤစာအုပ်သည် ပြည့်စုံလုံလောက်သော စာအုပ်မဖြစ်နိုင်၊ ဖြည့်စွက်စရာများ၊ ပြင်ဆင်စရာများဖြင့် ပြွမ်းတီးနေရမည်မှာ သဘာဝ ကျပါသည်။

ပြင်ဆင်စရာ ဖြည့်စွက်စရာများကို အားမနာတမ်းဖြည့်စွက်ပြင်ဆင်ရန် လိုပါမည်။ ရခိုင်ပြည်တွင် တော်လှန်ရေးအသီးသီးကို ကာယကံမြောက် လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်ခဲ့ကြသော ခေါင်းဆောင်များစွာ ရှိသေး သည်။ ယင်းခေါင်းဆောင်များကလည်း မိမိတွေ့ကြုံခဲ့သော ဖြတ်သန်းခဲ့သော တော်လှန်ရေးလုပ်ငန်းဆောင်တာ များကို ဖော်ထုတ်ကြမှသာ ရခိုင်ပြည်ခေတ်သမိုင်းကို မှတ်တမ်းပြည့်စုံစွာ တင်နိုင်မည်ဖြစ်ပါသည်။

ပြင်ဆင်စရာ၊ ဖြည့်စွက်စရာ ဝေဖန်စရာများဖြင့် ပြွမ်းတီးနေမည့် ဤစာအုပ်ကို ရေးသားသော ကျွန်တော်အား တဆံခြည်မျှ မထောက်ထားဘဲ ရေဒီယိုနှင့်တကွ သတင်းစာဂျာနယ်၊ မဂ္ဂဇင်းများမှ ဆဲဆိုတိုင်းထွာ ဝေဖန်ရေးမှစပြီး

နှစ်ဦးကြားဝေဖန်ရေးထိ ဝေဖန်ခြင်း၊ ဖြည့်စွက်ခြင်း၊ ပြင်ဆင်ခြင်းများကို ပြုလုပ်ကြပါရန် ကျနော်အနူးအညွတ် မေတ္တာ ရပ်ခံပါသည်။

ကျန်နော်ကား မကုန်ခမ်းနိုင်သော နိုင်ငံရေးပညာကို အမြဲတမ်းဆည်းပူးလေ့လာသင်ကြားနေသော ရာသက်ပန် သင်တန်းသားတစ်ဦးသာ ဖြစ်ရာ ဆဲဆိုဝေဖန်ရေးမှ နှစ်ကိုယ်ကြားဝေဖန်ရေးထိ၊ ဝေဖန်မည့် ဝေဖန်ရေး ဟူသမျှကို အပြုံးမပျက်ဘဲ ပေးသမျှပညာကို သင်ကြားယူသွားမည်ဖြစ်ပါကြောင်း။

ထာဝစဉ် ငြိမ်းချမ်းသာယာပြောရေးသို့.

ဘုံပေါက်သာကျော်

၁၉၇၂-ခု၊ မေလ (၁၇)ရက်

သေရေးရှင်ရေး ဆွေးနွေးပွဲ

ရေနံဆီမီးခွက်၏အလင်းရောင်ကား မှိတ်တုတ် မှိတ်တုတ်။ စိတ်အား ထက်သန်စွာ ဆွေးနွေးလျက် ရှိကြသူများ၏ မျက်လုံးများကား အရောင်တဖိတ်ဖိတ်တောက်လျက်။ ဆွေးနွေးပွဲတွင် ပါဝင်လျက်ရှိသူများမှာ ဆရာတော်ဦးပညာသီဟ (ရခိုင်တိုင်း ဖဆပလ၏ နာယကဆရာတော်) မြေအောက်တော်လှန်ရေးဌာနချုပ်မှ ကိုယ်စားလှယ်များ ဖြစ်ကြသော ကိုသိန်းအောင်၊ သခင်တင်မြ(အလံနီကွန်မြူနစ်ပါတီ၊ ဗမာပြည်ကွန်မြူနစ်ပါတီတို့တွင် ဗဟိုကော်မတီ အလုပ်အမှုဆောင် ခေါင်းဆောင်ဖြစ်ခဲ့ပြီး ယခုမြန်မာ့ဆိုရှယ်လစ်လမ်းစဉ်ပါတီဌာနချုပ် ကူးသန်းရောင်းဝယ်ရေး၊ ဆောက်လုပ်ရေးနှင့် ဆက်သွယ် ရေးရာကော်မတီ အတွင်းရေးမှူး) ကိုမြ (စစ်တွေမြို့မှ ဘီအက်စီ နောက်ဆုံးနှစ်ကောလိပ်ကျောင်းသားတစ်ဦးဖြစ်ပြီး ဗမာနိုင်ငံလုံး ဆိုင်ရာ ကျောင်းသားများ သမဂ္ဂဌာနချုပ် အလုပ်အမှုဆောင်အဖွဲ့ဝင်) နှင့် ရခိုင်ပြည်ကျောင်းသားများ သမဂ္ဂ ခေါင်းဆောင်တစ်ဦးဖြစ်သော ဘုံပေါက်သာကျော်တို့ ပါဝင်ကြသည်။ စစ်တွေမြို့ရှိ စုံထောက်များ၊ ပုလိပ်များ မရိပ်မိစေရေး အတွက် တစ်ဦးစ နှစ်ဦးစ လူစုခွဲပြီး ယခု ဦးဥက္ကဋ္ဌမလမ်းရှိ တန်ခိုးဘုန်းတော်ကြီးကျောင်း မိန်းမဇရပ်သို့ လာရောက်ကြခြင်း ဖြစ်သည်။

ဗြိတိသျှနယ်ချဲ့သမားကို လက်နက်စွဲကိုင် တိုက်ထုတ်ရေးအတွက် ယခု ဂျပန်များနှင့်ဆက်သွယ်ပြီး သခင်အောင်ဆန်း တို့လူစု ဖော်မိုဆာတွင် စစ်ပညာသင်ကြားလျက်ရှိရာ ရခိုင်ပြည်မှ ဖော်မိုဆာသို့ စစ်ပညာသင်ကြားရေးအတွက် ပို့ဆောင်ပေး ရန်တာဝန်ယူခြင်း၊ ဂျပန်ပြည်မှ လက်နက်ခဲယမ်းမီးကျောက်များ အကူအညီရရှိရာ ယင်းခဲယမ်းမီးကျောက်များနှင့် စစ်ပညာ သင်ကြားပြီး ပြန်လာသူများကို ဂျပန်စစ်ရေငုတ် သင်္ဘောဖြင့် ပို့ဆောင်ပေးပြီး ဗြိတိသျှနယ်ချဲ့သမားကို လက်နက်စွဲကိုင်တိုက် ထုတ်ခါ မိမိတို့နိုင်ငံ လွတ်လပ်စေရန် ဖြစ်သည်။ လွတ်လပ်ရေးရမှသာလျှင် မိမိတို့ကြံမ္မာကို မိမိတို့ဖန်တီးနိုင်ပြီး အေးချမ်း သာယာစည်ပင်ပြောသော နိုင်ငံကို ထူထောင်နိုင်မည်ဖြစ်သည်ဆိုသော အဓိပ္ပာယ်သက်ရောက်သည့်စကားများ၊ အချက်အလက်ပေါင်းများစွာဖြင့် ကိုသိန်းအောင်က ရှေ့ဆောင်တင်ပြဆွေးနွေးလျက်ရှိသည်။

ကိုသိန်းအောင်နှင့် သခင်တင်မြတို့ ရှေ့ဆောင်တင်ပြဆွေးနွေးလျက်ရှိသော အချက်အလက်များမှာ ယခုအကြိမ် ဆိုလျှင် နှစ်ကြိမ် သုံးကြိမ် ခန့်ရှိနေပြီဖြစ်၍ ဘုံပေါက်သာကျော်အတွက် နှုတ်ငံရနေပြီဖြစ်သော အချက်အလက်များ ဖြစ်ရကား ထိုဆွေးနွေးပွဲအတွင်း ကျနော်တို့ဆုံးခဲ့သော မဝေးကွာသောအတိတ်ကို တရေးရေးတွေးလျက်ရှိခဲ့ရသည်။ ကျနော်၏အတွေး သည် လွန်ခဲ့သောနှစ်ရက်က ကိုသိန်းအောင် သခင်တင်မြတို့ နှင့် တွေ့ဆုံချက်များမှစပြီး ၁၃၀၀-ပြည့်အရေးတော်ပုံကြီးထိ တရေးရေးတွေးလျက် ရှိနေသည်။

မဝေးကွာသောအတိတ်

လွန်ခဲ့သောနှစ်ရက်ခန့် ညဉ့်ဦးပိုင်းက ဘုံပေါက်သာကျော်သည် စစ်တွေပချီကရာချိတ်ရပ်ကွက်ရှိ တက္ကသိုလ်ကျောင်း သား ကိုမြအိမ်သို့ တိတ်တဆိတ်ရောက်ခဲ့ပြီ။ ကိုသိန်းအောင်၊ သခင်တင်မြ၊ ကိုမြနှင့် ဘုံပေါက်သာကျော်တို့ အကြိတ်အနယ် ဆွေးနွေးပြီးခဲ့ပြီ။ ထိုဆွေးနွေးပွဲတွင်လည်း ကိုသိန်းအောင်၊ သခင်တင်မြတို့က ဗြိတိသျှနယ်ချဲ့သမားများကို လက်နက်စွဲကိုင် တိုက်ဖျက်ရေးလမ်းစဉ်ကို ထပ်၍ အသေးစိပ် ရှင်းပြခဲ့ကြသည်။ အလွန်ဝမ်းနည်းစရာကောင်းသောစကားကိုလည်း သူတို့ထံမှ တိတိကျကျသိရှိခဲ့သည်။ ဗမာနိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာ ကျောင်းသားများ သမဂ္ဂအဖွဲ့ချုပ်၏ ခေါင်းဆောင်ကြီးတစ်ဦးဖြစ်သော ကိုဘစ် နှင့် ရခိုင်တိုင်းလုံးဆိုင်ရာ တိုင်းရင်းသားအစည်းအရုံးကြီး၏ခေါင်းဆောင်များဖြစ်ကြသော ဆရာကြီး ဦးအောင်ထွန်းဦးတို့က ဗြိတိသျှနယ်ချဲ့သမားများကို တိုက်ဖျက်ရေးအတွက် ခါးခါးသီးသီး ငြင်းပယ်လိုက်ခြင်းပင်ဖြစ်သည်။

လွန်ခဲ့သော ၅-ရက်ခန့်က တက္ကသိုလ်ကျောင်းသားကိုမြက စစ်တွေပချီကရာချိတ်ရှိ ကိုသိန်းအောင်၊ သခင်တင်မြတို့ ကို ဝှက်ထားသောနေအိမ်သို့ ချိန်းသဖြင့် ညဉ့်ဦးပိုင်းက ကျနော်သွားရောက်ခဲ့ဘူးလေပြီ။ ဤသို့ ညဉ့်ဦးပိုင်းရောက်မှ သွားလာ ရသည်မှာ ဗြိတိသျှနယ်ချဲ့၏စုံထောက်နှင့် ပုလိပ်များက ကျနော်အား မျက်ခြည်မပြတ် ထောက်လှမ်းလျက်ရှိသောကြောင့် ဖြစ်သည်။ ထိုနေ့ကပင် ကိုသိန်းအောင်၊ သခင်တင်မြတို့၏ ဗြိတိသျှနယ်ချဲ့သမားများကို လက်နက်စွဲကိုင်တိုက်ထုတ်ရေးလမ်း စဉ်ကို ကျနော်အကြွင်းမဲ့လက်ခံခဲ့ပြီဖြစ်သည်။ ဗြိတိသျှနယ်ချဲ့သမားကို လက်နက်စွဲကိုင်တိုက်ထုတ်ရေးနှင့် လွတ်လပ်ရေး လမ်းစဉ်တွင် ကျနော်အနေဖြင့် ထောင်အစ၊ ကြိုးစင်အလယ်၊ စစ်တလင်းမြေပြင်တွင် အသက်ပေးရေးအထိ၊ သက်စွန့်ကြီး ပမ်း ကိုယ်စွမ်းရှိသမျှ ဉာဏ်စွမ်းရှိသမျှ ဆောင်ရွက်သွားမည်ဆိုသည်ကိုလည်း ကတိပေးပြီးဖြစ်သည်။

သို့သော် ကျနော်မှာ ကျောင်းသားများ၊ လူငယ်များမျှကိုသာ ဩဇာညောင်းသူဖြစ်ရာ၊ လက်ရှိလုပ်ရမည့် ဗြိတိသျှ နယ်ချဲ့တိုက်ထုတ်ရေးနှင့် လွတ်လပ်ရေးလုပ်ငန်းသည် ဗြိတိသျှနယ်ချဲ့ ဩဇာတိုက်ရိုက်သက်ရောက်သော မြို့ပြအရပ်များထက်၊ ကျေးလက်တောရွာများကို အခြေခံမှ အောင်ပွဲပို၍ ရနိုင်စရာရှိသဖြင့် ရခိုင်တစ်ပြည်လုံးတွင် နိုင်ငံရေးဩဇာလွှမ်းမိုးလျက်

ရှိသော ရခိုင်တိုင်းလုံးဆိုင်ရာ တိုင်းရင်းသားအစည်းအရုံးခေါင်းဆောင်များ၊ အထူးသဖြင့် ကိုဘဏ်၊ ဦးအောင်ထွန်းဦး၊ ဦးသာဇံလှ တို့နှင့် ဆွေးနွေးရန် ကိုသိန်းအောင်၊ သခင်တင်မြတို့ ရခိုင်တိုင်းလုံးဆိုင်ရာတိုင်းရင်းသား အစည်းအရုံးခေါင်းဆောင်များနှင့် အထပ်ထပ်လျှို့ဝှက်ဆွေးနွေးခဲ့ကြသည်။

ကျနော်ကိုယ်တိုင်လည်း ကျနော်တို့၏ကျောင်းသားများ သမဂ္ဂကို စတင်ထူထောင်ပေးခဲ့သော ကိုဘဏ်နှင့် ရခိုင် တိုင်းလုံးဆိုင်ရာ တိုင်းရင်းသားအစည်းအရုံးခေါင်းဆောင်တစ်ချို့တို့အား ဗြိတိသျှနယ်ချဲ့ တိုက်ထုတ်ရေးနှင့် လွတ်လပ်ရေး ကိစ္စကို တဘက်တလမ်းမှ တင်ပြခဲ့သည်။ ယင်းခေါင်းဆောင်ကြီးများသည် ဗြိတိသျှနယ်ချဲ့တိုက်ထုတ်ရေးနှင့် လွတ်လပ်ရေး ကိစ္စကို လက်မခံကြရုံမက “အမှည့်ရော၊ အစိမ်းပါ မီးလောင်မခံနိုင်”ဟူသောစကားလုံးဖြင့် ကျနော်တို့အားလည်း လုပ်ခွင့် မပေးဘဲ တားမြစ်ထားကြသည်။ ယင်းကြောင့် စစ်တွေမြို့၊ ပချီကရာချိတ်ရပ်ကွက်ရှိ အိမ်တွင် ကိုသိန်းအောင်၊ သခင်တင်မြ၊ ကိုမြတို့နှင့် ကျနော်တိတ်တဆိတ်လာတွေ့ရင်း ရခိုင်တိုင်းလုံးဆိုင်ရာ တိုင်းရင်းသား အစည်းအရုံးခေါင်းဆောင်များက ခါးခါး သီးသီးငြင်းပယ်လိုက်သည်ဆိုချက်ကို အတိအကျသိရသည်မှာ မအံ့ဩတော့ပေ။ ဝမ်းနည်းခြင်းကား ဖြစ်ခဲ့မိ၏။

ထိုဆွေးနွေးပွဲတွင် ကျနော်က ရခိုင်တိုင်းလုံးဆိုင်ရာ တိုင်းရင်းသားအစည်းအရုံး ခေါင်းဆောင်များ ခါးခါးသီးသီး ပယ်ချသည့်တိုင်၊ ယင်းအစည်းအရုံး၏အသံလုံးနှင့် တူပြီး၊ ကျယ်ပြန့်သော ပြည်သူ့လူထု၏ကြည်ညိုလေးစားမှုကိုခံနေရသော ဦးပညာသီဟနှင့် ဦးစိန္တာတို့မှာ မြေပုံနယ်ဘက်တွင် ရှိနေ၍ လောလောဆယ်မတွေ့နိုင်သည့်တိုင် ဦးပညာသီဟနှင့် လက်ငင်း သွားတွေ့မည်။ ဦးပညာသီဟကို ဗြိတိသျှနယ်ချဲ့တိုက်ထုတ်ရေးနှင့် လွတ်လပ်ရေးလမ်းစဉ်ကို လက်ခံနိုင်အောင် ကျွန်တော် တင်ပြသွားမည်။ ဦးပညာသီဟလက်ခံလျှင် ကျနော်နှင့် ဦးပညာသီဟတို့ ဆွဲဆောင်က ဆရာတော်ဦးစိန္တာပါဝင်လာနိုင်စရာ ရှိသည်။ ဦးပညာသီဟမှာ နှုတ်လုံ၍ လျှို့ဝှက်ချက်ပေါက်ကြားနိုင်စရာ မရှိကြောင်းတို့ကို ကျနော်တင်ပြရာ၊ အားလုံးက သဘော တူသဖြင့် ဦးပညာသီဟထံသို့ ယင်းနေ့ညဉ့်ချင်းပင် ကျနော်သွားတွေ့တော့၏။

တန်ခိုးကျောင်း ဆရာတော်ကြီးနှင့်တကွ လက်ထောက်ဘုန်းတော်ကြီးများမှာ၊ ကျနော်နှင့် ခင်မင်ရင်းနှီးနေရကား နေ့မရွေး၊ ညမရွေး၊ တန်ခိုးကျောင်းသို့ ကျနော်ဝင်ထွက်နိုင်ခဲ့သည်။ ရေနံဆီမီးခွက် မှိတ်တုတ် မှိတ်တုတ်လင်းလျက်ရှိသော တန်ခိုးဘုန်းတော်ကြီးကျောင်း မိန်းမဇရပ်ကိုရောက်လျှင်ပင် ကျနော်က ဦးပညာသီဟအား ရန်ကုန်မြေအောက်ဌာနချုပ်မှ ခေါင်းဆောင်များရောက်ရှိနေရာ၊ ကျနော်ယင်းခေါင်းဆောင်များနှင့် တွေ့ဆုံဆွေးနွေးခဲ့၍ ယခုလာခြင်းဖြစ်ကြောင်းကို နိဒါန်း ပျိုးပြီး ကိုသိန်းအောင်၊ သခင်တင်မြတို့တင်ပြလိုက်သော ဗြိတိသျှနယ်ချဲ့တိုက်ထုတ်ရေးနှင့် လွတ်လပ်ရေးလမ်းစဉ်ကို ကွက်ကွက် ကွင်းကွင်းရှင်းပြလိုက်တော့၏။ ဆန်စက်များက ဥဩမှုတ်ခဲ့ပြီး ညဉ့်၁၂နာရီကျော်ခဲ့ပြီးဖြစ်ရာ ထိုမိန်းမဇရပ်တွင် တဦးတည်းပြ ရှိသော အမယ်အိုကြီးကို အားနာသဖြင့် ကျနော်အိမ်သို့ ပြန်ခဲ့ရလေသည်။

ကျနော်နောက်တစ်နေ့ နံနက်စောစောထပြီး ဦးပညာသီဟထံသွားခဲ့ပြန်သည်။ ဦးပညာသီဟ၏ အကြိတ်အနယ်မေး မြန်းချက်များကို ဖြေကြားခဲ့ရသည်။ ယင်းနေ့ညနေပိုင်းတွင် ကျနော်တို့ကျောင်းသားများ သမဂ္ဂခေါင်းဆောင်များ လျှို့ဝှက်ဆွေး နွေးပြီး ဗြိတိသျှနယ်ချဲ့တိုက်ထုတ်ရေးနှင့် လွတ်လပ်ရေးလမ်းစဉ်ကို လက်ခံလိုက်ကြပြီဖြစ်သည်။ ယင်းနေ့ညဉ့်ဘက်ပိုင်းတွင် ဦးပညာသီဟထံသို့ ကျနော်တိတ်တဆိတ်ထပ်သွားပြန်သေးသည်။ ဦးပညာသီဟအား ဗြိတိသျှနယ်ချဲ့တိုက်ထုတ်ရေးနှင့် လွတ်လပ်ရေးလမ်းပေါ်သို့ ရောက်လာအောင် ကျနော်အကြိမ်ကြိမ်အလီလီ ကြိုးစားလေတော့၏။ ကျနော်၏ကြိုးပမ်းချက် အချည်းအနီးမဖြစ်။ မျိုးချစ်စိတ်ဓါတ်ပြင်းထန်သော ဦးပညာသီဟ လက်ခံသွားခဲ့ပြီ။ သို့သော် ဦးပညာသီဟက လွတ်လပ်ရေး ရလျှင် ရခိုင်ပြည်သီးခြားသမတနိုင်ငံအဖြစ်ထိ ပေးနိုင်မည် မပေးနိုင်မည်ကို ကျနော်အားမေးရာ ယင်းမေးခွန်းများသည် ကျနော်ဖြေဆိုနိုင်သောမေးခွန်း မဟုတ်ရကား မြေအောက်တော်လှန်ရေး ဌာနချုပ် ခေါင်းဆောင်များအား ကျနော်တင်ပြရတော့ သည်။ မြေအောက်ဌာနချုပ်ခေါင်းဆောင် ကိုသိန်းအောင်က ဆက်လက်ပြောကြားလျက်ရှိသည်။ သူ၏မျက်လုံးအစုံမှာလည်း ရွန်းရွန်းတောက်လျက်၊ ကျနော်က အတိတ်ကို ဆက်လက်တွေးလျက်။

၁၉၃၆-ခုနှစ်၊ ကောလိပ်ကျောင်းသားများသပိတ်ကို အထောက်အကူပြုခြင်းအားဖြင့် စစ်တွေမြို့၊ ကျောင်းသားများ သမဂ္ဂမှ လှုံ့ဆော်စည်းရုံးချက်အရ စစ်တွေမြို့ပေါ်ရှိ အထက်တန်းကျောင်းများ သပိတ်တိုက်ပွဲ ဆင်နွှဲခဲ့ကြသည်။ ထိုကျောင်း သားများ သပိတ်တိုက်ပွဲတွင် စစ်တွေမြို့၊ အမျိုးသား အထက်တန်းကျောင်း ၊ သပိတ်ခေါင်းဆောင်များထံ၌ ကျနော်လည်း တစ်ဦးအပါအဝင်ဖြစ်သည်။ ၁၉၃၆-ခုနှစ်မတိုင်မီကပင်၊ စစ်တွေမြို့သို့ မကြာခဏရောက်တတ်ပြီး၊ မကြာခဏနိုင်ငံရေးတရား ဟောပြောပွဲ ပြုလုပ်လေ့ရှိသော ဆရာတော်ဦးဥတ္တမ၏ ကမ္ဘာ့နိုင်ငံတကာရေးရာများ၊ အိန္ဒိယမဟာတ္ထမဂ္ဂန္ဓီကြီး၏ နိုင်ငံရေး လုပ်ရပ်များ၊ ဗြိတိသျှနယ်ချဲ့ ဆန့်ကျင်ရေးများကို ကြားနာရရာ၊ ကျနော်၏စိတ်ဓါတ်တွင် မျိုးချစ်စိတ်ဓါတ်များ ကိန်းအောင်း ခြင်း၊ ကျွန်ဘဝမှလွတ်မြောက်လိုခြင်းတို့ တဖွားဖွားပေါ်လာခဲ့ပြီဖြစ်သည်။

၁၉၃၆-ခုနှစ်၊ ကျောင်းသားများ သပိတ်တိုက်ပွဲမှစပြီး ဗမာနိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာ ကျောင်းသားများ သမဂ္ဂဌာနချုပ်နှင့် ဒို့ဗမာအစည်းအရုံးမှထုတ်ဝေသော စာရွက်စာတမ်းများနှင့် နဂါးနီမှကိုနု(ဝန်ကြီးချုပ်ဟောင်း ဦးနု) ကိုဗဟိုနန်း(ဌာနချုပ်

ဗမာနိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာ ကျောင်းသားများ သမဂ္ဂဥက္ကဋ္ဌ)၊ သခင်စိုး၊ စသူတို့၏ စာအုပ်စာတမ်းများကိုလည်း ဘတ်ဂ္ဂလာနိုင်ငံခွဲရာ ကိုလိုနီကျွန်ဘဝလွတ်မြောက်ရေးအတွက် အသေခံ အနစ်နာခံရန် ဝန်မလေးတော့သော စိတ်ဓာတ်များ ခိုင်ခိုင်မာမာရှိလာ တော့၏။

၁၉၃၈-ခုနှစ်(၁၃၀၀-ပြည့် အရေးတော်ပုံကြီး)အရေးတော်ပုံကြီး ပေါက်ကွဲခဲ့လေပြီ။ အလုပ်သမား၏ သပိတ်များ၊ ကျောင်းသားများ၏ သပိတ်များနှင့် လယ်သမားတိုက်ပွဲများ၊ ငွားငွားကားကွား ဖြစ်ပေါ်ခဲ့လေပြီ။ ထိုစဉ်က ကျနော်မှာ ရခိုင်ပြည် ကျောင်းသားများသမဂ္ဂတွင် ဒုတိယဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် တာဝန်ထမ်းဆောင်နေရစဉ်ဖြစ်သည်။ ၁၃၀၀-ပြည့်အရေးတော်ပုံကြီး အဟုန် ပြင်းထန်စွာ ပေါက်ကွဲလာသည်နှင့် တပြိုင်နက် ရခိုင်ပြည်ကျောင်းသားများ သမဂ္ဂ၏ဥက္ကဋ္ဌ ကိုစံရွှေ (ယခု ရခိုင်ပြည် ဗကပ ကော်မီတီဝင်)မှာ ဖျားနားခြင်း၊ နေမကောင်းခြင်း ဘာတစ်ခုမှမဖြစ်ဘဲ ကျောင်းသားများသပိတ်ကို ခေါင်းမဆောင်ရဲသဖြင့် ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ်မှ ပြတ်ပြတ်သားသား နှုတ်ထွက်သွားခဲ့သည်။ ကိုစံရွှေနှင့် ရင်းနှီးသော ကိုကျော်မြ (ယခု ရခိုင်ပြည် ဗကပခေါင်း ဆောင်နှင့် ဗကပ ဗဟိုကော်မီတီဝင်)နှင့် ကျနော်တို့သွားပြောသော်လည်း ကြောက်ရွံ့စိတ်ကြီးနေသော ကိုစံရွှေ လက်မခံတော့ ပြီ။ ယင်းကြောင့် ရခိုင်ပြည်ကျောင်းသားများ သမဂ္ဂဥက္ကဋ္ဌနှင့် သပိတ်ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် ကျနော်တစ်ထစ်လှမ်း၍ တာဝန်ထမ်းဆောင် ရတော့သည်။ မြတိသျှနယ်ချဲ့အစိုးရက အရေးယူတော့မည်။ ထောင်ကျတော့မည်ဆိုသောတာဝန်ကို တလှမ်းတိုး၍ ကျနော် ထမ်းဆောင်လိုက်ခြင်းပင်ဖြစ်၏။

ကိုစံရွှေ စိတ်ကြိုက်ဖွဲ့စည်းခဲ့သော ရခိုင်ပြည် ကျောင်းသားများ သမဂ္ဂ အမှုဆောင်ကော်မီတီများမှာ စိတ်မချရသူများ ပါဝင်ခဲ့ရာ၊ ၎င်းတို့အား စိတ်ချရစေရေး၊ ကျောင်းသားများ သပိတ်ခေါင်းဆောင်များအား စိတ်ချရစေရေးတို့အတွက်ည ကျမ်းကျိန်ရေးပြဿနာ ပေါ်ပေါက်လာခဲ့သည်။ ကျောင်းသားများအား ကျမ်းကျိန်ရဲမည့် ဘုန်းတော်ကြီးများ၊ ဦးပဉ္စင်းများကို လိုက်ရှာရာ ဗြိတိသျှနယ်ချဲ့စနစ်ကို မုန်းတီးပြီး လွတ်လပ်ရေးတိုက်ပွဲ ဝင်ရဲသော လုပ်ရဲကိုင်ရဲသော တန်းခိုးကျောင်းမှ ဦးပဉ္စင်း ဦးပညာသီဟအား တွေ့ခဲ့ရသည်။ ဦးပညာသီဟကို မော်တော်ကားဖြင့် ပင့်ဖိတ်ပြီး ကျောင်းသားများအား ကျမ်းကျိန်ခဲ့ရသည်။ ရွှေရောင်လွှမ်းနေသော ကျမ်းစာအုပ်ကြီးကိုပိုက်ပြီး ဦးပညာသီဟက ကျောင်းသားခေါင်းဆောင်များကို အကြိမ်ကြိမ်ကျမ်းကျိန် စေခဲ့လေ၏။ စစ်တွေမြို့ မိခင်ရပ်ကွက်လည်း ကျောင်းသားများ သပိတ်စခန်း ဌာနချုပ်ဖြစ်ခဲ့ရ၏။ ကျောင်းသားများသပိတ်ကို စေတနာဖြင့် ကူညီခဲ့သော ဦးသဒိုးလှ (ယခု အငြိမ်းစားကျောင်းဆရာ)နှင့် မိခင်ရပ်ကွက်မှ ပုဂ္ဂိုလ်များကိုကား ကျနော်တသက် တွင် မေ့နိုင်စရာမရှိတော့ပေ။

၁၃၀၀-ပြည့် ကျောင်းသားများ သပိတ်အတွင်း ကျနော်တို့ ပညာသင်ကြားလျက်ရှိသော စစ်တွေမြို့ အမျိုးသား အထက်တန်းကျောင်းကြီးမှာ ကျောင်းသားသပိတ်ခေါင်းဆောင်များနှင့် ကျောင်းအုပ်ကြီး (မစ္စတာဖီနော်ဒိန်)၊ ဆရာကြီး ဦးစံထွန်းအောင် စသော ကျောင်းအုပ်ဆရာကြီးများနှင့် နားလည်မှုယူပြီး ကျောင်းကိုအကန့်အသတ်မရှိ ပိတ်ပင်ပေးခြင်းကြောင့် ဘာတစ်ခုမျှ ပြဿနာမပေါ်။ နော်မံကျောင်းကြီး (ယခု အမှတ်-၂ အစိုးရအထက်တန်းကျောင်းကြီး) နှင့် အစိုးရအထက်တန်း ကျောင်းကြီး (ယခု အမှတ်(၁) အစိုးရ အထက်တန်းကျောင်းကြီး)တို့မှာ နေ့စဉ်နှင့်အမျှ ကျောင်းချိန်မှန်မှန် ကျောင်းဖွင့်ထား သဖြင့် နေ့စဉ်ကျောင်းဖွင့်ချိန်တိုင်းတွင် သပိတ်တားရေးကိစ္စကို မလွဲမရှောင်သာတော့ဘဲ လုပ်ရတော့သည်။

ကျနော်၏နေ့စဉ်တာဝန်မှာ နံနက်စောစောဖျာလိပ်များကို စက်ဘီတစ်စီးတွင် တင်ပြီး နော်မံကျောင်းကြီးနှင့် အစိုးရ အထက်တန်းကျောင်းကြီးတို့၏ ဝင်းတံခါးများတွင် ဖျာလိပ်များကို ခင်းပေးပြီး သပိတ်တားမည့်ကျောင်းသားများကို စိတ်ဓါတ် ကြွလာအောင် ဆွေးနွေးပြခြင်း၊ သပိတ်တားကျောင်းသားများ၏ နံနက်စာ ထမင်းဟင်းတို့ကို အိုးကြီး အိုးငယ်များဖြင့် ပေးပို့ခြင်း၊ အိပ်ပြီးသပိတ်တားနေသော ကျောင်းသားများအား နင်းပြီးကျောင်းတက်သူများ ပေါ်လာလျှင် အရေးပေါ်ဖြေရှင်းပေးခြင်း၊ ညနေစာစားပြီး ညဉ့်ပိုင်းတွင် သပိတ်စခန်း၌ နေ့စဉ် ဆွေးနွေးပွဲများ ကျင်းပရခြင်းတို့ ဖြစ်သည်။

မိခင်ရပ်ကွက်မှ အစိုးရအထက်တန်းကျောင်းသို့ သပိတ်တားများအတွက် ဖျာလိပ်များပို့တိုင်း နေ့စဉ် အိုးတန်းရွာ ဦးသာဇံလှလမ်းကို ဖြတ်သွားရသည်။ စစ်တွေ ပုလိပ်ခရိုင် ရဲဝန်ရုံး စာရေးကြီးချုပ်၏မိန်းမသည် ကျနော်၏သို့ ဖျာလိပ်များဖြင့် ဖြတ်သွား၍ တွေ့တိုင်း “အောင်ကြွံတူ ကျောင်းဖျက် ဖျာလိပ်နှင့်သွားပြီ”ဟု ကြားလောက်အောင် ပြောသည်။ တစ်ကြိမ် နှစ်ကြိမ် ကျနော် သည်းခံသည်။ သုံးကြိမ်၊ လေးကြိမ် ရက်စက်စွာ ရှုတ်ချသည့် ထိုမိန်းမအပေါ် ကျနော်သည်မခံနိုင်တော့။ ဖျာလိပ်များ တင်ယူလာသောစက်ဘီးကို လွှင့်ပစ်လိုက်ပြီး “ခွေးမ၊ နယ်ချဲ့ ဒလံမ၊ သေပေတော့”ဟူသော ကြားဝါးသံနှင့်အတူ လမ်းဘေးရှိ အုတ်ခဲများကို ဖော်ယူခါပစ်ရန် ပြေးတော့သည်။ ကျနော်၏ ကျယ်လောင်သောကြားဝါးသံကို ကြားကြသော အိမ်နီးချင်းများ ဝိုင်းဝန်းဆွဲထားခြင်းနှင့် ဖြေရှင်းပေးခြင်းတို့ကြောင့် ကြီးများသော ရန်ပွဲမဖြစ်ခဲ့ပေ။ သို့သော် အင်္ဂလိပ်မျက် နှာဖြူ ခရိုင်ရဲဝန်ကြီးတမျှ တန်ခိုးအာဏာကြီးထွားနေသော ခရိုင်ရဲဝန်စာရေးကြီးချုပ်၏ မိန်းမကား ထိုအချိန်မှစ၍ ကျောင်းသား များသပိတ်ကို ရှုတ်ချဆဲဆိုခြင်း မပြုရဲတော့ပေ။

ဤသို့ ကျောင်းသားသပိတ်တားနေစဉ် စစ်တွေမြို့ ထိပ်သီးစက်ရှင်တရားသူကြီး ဦးသာဇံဦး၏ သမက်လည်းဖြစ်၊ မိမိကိုယ်တိုင်လည်း အထက်တန်းတရားသူကြီးဖြစ်သော ဦးဖသထော်သည် မိမိကိုယ်ပိုင်မှန်ကားဖြင့် သားသမီးများအား တင်ပြီး အစိုးရအထက်တန်းကျောင်းသို့ လာသည်။ သပိတ်တားပြီး ကျောင်းတံခါးဝများတွင် လဲလျောင်းနေကြသော ကျောင်းသားများကြောင့် ကျောင်းတွင်းသို့ တိုက်ရိုက်မဝင်နိုင်။ သူ၏ကားရပ်ထားသောနေရာသို့ ကျန်ရက်ခဲ့ပြီးကပ်သွားသည်။ သူ့အား ပိုလ်အောင်ကျော်နှင့် မန္တလေးအာဇာနည်များ မတရားကျဆုံးခဲ့ခြင်းတို့ကို ကျန်ရက်တင်ပြရုံမျှသာ ရှိသေးသည်။ သူကကျန်ရက်အား ရာဇသံပေးသည်။ သူ့သားသမီးများ ကျောင်းတက်လိုသဖြင့် သပိတ်တားကျောင်းသားများ ဖယ်ပေးရန် ရာဇသံဖြစ်သည်။ ကျန်ရက်လည်း သပိတ်မှောက်ကျောင်းသားများ မဖယ်ပေးနိုင်။ ကျောင်းတက်လိုက နင်းပြီးတက်ရန် ပြောရာ သူနှင့်သားသမီးများ သပိတ်မှောက်ကျောင်းသားများ၏ရင်ကို နင်းတက်ကြသည်။

“ကပွါး . . . ကပွါး . . . ခွေး . . . ခွေး . . . သပိတ် သပိတ်မှောက်မှောက်”ဟူသော ကြွေးကြော်သံကို သံပြိုင်ဟစ်ကြ လေ၏။ (ကပွါးဆိုသောစကားလုံးမှာ ဗြိတိသျှနယ်ချဲ့အလိုတော်ရိ ကပ်မြှောင်ခစားနေသူဟူ၍ ဖြစ်သည်) သို့သော် ဦးဖသထော် နှင့် သားသမီးများကား သပိတ်မှောက်ကျောင်းသားများ၏ ရင်ဘတ်ကိုနင်းပြီး ကျောင်းတက်သွားကြလေသည်။ ပုလိပ်များ ထဲမှ ပုလိပ်တစ်ချို့က သပိတ်မှောက်ကျောင်းသားများ၏ ရင်ဘတ်ကို လေးလံသော စစ်ဘိနပ်များနှင့်နင်းပြီး ကျောင်းသို့ ဝင်ကြခြင်းများလည်း ရှိခဲ့ကြသည်။ သပိတ်မှောက်ကျောင်းသားများအား ရမယ်ရှာ ရန်စခြင်းပင် ဖြစ်သော်လည်း နေ့စဉ် ဆွေးနွေးခြင်း၊ သဘောတရားပေးခြင်း ပြုထားသောသပိတ်မှောက်ကျောင်းသားများနှင့် ခိုက်ရန်ဖြစ်ပွားမှု လုံးဝမရှိခဲ့။

ဤသို့ ဗြိတိသျှအစိုးရ၏ ကပ်မြှောင်ခစားနေသော ပြုရိုကရက်အရာရှိဆိုးများနှင့် ပုလိပ်များ၏ ရန်စကို ခံလာခဲ့ရရာ ကျန်ရက် ဦးပညာသီဟထံ အကူအညီတောင်းရတော့၏။ နောက်တစ်နေ့ အစိုးရအထက်တန်းကျောင်းကြီးအား သပိတ်တားချိန် တွင် ဦးပညာသီဟနှင့် ရေဝတတ်ဘုန်းတော်ကြီးကျောင်းမှ ဦးပဋ္ဌင်းတစ်ပါး (ယခု လူထွက်ပြီး လက်လုပ်လက်စားဘဝဖြင့် အသက်မွေးနေသော ဦးစံဝိုးအောင်) လာရောက်ကူညီအားပေးကြသည်။ ၇-ရက်၊ ၈-ရက်ခန့် ဦးပညာသီဟတို့ သပိတ်တား ရာထိ လာပြီး ကူညီအားပေးသည်။ ဗမာနိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာ ကျောင်းသားများ သမဂ္ဂအဖွဲ့ချုပ်မှ သပိတ်လှန်ရန် အမိန့်အရ ကျန်ရက်တို့ သပိတ်လှန်သည်အထိ နော်မံကျောင်းကြီး၊ အစိုးရအထက်တန်းကျောင်းကြီးနှင့် မည်သည့်စာသင်ကျောင်းမှ စာမသင်နိုင်ကြပေ။

၁၃၀၀-ပြည့်အရေးတော်ပုံအတွင်း ကျောင်းသားများ သပိတ်အထွတ်အထိပ်သို့ ရောက်နေချိန်တွင် ကျောင်းသားများ ၏ညီလာခံကို ရန်ကုန်မြို့မကျောင်းကြီးတွင် ကျင်းပခဲ့သည်။ ယင်းညီလာခံသို့ သပိတ်မှောက်ကျောင်းသားများ၏ ရွေးချယ်တင် မြှောက်ချက်အရ ကိုသာဇံ (ယခု သမဝါယမဝန်ထောက် စစ်တွေမြို့)နှင့် ကျန်ရက်ကို ရခိုင်ပြည် သပိတ်မှောက်ကျောင်းသား များ၏ ကိုယ်စားလှယ်အဖြစ် ရွေးကောက်တင်မြှောက်ခဲ့ကြသည်။ ၁၃၀၀-ပြည့်ကျောင်းသားညီလာခံသည် ကျွန်ုပ်ညာရေးစံနစ် ဆိုးကို တိုက်ဖျက်ရန်အဆိုးများနှင့်အတူ စစ်တွေမြို့တွင် အဆင့်မီသော ကောလိပ်ကျောင်းဖွင့်လှစ်ပေးရန် တောင်းဆိုခဲ့သည်။ စစ်တွေမြို့တွင် အဆင့်မီသော ကောလိပ်ကျောင်း ဖွင့်လှစ်ပေးရန် အရေးဆိုသောအဆိုမှာ ယင်းညီလာခံတွင် ကျန်ရက်တင်သွင်း ပြီး ညီလာခံမှသောင်းသောင်းဖျေ အတည်ပြုခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။

၁၃၀၀-ပြည့်အရေးတော်ပုံကြီးအတွင်း ဗမာနိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာ ကျောင်းသားများ သမဂ္ဂဌာနချုပ်၏ အမိန့်အရ ကျန်ရက် တို့ကျောင်းသားသပိတ်လှန်ခဲ့ရပြီ။ ဒေါက်တာဘမော်အစိုးရ ပြုတ်ခဲ့ပြီ၊ ကျန်ရက်အား ကျောင်းသားများ သမဂ္ဂဥက္ကဋ္ဌနှင့် ကျောင်းသားများ သပိတ်ဥက္ကဋ္ဌ လုပ်ခဲ့ခြင်းကြောင့် ဆွေမျိုးသားချင်းများကပင် ဝိုင်းပယ်ထားကြပြီ။ စာသင်ကျောင်းများလည်း အသီးသီးအသက်ဝင်ကာ အေးဆေးစွာ စာသင်ကြားလျက်ရှိကြပြီ။ မိမိရွာ ဦးသတိုးလှ နေအိမ်မှနေပြီး အမျိုးသားအထက် တန်းကျောင်းသို့ ကျန်ရက်တက်ရောက်ပညာသင်ကြားခဲ့ရသည်။ ရခိုင်ပြည်ကျောင်းသားများ သမဂ္ဂဥက္ကဋ္ဌနှင့် ကျောင်းသားများ သံမဏိတပ် တာဝန်များအဖြစ် ကျန်ရက်ဆက်လက်ထမ်းဆောင်ခဲ့ရပြန်သည်။ ကျန်ရက်တို့ အမျိုးသားအထက်တန်းကျောင်းမှာ ပြည်လုံးချမ်းသာဘုရားကြီးအနီးရှိ ယခုတောင်တန်းသာသနာပြု ဘုန်းတော်ကြီးကျောင်းနေရာတွင် ရှိခဲ့ရာ ဦးဥက္ကမလမ်းတွင် ရှိသော တန်ခိုးဘုန်းတော်ကြီးကျောင်းမှ ဖြတ်သန်းသွားရသဖြင့် နိုင်ငံရေးကို ခြေစုံပစ်ဝင်လာပြီဖြစ်သော ကျန်ရက်ကား သမဂ္ဂ ကိစ္စများ၊ ကျောင်းသားကိစ္စများရှိမှသာလျှင်ကျောင်းသို့ တက်ပြီး အခြားအချိန်များတွင်ကား ဦးပညာသီဟနှင့်၎င်း၊ အခါပေါင်း များစွာ စစ်တွေသို့ ရောက်ရှိတိုင်း ဦးပညာသီဟနှင့် အတူနေသော ဦးစိန္တာနှင့်၎င်း၊ နိုင်ငံတကာရေးရာများ၊ နိုင်ငံရေးရာများကို ဆွေးနွေးခြင်းဖြင့် အချိန်ကုန်ခဲ့ရသည်။ အထူးသဖြင့် ဂျာမဏီ ဟစ်တလာက ပိုလန်ကို ဝင်သိမ်းခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသော ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီးကို အဓိကထားကာ ဝေဖန်ဆွေးနွေးကြသည်။

ကျန်ရက်၏ကြိုးပမ်းမှုကြောင့် ဦးထုပ်၊ ဖိနပ်မှစပြီး သံမဏိတပ် ယူနီဖောင်းအစုံအလင်နှင့်တကွ သံမဏိတပ် စစ်သုံး တူရိယာအစုံအလင်ဖြင့် ရာချီလျက်ရှိသော ကျောင်းသားသံမဏိတပ်ကို ဖွဲ့စည်းတည်ထောင်နိုင်ခဲ့သည်။ ကျောင်းဆင်းချိန် ညနေပိုင်းတွင် အခြေခံစစ်ပညာကို အစိုးရအထက်တန်းကျောင်းတွင်း ကျောင်းပြင်နှင့် ယင်းကျောင်းရှိ မိုးလုံအားကစားရုံ

ကြီးတွင် သင်ကြားပြသနိုင်ခဲ့သည်။ ကျယ်ပြန့်သောကျောင်းသားနှင့် လူငယ်ထုအတွင်း ကိုလိုနီကျွန်ဘဝမှ လွတ်လပ်လိုသော မျိုးချစ်စိတ်ဓါတ်နှင့် ဇာတိသွေး ဇာတိမာန်များ တက်ကြွလာအောင် လုပ်ဆောင်နိုင်ခဲ့သည်။ ကျောင်းစာကြည့်တိုက်များ၊ ကျောင်းအားကစားပစ္စည်းများ၊ ကျောင်းစကားရည်လှပွဲများ၊ နိုင်ငံရေးဟောပြောပွဲများကိုလည်း တက်တက်ကြွကြွဖြင့် ကျောင်းသားထုတစ်ရပ်လုံးပါဝင်အောင် လှုံ့ဆော်စည်းရုံးနိုင်ခဲ့သည်။

ကျောင်းသားများထံမှ တစ်လတစ်ပဲကျ ကောက်ခံသော ရံပုံငွေဖြင့် မလုံလောက်ရကား၊ စစ်တွေမြို့တွင် လှည့်လည်၍ ရံပုံငွေရှာရသည်။ ကျနော်နှင့် ကျောင်းသားခေါင်းဆောင်စုတို့ စက်ဘီးများစီး၍ ရံပုံငွေရှာရာတွင် ကျနော်ရှေ့ဆောင်ပြီး ရခိုင်တိုင်း ဝန်ရှင်တော်မင်းကြီးအိမ်သို့ သွားရောက်အလှူခံခဲ့ဘူးသည်။ အမည်မမှတ်မိပြီဖြစ်သော အင်္ဂလိပ်အမျိုးသား ရခိုင်တိုင်း ဝန်ရှင်တော်မင်းကြီးသည် ကျနော်အင်္ဂလိပ်စကားဖြင့် ပြောဆိုသော ကျောင်းသားရံပုံငွေကို သဘောကျနှစ်ခြိုက် ကာ ငွေ ၂၅ကျပ် ထည့်ဝင်ခဲ့သည်။ ယင်းရံပုံငွေထည့်သည့် ရခိုင်တိုင်းဝန်ရှင်တော်မင်းကြီး လက်မှတ်ကိုယူကာ ခရိုင်ဝန်၊ ခရိုင်ရဲဝန်မှစပြီး အင်္ဂလိပ်အမျိုးသားများ အပါအဝင် အစိုးရအမှုထမ်း၊ အရာထမ်းများထံ ရံပုံငွေကောက်ခံခဲ့ရာ နှစ်စဉ်ရခဲ့သော ကျောင်းသားရံပုံငွေထက် ငွေထောင်ချီပိုရခဲ့သည်။

နိုင်ငံရေးသို့ ခြေစုံပစ်ဝင်လာခဲ့သော ကျောင်းသား၏သဘာဝအတိုင်း နိုင်ငံရေးသမား သခင်များနှင့်လည်း ပေါင်းသင်း လာခဲ့ရသည်။ စစ်တွေမြို့မှနေပြီး ‘ဒို့လက်ရုံး’သတင်းစာကို ထုတ်ဝေခဲ့သော ကိုစံရွှေမှာ ကျနော်၏အရင်းနှီးဆုံး သခင်ဖြစ်ရာ သခင်စံရွှေ၏ ဒို့လက်ရုံးသတင်းစာတွင် မီးခဲအမည်ဖြင့် ကျောင်းသားရေးရာဆောင်းပါးများ၊ ဗြိတိသျှနယ်ချဲ့ဆန့်ကျင်သော အရေးအကြောင်းများကို စေတနာဝန်ထမ်းတည်းဖြတ်ပေးခြင်း စသောလုပ်စရာကိုင်စရာများကိုလည်း ကျနော်ဝင်ရောက် လုပ်ကိုင်ပေးခဲ့၏။

ဦးပညာသီဟ၊ ဦးစိန္တာနှင့် ကျနော်မှာ တစ်နေ့လည်းမဟုတ်၊ တစ်လလည်းမဟုတ်၊ ရက်ရှည်ပေါင်းသင်းလာသောအခါ တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး အူရောအသည်းရော ပေါင်းသင်းမိလာခဲ့ကြသည်။ ပြောမနာ ဆိုမနာဖြစ်ခဲ့ကြသည်။ ရခိုင်တောင်သူ လယ်သမားများထဲတွင် ခေါင်းဆောင်မှုပေးလျက်ရှိသော ဦးပညာသီဟ၊ ဦးစိန္တာတို့ထံမှ ဖောင်စီးရင်းရေငတ်၊ လယ်လုပ်ရင်း ထမင်းငတ်လျက်ရှိကြသော တောင်သူလယ်သမားများ၏ ဘဝများကို ရင်နှင့်ဖွယ်ရာသိခဲ့ရသည်။ ဦးပညာသီဟနှင့် ဦးစိန္တာတို့ သည် ကျေးရွာများတွင် တကယ်ဖြစ်နေသော လယ်သမားများ၏ စုတ်စုတ်နစ်နေသောဘဝများကို ကျေးရွာအမည်နှင့်တကွ ပြောပြရာ ယင်းလယ်သမားများ၏ တကယ်ဖြစ်ရပ်များထဲတွင် ကျနော်၏တစ်သက်တာတွင် မေ့ပျောက်မရနိုင်သော ဇာမိဒါ မြေရှင်စနစ်ဆိုးကို သိခဲ့ရခြင်းပင်ဖြစ်သည်။

ရခိုင်ပြည်သည် အိန္ဒိယနိုင်ငံ (ဗြိတိသျှကိုလိုနီခေတ် အိန္ဒိယနိုင်ငံမှာ ပါကစ္စတန်၊ အိန္ဒိယနှင့် ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်တို့ ပါဝင်သည်) နှင့် နယ်စပ်ချင်း ဆက်လျက်ရှိ၏။ အိန္ဒိယနိုင်ငံရှိ ဇာမိဒါမြေရှင်စနစ်ဆိုးဝင်လာသည်ဟု ယူဆရသည်။ ရခိုင်ပြည် စစ်တွေခရိုင်ရှိ သိန်းပေါင်းများစွာသော မြေဧကမှာ ဦးရဲကျော်သူနှင့် ၎င်း၏သား ဦးရွှေသာ ကုမ္ပဏီပိုင်မြေ များစွာရှိခဲ့ရာ၊ အဆိုးဝါးဆုံးမှာ ‘ပြုစုဂေါင်း’စနစ်ဆိုးပင်ဖြစ်သည်။ ဗြိတိသျှနယ်ချဲ့အစိုးရထံမှ ဧကထောင်ပေါင်းများစွာကို နှစ် ၉၀-အတွက် ဂရံမြေအဖြစ် ခံယူသည်။ ယင်းဂရံမြေတွင် ဇာမိဒါမြေရှင်ကြီးသည် ငွေကြေးအနည်းအပါးအကုန်အကျခံကာ ချုံပုတ်သစ်ပင် များကို သုတ်သင်ပစ်ပြီး၊ လယ်ယာမြေအဖြစ် ဖော်ထုတ်ယူသည်။

“ပြုစုဂေါင်းလယ်ယာမြေတွင် လုပ်ကိုင်စားသော၊ လယ်ယာအလုပ်သမားများသည် လယ်တရှဉ်း (၆. ၄)ဧကတွင် စပါးတောင်း ၃၀၀ မှ ၅၀၀ထိ ပေးရခြင်း၊ စပါးများကို ချိန်တွယ်ယူခြင်းပြုရာတွင် တလင်းထဲရှိ စပါးများကို တတောင်းမျှ လယ်ယာအလုပ်သမားများကို ယူခွင့်မပြုဘဲ တရားဝင်သုံးစွဲသော ၁၂-သစ်တောင်းဖြင့် မယူ ၁၄-သစ်တောင်းဖြင့် ချိန်တွယ် ယူခြင်း၊ ပင်ထောင်အတိုးကြီးစား စနစ်ဆိုးမှာလည်း ယူရင်းငွေထက် ၃-ဆ၊ ၄-ဆပေးရခြင်း၊ လင်ကွာ မယားကွာကိစ္စမှစပြီး အိမ်တွင်းရေး ရပ်ရွာရေးကိစ္စများတွင်လည်း “ပြုစုဂေါင်း”ဆိုသူ၏အဆုံးအဖြတ်ကို တသွေမတိမ်းလိုက်နာရခြင်း၊ “ပြုစုဂေါင်း” ဆိုသူက ဖွေးမြူထားသောလူမိုက်တို့၏ နှိပ်စက်မှုကို အလူးအလဲခံရခြင်း၊ နေ့စဉ်နှင့်အမျှ အသက်အန္တရာယ်ကို စိုးရိမ်ရခြင်း၊ ‘ပြုစုဂေါင်း’လက်ထဲတွင် ကြိမ်ဒါဏ်ပေးနိုင်သည့် အခွင့်အာဏာရှိနေခြင်း၊ လယ်ယာလုပ်ငန်းပြီးစီးလျှင် “ပြုစုဂေါင်း” အတွက် မိုးတွင်းသုံးထင်းများကို အခမဲ့ခတ်ပေးရခြင်းတို့ကို ဆောင်ရွက်ပေးရုံမက လူအသဲနှလုံးမဲ့၍ လူသားစားတတ်သော “ပြုစုဂေါင်း” အိမ်တွင် အလုပ်အကျွေးပြုရန် မယားပျို သမီးပျိုများကို ပေးဆက်ရသည်များလည်း အထင်အရှားရှိခဲ့ခြင်းတို့ကို တောလက်ကျေးရွာအမည်၊ လယ်ယာအလုပ်သမားများ အမည်နှင့်တကွ ဦးပညာသီဟ၊ ဦးစိန္တာတို့ပြောပြတိုင်း ကျနော်လက်သီး ကို ကျစ်လစ်စွာ ဆုတ်ခါ အံကြိတ်ပြီး မြေရှင်စနစ်ဆိုးကို အသက်ရှိသမျှကာလပတ်လုံး တိုက်ဖျက်သွားရန် အထပ်ထပ်အလီလီ အဓိဋ္ဌာန်ပြုခဲ့ရသည်။

ရခိုင်တိုင်းသမိုင်းမှတ်တမ်းတွင် မှတ်တမ်းတင်ရမည့် ရခိုင်တိုင်းဆိုင်ရာ တိုင်းရင်းသားအစည်းအရုံးမှ ပေါက်တောမြို့ တွင် ညီလာခံကို ၁၉၃၉-၄၀ ခုနှစ်တွင် ကျင်းပလျက်ရှိသည်။ ဒို့ဗမာအစည်းအရုံး၏ဌာနချုပ် ကိုယ်စားလှယ်များအဖြစ်

သခင်စိုးတို့ တက်ရောက်ကြသည်။ ဗြိတိသျှနယ်ချဲ့ စနစ်ဆိုး၏ ယုတ်မာမှုများကို ကွင်းကွင်းကွက်ကွက်ပေါ်အောင် သခင်စိုး တို့က သောင်းချီတက်လျက် လူထုအစည်းအဝေးတွင် ဟောပြောသွားသည်။ ကျနော်ခေါင်းဆောင်ပြီး ကျနော်တို့ကျောင်းသား များ သံမဏိတပ်က ပေါက်တောမြို့ စာသင်ကျောင်းတွင် စခန်းချခါ ညီလာခံလုံခြုံရေးနှင့် မရေမတွက်နိုင်သော အောက်ခြေ သိမ်းလုပ်ငန်းများကို ကျောဖိရင်ဖိဆောင်ရွက်ကြရသည်။ ညီလာခံတွင် မအိပ်မနေအပင်ပန်းခံရသဖြင့် သံမဏိတပ်မှ ကျောင်းသားခေါင်းဆောင်တစ်ဦး ရုတ်တရက် ရူးသွပ်ခြင်းအထိ ဖြစ်သွားခဲ့ရသည်။

စစ်တွေမြို့ အမျိုးသားအထက်တန်းကျောင်းတွင် ၁၀-တန်းကျောင်းသားအဖြစ် နာမည်သာရှိပြီး နိုင်ငံရေးထဲ ခြေစုံ ပစ်ဝင်နေသော ကျနော်မှာ ဦးပညာသီဟနှင့် ဦးစိန္တာတို့ထံမှ စုတ်စုတ်မြှုပ်နေသောလယ်သမားများ၏ ဘဝများကို အသိဖြင့် မရောင့်ရဲနိုင်သဖြင့် အသက် ၁၇-နှစ်ခန့်ကပင် ဦးပညာသီဟတို့နှင့်အတူ ကျေးလက်တောရွာများထိ ဆင်းခါ အထပ်ထပ် ကိုယ်တွေ့လေ့လာခဲ့သည်။ အထူးသဖြင့် ဒို့ဗမာအစည်းအရုံးခေါင်းဆောင် သခင်လေးမောင်အား မသွားရဟု ပုဒ်မ-၁၄၄ဖြင့် တားမြစ်ထားသော မစဲကျွန်းသို့ ဦးပညာသီဟနှင့်ကျွန်တော် တကျွန်းလုံး ဒေါင့်စေ့အောင် ခြေလျင်လျှောက်ခဲ့ခြင်းပင်ဖြစ် သည်။ စစ်တွေအနောက်ဘက်ရှိ မစဲကျွန်းမှာ ဗြိတိသျှနယ်ချဲ့အစိုးရကို ဆန့်ကျင်ရေးတွင်လည်းကောင်း၊ သူ့ရသတ္တိရှိရာတွင် လည်းကောင်း ထိုစဉ်က အလွန်တရာနာမည်ကြီးနေသော ကျွန်းဖြစ်သည်။ မစဲကျွန်းကို တစ်ကျွန်းလုံးဒေါင့်စေ့အောင် ဦးပညာ သီဟနှင့် ကျနော်မရပ် မနားခြေလျင် လျှောက်ပြီး နယ်ချဲ့ ဆန့်ကျင်ရေး ဆွေးနွေးပွဲများ၊ တရားဟောပွဲများကို ရွာတိုင်းစေ့ ပြုလုပ်ခဲ့ကြသည်။

ဥရောပတိုက်တွင် ဒုတိယကမ္ဘာစစ်မီးကြီး တောက်လောင်ကျွမ်းလျက်ရှိခဲ့ပြီ၊ ဗြိတိသျှနယ်ချဲ့အစိုးရက ဂျာမဏီများကို ဘီလူးရုပ်ဖြင့် ပိုလန်အစရှိသော ဥရောပနိုင်ငံများအား ဝင်စီးပုံ၊ ဥရောပနိုင်ငံများ သွေးတွင်းထဲ နစ်မွန်းလျက်ရှိပုံတို့ကို နေရာတကာတွင် ရုပ်လုံးဖော်ကျေညာချက်များဖြင့် ကျေညာခြင်းပြုလျက်ရှိခဲ့ပြီ။ အမျိုးသားအောင်ပွဲ နေ့ထူးနေ့မြတ်ကို ကျနော် တို့ကျောင်းသားများသမဂ္ဂမှ ကြီးမှူးပြီး စစ်တွေ-ဝက်ဘာကွင်းတွင် မီးပြိုင်ပွဲများနှင့် အခြားပြိုင်ပွဲများပါဝင်ပြီး သိမ့်သိမ့်သဲသဲ ကျင်းပခဲ့၏။ သောင်းချီ၍ ရောက်ရှိနေသော ပြည်သူလူထုအား ကျနော်က နိုင်ငံရေးတရားဟောခဲ့သည်။ ဗြိတိသျှနယ်ချဲ့ ကိုလိုနီကျွန်ဘဝမှ လွတ်လပ်ရေးကို ကျနော်တစ်နာရီကျော် ရဲရဲတောက်ဟောပြောခဲ့သည်။

ယင်းတရားပွဲပြီးလျှင် ကျနော့်အား နေ့မရွေး ညမရွေး ဖမ်းတော့မည်ဟူသော သတင်းမှာ၊ စစ်တွေမြို့လုံး တောမီး လောင်သကဲ့သို့ ပြန့်နှံ့သွားသည်။ ဒေါက်တာဘမော်ဂိုဏ်းနှင့် ဒို့ဗမာအစည်းအရုံး သခင်များပါဝင်သော ‘ဗမာ့ထွက်ရပ်ဂိုဏ်း’ ၏ စာတမ်း၊ ဗြိတိသျှနယ်ချဲ့ထံ အရေးဆိုရမည့်အချက်များနှင့် လုပ်ငန်းစဉ်များပါဝင်သော စာရွက်များ ကျနော်၏ လက်ထဲသို့ ရောက်လာခဲ့သည်။

‘ဗမာ့ထွက်ရပ်ဂိုဏ်း’၏ ယင်းစာတမ်းများ ကျနော့်လက်ထဲသို့ ရန်ကုန်ဌာနချုပ်မှ တိုက်ရိုက်ရောက်လာခြင်းမဟုတ် ပေ။ ရန်ကုန်မြို့ရှိ ဗမာနိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာ ကျောင်းသားများ သမဂ္ဂဌာနချုပ်နှင့် ဒို့ဗမာအစည်းအရုံးဌာနချုပ်တို့တွင် အရေးပါသော ကိုဘစ်က ကျနော့်အား ပေးအပ်ဆောင်ရွက်ခိုင်း၍ ရောက်လာခြင်းဖြစ်သည်။

ယင်း ‘ဗမာ့ထွက်ရပ်ဂိုဏ်း’ စာတမ်းများကို ကျနော့်အား ပေးအပ်လိုက်စဉ်က ကိုဘစ်သည် ကျနော်အား ခေါ်တွေ့ပြီး ဤလုပ်ငန်းမှာ ကျနော်နှင့်ထိုက်တန်သည်ဖြစ်၍ ပေးအပ်လိုက်ခြင်းတို့ကို ပြောပြလိုက်သည်။ ကိုဘစ်၏စိတ်မနှောတွင် ထောင်ကျစရာ၊ သေစရာရှိလျှင် ကျနော်ခံရလေအောင် မြှောက်ပင့်ပေးခြင်း ဖြစ်သည်ဟု ကျနော်မထင်၊ ဗြိတိသျှနယ်ချဲ့ ဆန့်ကျင်သော ကိုလိုနီကျွန်ဘဝမှ လွတ်လပ်ရေးနှင့် ဇာမီဒါမြေရှင်စနစ်ဆိုးမှ လွတ်လပ်ရေးအတွက်ဆိုလျှင် ထောင်ကျရုံမက အသက်ပင်သေချင်သေပေစေ၊ ဆောင်ရွက်မည်ဟု အထပ်ထပ်အဓိဋ္ဌာန်ပြုထားသော ကျနော်အတွက် “ဗမာ့ထွက်ရပ်ဂိုဏ်း” စာတမ်းကို ဆောင်ရွက်ပေးရန် ကျနော်နှစ်ထောင်းဝမ်းမြောက်စွာ လက်ခံယူသွားခဲ့သည်။

ကျနော်၏ ကျောင်းသားများ သမဂ္ဂခေါင်းဆောင်အစည်းအဝေးကို ကျနော်ဖိတ်ခေါ်ယူသည်။ “ဗမာ့ထွက်ရပ်ဂိုဏ်း” စာတမ်းကို အကောင်အထည်ဖော်ရန် ကျနော်တို့ဆုံးဖြတ်ကြသည်။ စစ်တွေမြို့ အမျိုးသားအထက်တန်းကျောင်းကြီးသို့ စုရုံး ချီတက်လာကြရန် ကျနော်တို့စစ်တွေတစ်မြို့လုံးကို မောင်းခတ်လှုံ့ဆော်သည်။ လက်ကမ်းကျေညာများဖြင့် လှုံ့ဆော်သည်။ ကျေညာပိုစတာများဖြင့် လှုံ့ဆော်သည်။ စစ်တွေအမျိုးသား အထက်တန်းကျောင်းလုံးပြည့် ရောက်လာသောပြည်သူ့အစည်း အဝေးတွင် ကျနော်သဘာပတိအဖြစ်ဆောင်ရွက်သည်။ “ဗမာ့ထွက်ရပ်ဂိုဏ်း” ကျေညာစာတမ်းကို ကျနော်ဖတ်ပြသည်။ “ဗမာ့ထွက်ရပ်ဂိုဏ်း” မှ လွတ်လပ်ရေးအာမခံချက်ပေးရန် ဗြိတိသျှထံအရေးဆိုသော အရေးဆိုချက်အပါအဝင် အခြားအရေး ကြီးသော အချက်များကို ဆုံးဖြတ်ခဲ့ကြသည်။ ယင်းတရားပွဲပြီးလျှင်ပင် ကျနော်အား ဘမ်းတော့မည်ဟူသောသတင်း ဒုတိယအကြိမ် ပြန့်နှံ့သွားပြန်တော့၏။ ရက်ရှည်လများ ကြာလာသည်နှင့်အမျှ ဦးပညာသီဟ၊ ဦးစိန္တာနှင့် ကျနော်မှာ ဗြိတိသျှ နယ်ချဲ့ဆန့်ကျင်ရေး၊ လွတ်လပ်ရေး၊ မြေရှင်စနစ်ဆိုးတိုက်ဖျက်ရေးလုပ်ငန်းများတွင် စိတ်တူကိုယ်တူဖြစ်ကြရုံမက တစ်ဦးနှင့် တစ်ဦး အသဲနှလုံးချင်း ဆက်စပ်ပေါင်းဘက်လာခဲ့ကြသည်။ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်သတင်းများပါသော အင်္ဂလိပ်သတင်းစာများကို

ကျနော်ယူလာပြီး ဦးပညာသီဟနှင့် ဦးစိန္တာတို့အား ဘတ်ပြခြင်း၊ အဓိပ္ပါယ်ပြန်ခြင်းများ၊ ပြုလုပ်ပေးခဲ့ရာ ဦးပညာသီဟ၊ ဦးစိန္တာတို့က အင်္ဂလိပ်သတင်းစာဘတ်နိုင်သည့်အဆင့်ထိရောက်အောင် အင်္ဂလိပ်စာသင်ကြားလိုသည်ဟု ပြောလာကြသည်။ နံနက် ၁၀နာရီမှ ညနေ ၃နာရီခွဲထိ အချိန်သတ်မှတ်ပြီး ဦးပညာသီဟနှင့် ဦးစိန္တာတို့၏ စာပြသမှုအဖြစ် အလွယ်တကူ ကျနော် တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့သည်။ ဦးပညာသီဟနှင့် ဦးစိန္တာတို့ကလည်း ကျနော်အား ထိုစဉ်က စစ်တွေမြို့တွင် နာမည်ကြီးလျက်ရှိ သော ဘိလပ်ရည်စက်ရုံထွက် လိမ္မော်ရည်၊ သံပုရာရည်၊ ဂျင်းရည်များကို တစ်ဦးတစ်ပုလင်းစီ တိုက်ကျွေးခဲ့ကြ၏။

ဦးပညာသီဟ၏အားပါးတရ ပြောလိုက်သော စကားဟိန်းသံကြောင့် ကျနော်၏မဝေးကွာသော အတိတ်ကို စိတ်ကူး ယဉ်နေရာမှ ရုတ်ချည်းမျှ ပြတ်သွား၏။ ကိုသိန်းအောင်၊ သခင်တင်မြတို့၏ တင်ပြချက်များအပြီးတွင် ဦးပညာသီဟက “ဌာနချုပ်ကိုယ်စားလှယ်များနှင့် မတွေ့မီကပင် ဘုံပေါက်သာကျော်နှင့် ဦးပဉ္စင်း အထပ်ထပ်တွေ့ခဲ့ရတယ်။ ဒီလမ်းစဉ်ကို ဦးပဉ္စင်း လက်ခံတယ်။ တိုင်းလုံးဆိုင်ရာ တိုင်းရင်းသားအစည်းအရုံး ဘယ်သူလက်ခံသည်ဖြစ်စေ၊ လက်မခံသည်ဖြစ်စေ၊ အရေးမကြီးဘူး။ ဦးပဉ္စင်း ဒီလမ်းစဉ်ကို လက်ခံတာ ဦးပဉ္စင်းရော ဦးစိန္တာပါ လက်ခံတယ်ဆိုဒါ သဘောပေါက်ဖို့လိုတယ်။ ဦးပဉ္စင်း ဦးစိန္တာနှင့် ဘုံပေါက်သာကျော်တို့ပေါင်းပြီး ဒီလမ်းစဉ်ကို ရခိုင်ပြည်မှာ ထိထိရောက်ရောက် ခရီးရောက်အောင် လုပ်သွားမယ်ဆိုတာကို စိတ်ချစေလိုတယ်။ လွတ်လပ်ရေးရပြီး နိုင်ငံထူထောင်ကြရင် ရခိုင်ပြည် သီးခြားသမ္မတနိုင်ငံအဖြစ်ထိ ပေးနိုင်မယ်။ မပေးနိုင်မယ်ဆိုဒါ ဦးပဉ္စင်းသိလိုတယ်”ဟု ဦးပညာသီဟ အားပါးတရ စိတ်အားထက်သန်စွာ ပြောလိုက်သည်။

ကိုသိန်းအောင်၊ သခင်တင်မြတို့က ရခိုင်ပြည် သီးခြားသမ္မတနိုင်ငံအထိ ထူထောင်ခွင့်ပေးနိုင်ကြောင်း ဌာနချုပ်ကိုယ်စား တာဝန်ယူခဲ့ကြသည်။ ရေနံဆီမီးခွက် မှိတ်တုတ်မှိတ်တုတ်ဖြင့် စစ်တွေတန်ခိုးကျောင်း မိန်းမဇရပ်တွင် ကျင်းပလျက်ရှိသော သေရေးရှင်ရေး ဆွေးနွေးပွဲကား အောင်မြင်စွာ ပြီးဆုံးသွားခဲ့ပြီ။ သခင်တင်မြက အရေးကြီးသော စစ်ပညာသင်ကြားပေးလိုသည် ဆိုချက်အရ စစ်တွေတရုတ်သင်္ချိုင်းတွင် နောက်တစ်နေ့မွန်းလွဲပိုင်းတွင် တွေ့ကြရန် ကျနော်စီစဉ်ပေးရန် တာဝန်ယူလိုက်ရသည်။ တန်ခိုးကျောင်းပတ်ဝန်းကျင်တွင် ပုလိပ်များ စုံထောက်များ ရှိသည် မရှုထိသည်ကို ခြောင်းမြောင်းကြည့်ရှုခါ ပုလိပ်များ စုံထောက်များ အရိပ်အရောင်ကိုမျှ မမြင်ရသဖြင့် တစ်ဦးစ နှစ်ဦးစစီ လူစုခွဲခါ ကျနော်တို့ ညသုတ်ခြေတင်ပြန်ခဲ့ရလေသည်။

နောက်တစ်နေ့ နံနက်ပိုင်းတွင် ကျောင်းသားခေါင်းဆောင်များနှင့် ကျနော်တွေ့ပြီး ၎င်းတို့၏ သဘောတူညီချက်အရ စစ်တွေခရိုင်မြေအောက်တော်လှန်ရေးအဖွဲ့တွင် ဦးပညာသီဟနှင့် ဦးစိန္တာတို့အား နာယကဆရာတော်များ အဖြစ် လည်းကောင်း၊ လုပ်ပိုင်ခွင့်အာဏာရှိသော အတွင်းရေးမှူးတာဝန်ကို ကျနော်ထမ်းဆောင်ပြီး ကိုသာထွန်းဦး (ယခု ရခိုင်ပြည် ဗကပကော်မတီဝင်) ကိုသာကျော် (ယခု ဒုဝန်ကြီး) ကိုသာကျော် (ယခု အထူးအရာရှိ ဗမာ့တပ်မတော်ဗိုလ်မှူး) တို့ပါဝင်သော ကော်မတီကိုဖွဲ့လိုက်ကြသည်။ ဂျပန်သို့ စစ်ပညာသင်ကြားရေး၊ ဂျပန်ရေငုပ်သင်္ဘောဖြင့် လက်နက်ယူရေးအတွက် ကျနော်ကို ပင် အားလုံးသဘောတူကြပါသည်။ ယင်းကော်မတီဖွဲ့စည်းခြင်း စာရွက်ကို ဦးပညာသီဟနှင့် ကျနော်လက်မှတ်ရေးထိုးခဲ့ကြ သည်။

တရုတ်သင်္ချိုင်းတွင်း စစ်ပညာ

သခင်တင်မြ သင်ကြားပြသမည့် စစ်ပညာကို သင်ယူရန်ကျနော်နှင့် ကျောင်းသားများ သမဂ္ဂခေါင်းဆောင်များ တစ်ဦးစီဖြင့်လည်းကောင်း၊ နှစ်ဦးတစ်တွဲဖြင့်လည်းကောင်း၊ စက်ဘီးများဖြင့် စစ်တွေ တရုတ်သင်္ချိုင်းဇရပ်သို့ တဖွေးဖွေးရောက် လာခဲ့ကြသည်။ ရောက်လာသူတိုင်းတွင် ကျနော်စီစဉ်ခဲ့သည့်အတိုင်း စွပ်ကျယ်အင်္ကျီကို ရှုပ်အင်္ကျီထပ်ပြီး ဘောင်းဘီတိုကို အပေါ်မှ လုံချည်ဝတ်၍ ရောက်လာကြသည်။ ကျနော်တို့ ကျောင်းသားခေါင်းဆောင်များ၏ လျှို့ဝှက်စည်းဝေးကျင်းပရန်ရှိတိုင်း ကျနော်တို့သည် ကျောင်းသားများ သမဂ္ဂအဆောက်အဦးတွင် တစ်ခါမျှမစည်းဝေးကြ။ ပုလိပ်နှင့် စုံထောက်များ မျက်ခြေပြတ် သော ဦးရဲကျော်သူ ကျောင်းတိုက်ရှိ ဦးရဲကျော်သူ၏ အရိုးဂူအုတ်တိုက်နှင့် စစ်တွေသင်္ချိုင်းတို့သာ ကျနော်တို့ လျှို့ဝှက်ဆွေး နွေးရေး အဆောက်အဦးဖြစ်ရာ ယခုလျှို့ဝှက်စစ်ပညာရေးအတွက် ကွင်းပြင်ကျယ်ပြန့်စွာရှိသည့် တရုတ်သင်္ချိုင်းကို ကျနော် တမင်ရွေးချယ်လိုက်ခြင်းဖြစ်၏။

မွန်းတည့်ပိုင်းတွင် သခင်တင်မြတို့ ရောက်လာကြပြီ။ ကျနော်အပါအဝင် ကျောင်းသားများ သမဂ္ဂခေါင်းဆောင်များနှင့် သခင်တင်မြတို့ အူလှိုက်သဲလှိုက် ပြောဆိုဆွေးနွေးကြသည်။ မိနစ် ၃၀ခန့်မျှကြာသော စစ်ပညာနှစ်ကွက်ကို သခင်တင်မြ သင်ကြားပြသသည်။ စစ်ပညာတစ်ကွက်မှာ ခြေတိုစုံပူးမထားဘဲ ခြေကိုရှေ့တစ်ဘက် နောက်တစ်ဘက်ထားပြီး ရင်ဝကို ရှေ့ခြေဘက်သို့ ကိုင်းထားကာ ရန်သူလှုံ့စွပ်ဖြင့် ထိုးလာလျှင် လက်ဖြင့် ပုတ်ခတ်ပြီး ကာကွယ်ရေးနှင့် ရန်သူသေနတ်ဝင်လုရေး ဖြစ်၏။ အခြားစစ်ပညာတစ်ကွက်မှာ လက်ပစ်ဗုံးပစ်နည်းနှင့် ပစ်လိုက်သော လက်ပစ်ဗုံးပေါက်ကွဲလျှင် ပစ်လိုက်သူ မိမိအား မထိခိုက်စေရေးအတွက် ရင်ဘတ်နှင့် မြေကြီးမထိအောင် အလျားလိုက် ဝပ်နည်းဖြစ်သည်။ ကျနော်တို့ လူစုနှင့်တကွ

ကျောင်းသားပေါင်းများစွာမှာ ကျောင်းသားများ သံမဏိတပ်မှသင်ကြားပေးသော ညွှန်ကြားပေးသောစစ်ပညာအခြေခံကို ကျကျနနတတ်မြောက်ထားသူများ ဖြစ်ကြသည်။ သခင်တင်မြနှင့် ဆွေးနွေးရေးလည်း ပြီးပြီ။ စစ်ပညာသင်ကြားရေးလည်း ပြီးဆုံးခဲ့ပြီ။ ကျနော်တို့ကျောင်းသားများ သမဂ္ဂခေါင်းဆောင်များ တစ်ဦးစ နှစ်ဦးစစီဖြင့် လူစုခွဲကာ စက်ဘီးဖြင့် ထွက်ခွာသွား ကြပြီ။

သခင်တင်မြတို့နှင့် ကျနော် ကျန်ရစ်ခဲ့၏။ သခင်တင်မြတို့အား ဦးပညာသီဟနှင့်ကျနော် လက်မှတ်ရေးထိုးထားသော စစ်တွေခရိုင် မြေအောက်တော်လှန်ရေးအဖွဲ့၏စာရင်းကို ကျနော်ပေးအပ်လိုက်သည်။ ဂျပန်ပြည်သို့ (ဖော်မိုဆာကျွန်း) စစ်ပညာ သင်ကြားရန် ဂျပန်စစ်ရေငုပ်သင်္ဘောဖြင့် လက်နက်ယူရန် ကျနော်အား ရွေးချယ်ထားပြီးဖြစ်၍ ဆောင်ရွက်ရမည့်လုပ်ရပ်များကို သခင်တင်မြတို့အား ကျနော်မေးရတော့၏။ သခင်တင်မြတို့က ပုသိမ်မြို့ အမျိုးသားအထက်တန်းကျောင်းကြီး၏ကျောင်းအုပ် ဆရာကြီး ဦးရွှေကျော် (ယခု အငြိမ်းစား အမျိုးသားမှတ်ပုံတင်နှင့် လူဝင်မှုကြီးကြပ်ရေးမင်းကြီး)အိမ်သို့လိုက်လာခဲ့ရေး ယင်းဆရာကြီးအိမ်သို့ရောက်လျှင် ပုသိမ်မြို့ မြေအောက်တော်လှန်ရေးအဖွဲ့နှင့် ဆရာကြီးအဆက်ရှိရာ ၎င်းတို့က ဂျပန်ရေငုပ် သင်္ဘောဖြင့် သွားရေးကို စီစဉ်ပေးမည်ဟု ပြောကြသည်။ သခင်တင်မြတို့နှင့် ကျနော် တရုတ်သင်္ဘောမှမိမိတို့ အိမ်သို့ပြန်ခဲ့ ကြသည်။ မကြာမီ ကိုသိန်းအောင်တို့ ရန်ကုန်သို့ ပြန်သွားခဲ့ကြသည်။

ဂျာလာကိုဘတ်သင်္ဘောကြီးကို နောက်ဆုံးတွေ့ရခြင်း

စစ်တွေခရိုင် မြေအောက်တော်လှန်ရေးအဖွဲ့ကိုလည်း ဖွဲ့စည်းပြီးပြီ၊ ဖော်မိုဆာသို့သွားရေး၊ ဂျပန်စစ်ရေငုပ်သင်္ဘော ဖြင့် လက်နက်ယူရေးလည်း စီစဉ်ပြီးပြီ ကိုမြ ရန်ကုန်ပြန်ရေးကို အပူတပြင်းစီစဉ်ရ၏။ ကာလကတ္တား၊ စစ်တွေ၊ ရန်ကုန်တို့သို့ ပြေးဆွဲနေသော ဂျာလာကိုဘတ် စသောပင်လယ်ကူးသင်္ဘော၏ကိုယ်စားလှယ် ဦးဘမောင်၏သား မောင်သန်းစိန် (ယခု ရန်ကုန်မီးရထားရုံး)မှာ ကျနော်တို့ကျောင်းသား သံမဏိအဖွဲ့၏ခေါင်းဆောင်တစ်ဦးဖြစ်သဖြင့် ရန်ကုန်သင်္ဘောလက်မှတ်ကို လွယ်လင့်တကူရခဲ့သည်။ ကိုမြအား သင်္ဘောဆိပ်တွင် ဘမ်းက ဝိုင်းလှရန် ကျနော်စီစဉ်သည်။ ကျနော်နှင့် လူငယ်တစ်ဆယ် ကျော်ခန့် လူစုခွဲပြီး ကိုမြအား ဂျာလာကိုဘတ်သင်္ဘောပေါ် အရောက်ပို့ကြသည်။ သင်္ဘောထွက်သည်အထိ ရင်တမမနှင့် ကျနော်တို့ စောင့်ရှောက်ကြရသည်။ ဂျာလာကိုဘတ် ပင်လယ်ကူးသင်္ဘောကြီးသည် ယခုစစ်တွေအကောက်ရုံး ဖောင်တော်ကြီး ထက်ရှည်လျားသော ပင်လယ်ကူးသင်္ဘောကြီးဖြစ်သော်လည်း ယခုလက်ရှိ ဖောင်တော်ကြီးကို ဆိုက်ကပ်ပြီး လူများ ဝန်များ တင်နိုင်သည်။ ဂျာလာကိုဘတ်နှင့် ကိုမြ စစ်တွေကုလားတန်မြစ်ဝမှထွက်ပြီး ကွယ်သွားမှ ကျနော်တို့လူစုပြန်ခဲ့သည်။ မကြာမီ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်မီး ကျနော်တို့အား လောင်ကျွမ်းလာပြီး ဤဂျာလာကိုဘတ်သင်္ဘောကြီးကို နောက်ဆုံးမြင်ခြင်းဖြင့် မြင်ခဲ့ရသည် ကို ကျနော်သိပင်မသိခဲ့။ အိပ်မက်ပင် မမက်ခဲ့ပေ။

သေနတ်... သေနတ်

တော်လှန်ရေးကို ကာယကံမြောက် ဆင်နွှဲမည်ဆိုလျှင် သဘာဝအလျောက် သေနတ်များ၊ လက်နက်ခဲယမ်းမီးကျောက် များ လိုကြောင်းကို တော်လှန်ရေးသမားတိုင်း အသိဖြစ်သည်။ ယခု ကျွန်တော်တို့လည်း ဗြိတိသျှနယ်ချဲ့စနစ် တိုက်ဖျက်ရေး နှင့် လွတ်လပ်ရေးကို ထမ်းဆောင်ရန်ဖြစ်နေရာ သေနတ်များမှာ လက်ငင်းလိုနေသောပြဿနာဖြစ်၏။ ထိုစဉ်က စစ်တွေ ကျေးလက် ဝါဘိုစပါးထားရွာနေ ဦးခွီးချေမှာ ခြောက်လုံးပြူးသေနတ်လုပ်တတ်သူအဖြစ် နာမည်ကြီးနေရာ ဦးပညာသီဟနှင့် ကျနော်တို့ ဦးခွီးချေအား ခေါ်ပြီး တန်ခိုးကျောင်းတွင် လျှို့ဝှက်ဆွေးနွေးကြသည်။ ဦးခွီးချေမှာ နာမည်ကြီးသလို ခြောက်လုံးပြူး မလုပ်တတ်၊ ခြောက်လုံးပြူးကျည်ဆံဖြင့် ပစ်နိုင်သော တစ်ချက်ပေါက်သေနတ်သာ လုပ်တတ်သူ ဖြစ်နေသည်။ ယင်းကြောင့် ဦးခွီးချေထံမှ သေနတ်ရရေးကို လက်လျှော့လိုက်ရသည်။

ဦးခွီးချေထံမှ လက်နက်ရရေး မကြိုးစားမီ လအနည်းငယ်ခန့်က မျိုးချစ်ကျော်ဦး၊ ဝက်ဖြူ ဦးကျော်သာနှင့် ကျနော် ခြောက်လုံးပြူးသေနတ်တစ်လက်ရရှိရေးကို အားတက်သရော ကြိုးစားခဲ့ပြီ။ မျိုးချစ်ကျော်ဦး(ဖဆပလ အစိုးရခေတ်က စစ်ဘက် နှင့် မြို့ပြအုပ်ချုပ်ရေးဘက် နှစ်ဘက်စလုံးကို ချုပ်ကိုင်နိုင်ရေးအတွက် အထူးမင်းကြီး၊ အထူးအရေးပိုင် ခန့်ထားခဲ့သည်။ ထိုစဉ်က ရခိုင်တိုင်းတွင် ဦးညိုထွန်း အထူးမင်းကြီး တာဝန်ထမ်းပြီး မျိုးချစ်ကျော်ဦး စစ်တွေခရိုင် အထူးအရေးပိုင်အဖြစ် တာဝန်ထမ်းခဲ့သည်။ ရသေ့တောင်မြို့တွင် သေနတ်အပစ်ခံရပြီး သေဆုံးသွားသည်။) ဝက်ဖြူကျော်သာ (ယခု ဝါယာလက် အော်ပရေတာ) တို့နှင့် ကျနော်ပူးပေါင်းပြီး ပုလိပ်ရဲဌာနအုပ် (ယခုပြည်သူ့ရဲ ဒုလုံခြုံရေးမှူး) တစ်ဦး၏ခြောက်လုံးပြူးကို ရသလိုယူရန် စီစဉ်ခဲ့သည်။ မျိုးချစ်ကျော်ဦး၏ဘခင်မှာ စစ်တွေမြို့မ ရဲဌာန၏ စာရေးကြီးဖြစ်ပြီး သူမှာ ယခုမင်းဘာကြီးလမ်း ရှိ ရဲသားအိမ်များ၊ ရဲဌာနအုပ်အိမ်များကို အချိန်မရွေး ဝင်ထွက်နိုင်သူဖြစ်သည်။ သူက တိတိကျကျ လက်ထောက်ချပေးရန်

တာဝန်ယူသည်။ ရဲဌာနအုပ်အိမ်မှ ခြောက်လုံးပြူး သေနတ်ကို ရသလိုယူရန် ဝက်ဖြူဦးကျော်သာနှင့် ကျနော်က တာဝန်ယူသည်။ ခြောက်လုံးပြူးသေနတ်တစ်လက်ရရေးအတွက် တရေးမှအိပ်ဘဲ တပတ်ခန့်ကြိုးစားကြသည်။ အောင်မြင်မှုမရခဲ့။ မိုးသည်းထန်စွာရွာသောညဉ့်များကြောင့် ဝက်ဖြူဦးကျော်သာ သေလုမျောပါး အအေးပတ်ဖျားနာရောဂါ (နမိုးနီးယား)ဖြစ်ခါ သေနတ်ရရေးကို လက်လျှော့လိုက်ရသည်။ ခြောက်လုံးပြူးသေနတ်ရလျှင် လက်စွန့်လက်ဖျား၊ နယ်စွန့်နယ်ဖျားတွင် အဆက်အသွယ်မဲ့ အကူအညီမဲ့ဖြစ်နေသော ပုလိပ်ကင်းဂတ်ငယ်များကို အလစ်ဝင်စီးရန် စီစဉ်ထားသော ကျနော်တို့လုပ်ငန်း စဉ်မှာလည်း သဲထဲရေသွန်သလို ဖြစ်သွားခဲ့ရသည်။

ပုသိမ်သို့ ဒလကြမ်း ချီရပြီ

အမျိုးမျိုးဒုက္ခအင်းရဲခံသော်လည်း ခြောက်လုံးပြူးသေနတ်တစ်လက်ပင် မရဖြစ်ခဲ့ရာ ကိုသိန်းအောင်၊ သခင်တင်မြ တို့နှင့် သဘောတူခဲ့သည့်အတိုင်း ပုသိမ်မြို့သို့ ကျနော်သွားရန် စီစဉ်ရသည်။ ဦးပညာသီဟအပါအဝင် ကျနော်တို့မြေအောက် တော်လှန်ရေးခေါင်းဆောင်စု လျှို့ဝှက်စွာအထပ်ထပ်အလီလီ ခေါင်းချင်းရိုက်ကြသည်။ ရှေ့လုပ်ငန်းစဉ်ကို အကြိတ်အနယ် ဆွေးနွေးကြသည်။ ၁၃၀၀-ပြည့်အရေးတော်ပုံကြီးအတွင်း ကျနော်တို့၏ ကျောင်းသားသပိတ်အတွေ့အကြုံကို စံနမူနာယူပြီး တပိုလ်ကျ တစ်ပိုလ်တက်စနစ်ကို စီစဉ်ကြသည်။ ပုသိမ်မြို့သို့ သွားရာတွင် ကျနော်အဖမ်းခံရ-၍ဖြစ်စေ၊ အသက်သေသွား၍ ဖြစ်စေ ကျနော်ကျဆုံးသွားပါက လုပ်ငန်းစဉ်များ ဆက်လက်လုပ်နိုင်ရန် အသေးစိပ်ရေးဆွဲကြသည်။

ရှေ့လုပ်ငန်းစဉ်များကို အသေးစိပ်စီစဉ်ပြီးကြပြီ။ စစ်တွေခရိုင်တွင်းရှိ နယ်ကျောင်းသားများအား ဗြိတိသျှနယ်ချဲ့ တိုက်ထုတ်ရေးနှင့် လွတ်လပ်ရေးကိစ္စ၊ တစ်ပိုလ်ကျ တစ်ပိုလ်တက်ကိစ္စတို့ကို ရှင်းပြရေးအတွက် မြို့နယ်များသို့ သွားကြရန် ကျနော်တို့ တာဝန်ခွဲယူကြသည်။ မြို့ဟောင်းမြို့သို့သွားရန် ကျနော်တာဝန်ကျ၍ မြို့ဟောင်းမြို့သို့ ကျနော်သွားခဲ့သည်။ ယုံကြည်စိတ်ချရသော မြို့ဟောင်းမြို့ပေါ်ရှိ ကျောင်းသားခေါင်းဆောင်အချို့ကို ကျနော်တို့လုပ်ဆောင်လျက်ရှိသော လုပ်ငန်း ဆောင်တာများကို အသေးစိပ်ရှင်းပြပြီး ကျောင်းသားထုအစည်းအဝေးတွင် ဗြိတိသျှနယ်ချဲ့စနစ်ဆိုးကြောင့် တိုင်းပြည်တွင် အလုပ်လက်မဲ့ခြင်း၊ လယ်မဲ့ခြင်း၊ စာမတတ်ခြင်း၊ ငတ်ပြတ်ခြင်း၊ ရောဂါထူခြင်းစသော အနိဋ္ဌာရုံများဖြစ်နေရာ လွတ်လပ်ရေး ရလျှင် အေးချမ်းသာယာဝပြောသော နိုင်ငံဖြစ်မည်ဟူသော သဘောတရားများ၊ ကျောက်သားထုဥဏှောက်ထဲသို့ရောက်အောင် လှုံ့ဆော်စည်းရုံးပေးမည်မှာ ကျနော်တို့တာဝန် မဟုတ်ပါလား။

နယ်ကျောင်းသားများကိစ္စကို ၅-ရက်ခန့်အတွင်း အပြီးလုပ်ပြီး ပြန်လာရန် ချိန်းဆိုထားကြသည့်အတိုင်း စစ်တွေမြို့ တွင် ကျနော်တို့ခေါင်းဆောင်စု ပြန်လည်ရောက်ရှိကြပြီ။ နယ်အသီးသီး၏အတွေ့အကြုံများကို လျှို့ဝှက်စွာဆွေးနွေးပွဲတွင် တစ်ယောက်တစ်ယောက်စီတင်ပြ ဆွေးနွေးသွားကြပြီ။ နယ်အသီးသီးရှိကျောင်းသားလူငယ်များ၏ ဇာတိသွေး ဇာတိမာန် တက်နေသော လုပ်ရဲကိုင်ရဲသောဘဝများကို လေ့လာတွေ့ရှိခဲ့ရသော ကျနော်တို့မှာ အားရကျေနပ် နှစ်သိမ့်လျက်ရှိကြ၏။

ဂျပန်ဖော်မိုဆာအထိသွားပြီး စစ်ပညာသင်ကြားရေးနှင့် လက်နက်ကျည်ဆံရရှိရန်အတွက် ကျနော်ပုသိမ်သို့သွားရန် ငွေကြေးစုဆောင်းကြသည်။ ငွေကြေးမပြည့်စုံလျှင် ပေါင်ရိုးပေါင်စဉ်အတိုင်း ကျနော်တို့ကျောင်းသားခေါင်းဆောင်စု၏ ပိုးလုံချည် နှင့် ဖောင်တိန်များကိုလည်း အပေါင်ဆိုင်တွင် ပေါင်နှံရ၏။ ကျနော်၏လတ်ဆတ်သောပိုးလုံချည်တစ်ထည်နှင့် ဖောင်တိန်တစ်ချောင်းလည်း ပေါင်နှံလိုက်သော ပစ္စည်းများစာရင်းတွင် ပါဝင်သွားပြီ။ ရနိုင်သမျှငွေ ကျနော်လက်ထဲရောက်ပြီ။ အငတ်ငတ်အပြတ်ပြတ်ခံပြီး ချိုးခြံယင်း ငွေအနည်းငယ်ဖြင့် ဂျပန်ဖော်မိုဆာကျွန်းအထိ သွားရန်မှာ ကျနော်၏တာဝန်ပင်ဖြစ် လျက်ရှိပြီ။ ဤသို့ ငွေကြေးစုနေစဉ်အတောအတွင်း ဦးပညာသီဟအား ကျနော်လျှို့ဝှက်စွာတွေ့ပြီး ရှေ့လုပ်ငန်းစဉ်အသေးစိတ် အချက်များ အထူးသဖြင့် ဗြိတိသျှနယ်ချဲ့ဩဇာ တိုက်ရိုက်မသက်ရောက်သော ကျေးလက်တောရွာတွင် အခြေခံရအောင် သေချာစွာ စည်းရုံးရေးကိစ္စကို အထပ်ထပ်ဆွေးနွေးသည်။ ကျနော် မင်းပြားမြို့သို့ မီးသင်္ဘောဖြင့် လိုက်သွား၏။ မင်းပြားသို့ ရောက်လျှင်ရောက်ချင်း မင်းပြားမြို့ရှိ ကျောင်းသားခေါင်းဆောင်စုကို ကျနော်တွေ့ဆုံဆွေးနွေးသည်။ ညဉ့်ပိုင်းမြစ်ရေကျချိန် တွင် ငှက်သမ္ဗန်တစ်စင်းရရေးကို လျှို့ဝှက်စွာ စီစဉ်ထားရန် ကိုဝေကျော် (ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် ကောလိပ်ကျောင်းသားဖြစ်ပြီး ကျနော်၏အသဲချင်းဆက်နေသော မိတ်ဆွေတစ်ဦးဖြစ်သည်။ မောင်ကွာရွာရှိ ချင်းအမျိုးသားများ လုပ်ကြံသတ်ဖြတ်ရာတွင် အလံနီကွန်မြူနစ်ပါတီ အဖွဲ့ဝင် ရဲနီအောင်လင်း၊ ရဲနီမင်းလွင် စသူတို့နှင့်အတူ သတ်ဖြတ်ခံသွားရသူ ဖြစ်သည်) အား ပြောထားလိုက်သည်။ ကိုဝေကျော်စီစဉ်ပေးချက်အရ ယင်းနေ့ညဉ့် မြစ်ရေကျချိန်တွင် မင်းပြားမြို့မှ ကျနော်ခြေရာဖျောက်ပြီး ထွက်ခွာလာခဲ့ရသည်။

ထိုအချိန်က ကျနော်မှာ အလွန်တရာ ဘေးကြပ်နံ့ကြပ်ဖြစ်နေသော အချိန်ကာလဖြစ်သည်။ ကျနော်၏ဗြိတိသျှနယ် ချဲ့ဆန့်ကျင်ရေး တရားပွဲများနှင့် လုပ်ရပ်များကို အကြိမ်ကြိမ်အထပ်ထပ် လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်ခဲ့သဖြင့် ဗြိတိသျှလက်ပါးစေ ပုလိပ်များနှင့် စုံထောက်များ၏မျက်ခြေမပြတ် ကြည့်ရှုနေခြင်း ခံရသူတစ်ဦးလည်း ဖြစ်သည်။ ယင်းအပြင် ထိုစဉ်က နိုင်ငံရေး

ဩဇာ လွှမ်းမိုးနေသော ရခိုင်တိုင်းလုံးဆိုင်ရာ တိုင်းရင်းသားအစည်းအရုံးကြီး၏ ခေါင်းဆောင်ကြီးများက “အစိမ်းရောင်အမည် ပါ မီးလောင်မခံနိုင်” ဆိုသောစကားလုံးဖြင့် ကိုသိန်းအောင်၊ သခင်တင်မြတို့၏ ဗြိတိသျှနယ်ချဲ့တိုက်ထုတ်ရေးနှင့် လွတ်လပ်ရေး အတွက် ဖွဲ့စည်းသော မြေအောက်တော်လှန်ရေးအဖွဲ့သို့ မဝင်ရန် ကျနော်အား တားမြစ်ပါလျက်နှင့် ယင်းမြေအောက်တော်လှန် ရေး၏ ခေါင်းဆောင်အဖြစ် တာဝန်ယူလိုက်သော ကျနော်အား ရခိုင်တိုင်းလုံးဆိုင်ရာတိုင်းရင်းသား အစည်းအရုံးက သရဲ သဘက်ကဲ့သို့ သဘောထားကာ ကျနော်၏လှုပ်ရှားသွားလာမှုကို အမြဲအကဲခတ်လျက်ရှိနေကြသည်။ ရန်စရေးထိ ပြုလာကြ သည်။ ဗြိတိသျှနယ်ချဲ့ပုလိပ်နှင့် စုံထောက်များအား မျက်ခြေပြတ်သွားအောင် ကျနော်တို့ ဉာဏ်ထွင်နိုင်သလောက် မြေမြေ ချင်း မြေမြင်နေကြသော ရခိုင်တိုင်းလုံးဆိုင်ရာတိုင်းရင်းသား အစည်းအရုံး၏ထောက်လှမ်းမှုကိုကား ကျနော်တို့ ရှောင်တိမ်း မလွတ်နိုင်ကြတော့ပေ။

ကိုဝေကျော် စီစဉ်ပေးသော ကုလားအမျိုးသားတစ်ဦးတည်း လှေတက် ၂-စင်းကို တစ်ပြိုင်တည်းလှော်ခတ်သော လူနှစ်ဦးခန့်သာ ထိုင်စီးနိုင်သည့် ငှက်သမ္ဗန်ငယ်တွင် ထိုင်ရင်းငိုက်ရင်းလာခဲ့ရာ နံနက်အာရုဏ်တက်ခန့်တွင် ဦးစိန္တာ၏ ကျောက်နွားရွာ(ကျောက်ဖြူခရိုင် မြေပုံမြို့နယ်ကျောက်နွားရွာ) သို့ ဆိုက်ဆိုက်မြိုက်မြိုက် ရောက်သွားသည်။ ဗြိတိသျှနယ်ချဲ့ တိုက်ထုတ်ရေးနှင့် လွတ်လပ်ရေးသဘောထားနှင့်တကွ ဦးပညာသီဟနှင့် ကျနော်တို့ စီစဉ်ထားလျက်ရှိသော လုပ်ငန်းဆောင် တာများကို ဦးစိန္တာအား ကျနော်အသေးစိတ်ရှင်းပြသည်။ ဦးစိန္တာဝမ်းမြောက်စွာ ယင်းလမ်းစဉ်နှင့် လုပ်ငန်းစဉ်များကို လက်ခံ သည်။ ကျနော်အားလည်း ငွေကြေးကူညီသည်။ ကျောက်နွားရွာအပါအဝင် ကြာအင်းတောင်တိုက်နယ်ကို အခြေခံခန်းအဖြစ် စည်းရုံးထားရန်ကိုလည်း ဦးစိန္တာတာဝန်ယူသည်။ ဆရာတော်ဦးစိန္တာ၏စီစဉ်ပေးသည့်အတိုင်း မြေပုံမြို့တွင် ညဉ့်အချိန် ဆိုက်ကပ်ထားပြီး နံနက်လင်းသည်နှင့်တစ်ပြိုင်နက် သံတွဲမြို့သို့သွားမည့် အာရက် ဖလိုတီးယားမီးသင်္ဘောပေါ်သို့ ဘေးမသိ ရန်မခဘဲ ကျနော်ရောက်ရှိသွားသည်။

ထိုစဉ်က ရခိုင်ပြည်တွင် ပြည်တွင်းရေးကြောင်း သယ်ယူပို့ဆောင်ရေး လုပ်ငန်းတစ်ရပ်လုံးကို အင်္ဂလန်ကျွန်းမှ မျက်နှာ ဖြူများ၏ အစုရှယ်ယာများဖြင့် အာရက် ဖလိုတီးယားကုမ္ပဏီတို့ တည်ရှိခဲ့သည်။ ယင်းကုမ္ပဏီက ရခိုင်စကားကို ရခိုင်ကဲ့သို့ ပြောနိုင်ပြီး ရခိုင်အကြောင်းကို ကောင်းကောင်းသိသော မစ္စတာဟန်းကွက်ဆိုသော အင်္ဂလိပ်မျက်နှာဖြူ အုပ်ချုပ်လျက်ရှိခဲ့ သည်။ လိမ္မာပါးနပ်သော မစ္စတာဟန်းကွက်သည် ဆရာတော်ဦးပညာသီဟနှင့် ဆရာတော်ဦးစိန္တာတို့အား တပည့်တစ်ဦးအပါ အဝင် ယင်းဆရာတော်တို့အား သူတို့ပိုင်မီးသင်္ဘောတွင် အထူးပြုထားသောအခန်း (cabin) ဖြင့် မည်သည့်နေရာထိမဆို အခမဲ့စီးနိုင် ခွင့် လက်မှတ်ကပ်လှူပူဇော်ထားသည်။ ဆရာတော် ဦးပညာသီဟ၏နယ်ထွက်သွားလာရေးတွင် ကျနော်ယင်းမီး သင်္ဘောများဖြင့် အကြိမ်ပေါင်းများစွာ သွားလာဘူးခဲ့ခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ ကျနော်ကိုယ်တိုင် ကျောင်းသားများကိစ္စ နိုင်ငံရေးကိစ္စများကြောင့် အကြိမ်ကြိမ်သွားလာခဲ့ဘူးခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ မီးသင်္ဘောစာရေးများမှာ ကျနော်နှင့် ရင်းနှီး သိကျွမ်းသူများ ဖြစ်ကြသည်။ ဆရာတော်ဦးစိန္တာစီစဉ်ပေးလိုက်သည့်အတိုင်း လှေငယ်ဖြင့် တိုက်ရိုက်ကပ်၍ ကျနော်ညဉ့်အချိန် မတော် တက်လာခဲ့သောမီးသင်္ဘောတွင်လည်း ကျနော်၏အသိအကျွမ်း သင်္ဘောစာရေး ဦးမောင်လှကျော် ဖြစ်နေသည်။ ယင်းကြောင့် ဦးမောင်လှကျော်၏ သင်္ဘောစာရေးခန်းကို ကျနော်ဝင်ထွက်သုံးစွဲခွင့်ရသွား၏။ ကျနော်ခြေရာဖျောက်ခဲ့သည့် အတိုင်း မြေပုံမြို့ကလည်း ကျနော်သံတွဲသွားသည်ကို တစ်ဦးမျှမတွေ့လိုက်ကြ၊ မသိလိုက်ကြချေ။

မြေပုံမြို့မှ ထွက်ခွာသော မီးသင်္ဘောနှင့် ညဉ့်အိပ်ပြီး သံတွဲမြို့သို့ ဆိုက်ဆိုက်မြိုက်မြိုက်ရောက်ရှိခဲ့ပြီ။ ထိုခေတ်က တက္ကသိုလ်ကျောင်းသားများ ရှားပါးသောခေတ် ဖြစ်သဖြင့် သံတွဲမြို့ရှိ တက္ကသိုလ်ကောလိပ်ကျောင်းသား ကိုကျော်ရင် (ကွယ် လွန်ခဲ့သော မန္တလေးတက္ကသိုလ်ပါမောက္ခချုပ်) ကို အလွယ်တကူ ရှာတွေ့သည်။ ကိုသိန်းအောင်၊ သခင်တင်မြ၊ ကိုမြတို့၏ ပြောခဲ့သောစကားများအရ ကိုကျော်ရင်မှာ သံတွဲခရိုင် မြေအောက်တော်လှန်ရေးအဖွဲ့ ခေါင်းဆောင်တစ်ဦးဖြစ်သည်ကို ကျနော်သိခဲ့ပြီးဖြစ်သည့်အတိုင်း ကိုကျော်ရင်အား ကျနော်၏အမည်နှင့်တကွ ကျောင်းသားများ သပိတ်မှစပြီး ယနေ့မြေအောက် တော်လှန်ရေးလုပ်ငန်းတွင် လုပ်ဆောင်လျက်ရှိသော ကျနော်၏လုပ်ဆောင်ချက်များကိုလည်းကောင်း၊ ယခုပုသိမ်သို့သွားပြီး ဂျပန်ဖော်မိုဆာကျွန်းထိ သွားမည့်ကိစ္စရပ်များကို တင်ပြလိုက်သည်။ ကိုကျော်ရင်၏ စီစဉ်ပေးချက်အရ သံတွဲမြို့ နေအိမ် တစ်အိမ်တွင် ခေတ္တတည်းခိုနေထိုင်ခဲ့ရသည်။

ကိုကျော်ရင်နှင့် ကျနော်လုပ်ငန်းစဉ်များကို နှစ်ကြိမ် သုံးကြိမ် လျှို့ဝှက်ဆွေးနွေးကြသည်။ ကိုကျော်ရင်နှင့် ဆွေးနွေး ရသည်မှာ အားရကြေနှပ်စရာများ ရပြီဖြစ်သဖြင့် ခရီးသည်တင် မော်တော်ကားဖြင့် ဝှေ့သို့ နေချင်းပေါက် ကျနော်လာခဲ့သည်။ ဝှေ့မြို့တွင် ကျနော်၏ ဆွေမျိုးရင်းချာ ဖြစ်သော (Sub Inspector of Excise) ယစ်မျိုးအုပ် ဦးရွှေထွန်းအောင်(ယခု ယစ်မျိုးမျိုး အဖြစ်မှ အငြိမ်းစားယူသွားပြီး စစ်တွေမြို့ အိုးတန်းရပ်ကွက်တွင် နေထိုင်လျက်ရှိသည်) အိမ်တွင် တည်းခိုနေထိုင်လိုက်သည်။ ဦးရွှေထွန်းအောင်၏ ကူညီစီစဉ်ပေးချက်အရ ဝှေ့မြို့မှ ဘော်မီး၊ သဲဖြူစသောစခန်းများကို တစ်နေကုန်တစ်နေခန်း ခြေလျင်ဖြတ်

ပြီး လှေတစ်တန် ခြေတစ်လှဲဖြင့် ပုသိမ်မြို့ အမျိုးသားအထက်တန်းကျောင်းအုပ်ဆရာကြီး ဦးရွှေကျော်နေအိမ်သို့ ကျနော် ရောက်သွားသည်။

ဆရာကြီး ဦးရွှေကျော်မှာ ယခင်က ကျနော်နှင့် အကျွမ်းဝင်ဘူးသူမဟုတ်ပေ။ သို့သော် ဆရာကြီးဦးရွှေကျော်၏ဇနီး ၏ မောင်ငယ်များဖြစ်ကြသော မောင်စောအောင်နှင့် မောင်ကျော်နုတို့မှာ ကျနော်၏ရင်းနှီးခင်မင်သော သူငယ်ချင်းများဖြစ် ကြသဖြင့် ဆရာကြီးဦးရွှေကျော်အား ကျနော်၏ကျောင်းသားသပိတ်လုပ်ငန်းမှစ၍ ယခုလာရောက်ရသောကိစ္စကို ကျနော် အသေးစိတ်တင်ပြသည်။ ဆရာကြီးက ကျနော်ကဲ့သို့ ဖော်မိုဆာကျွန်းသို့သွားရန် ပုသိမ်မြို့မှ စီစဉ်ထားသူများလည်းရှိသဖြင့် ၎င်းတို့နှင့်အတူတူသွားရေးအတွက် စောင့်ဆိုင်းနေရမည်။ သူ့နေအိမ်တွင်ပင် မသွားရသည်အထိ စောင့်ဆိုင်းနေရန်ပြောပြီး ကျနော်အား ကောင်းစွာနေရာထိုင်ခင်းပေးပြီး ကောင်းစွာကျွေးမွေးပြုစုပေးသည်ကို ကျနော်၏တစ်သက်တွင် ဘယ်တော့မှ မေ့ဘွယ်မရှိပါ။ မျိုးချစ်စိတ်ဓါတ်နှင့် ဇာတိသွေး ဇာတိမာန်ရှိသော ဆရာကြီးသည် နိုင်ငံရေးအရ လုပ်ရဲကိုင်ရဲသော ပုဂ္ဂိုလ် တစ်ဦး ဖြစ်သော်လည်း စိတ်သဘောထား မွန်မြတ်သူတစ်ဦးဖြစ်သဖြင့် ကျနော်အား အမြဲအားပေး အားမြှောက်ပြုခြင်း၊ ဆွေးနွေးခြင်းများကို နေ့စဉ်လိုလိုပြုပေးခဲ့သည်။

လက်ချည်းသက်သက်ပြည်တော်ပြန်ရခြင်း

ကျနော်တို့အား ဂျပန်ဖော်မိုဆာကျွန်းသို့ သွားရေးနှင့် လက်နက်များရရေးအတွက် ဂျပန်ရေငုတ်သင်္ဘောသို့သွားရန် တစ်နေ့သွားရန်ခန်းဖြင့် ဆရာကြီး နေအိမ်တွင် ကျနော်စောင့်ဆိုင်းနေရသည်။ ရက်များတစ်နေ့ပြီး တစ်နေ့ ကုန်သွားခဲ့သည်။ ကျနော်မြော်လင့်ကြီးစွာ စောင့်ဆိုင်းနေသော ဂျပန်ဖော်မိုဆာသွားရေးမှာ အကောင်အထည် ဖြစ်မလာခဲ့သေးချေ။ ဆရာကြီး ဦးရွှေကျော်ထံမှ ဝမ်းနည်းဘွယ်ရာစကားကိုသာ ကြားရလေတော့သည်။ ဆရာကြီးက “ဖော်မိုဆာသွားရန်မလိုတော့ပြီ။ ဗြိတိသျှ တို့ စင်္ကာပူစစ်စခန်းကို အင်အားဖြည့်ရန်လာခဲ့သော ဗုန်းဒဏ်ခံနိုင်သည့် ပရင့်စ်အော့ဝေလ်စစ်သင်္ဘောကြီးကို ဂျပန်တို့ နှစ်မြှုပ်ပစ်ခဲ့ပြီ။ ဗြိတိသျှအစိုးရ၏ စင်္ကာပူစစ်စခန်းကြီးလည်း မလှုပ်နိုင်ဖြစ်သွားပြီ။ ယခင်အစီအစဉ်အတိုင်း မဟုတ်တော့ဘဲ ယခုအစီအစဉ်သစ်သို့ ပြောင်းသွားပြီ။ ယခု သခင်အောင်ဆန်း (ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း)တို့ ဂျပန်တပ်များနှင့် ပူးပေါင်းပြီး ယိုးဒယား (ယခု ထိုင်းနိုင်ငံ)မှတစ်ဆင့် မြန်မာနိုင်ငံသို့ ဝင်တော့မည်”ဟု အဓိပ္ပါယ်ရသောစကားကို ဆရာကြီးပြောသွား၏။ ဦးခွီးချေဖြင့် မြောက်လုံးပြူးလုပ်ရေး မအောင်မြင်ခဲ့သလို စစ်တွေရဲဌာနအုပ်တစ်ဦးထံမှ မြောက်လုံးပြူးကို ရသလို ယူရေး မအောင်မြင်ခဲ့သလို ကျနော်ဖော်မိုဆာသို့သွားရေးနှင့် လက်နက်များ ရရေးမှာလည်း မအောင်မြင်ဘဲ လက်ချည်း သက်သက်ဖြင့် ကျနော်ပြည်တော်ပြန်ခဲ့ရလေသည်။

ထောင်လွတ် ထောင်ကျများနှင့် ရောထွေးရခြင်း

ပုသိမ်မြို့မှ ဝှမြို့သို့ ကျနော်သွားခဲ့သောလမ်းအတိုင်း ပြန်လည်သည်။ ဝှမြို့တွင် ဦးရွှေထွန်းအောင် အိမ်တွင်ပင် တည်းခိုရပြန်သည်။ ကျနော်၏လိုလားသမျှကို မငြိုငြင်ဘဲ ဦးရွှေထွန်းအောင် ကူညီသည်။ သံတွဲသို့ ဘေးအန္တရာယ်မရှိဘဲ ရောက်အောင် ပို့ပေးသည်။ သံတွဲကိုကျော်ရန်နှင့် ဒုတိယအကြိမ် တွေ့ဆုံရပြန်သည်။ ကိုကျော်ရင်အား ကျနော် ပုသိမ်မှ ရရှိခဲ့သောသတင်းများနှင့် ဖြစ်ရပ်များကို အသေးစိတ်ရှင်းပြသည်။ ကိုကျော်ရင်က ဗြိတိသျှအုပ်ချုပ်ရေးသည် ယခုများစွာ ကြမ်းကြုတ်လျက်ရှိပြီ။ ပြန်ရေးကိစ္စကို သူစီစဉ်ပေးမည်။ ယခု သူထားသောနေအိမ်တွင် ပုန်းလျှို့ဝှက်နေထိုင်ရန်ပြောချက်အရ ကိုကျော်ရင်စီစဉ်ပေးသော သံတွဲချောင်းကမ်းနားရှိ နေအိမ်တစ်အိမ်တွင် ပုန်းလျှို့ဝှက်နေထိုင်ရပြန်သည်။ ရခိုင်ပြည်သို့ ရောက်ဘူး သူဟူသမျှ သိပြီးဖြစ်သည့်အတိုင်း ရခိုင်ပြည်တွင် တစ်နေရာမှ တစ်နေရာသို့ သွားလာရေးမှာ ရေကြောင်းခရီးကို အသုံးပြု ရရာ သံတွဲမှစစ်တွေပြန်ရေးအတွက် အခက်အခဲကြုံလျက်ရှိရသည်။ သို့သော် အကြောင်းတိုက်ဆိုင်လာခဲ့ရာ ဗြိတိသျှအုပ်ချုပ် ရေး ယိမ်းယိုင်လာပြီဖြစ်သဖြင့် သံတွဲထောင်မှ ထောင်ကျအကျဉ်းသမားများကို လွှတ်ပေးခဲ့ရသည်။ ထိုလွတ်လာသောအကျဉ်း သမားများနှင့်အတူ ရောနှောပြီး မီးသင်္ဘောဖြင့်ပင် ကျနော်စစ်တွေသို့ ပြန်ခဲ့၏။ ပုသိမ်သို့သွားရာတွင် မြေပုံမြို့မှ သံတွဲထဲ သင်္ဘောစာရေးခန်းကို အသုံးပြုခဲ့သလို သံတွဲမှစစ်တွေသို့ပြန်ရာတွင်လည်း သင်္ဘောစာရေးခန်းကိုပင် အသုံးပြုလိုက်ရသဖြင့် ကျနော် စစ်တွေသို့ ချေမာစွာရောက်ရှိသွားခဲ့၏။

ဘုံပေါက်သာကျော် လူမိုက်လော

စစ်တွေမြို့သို့ ပြန်ရောက်ချိန်တွင် ၁၉၄၀-၄၁ ခုနှစ်တွင် ကျင်းပခဲ့သော ကျောက်တော်မြို့ ရခိုင်တိုင်းလုံးဆိုင်ရာ တိုင်းရင်းသားအစည်းအရုံး ညီလာခံ၏ ဆွေးနွေးပွဲထဲမှ ကျောင်းသားခေါင်းဆောင်တစ်ဦးဖြစ်ခဲ့သော မျိုးချစ်ကျော်ဦးကို ဘမ်းဆီးခဲ့ပြီ။ ထိုနှစ်တစ်ဆက်တည်း အခြားခေါင်းဆောင်တစ်ချို့ကိုလည်း ဘမ်း၍မျိုးချစ်ကျော်ဦးနှင့်အတူ အိန္ဒိယကူမီလာ

ထောင်သို့ ပို့ထားခဲ့ပြီ။ ကျနော်အားလည်း ဖမ်းဆီးရန်ဖြစ်ကြောင်း သိခဲ့ရသည်။ အဘမ်းခံမည်လော၊ တော်လှန်ရေးလုပ်မည် လောဟူသော လမ်းခွဲဆုံသို့ ကျနော်ရောက်နေခဲ့၏။

၁၃၀၀-ပြည့်အရေးတော်ပုံကြီးတွင် ကျောင်းသားသပိတ်အတွေ့အကြုံနှင့် တဆက်တည်း တွေ့ကြုံခဲ့ရသော ကျနော် ၏ အတွေ့အကြုံအရ လူလိမ္မာ၊ လူနတ်ချမ်းသာ၏ ကလိမ်ကျမှုများကို ကျနော်အထပ်ထပ် ခံလာရပြီဖြစ်သည်။ ယင်းကြောင့် ကတိတည်သော သတ္တိရှိသော လူတစ်ချို့လိုကြောင်း ကျနော်သိခဲ့သည်။ ကျနော်အထပ်ထပ် အဓိဋ္ဌာန်ပြုထားသော ဗြိတိသျှ နယ်ချဲ့တိုက်ထုတ်ရေး၊ လွတ်လပ်ရေးနှင့် ဇာမီဒါ မြေရှင်စနစ်ဆိုး အမြစ်ပြုတ်တိုက်ထုတ်ရေးတို့အတွက် ကတိတည်သော သတ္တိရှိသော လူတစ်ချို့ကို ၁၃၀၀ပြည့်ခန့်ကပင် ကျနော်စည်းရုံးခဲ့ပြီးဖြစ်သည်။

ဒုတိယကမ္ဘာစစ်မီးလောင်ကျွမ်းပြီး စစ်တွေမြို့သူမြို့သားများ တောလက်ကျေးရွာများသို့ ဖရိုဖရဲပြောင်းရွှေ့ရမည့် အချိန်ထိ ရန်ကုန်တွင် လမ်းမတော် ဘိုးတုတ်ခေတ်ကဲ့သို့ စစ်တွေမြို့တွင် “လူမိုက်ခေတ်” တစ်ခေတ်ထကြွခဲ့ကြောင်း ကောင်းစွာ မှတ်မိကြလိမ့်မည်။ ထိုလူမိုက်များအနက် နာမည်ကြီးလူမိုက်များမှာ “လှဖော်သူ”နှင့် “ဒုံကာ”ဆိုသူနှစ်ဦး ဖြစ်ခဲ့သည်။ “လှဖော်သူ ဒုံကာ”ဆိုလျှင် စစ်တွေမြို့ တစ်ဝှမ်းလုံး အထူးသဖြင့် စစ်တွေမြို့တွင် အစည်ကားဆုံး ရပ်ကွက်ဖြစ်သော လမ်းမကြီး တစ်ဝှမ်းလုံးတွင် ဖိန့်ဖိန့်တုန်အောင် ကြောက်ရွံ့ခဲ့ကြသည်။ ထိုလူမိုက်များနှင့်တစ်ပြိုင်တည်း ရပ်ကွက်များတွင်လည်း “လူမိုက်”ဟု သမုတ်ခံရသူများ ရှိခဲ့သည်။ လူမိုက်ဟု သမုတ်ခံရသူများထဲတွင် ခွေးမြီးကောက်ကျည်တောက်စွပ်ဖြစ်နေသော လူမိုက်ရှိသလို မိမိ၏သတ္တိကို အရက်လောင်းပြီး မူးမူးရမ်းရမ်း ပြုနေသူများလည်း ရှိခဲ့သည်။

“လူမိုက်ဒုံကာ”ဆိုသူသည် ဇာမီဒါမြေရှင်ကြီး၊ ဘဏ်တိုက်ပိုင်ရှင်ကြီးတစ်ဦးဖြစ်သော စစ်တွေမြို့ နာမည်ကြီး သူဌေး ဦးထွန်းပေါ်၏လက်ကိုင်တုတ်ဖြစ်သဖြင့် ငွေကြေးဖြင့် အငှားခံ၍ လူသတ်နေသော လူသတ်သမားတစ်ဦးဖြစ်ခဲ့သည်။ စစ်တွေ မြို့ ရပ်ကွက်တစ်ချို့တွင်ရှိသော လူမိုက်ဟု သမုတ်ခံရသူတစ်ချို့ကား သူဌေးထံ လူသတ်အငှားခံနေကြသူများမဟုတ်၊ မဟုတ် မခံ စိတ်ဓာတ်အရင်းခံပြီး မိမိ၏သတ္တိကို အရက်သေစာသောက်စားမူးယစ်ကာ ရမ်းရမ်းကားကား ပြုနေသူများ ရှိခဲ့သည်။ လူမိုက်ဟုရပ်ကွက်က သမုတ်ခံရသော်လည်း မဟုတ်မခံစိတ် အရင်းခံရှိပြီး ကတိတည်သော၊ သစ္စာရှိသော လူသုံးဦးကို ကျနော် တရင်းတနီးပေါင်းသင်းဆက်ဆံကာ သူတို့ဦးနှောက်ထဲသို့ ဗြိတိသျှနယ်ချဲ့တိုက်ခိုက်ဖျက်ဆီးရေး၊ လွတ်လပ်ရေးသဘောတရား များကို စိတ်ရှည်ရှည်နှင့် သွတ်သွင်းခြင်း၊ စည်းရုံးခြင်းများပြုခဲ့သည်။ ယင်းသုံးဦးမှာ မောင်စောထွန်း၊ မောင်စိန်ထွန်းနှင့် မြသာ တို့ ဖြစ်ကြသည်။ ယင်းသုံးဦးသာ ကျနော်အား အသက်ပေး၍ မကူညီခဲ့လျှင် ကျနော်၏ ဗြိတိသျှတိုက်ဖျက်ရေးနှင့် လွတ်လပ် ရေးတိုက်ပွဲသည် တစ်မျိုးတစ်မည် ဖြစ်သွားနိုင်သည်။ ဗြိတိသျှနယ်ချဲ့ “ရာဂျာပတ်”လက်ထဲတွင် ကျနော် သေကောင်းသေနိုင် သည်။

မောင်စောထွန်း

ကျနော်၏အဘိုး၊ အဘတို့၏ ရပ်ကွက်ဖြစ်သော စစ်တွေမြို့ ရွာပေါင်းရွာသားတစ်ဦးဖြစ်သည်။ ကျနော်၏ ငယ်သူ ငယ်ချင်းတစ်ဦးဖြစ်သည်။ သူ၏ဖခင်မှာ တစ်ချိန်က စစ်တွေမြို့တွင် ထိပ်သီးလူမိုက်တစ်ဦးဟု သမုတ်ခံရသူတစ်ဦးဖြစ်ကြောင်း သိရသည်။ ကျနော်အရွယ်ရောက်၍ သူ့အိမ်သို့ ကျနော်အမြဲသွားလာနေထိုင်ချိန်တွင် သူ့ဖခင်သည် အသက်အရွယ်ကြီးနေပြီး အလွန်တရာ စိတ်အေးချမ်းသာစွာ နေထိုင်သော သားသမီးများကို အလိုလိုက်သော အဘိုးအိုတစ်ယောက် ဖြစ်နေပြီ။ မောင်စောထွန်းသည် ကျန်းမာရေးနှင့် ကာယဗလကို နှစ်ပေါင်းများစွာ လေ့ကျင့်လာသူတစ်ဦးဖြစ်ပြီး အရပ်အမောင်းကောင်း ၍ သူ၏ညာလက်မောင်းကြွက်သားမှာ ၁၄-လက်မခွဲရှိသော လူသန်တစ်ဦးဖြစ်သည်။ ကျနော်နှင့် ကာယဗလ လေ့ကျင့်ဘက်လည်း ဖြစ်သည်။ သူ၏ပင်ကိုယ်စိတ်ရင်းမှာ မဟုတ်မခံ စိတ်ဓာတ်ရှိပြီး အငှားသတ်ခြင်း၊ ခိုးခြင်း စသော မဖွယ်မရာ လုပ်ဆောင်ခြင်းလည်း မရှိသူဖြစ်သည်။ မိတ်ဆွေကို ချစ်ခင်တတ်ပြီး ကတိတည်သော သတ္တိရှိသူတစ်ဦးဖြစ်သည်။ သူ့မှာအရက်သောက်စားပြီး မူးမူးယစ်ယစ် ရမ်းရမ်းကားကား မကြာခဏဖြစ်လေ့ ဖြစ်ထရှိသူတစ်ဦးဖြစ်သည်။ ကျနော် ရှင်းလင်း စွာ ဆွေးနွေးပြသော ဗြိတိသျှနယ်ချဲ့တိုက်ထုတ်ရေး၊ လွတ်လပ်ရေးတို့ကို သဘောပေါက်လက်ခံလျက်ရှိသူဖြစ်သည်။ သူ့ကို နာမည်ကြီးလှဖော်သူနှင့် ဒုံကာတို့ကပင် မစော်ကားရဲချေ။

မောင်စိန်ထွန်း

ကျနော်၏မိခင်တို့ ရပ်ကွက်ဖြစ်သော စစ်တွေမြို့ ရွှေပြားတောင်ပိုင်းရွာသားတစ်ဦးဖြစ်သည်။ ကျနော်ထက်အသက် ၄-နှစ်ခန့် ကြီးသည်။ ရွှေပန်းထိမ်လုပ်ငန်းဖြင့် အသက်မွေးမြူနေသော ရွှေပန်းထိမ်အလုပ်သမားတစ်ဦးဖြစ်သည်။ အရက် သေစာ မူးယစ်လာလျှင် ဆဲဆိုတတ်သော မကောင်းသောအကျင့်ရှိ၍ ရပ်ကွက်မှ လူမိုက်လိုလို သမုတ်ထားခြင်း ခံရသူတစ်ဦး

ဖြစ်သည်။ သူ့မှာ သူတစ်ပါးကိုလည်း မတရားမလုပ်သလို မိမိကို စော်ကားလာလျှင်လည်း မခံတတ်သူဖြစ်ပြီး စိတ်ရင်းကောင်း သူတစ်ဦးဖြစ်သည်။ ကတိစကားတည်ပြီး လုပ်ရဲကိုင်ရဲသူ တစ်ဦးဖြစ်သည်။ ကျနော်ရှင်းလင်းဆွေးနွေးပြသဖြင့် ဗြိတိသျှ နယ်ချဲ့စနစ်ကြောင့် ဆင်းရဲဒုက္ခများ ဆိုက်ရောက်မှုကို သဘောပေါက်ပြီး ဗြိတိသျှနယ်ချဲ့စနစ်ဆိုးကို လက်နက်စွဲကိုင်တိုက်ဖျက် ရန် သဘောတူချက် ရထားသူဖြစ်သည်။

မြသာ

ယခု စစ်တွေမြို့ မကျီးမြိုင်ဟု နာမည်တွင်နေသော ကသဲရွာသားတစ်ဦးဖြစ်သည်။ ထိုစဉ်က ကသဲရွာမှ လူနေအိမ်ခြေ ၂၀ ခန့်သာရှိပြီး လက်လုပ်လက်စား ဆင်းရဲသားများ နေထိုင်သော ချောင်ကျကျ မြို့စွန်ရပ်ကွက်ငယ်တစ်ခု ဖြစ်ခဲ့သည်။ ကျနော်နှင့် ဆွေမျိုးတော်စပ်၍ ကျနော်ကသူ့ကို “အခင်ချေမြသာ” (ဦးရီးမြသာ)ဟု ခေါ်ဆိုခဲ့ရသည်။ ကသဲရွာ ဆင်းရဲသား ရပ်ကွက်ငယ်တွင် မြသာပင်လျှင် အစစအရာရာတို့ကို ရှေ့ဆောင်ရှေ့ရွက်ပြုနေပြီး တစ်ရပ်ကွက်လုံးက လေးစားခံနေရသူ ဖြစ်သည်။ လက်လုပ်လက်စားတစ်ဦးဖြစ်ရာ အရက်ပုန်းလည်း ရောင်းစားနေသူဖြစ်သည်။ ကျနော်ပြောပြဆွေးနွေးပြ၍ လွတ်လပ်ရေးကို မိမိဆန္ဒအလျောက်လက်ခံထားသူတစ်ဦးလည်းဖြစ်သည်။

မီးသင်္ဘောဖြင့် သံတွဲမှစစ်တွေဆိပ်ကမ်းသို့ ရောက်လျှင်ရောက်ချင်း ကျနော်ကသဲရွာဘက်သို့ သုတ်ခြေတင်ခဲ့သည်။ ယင်းနေ့ညဉ့်ပင်လျှင် တန်ခိုးကျောင်းရှိ ဦးပညာသီဟနှင့် လျှို့ဝှက်သွားရောက်ဆွေးနွေးခဲ့သည်။ ပုသိမ်အမျိုးသားအထက်တန်း ကျောင်း ကျောင်းအုပ်ကြီး ဦးရွှေကျော်ထံမှသိခဲ့သောအချက်အလက်များကို ဦးပညာသီဟအား ကျနော်တင်ပြသည်။ ဦးပညာ သီဟကလည်း ခမ္ဘားအမျိုးသားများကို ဖိဖိစီးစီး စည်းရုံးခဲ့ရာ မြို့ဟောင်းမြို့နယ် လောင်းရှည်ချောင်းရွာကို အဓိကအခြေစိုက် စခန်းအဖြစ် ပြုလုပ်ထားကြောင်း ကျနော်အားပြောပြသည်။ ရှေ့လုပ်ငန်းစဉ်များကိုလည်း ဆွေးနွေးကြသည်။

စစ်တွေမြို့သို့ပြန်ရောက်ပြီး (၂)ရက်ခန့်အတွင်းတွင် ကျနော်တို့ မြေအောက်တော်လှန်ရေးအဖွဲ့ဝင်များနှင့် လည်းကောင်း၊ မောင်စောထွန်း၊ မောင်စိန်ထွန်း၊ မြသာတို့အားလည်းကောင်း၊ ကျနော်တွေ့ကြုံချက်များနှင့် ကျနော်ပုသိမ်မှ သိရှိခဲ့သော အချက်အလက်များကို ကျနော်ဆွေးနွေးတင်ပြပြီးခဲ့ပြီ။ ကျနော်က ရပ်ကွက်တွင် နှစ်ညဉ့်ထက်မအိပ်။ ကသဲရွာ၊ ရွှေပြားတောင် ရွာပေါင်းရပ်ကွက်များတွင် လှည့်လည်နေထိုင်စားသောက်သည်။ ညဉ့်ဖြစ်စေ၊ နေ့ချိန်ချစ်ချစ်တောက်နေသော မွန်းတည့်ပိုင်းတွင် ဖြစ်စေ၊ ကျနော်မလွဲသာ၍ သွားလာရတိုင်း ကုတ်အင်္ကျီအထူကြီးကို အမြဲဝတ်သည်။ ယင်းကုတ်အင်္ကျီ အထူကြီးတွင် သစ်သား ၂ပိုင်းထည့်ထားပြီး ခြောက်လုံးပြုပြီး ၂လက်ဖြင့် သွားလာနေသလို၊ လူမိုက်ဂိုက်လိုလို ခပ်တည်တည်ဖြင့် သွားလာသည်။ ကျနော်မှာ ကျန်းမာရေးနှင့် ကာယဗလကို ၆-နှစ် ၇-နှစ်တိုင် လေ့ကျင့်လာသူတစ်ဦးဖြစ်ရာ ကျနော်၏ ညာလက်မောင်းကြွက်သားမှာ ၁၃-လက်မခွဲခန့်ရှိသည်။ လူနှစ်ဦးဘမ်းထားခြင်းကို အလွယ်တကူ ရုန်းနိုင်သော ခွန်အားလည်း ရှိသည်။ မလွဲမရှောင်သာ၍ သွားလာချိန်တွင် ပုလိပ်တစ်ဦးစ နှစ်ဦးစနှင့် ရင်ဆိုင်တိုးမိသော်လည်း ကျနော်အား မယှဉ်ပြိုင် ရဲကြပေ။ မဘမ်းရဲကြပေ။

ကျနော်၏ပိတိ

ကသဲရွာ မြသာအိမ်တွင် နေထိုင်ရတိုင်း အရက်ပုန်းသောက်စားသော ကရင်အမျိုးသား စစ်သားတချို့နှင့် ထောင်ဝါဒီ တစ်ဦးကို အမြဲလိုလို တွေ့ရသည်။ ကျနော် မည်သူမည်ဝါဖြစ်သည်ကို မပြောရန် မြသာအား ကျနော်နှုတ်ပိတ်ထား၍ ကျနော်မည်သူမည်ဝါဖြစ်သည်ကို စစ်သားများနှင့် ဝါဒီတို့မသိကြ။ ၎င်းတို့နှင့်အတူ ကျနော်အရက်သောက်ရင်း အသိအကျွမ်း ဖြစ်လာခဲ့၏။ ခင်မင်ရင်နှီးခြင်းဖြစ်လာခဲ့၏။ ထောင်ဝါဒီထံမှ စစ်တွေထောင် အထူးအိမ်တွင် နဂါးနီဦးထွန်းရွှေနှင့် ဝန်ကြီး ဟောင်း ဦးဘဦးတို့ရှိကြကြောင်း သိရှိရသည်။ ကရင်အမျိုးသား စစ်သားများထံမှ ဂျပန်လေယာဉ်ပျံပျံကြွလျှင် လေယာဉ်ပျံ ပစ်အမြောက်သမားမှအပ ဖရိုဖရဲ ထွက်ပြေးကြကြောင်းများကိုလည်း သိရသည်။

တစ်နေ့ ကသဲရွာမြသာအိမ်တွင် ကရင်အမျိုးသားစစ်သားနှစ်ဦးနှင့် ကျနော်အရက်သောက်နေစဉ် ဂျပန်စစ်လေယာဉ် ပျံများ အုပ်လိုက်လာရောက်သည်။ ကျနော်နှင့်အရက်သောက်နေသော ကရင်အမျိုးသားစစ်သားနှစ်ဦးမှာ လေယာဉ်ပျံသံ ကြားချိန်ကပင် ထွက်ပြေးသွားကြပြီ။ ပုလုပ်တောင်ရှိ စစ်တပ်စခန်းများနှင့် ပုလိပ်တန်းလျားများကို ဂျပန်လေယာဉ်များက ပျံကြွချသည်။ ပြင်းထန်စွာပေါက်ကွဲနေသော အသဲယားဘွယ်ကောင်းသည့် ပျံသံများကို ကျနော် ပထမဆုံးအကြိမ် ကြားရ ခြင်းပင်ဖြစ်သော်လည်း ပြင်းထန်သော ဇာတိသွေး ဇာတိမာန်၏ တိုက်တွန်းချက်အရ စစ်သားမဲ့ ပုလိပ်မဲ့ဖြစ်နေသော တန်းလျား သို့ပြေးဝင်ကာ ရသမျှကျည်ဆံကို အလစ်သုတ်ယူသည်။ ရိုင်ဖယ်ကျည်ဆံအနည်းငယ် ကျနော်လက်ဝယ်ရယူနိုင်သည်။ ပုလုပ် တောင် တန်းလျားမှ မနားဘဲ မြသာအိမ်သို့ ပြန်ပြေးသည်။ ရွှေရောင်တစ်လက်လက်တောက်နေသော ရိုင်ဖယ်ကျည်ဆံများကို

လက်ပေါ်တင်ကြည့်ရတိုင်း ရွှေတုံးရွှေခဲရသည်ထက် ဝမ်းသာသောဝမ်းမြောက်မှုဖြင့် ကျနော်ပီတိဖြစ်လျက်ရှိခဲ့သည်။

ယင်းရိုင်ဖယ်ကျည်ဆံ အနည်းငယ်ရရှိသောည၌တွင်ပင် ဦးပညာသီဟထံ လျှို့ဝှက်စွာသွား၏။ ကျနော်၏ အောင်မြင်ခဲ့သော စွန့်စားမှုကိုလည်းပြော ကျနော်၏အစီအစဉ်ကိုလည်း တင်ပြတော့သည်။ ကျနော့်အစီအစဉ် အတိုချုပ် သဘောမှာ ယခုကျည်ဆံအနည်းငယ်ရခဲ့သလို နောင်ဗုံးကြဲလျှင် လက်နက်ကျည်ဆံများကို ရအောင်လုပ်မည်။ ကရင်အမျိုးသား စစ်သားများကိုလည်း စစ်တပ်မှပြေးရေးအတွက် ဆွယ်ကရနိုင်မည်။ စစ်သား၊ လက်နက်၊ ကျည်ဆံများကို ရွှေပြားတောင်ပိုင်း ကမ်းနားလမ်းရှိ ကိုမောင်စိန်ထွန်းအိမ်တွင် ထားမည်။ လောင်းရှည်ချောင်းမှ လေးပင်းတက်လှေ (ဥရောပပြိုင်လှေကို ခြေကန် ထောက်ပြီး တက်ရှည်ဖြင့် လှော်ခတ်သလို လှော်ခပ်ရသော လှေဖြစ်ပြီး ယင်းတက်ရှည်မျိုးတစ်ဘက်တွင် နှစ်တက်ကျဖြင့် လှော်ခပ်ရသောလှေကို လေးပင်းတက်လှေဟုခေါ်သည်။) တစ်စင်းစီ မောင်စိန်ထွန်းအိမ်သို့ ပို့ထားရမည်။ မောင်စိန်ထွန်းအိမ်မှ လောင်းရှည်ချောင်းရွာ ရောက်လျှင် ယင်းလှေကို လူလဲပြီး မောင်စိန်ထွန်းအိမ်သို့ ချက်ချင်းထပ်ပို့ရမည်ဖြစ်သည်။ ကျနော်၏ အစီအစဉ်ကို ဦးပညာသီဟ သဘောတူသည်။ ဦးပညာသီဟ လောင်းရှည်ချောင်းသို့ မဆိုင်းမတွ ထွက်သွား၏။ မောင်စိန်ထွန်း အားလည်း ကျနော် လျှို့ဝှက်စွာ သွားတွေ့ပြီး ဦးပညာသီဟနှင့်ကျနော် သဘောတူညီချက်ကို ပြောပြသည်။ သူ့အိမ်တွင် စစ်ပြေး စစ်သား၊ လက်နက်ခဲယမ်းမီးကျောက် ဝှက်ထားမည်။ လောင်းရှည်ချောင်းမှလာသော ခမ္မီးအမျိုးသားများကိုလည်း ဝှက်ထားပြီး တတ်အားသမျှ ကျွေးမွေးရမည်။ စစ်ပြေးစစ်သားလက်နက် ခဲယမ်းမီးကျောက်များကို လှေအရောက် လုံခြုံအောင် တာဝန်ယူဆောင်ရွက်ရမည်ဆိုသော အချက်ကို ကျနော်တင်ပြရာ ကိုမောင်စိန်ထွန်း ဝမ်းမြောက်ရွှင်လန်းစွာ တာဝန်ယူသွား၏။

စစ်တွေမြို့ ပုလုပ်တောင်ရှိ ဗြိတိသျှစစ်တပ်နှင့် ပုလိပ်တန်းလျားများကို ဂျပန်များ စတင်ဗုံးကြဲလိုက်သည်နှင့် စစ်တွေ မြို့သူမြို့သားများသည် ကျေးလက်တောရွာများသို့ သင်္ဘောများ၊ လှေများ၊ သမ္ဗန်များဖြင့် အုပ်လိုက်ချီ၍ ထွက်ပြေးလျက်ရှိကြ ပြီ။ ဂျပန်လေယာဉ်များ မကြာခဏ လာရောက်ဗုံးကြဲ၏။ ကျနော်အဆက်ရထားသော အရက်သောက်ဘော်သောက်ဘက် ထောင်ဝါဒါမှတစ်ဆင့် စစ်တွေထောင်ထဲရှိနေသော နဂါးနီဦးထွန်းရွှေနှင့် ကျနော်ဆက်သွယ်မှုရလသည်။ ဦးထွန်းရွှေအား ကျနော်သိသမျှကို တစ်ရွက်ပြီးတစ်ရွက် စာရေးပေး၏။ ထောင်ဝါဒါ၏ပြောပြချက်အရ ဦးထွန်းရွှေအား အိန္ဒိယထောင်သို့ ပို့မည်။ ပင်လယ်ကူး လူစီးသင်္ဘောဖြင့် ပို့မည်တို့ကို ကျနော်ကြိုတင်သိသည်။ ယင်းကြောင့် ဦးထွန်းရွှေအား ထောင်မှ ဆိပ်ကမ်း အဆင်းတွင် ကျနော်တို့ လူနိုင်က လုမည်ဆိုသော စာတိုတစ်စောင်ကို ဦးထွန်းရွှေထံကျနော်ပေးလိုက်၏။ ဦးထွန်းရွှေက သူ့အသက်အန္တရာယ် မကင်းသဖြင့် လမ်းတွင်လုခြင်းမပြုရန် တားမြစ်သည်။ ဂျပန်ဗုံးကြဲရာတွင် ပုလုပ်တောင်တန်းလျားမှ ခဲယမ်းမီးကျောက်များ ကျနော်အလစ်ယူခြင်း၊ ကရင်အမျိုးသား စစ်သားများကို ဆွယ်ယူခြင်း၊ စသည်တို့ကိုပြုပြီး စစ်တွေ ရွှေပြားတောင် ကိုမောင်စိန်ထွန်းအိမ်မှ လောင်းရှည်ချောင်းသို့ လေးပင်းတက်လှေဖြင့် စစ်ပြေးကရင်အမျိုးသားစစ်သားများနှင့် ကျည်ဆံတို့ကို အခေါက်ခေါက်ပို့ခဲ့ပြီ။ စစ်တွေမြို့ကိုလည်း မြို့ပြအုပ်ချုပ်ရေးမှ စစ်ဘက်အုပ်ချုပ်ရေးသို့ ပြောင်းလိုက်ပြီဖြစ်သဖြင့် စစ်တွေမြို့သူ မြို့သားများ တစ်ယောက်မကျန် ထွက်ခွာသွားကြပြီ။

ကျနော် ခွေးပြေး ဝက်ပြေး ပြေးရပြီ

စစ်တွေမြို့ကို စစ်အုပ်ချုပ်ရေးသို့ ပြောင်းသည့်နေ့တွင် တစ်မြို့လုံးရှိလူများ ချက်ချင်းထွက်ခွာသွားရေးကို မောင်းခတ် ကြေငြာခဲ့သည်။ အုပ်စုချီပြောင်းရွှေ့ခဲ့ပြီဖြစ်သဖြင့် အနည်းငယ်မျှသာ ကျန်ရှိခဲ့သော စစ်တွေမြို့သူ မြို့သားများသည် မှီရာ သင်္ဘောများ၊ လှေများ၊ သမ္ဗန်များဖြင့် ပြောင်းရွှေ့သွားကြပြီ။ အကြံသမားဖြစ်သော ကျနော်တို့တစ်စုသာလျှင် စစ်တွေမြို့တွင် ကျန်ရစ်ကြသည်။ မောင်စောထွန်းနှင့် ကျနော် သူ့မိဘအိမ်တွင် ပုန်းအောင်း ကျန်ရစ်သည်။ ကျနော်တို့ လူဘော်ကျော့နှစ်ဦး ပထမဆုံးတွေ့ရသောအခက်အခဲမှာ နှစ်ဦးစလုံး ထမင်းမချက်တတ်ခြင်းပင်ဖြစ်၏။ နှစ်ဦးတိုင်ပင်ပြီး ထမင်းချက်ကြသည်။ ဘယ်လိုလုပ်၍ ချက်သည်ဖြစ်စေ ကော်ကဲ့သို့သော ထမင်းကိုသာ ကျနော်တို့ချက်တတ်၏။ ကော်ကဲ့သို့ထမင်းကို အာလူးဖြင့် စားကြ၏။ ရက်သတ္တပတ်ခန့်ပင် မပြည့်သေး၊ ည၌ ငြုနာရီခန့်တွင် ပြင်းထန်သော တံခါးခေါက်သံ ကြားရသောကြောင့် ကျနော်တို့နှစ်ဦး အသဲထိတ်ရတော့၏။ အိမ်ကို ဒါး၊ ဒုတ်လက်နက်ဆွဲကိုင်ထားသော ကုလား ၄၀ခန့် ဝိုင်းထားပြီး ယင်းကုလား များထဲတွင် ရိုင်ဖယ်သေနတ်ကိုင်ထားသော “ရာဂျာပတ်” စစ်သားတစ်ချို့လည်း ပါ၏။ ပြေးပေါက်မရှိ။ ကျနော်မီးအိမ်ကို မီးထွန်းပြီး တံခါးဖွင့်ပေးလိုက်သည်။ ရာဂျာပတ်တပ်ကြပ်နှင့် ရာဂျာပတ်စစ်သား ၃-ဦး ၄-ဦး သေနတ်ချိန်ရွယ်ပြီး အိမ်ထဲဝင် လာသည်။ ကျနော်တို့အား ပစ်မည်ပြုသည်။ ကျနော်တို့နှစ်ဦးတတ်သမျှသော ဟိန္ဒူစတန်နီစကား၊ အင်္ဂလိပ်စကားများဖြင့် ပြောပြသည်။ အင်္ဂလိပ်စကားများဖြင့်လည်း ညှပ်၍ ညှပ်၍ ပြောသည်။

သို့သော် နှစ်ကိုက်ခန့်က ကျနော်တို့ရင်ဝကို ချိန်ရွယ်ထားသော ရိုင်ဖယ်ပြောင်းဝကား တဆံချည်မျှမရွေ့ ရာဂျာပတ် စစ်သားတစ်ချို့နှင့် ဒါးဒုတ်ကိုင် ကုလားလူမျိုးတချို့ တစ်အိမ်လုံးကို မွေနှောက်ရှာဖွေကြသည်။ အိမ်သူအိမ်သားများ မသယ် ယူနိုင်သောပစ္စည်းများ အထည်အဝတ်များနှင့် ကျနော်တို့၏ အထည်အဝတ်များပါမကျန် သူတို့ယူကြသည်။

ကျနော်တို့ နာရီဝက်ခန့်ပြောခွင့်ရသောအခါ ရာဂျာပတ်တပ်ကြပ်ကြီး စိတ်ပြောင်းသွားပြီး ကျနော်တို့နှစ်ဦးအား စစ်ဌာနချုပ်သို့ လိုက်ရန်ပြောတော့သည်။ ကျနော်တို့နှစ်ဦးရှေ့မှ ရာဂျာပတ်စစ်သားနှစ်ဦးနှင့် နောက်မှရာဂျာပတ်စစ်သားများ နှင့် ဒါးဒုတ်ကိုင်ကုလားများဝိုင်းပြီး ခေါ်လာသည်။ ယခု စစ်တွေပန်းခြံလမ်းနှင့် ရွှေဘန်းလမ်းဒေါင့်ရှိ မောင်စောထွီးတို့နေအိမ် မှ လမ်းမကြီးသို့ ခေါ်ဆောင်လာသည်။ လမ်းမကြီး (ယခု ချိုင်းနား စတိုး)နားထိ ရောက်ကြပြီ။

မောင်စောထွီးသည် ရာဂျာပတ်တပ်ကြပ်ကြီးအား တစ်လမ်းလုံး တတွတ်တွတ် ဟိန္ဒူစတန်နီစကားဖြင့် ပြောလာသည်။ မောင်စောထွီးပြောသော ဟိန္ဒူစတန်နီစကား၏ အဓိပ္ပါယ်အတိုချုပ်မှာ တပ်ကြပ်ကြီးတို့သည် ပင်ပန်းဆင်းရဲစွာ လပေါင်းများစွာ မယားကွဲ သားကွဲဖြစ်နေပြီဟု ယူဆကြောင်း တပ်ကြပ်ကြီး သဘောတူလျှင် ရခိုင်မိန်းမချောနှစ်ဦးရှိသော နေရာကို သူပြလိုကြောင်း စသည်တို့ပင်ဖြစ်ရာ ယခု ချိုင်းနားစတိုးရှေ့ရောက်လျှင် လူသားစားလိုသော ရာဂျာပတ် တပ်ကြပ်ကြီးက မင်းပြောသောမိန်းမဘယ်မှာလဲဟု ပြန်မေးသည်။ တစ်နည်းတူ လတ်တလောဉာဏ်ရှိသော မောင်စောထွီးက ယခုချိုင်းနားစတိုး တည်ရာတွင်ရှိသော နှစ်ထပ်တိုက်ဟောင်းကို လက်ညှိုးထိုးပြခါ တပ်ကြပ်ကြီးတို့ ဤမျှလူအုတ်အုတ်သောင်းသောင်းလုပ်လျှင် မိန်းမတံခါး ဖွင့်ပေးမည်မဟုတ်။ ဒုတ်ဒါးကိုင်ထားသော ဤလူအုပ်ကို ထိုလမ်း(အိုးတန်းဘက်ရှိ ရွှေဘန်းလမ်း)သို့ သွင်းထားပါ။ ကျနော်ခေါ်ပေးပါမည်ဟု ပြောလိုက်သည်။ ရာဂျာပတ်တပ်ကြပ်ကြီး၏အမိန့်ကြောင့် ဒုတ်ဒါးကိုင် ကုလားများ အိုးတန်းဘက်ရှိ ရွှေတန်းလမ်းဘက်သို့ ဝင်သွားကြသည်။ ကျနော်လက်ကို မောင်စောထွီးကဆွဲပြီး ရှေ့မှ ယင်းအိမ်ဘက်သို့ လာသည်။ ကျနော်တို့ နောက်မှ ရာဂျာပတ် တပ်ကြပ်ကြီးကို မောင်စောထွီး တစ်အားတွန်းပြီး “ပြေး”ဟူသောအသံကို ဟစ်ကာ သူလည်းပြေး၊ ကျနော်လည်းပြေး၊ ခွေးပြေး၊ ဝက်ပြေး ပြေးရသည်။ စစ်အုပ်ချုပ်ရေးကြောင့် မှောင်ချထားသော စစ်တွေမြို့တွင် ကျည်ဆံများ လွှမ်းမိုးသွားသည်။ ပိုးကြူးမီးများပျံသလို ကျနော်တို့ဘေးနားမှ ကျည်ဆံများလည်း တဝီဝီဖြတ်သွားတော့၏။ ကျနော်တို့နှစ်ဦး လမ်းမကြီးမှ ဦးဥတ္တမလမ်းကို ချိုးကာ ငြစ်ဖားဘုန်းကြီးကျောင်းထိ မရပ်မနားပြေးလွှားကြရ၏။ ငြစ်ဖားဘုန်းကြီးကျောင်းဝိုင်း ထဲတွင် ငုတ်တုတ်ထိုင်ငိုက်မြည်းရင်း မိုးသောက်အရုဏ်ကို ကြိုဆိုရ၏။ မိုးသောက်အရုဏ်ရောက်သည်နှင့် ၎င်းဘုန်းတော်ကြီး ကျောင်းမှထွက်ပြီး ကိုမောင်စိန်ထွန်း၊ ကိုသာကျော် (ယခု ဗမာ့တပ်မတော် ဗိုလ်မှူး) တို့ကို ခေါ်ကာ ကျနော်တို့ ညဉ့်သေဘေး မှ လွတ်ခဲ့သည်ကို တင်ပြသည်။ ဆတ်ရိုးကျချောင်းကို ကူး၍ စစ်တွေမြို့မှထွက်ခွာခဲ့ရ၏။

လူမျိုးရေးအဓိကရုဏ်းကို အသက်ပေးကာကွယ်ခြင်း

ဆတ်ရိုးကျမင်းကန်တို့မှတစ်ဆင့် တန်ခိုးရွာသို့ရောက်သွားရာ ဦးပညာသီဟထံသွားရင်းလားရင်း ကျနော်အား များစွာ ချစ်ကျွမ်းဝင်ခဲ့သော တန်ခိုးဆရာတော်ကြီးနှင့် လက်ထောက်ဆရာတော်များက ကျနော်တို့အား လှိုက်လှဲစွာကြိုဆိုကြသည်။ အစားကောင်းများနှင့် နေရာထိုင်ခင်းများကို ပေးကြသည်။ ကျနော်တို့ကလည်း သေတွင်းသေပေါက်မှ လွတ်လာခဲ့ချက်များကို ဆရာတော်များအား တင်ပြသည်။ အအိပ်ပျက် အစားပျက်ခံခဲ့သော ကျနော်တို့လူစု ၄-ရက်ခန့်သာ တန်ခိုးရွာတွင် အစား ကောင်းများ စားရသေးသည်။ ကုလား-ရခိုင်လူမျိုးရေးအဓိကရုဏ်းဖြစ်ပြီး မြေပုံမြို့နယ် ရက်ချောင်းပိုင်းနှင့် မင်းပြားမြို့နယ် ပန်းမြောင်ကြီးချောင်းတို့မှ စတင်ဖြစ်ခဲ့သည်ဟု သိရတော့သည်။

ကျနော်တို့ ထမင်းစား မဖြောင့်တော့ပြီ။ တန်ခိုးဆရာတော်ကြီးအား ကျနော်တို့အား လောင်းရှည်ချောင်းသို့ လှေဖြင့် ပို့ရန် အပူကပ်ရတော့၏။ စစ်တွေမြို့တွင် အငတ်အပြတ် ဒုက္ခခံကာ သေဘေးမှ သီသီကလေးလွတ်လာခဲ့သော ကျနော်အား စေတနာထက်သန်စွာဖြင့် ကျွေးမွေးလိုသော ဆရာတော်များသည် ကျနော်တို့သွားရန် လှေရှာမပေး။ အစားအသောက်ကောင်း များကိုသာ ဖိဖိစီးစီးကျွေးမွေး၏။ ကျနော်အကြောင်းအမျိုးမျိုးပြကာ အပူကပ်ခြင်းကြောင့် တန်ခိုးရွာရောက်ပြီး ရက်သတ္တ တစ်ပတ်ခန့်တွင်မှ ကျနော်တို့လောင်းရှည်ချောင်းသို့ လှေဖြင့်ရောက်နိုင်ခဲ့၏။

လောင်းရှည်ချောင်းသို့ ရောက်သွားသော်လည်း ဦးပညာသီဟကိုလည်းကောင်း၊ စစ်ပြေးကရင်အမျိုးသား စစ်သား များကိုလည်းကောင်း၊ ကျနော်တို့ မတွေ့တော့ပေ။ ဦးပညာသီဟမြောင်းဘွေမြို့တွင် ရှိသည်ဟုသိရသဖြင့် မြောင်းဘွေမြို့သို့ ကျနော်တို့ လိုက်ကြသည်။ မြောင်းဘွေတွင် ဦးပညာသီဟကို မတွေ့။ ဇီးပင်ကြီးကျွန်းဘက်သို့ ဦးပညာသီဟကူးပြီး တောင်စဉ် ကမ်းတစ်ရိုး သွားမည်ဟု သိရသည်။ ဦးပညာသီဟကား အဆင်သင့်ဆင့်ဆိုထားသော လှေများ၊ လမ်းပြများဖြင့် သွားသည်။ ကျနော်တို့ကား မရောက်ဖူးသော မသိသောရွာသားများထံမှ မေတ္တာစေတနာလှေဖြင့် သွားလာရရာ ဦးပညာသီဟကို ကျနော် တို့ လိုက်မမီတော့ပေ။ လိုက်လေဝေးလေ ဝေးသွားတော့၏။ ထိုထက် ကျနော်တို့သည် ဆိုးဝါးသော ခေတ်ကြီးကို မမျှော်လင့်ဘဲ ရင်ဆိုင်ရခြင်းပင်ဖြစ်သည်။ စစ်တွေမြို့တွင် မြို့ပြအုပ်ချုပ်ရေးပျက်ပြီး မရှေးမနှောင်းတွင် စစ်တွေခရိုင် နယ်ပေါင်းများစွာ မြို့ပေါင်းများစွာတို့တွင်လည်း ‘မာရှယ်လော’ဖြင့်အုပ်ချုပ်သော အာဏာရှင်ပေါင်း မှီလိုပေါက်လာသည်။ ဦးဂန္ဓမာတို့က မြို့ဟောင်းနှင့် မြို့ဟောင်းမြို့နယ် တစ်ဝှမ်းတွင်လည်းကောင်း၊ ဦးသိန်းကျော်အောင်၊ ဦးကျော်ယနှင့် ဦးပန်းသာအောင်တို့က မင်းပြားမြို့နှင့် မင်းပြားမြို့နယ်တွင်လည်းကောင်း၊ ပေါက်တောနယ်တွင် ဦးထွန်းလှအောင်ကလည်းကောင်း၊ ငါမင်း ငါချင်းစနစ်

“မာရှယ်လော”ဖြင့် အုပ်ချုပ်လျက်ရှိသည်။ အာဏာရှင်များဟု လက်မှတ်ရေးထိုးထားသော ဦးသိန်းကျော်အောင်၊ ဦးကျော်ယ တို့သည် မင်းပြားမြို့၊ မြို့ဟောင်းမြို့၊ ကျောက်တော်မြို့နှင့် ယင်းမြို့နယ်များကို “မာရှယ်လော” ဥပဒေဖြင့် အုပ်ချုပ်လျက်ရှိခဲ့ သည်။ စစ်တွေခရိုင် ဘူးသီးတောင်မြို့၊ မောင်းတော်မြို့စစ်တွေမြို့တို့မှအပ ပေါက်တော၊ မင်းပြား၊ မြို့ဟောင်း၊ ကျောက်တော်၊ ပုဏ္ဏားကျွန်း၊ ရသေ့တောင်မြို့တို့တွင် ဗြိတိသျှနယ်ချဲ့အုပ်ချုပ်ရေးပျက်လျက်ရှိခဲ့သည်။

ဦးပညာသီဟကို လိုက်မမိသောကျနော်တို့လူစု မင်းပြားမြို့ရှိ ကိုဘအေး (ကျနော်တို့ ကျောင်းသားသမဂ္ဂ၏ အရေးပါ သောခေါင်းဆောင်တစ်ဦးဖြစ်ခဲ့သည်။ ယခု ရန်ကုန်ကန်တော်ကလေး ကျောင်းဆရာအဖြစ် လုပ်ကိုင်နေသည်)၏ မိဘများ အိမ်တွင် တည်းခိုနေထိုင်သည်။ မင်းပြားမြို့ရှိ ကျနော်တို့ ကျောင်းသားများ သမဂ္ဂကို ကျနော်တို့က တွန်းချက်အတိုင်း မင်းပြား မြို့ နယ်ပိုင်ဝန်ထောက်ရုံးတွင် ကျောင်းသားနှင့် လူငယ် ၄၀၀-ခန့်တို့ပါဝင်သော အစည်းအဝေးကျင်းပသည်။

ယင်းအစည်းအဝေးတွင် ကျနော်က ကုလား-ရခိုင်လူမျိုးရေး အဓိကရုဏ်းမဖြစ်သင့်ကြောင်း၊ ကုလား-ရခိုင်လူမျိုးရေး ဖြစ်ရခြင်း၏အဓိကအကြောင်းရင်းမှာ ဗြိတိသျှနယ်ချဲ့သမား၏သွေးခွဲအုပ်ချုပ်ရေးစနစ် Divide and Rule ဆိုးကြောင့် ဖြစ်ကြောင်း၊ ယင်းကြောင့် အဓိကတရားခံမှာ ဗြိတိသျှနယ်ချဲ့သမားများသာဖြစ်၍ ဗြိတိသျှနယ်ချဲ့စနစ်ကို ကုလား၊ ချင်း၊ ခမ္မိုး၊ ရခိုင်ပူးပေါင်းပြီး တိုက်ရမည်ဖြစ်ကြောင်း၊ ဗြိတိသျှနယ်ချဲ့သမားလက်မှ လွတ်လပ်ရေးကို အရယူရမည် ဖြစ်ကြောင်း၊ ယင်းကြောင့် ယခုဖြစ်နေသော ကုလားရခိုင်လူမျိုးရေး အဓိကရုဏ်းကို ရပ်စဲသွားအောင် ကျနော်တို့ အသက်ပေး ဆောင်ရွက်ရမည်ဖြစ်ကြောင်းတို့ကို ဟောပြောသည်။

ကျနော်တို့သို့ ဟောပြောရုံမက ကုလား-ရခိုင်လူမျိုးရေးအဓိကရုဏ်းတားရေးအတွက် ဦးပညာသီဟထံလူငှားပြီး လွတ်ရန်စာရေးနေဆဲတွင် ကျနော်တို့အား အာဏာရှင်၊ သိန်းကျော်အောင်၊ မောင်ကျော်ယတပ်မှ မင်းပြားမြို့ကို အုပ်ချုပ်ရန် အာဏာလွှာထားသော အာဏာရှင် ဦးရွှေယ (အငြိမ်းစားကျောင်းဆရာ ၊ ယခု စစ်တွေမြို့ လျှောက်လွှာစာရေး) ကိုမဲမောင် နှင့်တစ်ဦးတို့၏ စေခိုင်းချက်အရ လက်နက်ကိုင် ၁၀-ဦးခန့်တို့က အသေသတ်ရန် ဝိုင်းဘမ်းတော့သည်။ ကျနော်က ဦးပညာသီဟထံ ရေးဆဲစာကိုတွေ့ရာ ကျနော်တို့အား ဝိုင်းဘမ်းသူများထဲမှ ခေါင်းဆောင်လုပ်သူသည် ယင်းစာကို ယူပြီး နာရီဝက်ခန့်ပျောက်သွားသည်။ ဘယ်သူနှင့်သွားဆွေးနွေးသည်ကို ကျနော်တို့မသိကြ။ နာရီဝက်ခန့်တွင် သူပြန်ရောက်လာပြီး ကျနော်တို့အား မင်းပြားအချုပ်ခန်းတွင် ချုပ်နှောင်လိုက်တော့သည်။ ယင်းနေ့တွင် ကျနော်တို့အား ဘမ်းသူများနှင့် သွားဘမ်း သည့် ကျနော်တို့ကဲ့သို့ အဘမ်းခံရသော အစိုးရကျောင်းဆရာ ဦးမောင်သာပန်းကို ဆွဲထုတ်ခါ မင်းပြားဘော်လုံးကွင်းတွင် ဓါးဖြင့် အပိုင်းပိုင်းဖြတ်၍ သတ်ဖြတ်ပစ်လိုက်ကြ၏။ ထိုစဉ်က “မာရှယ်လော”ဖြင့် အုပ်ချုပ်သော အာဏာရှင်များ ဘမ်းဆီး လျှင် မဆိုင်းမတွဘဲ လက်ငင်းသတ်ဖြတ်ခြင်းခံရသည်ကို အားလုံးအသိဖြစ်သည်။

အချုပ်သမားများ ကင်းမဲ့နေသည်မှာ အတော်ကြာပြီဖြစ်သော မင်းပြားအချုပ်ခန်းမှ ကြမ်းပိုး(ဂျပိုး)များသည် အဘမ်းခံ ရသောသာကျော် (ယခု ဗမာ့တပ်မတော် ဗိုလ်မှူး)မောင်စောထွေး၊ မောင်စိန်ထွန်းနှင့် ကျနော်တို့အား ညဉ့်ရောနေ့ပါ ထိုင်၍ပင် မနေနိုင်အောင်သည်အထိ သွေးစုတ်ကြတော့၏။ သေရမည့်အတူတူ ပျော်ပျော်သေကြစို့ဟူသော ကျနော်တို့ဆုံးဖြတ်ချက် အတိုင်း ရခိုင်ခုံးသီချင်းများကို သီဆိုကာ ကျနော်တို့ နေ့မရွေး ညမရွေး ခုံးကကြတော့သည်။ ငါးကောင်း ဟင်းကောင်းများနှင့် ကိုဝေကျော်နှင့် ကိုဘအေးတို့အိမ်မှပို့သော ထမင်းများကိုလည်း မြိန်ရေရက်ရေ စားသောက်ကြရ၏။ အချိန်မရွေး အသတ်ခံရ မည်ဖြစ်သော “မာရှယ်လော”ဖြင့်အုပ်ချုပ်သည့် အာဏာရှင်များ၏ ဓါးအောက်တွင် ကံဆိုးမည်ဟု ဆိုကောင်းဆိုရမည်ဖြစ်သော ကျနော်တို့ကား ထပ်ဆင့်သေတွင်း သေပေါက်နှင့် ရင်ဆိုင်တိုးရပြန်သည်။

ဦးဂန္ဓမာ၊ ဦးသိန်းကျော်အောင်၊ ဦးကျော်ယ၊ ဦးထွန်းလှအောင်တို့က ‘မာရှယ်လော’ဖြင့် အာဏာရှင်များအဖြစ် အုပ်ချုပ်ကြသကဲ့သို့ ဗြိတိသျှစစ်အုပ်ချုပ်ရေးကလည်း ‘မာရှယ်လော’စစ်ဥပဒေဖြင့် ဆက်လက်အုပ်ချုပ်လျက် ရှိခဲ့သည်။ စစ်တွေ ခရိုင်အရေးပိုင် ဦးကျော်ခိုင်သည် မေဂျာ(ဗိုလ်မှူး) ဦးကျော်ခိုင်ဖြစ်လာပြီး စစ်တွေခရိုင်အတွင်းရှိ မြို့များကို ဂေါ်ရခါးနှင့် ရာဂျာပုတ်စစ်သားများ အပြည့်တင်ထားသော အမ်၊ ဂျီ၊ ဘီ၊ စစ်သင်္ဘောများဖြင့် သွားလာအုပ်ချုပ်လျက်ရှိခဲ့သည်။

ကျနော်တို့ မင်းပြားအချုပ်ခန်းတွင်ရှိစဉ် တစ်နေ့သောညဉ့် ၉-နာရီကျော်ခန့်တွင် မင်းပြားတစ်မြို့လုံး အုတ်အုတ် သောင်းသောင်းဖြစ်ခါ ပြေးလွှားသံများ လွှမ်းမိုးသွားသည်။ အချုပ်ခန်းတွင်းရှိ ထိုင်ခုံပေါ်တက်၍ ကျနော်တို့ ကြည့်ကြရာ လက်ဆွဲခါတ်မီးများဖြင့် သေနတ်များကို အသင့်ကိုင်၍ စစ်စည်းကမ်းဖြင့် တက်လာသော ဂေါ်ရခါးနှင့် ရာဂျာပုတ်စစ်သား များနှင့် မေဂျာဦးကျော်ခိုင်တို့ကို တွေ့မြင်ရသည်။ မေဂျာသည် ပေါက်တောမြို့တည်ရာ ပေါက်တောမြစ်မှ မင်းပြားသို့လာစဉ် ရေလမ်းတွင်တွေ့သော လှေတစ်စီးပြည့်ပါသည်။ သခင်မောင်မောင်နှင့် အရပ်သား ၁၀-ဦးကျော်ခန့်ကို တစ်ဦးမျှ အရှင်မထားဘဲ သေနတ်ဖြင့် ပစ်သတ်ခဲ့ပြီး မင်းပြားသို့လာခြင်းဖြစ်သည်။ ကိုဘ၏ဘခင် အငြိမ်းစားစက်ရှင်တရားသူကြီး ဦးသာဇံဦးအပါ အဝင် မြို့လူကြီးများကို ခေါ်ထုတ်ပြီး မင်းပြားငွေတိုက်မှ သခင်များ အသိမ်းခံလိုက်ရသောငွေများကို တစ်ပြားမကျန်ပြန်ပေး ရမည်ဆိုသော ရာဇသံအတိုင်း ထိုလူကြီးများ၏အိတ်ထဲမှ ငွေများကိုလျော်ပေးလိုက်ရသည်။

မေဂျာတို့လူစု ဂါတ်ထဲသို့ဝင်လာပြီး ကျနော်တို့လူစု အသဲတထိတ်ထိတ်ဖြင့် အိပ်ယောင်ဆောင်နေကြ၏။ မေဂျာက မင်းပြားမြို့ပိုင် ဦးမောင်သာပွင့်(ယခု အငြိမ်းစားယူသွားသော ပဲခူးတိုင်းမင်းကြီး) ကို “အချုပ်ခန်းထဲ ဘယ်သူတွေရှိသလဲ” ဟု မေးသည်။ စေတနာကောင်းရှိပြီး လိမ္မာပါးနပ်သော မြို့ပိုင် ဦးမောင်သာပွင့်က “လူငယ်တစ်စု အရက်မူး၍ တစ်ညခွဲချုပ် ထားရတယ်။ နံနက်တွင် လွတ်လိုက်ပါမယ်” ပြန်ပြောသည်။ ဦးမောင်သာပွင့်ပြောဆိုချက်ကို မေဂျာယုံကြည်သဖြင့် မင်းပြား အချုပ်ပေါ်သို့ မတက်ခဲ့ဘဲ အချုပ်ခန်းအောက်ဆင့်မှ ပြန်သွားသည်။ သေတွင်း သေပေါက်ထဲတွင် ထပ်ဆင့်သေပေါက်တိုးသော ကျနော်တို့လူစု သေမင်းခံတွင်းနှင့် လွဲသွားရပြန်တော့သည်။ အမြဲတမ်းအရက်မူးပြီး “မာရှယ်လော” ဖြင့် ရက်စက်ကြမ်းကြုတ် စွာ အုပ်ချုပ်ခဲ့သောမေဂျာ(ရခိုင်အမျိုးသား အိုင်စီအက်စ်တစ်ဦးဖြစ်သည်)တို့သည် ယင်းနေ့ညခွဲချင်းပင် အမ်၊ ဂျီ၊ ဘီ စစ်သင်္ဘောဖြင့် မင်းပြားမှထွက်ခွာသွားကြလေသည်။

နေ့ရောညညပါ ထိုင်မနေနိုင်အောင် ကြမ်းပိုး(ဂျပိုး) နှိပ်စက်မှု၊ မိနစ်စက္ကန့်ပိုင်းတွင် သေဆုံးနိုင်သည့်ထက်မြက်သော အာဏာရှင်များ၏ခါးအောက်တွင် ရက်သတ္တနှစ်ပတ်ခန့် မင်းပြားအချုပ်ခန်းတွင် နေထိုင်လျက်ရှိစဉ် မြောင်းဘွေကျောင်းအုပ်ကြီး ဦးသောကြာအောင် (မြောင်းဘွေစာသင်ကျောင်းကို ကိုယ်ပိုင်ထူထောင်ပြီး ကိုယ်တိုင်ကျောင်းအုပ်ကြီးအဖြစ် ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ကျနော်၏အသဲချင်းဖလှယ်ထားသော လုပ်ဘော်လုပ်ဘက် ကိုမောင်စိန်လှ၏ဘခင်ဖြစ်သည်။ နိုင်ငံရေးဩဇာတိက္ကမနှင့် လူထုယုံကြည်မှုကို လှိုက်လှဲစွာခံယူခဲ့ရသူ ဖြစ်သည်။) မင်းပြားအချုပ်ခန်းရှိ ကျနော်တို့ထံသို့ မမျှော်လင့်ဘဲ ဆိုက်ဆိုက်မြိုက်မြိုက် ရောက်လာသည်။ ပါးစပ်မှလည်း တတွတ်တွတ်ပြောသည်။ ဆရာကြီးက ‘ဒီကောင်တွေ တော်တော်မိုက်ကန်းတယ်၊ မင်းတို့ကို ဘမ်းထားဒါ သိလျှင်သိချင်း ငါလိုက်လာတယ်၊ မင်းတို့ငါနှင့်လိုက်ပြီး ငါ့အိမ်တွင် ကောင်းစွာစားသောက်နေကြ’ ဟု ဒေါမာန်နှင့်ပြောသည်။

မင်းပြားအချုပ်ခန်းမှလွတ်လာသော ကျနော်တို့လူစုသည် မင်းပြားမြို့ထဲရှိ ကျနော်တို့ ကျောင်းသားခေါင်းဆောင်များနှင့် မိတ်ဆွေများကို လှိုက်လှဲစွာ နှုတ်ဆက်ပြီး ဆရာကြီးသောကြာအောင်နှင့်အတူ မြောင်းဘွေမြို့သို့ လိုက်သွားကြသည်။

ဆရာကြီးစီစဉ်ပေးသည့်အတိုင်း ဆရာကြီးအိမ်နှင့်ကပ်လျက်ရှိသော မြောင်းဘွေစာသင်ကျောင်းတွင် တည်းခိုရသည်။ အအိပ်ကောင်း၊ အစားကောင်းများဖြင့် ဆရာကြီးက ကျနော်တို့အား ပြုစုပျိုးထောင်ပေး၏။ ဆရာကြီးထံမှ အာဏာရှင်များဖြစ်သော ဦးသိန်းကျော်အောင်၊ ဦးမောင်ကျော်ယတပ်ဖွဲ့များတွင် ကျနော်တို့၏ကျောင်းသားခေါင်းဆောင် တစ်ဦးဖြစ်သူ မောင်ကံကြီး (ထိုစဉ်က မြောင်းဘွေကျောင်းတွင် အထက်တန်းပြဆရာလုပ်ခဲ့သည်။ ကျနော်တို့ နှောင်ဖွဲ့ခဲ့သော အလံနီကွန်မြူနစ်ပါတီနှင့် ဒီမိုကရေစီသစ်ပါတီတို့တွင်လည်း အရေးပါသော ခေါင်းဆောင်တစ်ဦးအဖြစ် လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ယခုကျောင်းဆရာဖြစ်နေသည်) အတွင်းရေးမှူးဖြစ်နေခြင်း၊ ဦးသိန်းကျော်အောင်တို့ကို အသိမပေးပဲ ကျနော်တို့အား သုတ်သင်လို၍ ယခုကဲ့သို့ဘမ်းရခြင်း စသည်တို့ကို သိရတော့၏။

ဆရာကြီးအား ကျနော်က ဗြိတိသျှနယ်ချဲ့တိုက်ထုတ်ရေးနှင့် လွတ်လပ်ရေးတိုက်ပွဲခန်းများကို အသေးစိပ်တင်ပြသည်။ လွတ်လပ်ရေးတိုက်ပွဲတွင် ဘုံရန်သူ ဗြိတိသျှနယ်ချဲ့စနစ်ကို တိုက်ရမည်ဖြစ်ရာ ခမ္မီး၊ ချင်း၊ မူဆလင်နှင့် ရခိုင်တို့လက်တွဲညီညီပူးပေါင်းတိုက်ခိုက်ရန်လို၍ ယနေ့ဖြစ်နေသော ကုလား-ရခိုင်လူမျိုးရေး အဓိကရုဏ်းကို အသက်ပေးတားမြစ်ရမည်ဖြစ်ကြောင်း တို့ကို အခြေခံထားပြီး အထပ်ထပ်ဆွေးနွေးဝေဖန်ပြသည်။ နှစ်ရက် သုံးရက် ကျနော်ဆွေးနွေးဝေဖန်ပြသောအခါ ဆရာကြီး သံသယကင်းစွာဖြင့် လက်ခံသွား၏။ ယင်းကြောင့် ဆရာကြီးက ကုလား-ရခိုင်အဓိကရုဏ်းထံ မီးတဟုန်းဟုန်းတောက်လောင်မှုအောက်တွင် နစ်မြုပ်လျက်ရှိသော ကျောက်တော်မြို့နယ်တွင် ရှိနေသည့် ဦးသိန်းကျော်အောင်တို့ထံ ကျနော်နှင့်တွေ့ဆုံဆွေးနွေးရေးအတွက် အကြောင်းကြားပေးမည်ဟု တာဝန်ယူသွား၏။ ဆရာကြီးတာဝန်ယူဆောင်ရွက်ပေးချက်အတိုင်း အာဏာရှင် ဦးသိန်းအောင်ကျော်၊ ဦးမောင်ကျော်ယတို့နှင့် မကြာမီကျနော် ဆွေးနွေးပွဲ ကျင်းပရ၏။

မင်းပြားဗိုလ်တဲတွင် ဦးသိန်းကျော်အောင်၊ ဦးမောင်ကျော်ယ အပါအဝင် သူတို့ခေါင်းဆောင်များနှင့် ကျနော်တို့ ဗြိတိသျှနယ်ချဲ့တိုက်ဖျက်ရေးနှင့် လွတ်လပ်ရေးလမ်းစဉ်ကို အခြေခံပြီး ဆွေးနွေးကြသည်။ ၂-ရက် ၃-ရက်စသည့်ဖြင့် အထပ်ထပ်အလီလီ ဆွေးနွေးကြသည်။ ကုလား ၂၀၀ ကို တစ်ဦးတည်း သတ်ခဲ့ပြီ။ ကုလား ၃၀၀-ကို တစ်ဦးတည်းသတ်ခဲ့ပြီဆိုပြီး ဂုဏ်တုဂုဏ်ပြိုင် အသားယူနေခဲ့သော ဦးသိန်းကျော်အောင်တို့နှင့်ပါလာသော တပ်ဗိုလ်တပ်သားတို့ကိုလည်း ကျနော်က ဗြိတိသျှနယ်ချဲ့တိုက်ဖျက်ရေးနှင့် လွတ်လပ်ရေးနိုင်ငံရေး တရားများကို ဟောပြောပြသည်။ ဦးသိန်းကျော်အောင် အပါအဝင် ခေါင်းဆောင်အများစုက လက်ခံသကဲ့သို့ ၎င်းတို့၏ တပ်ဗိုလ်တပ်သားအများစုကလည်း လက်ခံကြသည်။ ဗြိတိသျှနယ်ချဲ့တိုက်ဖျက်ရေးနှင့် လွတ်လပ်ရေးလမ်းစဉ်ကို လက်မခံဘဲ ထွက်သွားသူများ ရှိခဲ့သလို ယင်းလမ်းစဉ်ကို လက်ခံပြီး အသစ်ဝင်လာသူများလည်း ရှိ၏။ ယင်းကြောင့် တပ်တွင်းသဘောတရားကို ပြုပြင်ပြီး အခြေခံစစ်ပညာကို ကျနော်တို့ ခေါင်းဆောင်သင်ကြားရလေတော့၏။

ဦးသိန်းကျော်အောင် စသူတို့နှင့် ကျနော် ရင်းနှီးလာသောအခါ ကုလား ရခိုင်လူမျိုးရေးအဓိကရုဏ်း၏ဖြစ်ရပ်များကို သိလာရသည်။ ကျနော်လည်း ယင်းအဓိကရုဏ်းကို အခြေခံကျကျ သဘောပေါက်လာရသည်။ ကုလား-ရခိုင်အဓိကရုဏ်းဖြစ်ရခြင်းသည် ဗြိတိသျှနယ်ချဲ့စနစ်ဆိုးများအနက် 'သွေးခွဲအုပ်ချုပ်ရေး' (Divide and Rule) သည် အဓိကအရင်းခံ ကမ္မပိုင်းတရားခံဖြစ်သည်။ ဗြိတိသျှနယ်ချဲ့သည် ကလိန်ကျသောနည်းဖြင့် ရခိုင်ပြည်အား ကိုလိုနီကျွန်ဘဝသို့ သွတ်သွင်းခဲ့စဉ်ကစပြီး ရခိုင်အမျိုးသား လွတ်လပ်ရေးတိုက်ပွဲသည် လက်နက်စွဲကိုင်နည်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ နိုင်ငံရေးနည်း၊ စည်းရုံးရေးနည်းများဖြင့်လည်းကောင်း၊ အသွင်သဏ္ဍာန်အမျိုးမျိုးဖြင့်ပေါ်ခဲ့သည်။ အိန္ဒိယနိုင်ငံ၊ မြန်မာနိုင်ငံစသည်တို့တွင် ထင်ရှားခဲ့သော ဗြိတိသျှနယ်ချဲ့ဆန့်ကျင်ရေး ခေါင်းဆောင်တစ်ဦးဖြစ်ခဲ့သော ရခိုင်အမျိုးသား ဦးဥတ္တမနှင့် ရခိုင်အမျိုးသားခေါင်းဆောင်များမှာ ကျနော်တို့ခေတ်တိုင် ဗြိတိသျှနယ်ချဲ့စနစ်ဆိုးကို ဆန့်ကျင်တိုက်ဖျက်ကြသည်။ ဗြိတိသျှနယ်ချဲ့သည် သူ့အုပ်ချုပ်ရေးတည်မြဲရေးအတွက် ရခိုင်ပြည်တွင် သွေးခွဲရေး၊ အုပ်ချုပ်ရေးစနစ်ဆိုးကို အကောင်အထည်ဖြင့် အသက်သွင်းလာခဲ့သည်။ နိုင်ငံခြားမှရာပေါင်းများစွာ ကုလားများကို ရခိုင်ပြည်သို့ သွင်းပြီးမြေယာများကို ပေးခဲ့သည်။ ကုလားမြေရှင်စနစ်ကို ထူထောင်ပေးခဲ့သည်။ ကုလားမြေရှင်ကြီးများသည် ကိုယ်ပိုင်ဈေးများနှင့် ဆိုင်ကြီးများကို တဘက်မှလည်း တည်ထောင်ခဲ့သည်။ ဧရာမအတိုးကြီးစားစနစ်ကို ပြုကာ ရခိုင်အမျိုးသားများ၏လယ်ယာမြေများကို သိမ်းယူခဲ့သည်။ ကုလားလူမိုက်များကို မွေးမြူထားပြီး သူတို့ခြံ၊ သူတို့ရွာသို့ ရခိုင်အမျိုးသားကျွဲနွားများ ဝင်လာလျှင်ပြန်မပေးဘဲ ထားခြင်းနှင့် ရခိုင်အမျိုးသမီးများကို ဖျက်လိုဖျက်ဆီး လုပ်ခြင်းထိ ပြုလုပ်လာခဲ့ကြသည်။ ယင်းကြောင့် ကုလားခနရှင်၊ မြေရှင်၊ ဈေးပိုင်ရှင်၊ ဆိုင်ပိုင်ရှင်တို့နှင့် ရခိုင်အမျိုးသား လယ်မဲ့ယာမဲ့များ၏ ပဋိပက္ခသည် နှစ်ပေါင်းများစွာ အမြစ်တွယ်လာသော ပဋိပက္ခဖြစ်ခဲ့ရသည်။

လက်ရှိ ဗြိတိသျှနယ်ချဲ့ဆန့်ကျင်ရေး လှုပ်ရှားမှုများတွင်လည်း ကုလားခနရှင် မြေရှင်ကြီးတို့သည် အစဉ်အလာအားဖြင့် ဗြိတိသျှနယ်ချဲ့၏ အရာရှိအရာခံများနှင့် ပုလိပ်တို့၏ မြှောက်ပင့်ပေးချက်အရ မျိုးချစ်ကျော်ဦးတို့အား ဖမ်းဆီးပြီး အိန္ဒိယကိုမီလာထောင်သို့ ပို့ခဲ့စဉ်ကပင် ပုန်းလျှိုးဝှက်လျှိုးလုပ်နေရသော နိုင်ငံရေးသမားများကို ဗြိတိသျှနယ်ချဲ့အလိုကျ ထောက်လှမ်းပေးရသည်။ သူတို့အနေဖြင့် (ဦးသိန်းကျော်အောင်တို့အနေဖြင့်) တိုင်းရင်းသား မူဆလင်ကျေးရွာများကို မထိခိုက်ရအောင် စောင့်ထိန်းထားခြင်းကိုလည်း ကျနော်သိခဲ့ရတော့၏။

ယင်းအပြင် ထိုအချိန်က နိုင်ငံရေးရှေ့ဆောင်မှုပေးထားသော လန်ဒန် အင်္ဂလန်ပြည် ဝတ်လုံတော်ရရှေ့နေကြီး ဦးသာဇံလှနှင့် ဦးအောင်ထွန်းဦးတို့ ကြီးမှူးသည့် ရခိုင်ခနရှင်အမျိုးသား အဖွဲ့အစည်းဖြစ်သော ရခိုင်တိုင်းလုံးဆိုင်ရာ တိုင်းရင်းသားအစည်းအရုံးသည် ဗြိတိသျှနယ်ချဲ့တိုက်ဖျက်ရေး လွတ်လပ်ရေးအတွက် တိကျသော နိုင်ငံရေးလမ်းစဉ်မရှိခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။ ဦးသာဇံလှ၊ ဦးအောင်ထွန်းဦး စသူတို့မှာလည်း ပလက်ဝနယ်အတွင်း တောကြိုတောင်ကြားများထဲတွင် လျှို့ဝှက်နေထိုင်ကာ အုံကြွနေသောပြည်သူလူထုကို ကံယက်မြောက်ဦးဆောင်မှုပေးနိုင်ခြင်းတို့ကြောင့်လည်း ကုလား-ရခိုင်လူမျိုးရေးအဓိကရုဏ်း ကျယ်ပြန့်နက်ရှိုင်းစွာ ဖြစ်ခဲ့ရခြင်းကို ကျနော်သိခဲ့ရတော့၏။ ကမ္မပိုင်းအခြေခံများ မည်သို့ရှိပါစေ ယနေ့လက်ငင်းတာဝန်မှာ ဗြိတိသျှနယ်ချဲ့စနစ်တိုက်ထုတ်ရေးနှင့် လွတ်လပ်ရေးသာလျှင်၊ ကျနော်တို့၏တာဝန်ဖြစ်သဖြင့် ယင်းတာဝန်ကို ကျနော်အသက်ပေး၍ ဆောင်ရွက်နိုင်ခဲ့သည်ကို ကျနော်ကြည်နူးမိသည်မှာ အမှန်ပင်ဖြစ်ပါသည်။ ကျောက်ဖြူခရိုင်၊ မြေပုံမြို့နယ်နှင့်တကွ စစ်တွေခရိုင်၊ ပေါက်တော၊ မင်းပြားမြို့ဟောင်း၊ ကျောက်တော်၊ ပုဏ္ဏားကျွန်း၊ စသောမြို့နယ်များတွင် ကုလား၊ ရခိုင်အဓိကရုဏ်းမီး ငြိမ်းခဲ့ရလေပြီ။

ဗိုလ်ရန်အောင်နှင့်အတူ စစ်တွေမြို့သို့ ချီတက်ခြင်း

ဦးသိန်းကျော်အောင်တို့ တပ်ဖွဲ့များကို အခြေခံပြီး ကျနော်တို့ နိုင်ငံရေးသဘောတရားများနှင့် စစ်ပညာအခြေခံများ သျှင်ပေးနေစဉ် ဗမာ့လွတ်လပ်ရေးတပ်မတော်၊ ရခိုင်စစ်ကြောင်း ဗိုလ်ရန်အောင်တပ်ဖွဲ့များနှင့် ဂျပန်များ မင်းပြားမြို့သို့ ရောက်လာကြသည်။ ဗမာ့လွတ်လပ်ရေးတပ်မတော် ဗိုလ်ရန်အောင် တပ်ဖွဲ့များနှင့် ကျနော်တို့ ဦးသိန်းကျော်အောင်တို့ အကြွင်းမဲ့ ပူးပေါင်းလိုက်ကြသည်။ ဗိုလ်ရန်အောင်နှင့်အတူ ရခိုင်ပြည်အုပ်ချုပ်ရေးဘက်ကို တာဝန်ယူထားသော ကိုမြလည်း ပါလာသည်။ ဗိုလ်ရန်အောင်တပ်များ ဂျပန်တပ်များ၊ မင်းပြားသို့ရောက်လျှင်ပင် ကိုဘစ်တို့လည်း ပါဝင်လာသည်။ ကိုမြကို မှီငြမ်းပြီး တက္ကသိုလ်ကျောင်းသားများလည်း ပါဝင်လာကြသည်။ ဗိုလ်ရန်အောင်နှင့်တကွ လက်ထောက်ဗိုလ်များနှင့် ကိုမြတို့အားဖြစ်လျှင်ရှိသော လုပ်လျှင်ရှိသော လုပ်ငန်းဆောင်တာများကို ကျနော်အသေးစိပ်တင်ပြသည်။ ကိုသိန်းကျော်အောင်တို့ကို သေဒဏ်အပြစ်များထိပေးရန် ဗိုလ်ရန်အောင်တို့ စီစဉ်ထားချက်များလည်း ပျက်ပြယ်သွားအောင် ကျနော် ဆောင်ရွက်လိုက်သည်။ နှစ်ရက် သုံးရက်ခန့်မျှ အစီအစဉ်ပြုပြီး လှေများလောင်းများ စုခါ ဗိုလ်ရန်အောင်တို့နှင့်အတူ ကျီးမင်းကန်ချောင်းဘက်မှနေပြီး ပုဏ္ဏားကျွန်းကို သိမ်းပိုက်ကြသည်။

ဗိုလ်ရန်အောင်နှင့် ကျနော်တို့ ပုဏ္ဏားကျွန်းမြို့တွင် တပ်စွဲနေစဉ် စစ်တွေမြို့မှ ကုလားတန်မြစ်သို့ဆန်ပြီး ဗြိတိသျှ အမ်ဂျီဘီ စစ်သင်္ဘောများ တက်လာကြသည်။ ကျောက်ဆိပ်စခန်းရှိ ဂျပန်များက မော်တာအမြောက်များဖြင့် ပစ်ခတ်သဖြင့် ဗြိတိသျှအမ်ဂျီဘီစစ်သင်္ဘောများ စစ်တွေဘက်သို့ပြန်လည် ဆုတ်ခွါသွားကြသည်။ မကြာမီ ပုဏ္ဏားကျွန်းချောင်းအတိုင်း မီးသင်္ဘောတစ်စင်းဝင်လာသည်။ မေဂျာဦးကျော်ခိုင် စီးလေ့ရှိသော မီးသင်္ဘောဖြစ်ရာ ဗမာ့လွတ်လပ်ရေးတပ်မတော်က ပိုင်းဝန်းပစ်ခတ်ကြသည်။ ယင်းမီးသင်္ဘောပြန်လှည့်ပြေးရာ ဆရာဝန်ဦးအောင်သာလှ မီးသင်္ဘောမှ ခုန်ဆင်းလိုက်၏။ ကမ်းသို့ တက်လာရာ ဗမာ့လွတ်လပ်ရေးတပ်မတော်ကျည်ဆံသင့်ပြီး အသက်ပျောက်သွားရသည်။ နောင်မှသိရသည်မှာ မူဆလင်အမျိုး သားခေါင်းဆောင်များ၏ ဆွေးနွေးရန်ပြောပြချက်အရ မေဂျာဦးကျော်ခိုင် မီးသင်္ဘောဖြင့်သွားသည်။ ဘူးသီးတောင်မြို့နယ် ဂေါ်တူပြင်အနီးသို့ရောက်လျှင် သင်္ဘောဆိုက်ကပ်မည့် ဆိပ်ကမ်းကို သင်္ဘောအပေါ်ထပ်ဦးပိုင်း ပြတင်းမှကြည့်နေသော မေဂျာဦးကျော်ခိုင်အား ကြိုတင်နေရာယူထားသော မူဆလင်အမျိုးသား လက်နက်ကိုင်များက ပစ်ခတ်လိုက်သည်။ ဦးကျော်ခိုင် ၏ရင်ဝကို ကျည်ဆံဖောက်ထွင်းသွားရာ ဘူးသီးတောင်မှ ဆရာဝန် ဦးအောင်သာလှတို့ ကြပ်မတ်ကုသသော်လည်း မရနိုင်၍ စစ်တွေသို့လာကြရာ ယင်းမီးသင်္ဘောဖြင့် ဦးအောင်သာလှတို့ လိုက်လာခဲ့ခြင်းကို သိရတော့သည်။

ဆရာဝန်ဦးအောင်သာလှ သေဆုံးခဲ့သောဖြစ်ရပ်ပြီး နောက်တစ်နေ့တွင် ဗိုလ်ရန်အောင်နှင့် ကျနော်တို့ စစ်တွေကျေး လက်အမြင့်ကျွန်းရွာသို့ ယင်းလေ့များဖြင့်ပင် ချီတက်လာကြသည်။ အမြင့်ကျွန်းတွင် တပ်စခန်းချကြသည်။ ဗိုလ်ရန်အောင် တိုက်ရိုက်တာဝန်ပေးချက်အရ ကိုမောင်စိန်လှ (မြောင်းဘွေ ကျောင်းဆရာ) နှင့်ကျနော် ရန်သူသတင်းထောက်လှမ်းရန် စစ်တွေမြို့သို့ လာကြရသည်။ ထိုအချိန်တွင် ရခိုင်အမျိုးသားကို မဲမဲမြင်လျှင် ရာဂျာပတ်စစ်သားများက ပစ်ခတ်သတ်ဖြတ် နေချိန်ဖြစ်သည်။ စစ်တွေမြို့ရှိ ရန်သူဗြိတိသျှသတင်းကို လောက်လှမ်းပြီး ကျနော်တို့နှစ်ဦးပြန်လာကြရာ ကြက်ကိုင်းတန်ရွာ အလွန် အပင်ကြီးအောက်တွင် ခြစ်ခြစ်ပူနေသော နေဒဏ်ကို ကာကွယ်ရင်း ကျနော်တို့နှစ်ဦး သဘောတူညီချက်ဖြင့် ဗိုလ်ရန် အောင်ထံမှ ပေးလိုက်သော ဂျပန်ပစ္စည်းကို စတင်ပစ်ခတ်သည်။ လေးကြိမ် ငါးကြိမ်ပစ်သည်။ တစ်ချက်မှမပေါက်။ ကိုစိန်လှ ယင်းပစ္စည်းကို ပြုပြင်ပြီး ခြောက်ကြိမ် ခုနှစ်ကြိမ်ပစ်သည်။ တစ်ချက်မျှမပေါက်။ အကယ်၍ ရန်သူနှင့်တွေ့လျှင် ဤပစ္စည်းအား ကိုးဖြင့် ရန်သူကို ပစ်မိလျှင် ရန်သူကျည်ဆံဖြင့် ကျနော်တို့သေကြမည်ကို ပြောကြပြီး နှစ်ဦးတသောသောရီမောကြ၏။ ကျနော်တို့ ထောက်လှမ်းရခဲ့သော သတင်းများကို ဗိုလ်ရန်အောင်ထံ တိုက်ရိုက်ပေးပို့ကြရသည်။

ဂျပန်စစ်လေယာဉ်အကူအညီဖြင့် ကျောက်ဆိပ်မှ တန်ခိုး၊ မင်းကံတို့ကို ဖြတ်ပြီး စစ်တွေမြို့သို့ ဂျပန်များ စစ်တကြောင်း၊ ရခိုင်တိုင်းလုံးဆိုင်ရာ တိုင်းရင်းသား အစည်းအရုံးခေါင်းဆောင်များဖြစ်ကြသော ကိုသာဇံလှ၊ ကိုဘစ်နှင့် ကောလိပ်ကျောင်းသားများကို အမြင့်ကျွန်းတွင် ထားခဲ့ပြီး ဗမာ့လွတ်လပ်ရေးတပ်မတော်နှင့်အတူ ကျနော်တို့ ကျောက်တန်း၊ ကြက်ကိုင်းတန်တို့ကိုဖြတ်ခါ စစ်တွေသို့ စစ်ကြောင်းတစ်ကြောင်း ချီလျက် စစ်ကြောင်းကြီးနှစ်ကြောင်းညှပ်ပြီး စစ်တွေကို ချီတက်လာကြသည်။ ဗိုလ်ရန်အောင်နှင့် ကျနော်တို့ ယခု ကြက်ကိုင်းတန်ရွာအနီးသို့ရောက်လျှင် ရှေ့ပြေးကင်းမှ သေနတ်ပစ် သံများ ကြားရသည်။ မမျှော်လင့်သောရန်သူနှင့် ရှေ့ပြေးကင်းတိုက်ပွဲဖြစ်ပြီဟု ကျနော်ယူဆ၏။ မိနစ်အနည်းငယ်အတွင်း ရှေ့ပြေးကင်းမှ ဗိုလ်ရန်အောင်ထံ သတင်းပို့သည်။ ဗိုလ်ရန်အောင်နှင့် ကျနော်တို့ ယခု သက်ကယ်ပြင်ဈေးအနီးမှ ဖြတ်သန်း ချီတက်လာသည့်အခါ ရှေ့ပြေးကင်းမှ မှားပြီးပစ်မိ၍ သေဆုံးနေသော မူဆလင်အမျိုးသားနှစ်ဦးနှင့် ယင်းသူတို့သယ်ယူလာ သော လက်တွန်းလှည်းတစ်စီးပြည့် စီးကရက်သေတ္တာများကို တွေ့ရသည်။ ယင်းစီးကရက်သေတ္တာများကို သယ်ယူကြသည်။

ဆက်လက်ချီတက်ရာ စစ်တွေ ရခိုင်သင်္ချိုင်းအနီးသို့ရောက်လျှင် သဲချောင်းဘက်သို့ သွားလမ်းရှိ စစ်တွေမြို့တွင် အကြီးဆုံးဖြစ်သော ဝါယာလက်စက် အဆောက်အဦကို သိမ်းယူသည်။ ရန်သူခုခံမှု အလျဉ်းမရှိ၊ ယင်းမှ မေယုလမ်းအတိုင်း ချီတက်ကြပြန်ရာ ဗြိတိသျှစစ်တပ်နှင့် ပုလိပ်တပ်များထားခဲ့သော ပုလုတ်တောင်နှင့် လေယာဉ်ကွင်းကို သိမ်းပိုက်လိုက်ကြ သည်။ မေယုလမ်းအတိုင်း ဆက်လက်ချီတက်ခါ အိန္ဒိယအင်ပီးရီးယယ်ဘဏ် (Imperial Bank of India) ယခု စစ်တွေခရိုင် ဘီအီးဒီစီရုံးကို ကျည်ဆံတစ်ချက်မျှ မဖောက်ရဘဲ သိမ်းယူရသည်။ ကျည်တံတစ်ချက်မျှ မဖောက်ရဘဲ သိမ်းယူခဲ့သော အိန္ဒိယအင်ပီးရီးယယ်ဘဏ်တွင် ငွေကြေးတစ်ပြားမျှမတွေ့။ အိန္ဒိယအင်ပီးရီးယယ်ဘဏ်နှင့် ကိုက်အနည်းငယ်ဝေးသော တိုင်းမင်းကြီးရုံးအပါအဝင် ရုံးကြီးကနားများကိုလည်း ဆက်လက်သိမ်းကြ၏။ စစ်တွေမြို့၏နှလုံးသည်ပွတ်ဖြစ်သော အချက် အချာများအားလုံး ကျနော်တို့ တပ်မတော်လက်ထဲရောက်သွားပြီ။ ဗိုလ်ရန်အောင်နှင့် ကျနော်တို့ ချီတက်လာသော လမ်းတစ်လျှောက်တွင် ဂျပန်စစ်လေယာဉ်တစ်စင်းယုံပဲပေးပြီး ကူညီသည်။

တစ်နေ့လုံး ခြစ်ခြစ်တောက်ပူနေသောနေဒဏ်ကို ခံပြီး ချီတက်လာရခြင်းကြောင့် ရေကို အငမ်းမရသောက်လိုကြ သော ကျနော်တို့သည် ရေကိုစစ်ဆေးနေဆဲဖြစ်၍ သောက်ခွင့်မရကြ။ နှစ်နာရီခန့်ကြာမှ ရေသောက်ခွင့်ရကြသည်။ ဗိုလ်ရန်အောင်နှင့် စစ်ဌာနချုပ်ကို အိန္ဒိယအင်ပီးရီးယယ်ဘဏ်တွင် တပ်စွဲပြီး အခြားတပ်ဖွဲ့များသည် ပလ္လင်တောရှိ အိမ်ကြီး အိမ်ကောင်းများတွင် နေရာယူကြသည်။ ခရစ်ယာန်ဘုန်းတော်ကြီးတစ်ပါး ခရစ်ယန်သီလရှင်နှင့် ယင်းဘုန်းတော်ကြီးတို့က

မွေးမြူစောင့်ရှောက်ထားသော မိဘမဲ့အမျိုးသမီးတစ်စုကိုသာ စစ်တွေမြို့တွင် တွေ့ရလေသည်။

ကိုယ်စွမ်းရှိသမျှ ဉာဏ်စွမ်းရှိသမျှ အနစ်နာခံ အသေခံခါ ရိုးဖြောင့်စွာဆောင်ရွက်တတ်သော ကျနော်၏စိတ်ဓါတ်ကို သိရှိနားလည်လာသော ဗိုလ်ရန်အောင်က စစ်တွေမြို့တွင်းသို့ ဝင်လာမည့်သူများ၏ ကိစ္စရေးရာများ၊ တပ်မတော်ရေးရာများ တို့ကို ဆောင်ရွက်နိုင်ရန် သူ့စစ်ဌာနချုပ်တွင် ပြန်ကြားရေးတာဝန်ခံအဖြစ် ဆောင်ရွက်ရန်တိုက်တွန်းချက်အရ ကျနော် ဗိုလ်ရန်အောင် စစ်ဌာနချုပ်၏ ပြန်ကြားရေးတာဝန်ကို ထမ်းဆောင်သည်။ ဗိုလ်ရန်အောင်သည် သူတပ်ထဲမှ အားထားသော ဗိုလ်တစ်စုနှင့် ကျနော်ကိုရွေးချယ်ပြီး အိပ်ဖန်စောင့်တာဝန်ကို ယူခိုင်းသည်။

စစ်တွေမြို့ကို သိမ်းပြီးတစ်ပတ်ခန့်တွင် ကုလား ရခိုင်လူမျိုးရေး အဓိကရုဏ်းမီးကို အပြီးပိုင်ချုပ်ငြိမ်းစေရေးအတွက် ကျနော်၏တင်ပြချက်အရ ရခိုင် မူဆလင်ခေါင်းဆောင်တစ်ဦးဖြစ်ခဲ့သော အထက်တန်းရှေ့နေကြီး ကိုယာဆိန်းအိမ်သို့ အိမ်တိုင် ယာရောက် ကျနော်တို့ သွားကြ၏။ မှန်မော်တော်ကားတစ်စီးတွင် ဗိုလ်ရန်အောင်၊ ရခိုင်ပြည် အုပ်ချုပ်ရေးတာဝန်ခံ ကိုမြနှင့် ကျနော်အပါအဝင် လူငါးဦး၊ ခြောက်ဦးခန့်ဖြစ်သွားပြီး ဦးယာဆိန်းအိမ်တွင် ဦးယာဆိန်းနှင့်တွေ့ကြသည်။ ကျနော်တို့က ဘုံရန်သူ ဗြိတိသျှနယ်ချဲ့တိုက်ရေးနှင့် လွတ်လက်ရေးအတွက် တိုင်းရင်းသားလူမျိုးပေါင်းစုံ ညီညွတ်ရေးကိုလိုကြောင်း အကျယ် တဝင့်ရှင်းပြကြသည်။ ရခိုင်တိုင်းရင်းသားစိတ်ပြည့်ဝသော ဦးယာဆိန်းသည် သူ၏နိုင်ငံရေးလုပ်ဆောင်ချက်များကိုလည်း ပြောပြခါ ကုလား-ရခိုင်လူမျိုးရေးအဓိကရုဏ်းတားရေးအတွက် သူစွမ်းရည်ရှိသမျှ လုပ်ကိုင်သွားမည်ကို နှစ်ထောင်းဝမ်းမြောက် စွာ တာဝန်ယူလိုက်သည်။ သို့သော် ဘူးသီးတောင်၊ မောင်တောနယ်တို့တွင် ဖြစ်နေသော ကုလား-ရခိုင်လူမျိုးရေးအဓိကရုဏ်းမီး သည် တနေ့ထက်တစ်နေ့ ကျယ်ပြန့်စွာ အဟုန်ပြင်းစွာ ဖြစ်ပွားလာသည်။ ရခိုင်လူမျိုးများ ရာလိုက်ချီ၍ သေကြေနေကြရပြီ။

စစ်တွေခရိုင်အုပ်ချုပ်ရေးဖွဲ့ကြပြီ

ကျနော်ကား ဗိုလ်ရန်အောင်တို့နှင့် ကိုမြတို့၏ယုံကြည်အားထားရသူတစ်ဦးဖြစ်ခဲ့သည်။ အစစအရာရာကို တိုင်ပင် ဆွေးနွေးခြင်း ခံရခဲ့သည်။ စစ်တွေခရိုင် အုပ်ချုပ်ရေးဖွဲ့စည်းရေးကို တိုင်ပင်ကြတိုင်း၊ ဗိုလ်ရန်အောင်နှင့် ကိုမြတို့က စစ်တွေခရိုင် အုပ်ချုပ်ရေးမှူးတာဝန်အထိ ကျနော်အား ထမ်းဆောင်စေချင်ကြသည်။ ကျနော်မှာ အချောင်သမားတစ်ဦးမဟုတ်။ ရာထူး ငန်းသူလည်း မဟုတ်ရာ နိုင်ငံရေးဩဇာတိက္ကမရှိသော ရခိုင်တိုင်းလုံးဆိုင်ရာ တိုင်းရင်းသားအစည်းအရုံး၏ ခေါင်ပေါ်ကျော်၍ ကျနော်မလုပ်ကိုင်လို၊ နေရာမှန်သာဖြစ်စေချင်သည်။ စစ်တွေခရိုင်အုပ်ချုပ်ရေးကိစ္စကို အထပ်ထပ်ဆွေးနွေးလာသောအခါ ကျနော်တင်ပြသလို သဘောတူကြသည်။ စစ်တွေခရိုင်အုပ်ချုပ်ရေးနှင့် ၎င်းခရိုင်ရှိ မြို့နယ်အသီးသီးအုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့တွင် ကျနော်တို့ကျောင်းသားနှင့် လူငယ်များက ကာကွယ်ရေးတာဝန်ကိုယူပြီး၊ အုပ်ချုပ်ရေးမှူးနှင့်တကွ အခြားဌာနအသီးသီးတို့တွင် ရခိုင်တိုင်းလုံးဆိုင်ရာတိုင်းရင်းသား အစည်းအရုံးခေါင်းဆောင်များနှင့် ကျနော်ကြည်ညိုလေးစားသော ကျောင်းဆရာတစ်ချို့ကို ထည့်သွင်းပေးရန် သဘောတူကြသည်။ စစ်တွေမြို့သိမ်းပြီး ၄-၅ရက်အတွင်း စစ်တွေမြို့ ဒေါ်မြသန္တာ မူလတန်းကျောင်း (ယခု ရူပရွာ မူလတန်းကျောင်း) တွင် ဗိုလ်ရန်အောင်ကိုယ်တိုင်ကြီးမှူးပြီး စစ်တွေခရိုင်အုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့ကို ဖွဲ့စည်းကြသည်။ ရခိုင်တိုင်းလုံးဆိုင်ရာတိုင်းရင်းသား အစည်းအရုံးခေါင်းဆောင်များဖြစ်ကြသော ဦးသာဇံလှ၊ ဦးအောင်ထွန်းဦးနှင့် ကျနော် ကြည်ညိုလေးစားသော စစ်တွေအမျိုးသားအထက်တန်းကျောင်း၊ အထက်တန်းပြဆရာများဖြစ်ကြသည့် ဦးစံထွန်းအောင်၊ ဦးဘိုးမြစိန်တို့ပါဝင်ပြီး ကျနော်ခရိုင်ကာကွယ်ရေးမှူးအဖြစ် တာဝန်ယူသော စစ်တွေခရိုင် အုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့ ဖွဲ့စည်းသည်။ ထိုနည်းတူ ပေါက်တော၊ မင်းပြား၊ မြို့ဟောင်း ကျောက်တော်မြို့များသို့ ကိုမြနှင့်ကျနော်သွားရောက်ပြီး မြို့နယ်အုပ်ချုပ်ရေး အဖွဲ့ အသီးသီးတို့ကို ထူထောင်ပေးခဲ့ကြသည်။

စစ်တွေတွင်ကျနော်တို့လူစု ဦးသိန်းကျော်အောင်နှင့်အတူ အစိုးရရှေ့နေကြီး ဦးဖသထော်နေအိမ် (ယခုတရားရုံးချုပ် ဝတ်လုံတော်ရရှေ့နေကြီး၊ ဦးမောင်ကျော်ဇံနေအိမ်)တွင် နေထိုင်ခဲ့ကြသည်။ ဗြိတိသျှလေယာဉ်များ အလစ်သုတ်လာပြီး မကြာခဏ ဗုံးကြဲခြင်းကို ခံခဲ့ရ၏။ ချက်ပြုတ်ရေးတာဝန်ကို ဦးသိန်းကျော်အောင် လုံးဝတာဝန်ယူသည်။ ရယ်မောစရာ ပုံတိုပတ်စများ ဦးသိန်းကျော်အောင် အခါမလပ် ပြောတတ်ရာ ဦးသိန်းကျော်အောင်ကြောင့် ကျနော်တို့လူစု စားစားသောက် သောက် ပျော်ပျော်ရွှင်ရွှင်နေခဲ့ရ၏။

ကိုညိုထွန်း ဂျောက်ကျလုဆဲဖြစ်ရခြင်း

စစ်တွေမြို့ကို သိမ်းပြီး စစ်တွေလေယာဉ်ကွင်းနှင့် စစ်တန်းလျားများ တစ်ဝှမ်းတွင် မြေပေါ်မြေအောက်ရှာဖွေကြရာ လက်နက်ကျည်ဆံရတနာများစွာ တူးဖော်ရရှိခဲ့သည်။ စစ်တွေမြို့သိမ်းပြီး မကြာမှီပင် ဦးပညာသီဟ အူယားဖားယား ပေါ်လာ သည်။ ဦးပညာသီဟက ဘူးသီးတောင်နယ်တွင် ရာပေါင်းများစွာ ရခိုင်အမျိုးသားများ၊ ပိတ်ဆို့ခံနေရပြီး မူဆလင်အမျိုးသားများ ၏လက်ထဲတွင် သေလုဆဲဖြစ်နေကြခြင်းကို နေရာဌာနနှင့်တကွ အသေးစိတ်တင်ပြသည်။ ယင်းရခိုင်အမျိုးသားများကို

ကယ်တင်ရန် လက်နက်ကျည်ဆံများလိုသည်ဟု ပြောခါ မိမိလိုသော လက်နက်ကျည်ဆံများကိုလည်း တင်ပြသည်။ ကျနော်မှာ ဗြိတိသျှနယ်ချဲ့တိုက်ဖျက်ရေးနှင့် လွတ်လပ်ရေးကိုအတားအဆီးဖြစ်နေသော ကုလား-ရခိုင်လူမျိုးရေးအဓိကရုဏ်းကို မလိုလားသော်လည်း လူသားအန္တယ်ထံရှိသော ရခိုင်အမျိုးသားသေလုဆဲ ဒုက္ခိတများကို အသက်ဘေးမှ ကာကွယ်ရန်ကိစ္စကို လက်မခံဘဲ နေနိုင်မည်လော။

ဗိုလ်ရန်အောင်နှင့် သူ့လက်ထောက်အရေးပါသူများ ရခိုင်တိုင်းလုံးဆိုင်ရာ တိုင်းရင်းသားအစည်းအရုံးမှ အရေးပါသူများ၊ ဦးပညာသီဟ၊ ကိုမြနှင့်ကျနော်ပါဝင်သော လျှို့ဝှက်ဆွေးနွေးပွဲ ကျင်းပကြရသည်။ ဦးပညာသီဟတောင်းဆိုသော လက်နက်ကျည်ဆံများ ဦးပညာသီဟပြောသော စခန်းထိပို့ရေးကို ကိုညိုထွန်း (ဖဆပလ ဝန်ကြီးဟောင်း၊ သီဟကုမ္ပဏီပိုင်ရှင်နှင့် ယခုသံအမတ်ကြီး) တာဝန်ယူရန်ဆုံးဖြတ်လိုက်ကြသည်။ အာရကဖလိုတီးယား ဆိပ်ကမ်း (ယခုစစ်တွေမြို့၊ ပြည်တွင်းရေကြောင်း သယ်ယူပို့ဆောင်ရေးဆိပ်ကမ်း)ရှိ သိမ်းထားသောမီးသင်္ဘောသို့ ညဉ့်အချိန်တွင် လက်နက်ခဲယမ်းမီးကျောက်များကို တိတ်တဆိတ်တင်ပေးကြသည်။ နံနက်အရုဏ်တွင် ကိုညိုထွန်း ယင်းသင်္ဘောသို့ ဆင်းသွားသည်။ ဘယ်လိုသိ၍၊ ဘယ်အချိန်ကရောက်နေမှန်း မသိသောဂျပန်များသည် ဂျပန်စက်သေနတ်များနှင့် ဝိုင်းထားပြီး ဦးပညာသီဟထံပို့ရန် သင်္ဘောပေါ်ရောက်နေသော လက်နက်များ ကျည်ဆံများအားလုံးကို သိမ်းယူသွားတော့၏။ ဗိုလ်ရန်အောင် အကြိမ်ကြိမ် ဂျပန်စစ်ဗိုလ်များနှင့် ဖြေရှင်းယူသဖြင့် ကိုညိုထွန်းဘေးမခခဲ့။

သိန်းပေါင်းများစွာ ရတနာသိုက်ကိုရပြီ

စစ်တွေမြို့ကိုသိမ်းပြီး တိကျစွာ ထောက်လှမ်းကြရာ မြစ်ဝကျွန်းပေါ် တစ်ချို့မြို့များနှင့် သံတွဲ၊ ကျောက်ဖြူ၊ စစ်တွေ၊ ငွေတိုက်တို့မှ သိမ်းယူခဲ့သော သိန်းပေါင်းများစွာသောငွေများသည် မေဂျာဦးကျော်ခိုင်၏စီစဉ်မှုဖြင့် ဘူးသီတောင်ငွေတိုက်တွင် စုပုံလျက်ရှိကြောင်း သိခဲ့ရသည်။ မောင်တောမြို့သို့လည်း ဗြိတိသျှစစ်တပ်များ မကြာခဏ အလုံးအရင်းနှင့်ရောက်တတ်ကြောင်းကိုလည်း သိခဲ့ရသည်။

ဘူးသီတောင်ကို သိမ်းယူနိုင်ရန် ဗိုလ်ရန်အောင်နှင့်ကျနော်တို့ နိုင်ငံရေးနည်းနှင့် စည်းရုံးရေးနည်းများကိုသုံးပြီး အမျိုးမျိုးကြိုးစားကြသည်။ ဗိုလ်ရန်အောင်၏ကိုယ်စားလှယ်အဖြစ် စေလွှတ်ခံရသော ဗမာစစ်ဗိုလ်တစ်ဦးနှင့် ရခိုင်တပ်ကြပ်ကြီး တစ်ဦးတို့ကို မူဆလင်အမျိုးသားတို့က သတ်ဖြတ်ခြင်းဖြင့်သာ အဖတ်တင်တော့၏။ အဆုံးသတ်ရတော့၏။ မေဂျာဦးကျော်ခိုင် လုပ်ကြံ သတ်ဖြတ်ခံရသည့်နောက်တွင် ဘူးသီတောင်နယ်ရှိ ရာပေါင်းများစွာသော ရခိုင်အမျိုးသားများသည် စစ်ပြေးကုလားများနှင့် မူဆလင်အမျိုးသားများ၏ သတ်ဖြတ်မှုကြောင့် သွေးချောင်းစီးလျက် ရှိခဲ့ရပြီ။ မောင်တောနယ်ရှိ ရခိုင်အမျိုးသားများကား မောင်တောမြို့ရှိ အရာရှိ အရာခံများ၏ အကူအညီကြောင့် အန္တိယသို့ရွှေ့ပြောင်းနိုင်သဖြင့် ရွှေ့ပြောင်းသွားခြင်းကြောင့် အတော်အသင့်အသက်ဘေးမှ လွတ်ကင်းသွားခဲ့ရပြီ။ စစ်ပြေးကုလားများနှင့် လက်နက်ကိုင် မူဆလင် အမျိုးသားတို့ပေါင်းပြီး ဘူးသီတောင်မြို့ကို လာရောက်တိုက်ခိုက်ခြင်းကို ဘူးသီတောင်ရှိပုလိပ်များနှင့် လက်နက်ကိုင် ဘူးသီတောင် မြို့သူမြို့သားများ ခုခံကာကွယ်လျက် ရှိခဲ့ရပြီ။

ဗိုလ်ရန်အောင်ကိုယ်တိုင်ကြီးကြပ်သော ဗမာလွတ်လပ်ရေးတပ်မတော်၏ တပ်ဖွဲ့ဝင်များနှင့်အတူ ကိုမြ၊ ကိုသာထွန်းဦး (ယခု ဗကပ ရခိုင်ပြည်ကော်မတီ) နှင့်ကျနော်တို့ မီးသင်္ဘောဖြင့် ဘူးသီတောင်သို့ ချီတက်သွားကြ၏။ ကျနော်တို့ထင်ခဲ့သလို စစ်တွေမှ ဘူးသီတောင်ရေကြောင်းခရီးတွင် ခုခံမှုများ တစ်စုံတစ်ရာမတွေ့ဘဲ ဘူးသီတောင်မြို့ကို ချောမောစွာ ရောက်ရှိသွားကြ၏။ ဘူးသီတောင်မြို့ကို ရောက်လျှင်ပင် ထုံးတမ်းစဉ်လာအတိုင်း ပုလိပ်လက်ထဲမှ ခဲယမ်းမီးကျောက်များကို ဗမာလွတ်လပ်ရေးတပ်မတော်မှ သိမ်းလိုက်တော့သည်။ ကိုမြ၊ ကိုသာထွန်းဦးနှင့် ကျနော်တို့လည်း မိမိတို့တာဝန်အတိုင်း ဘူးသီတောင်ငွေတိုက်မှ သိန်းပေါင်းများစွာသောငွေများကို သိမ်းယူလိုက်ရတော့သည်။ ဘူးသီတောင်ငွေတိုက်တွင် ဖြန့်ကြဲနေသော ငါးမူးစေ့များ၊ မတ်စေ့များ၊ စသည်တို့ကို ဘူးသီတောင်မြို့သို့ရောက်နေကြသော စစ်ပြေးဒုက္ခသည် ဒိုင်းနက်အမျိုးသားများအား ကျနော်တို့ပေးကမ်းကြ၏။ သိန်းပေါင်းများစွာသော ရတနာသိုက်ကို ကျနော်တို့ တူးဖော်ယူငင်၍ လက်ဝယ်ရခဲ့ပြီ။ ဘယ်သူဝမ်းမမြောက်ဘဲ နေမည်နည်း။

အဝီစိငရဲ ကျသွားခြင်း

ဗိုလ်ရန်အောင်တပ်ရောက်ပြီး နှစ်ရက်ခန့်တွင် ဘူးသီတောင်မြို့ကို မပြတ်မလပ် အားစမ်းနေသော ကုလားစစ်ပြေးများနှင့် လက်နက်ကိုင်မူဆလင်အမျိုးသားတို့သည် ဘူးသီတောင်မြို့ကို တောင်ပေါက်ဝမှနေ၍ လာရောက်ပစ်ခတ်ကြသည်။ တောင်ပေါက်ဝတွင် တောင်ကုန်းများမှ ကျနစွာ နေရာယူထားရာ ရန်သူများသည် အနည်းငယ်မျှသာ ပစ်ခတ်နိုင်ပြီး ကျဆုံးသူ

များနှင့် ဒဏ်ရာရသူများကို ယူခါ ပြန်ဆုတ်သွား၏။ ကျနော်နှင့် ဉာဏ်ခန့်ကွာ နေရာရှိ တပ်သားတစ်ဦး ကျည်ဆံထဲ ခံလိုက်ရ၏။ ကုလား-ရခိုင်လူမျိုးရေးအဓိကရုဏ်း တားဆီးရန် အစွမ်းကုန် ကြိုးစားကြသော်လည်း စနစ်တကျစီစဉ်ထားသော ကလိမ်ခြုံမှုဆလင်များလက်ထဲတွင် ဗိုလ်ရန်အောင်နှင့် ရခိုင်သားတစ်စု သွေးအေးအေးဖြင့် လုပ်ကြံသတ်ဖြတ် ခံသွားကြရ သည်။

ဤသို့ နှစ်ကြိမ် သုံးကြိမ်ခန့် တိုက်ပွဲဖြစ်သည်။ ဤသို့တိုက်ခိုက်နေစဉ်အတွင်း ဗိုလ်ရန်အောင်၏တပ်ထဲတွင် တစ်ဗိုလ် တပ်သားများ ပွစ်ပွစ်ဖြစ်လာကြ၏။ မူဆလင်အမျိုးသားတစ်ချို့က ဗြိတိသျှနယ်ချဲ့ ဒီပီအဲတပ်မကြီးသည် ဘူးသီးတောင်သို့ ချီတက်လာမည်ဟု နိုင်ငံရေးဝါဒဖြန့်ချိခြင်း ပြုလာကြသည်။ ထိုကောလာဟလသတင်းကို ကျနော်တို့ အထပ်ထပ်စုံစမ်းသည်။ ဘာတစ်ခုမျှ ယုတ္တိမရှိချေ။ ကျနော်က ယခု ဘူးသီးတောင်တွင် ကျနော်တို့ခုခံနေရသော လက်နက်ကိုင် ရန်သူများသည် ဗြိတိသျှနယ်ချဲ့၏စစ်တပ်များမဟုတ်။ ကုလားစစ်ပြေးတစ်စုနှင့် လက်နက်ကို မူဆလင်အမျိုးသား တချို့သာဖြစ်ရာ ကျနော်တို့ ကောင်းမွန်စွာ ခုခံနိုင်သဖြင့် ဘူးသီးတောင်မှတစ်ဆင့် မဆုတ်သင့်ကြောင်းနှင့် ကုလား-ရခိုင်လူမျိုးရေး အဓိကရုဏ်းတားဆီးရေးကို အခြေစိုက်ပြီး မူဆလင် အမျိုးသားများကို လှုံ့ဆော်စည်းရုံးသင့်ကြောင်းတို့ကို ဗိုလ်ရန်အောင်တို့အား ကျနော်အလေးအနက် တင်ပြထားခဲ့လျက်ရှိသည်။

ဘူးသီးတောင်မြို့ထဲတွင် အသိအကျွမ်းများကို နှုတ်ဆက်ရင်း ကျနော်မြို့ထဲသို့ သွားလာလည်ပတ်နေသည်။ ဗိုလ်ရန်အောင်တပ်မှ တပ်သားတစ်ဦး အူယားဖားယားပြေးလာပြီး ဗိုလ်မှူး ဗိုလ်ရန်အောင်၏အမိန့်အရ ဘူးသီးတောင် ဆိပ်ကမ်းတွင် ဆိုက်ထားသော မီးသင်္ဘောသို့ ယခုချက်ချင်းဆင်းခဲ့ရန် သတင်းလာပို့သည်။ ကျနော်လည်း သုတ်ချေတင်ခါ မီးသင်္ဘောပေါ်သို့ ဆင်းလာသည်။ ဗိုလ်ရန်အောင်နှင့်တကွ ဗိုလ်တပ်သားများနှင့် ကိုမြကိုတွေ့သည်။ ကိုသာထွန်းဦးကို သင်္ဘောအနံ့ကျနော်ရှာကြည့်သည်။ ကိုသာထွန်းဦးကို မတွေ့။ သို့နှင့် ဗိုလ်ရန်အောင်ထံ ကျနော်သွား၍ ကိုသာထွန်းဦး မရောက်သေး၍ စောင့်ဆိုင်းရန် သတင်းပို့ရသည်။ မီးသင်္ဘောမှ ဥဩမှုတ်ခါ ကိုသာထွန်းဦးကို စောင့်သည်။ -ဤသို့စောင့်နေ စဉ် မီးသင်္ဘောပေါ်သို့ ဖိဆင်းလာသောလူအုပ်ကို အစောင့်တာဝန်ကျရဲဘော်များ ဟန့်ဆီးတားမြစ်သည်။ အသဲနုလုံးကြေကွဲ စွာဖြင့် ဟစ်အော်ငိုကြွေးပြီး ဖိဆင်းလာသောလူအုပ်ကို ဟန့်တားမရ။ အသက်ရှင်ရေးအတွက် ဖိဆင်းနေသောလူအုပ်သည် ပို၍ဟစ်အော်ငိုကြွေးခါ ဖိဆင်းမြဲ ဖိဆင်းလာကြသည်။ ယင်းကြောင့် ဗိုလ်ရန်အောင်နှင့် ကျနော်တို့စီးလျက်ရှိသော သင်္ဘောကို ဆိပ်ကမ်းမှ ခွာလိုက်ရတော့၏။ ကျနော်တို့ မီးသင်္ဘောထွက်သွား၍ ကိုက် ၅၀-မျှမရောက်မီ ကာကီဘောင်းဘီကို ဝတ်ဆင်ကာ အပြေးအလွှားဟစ်အော်ခြင်း၊ လက်ပြခြင်းပြုနေသော ကိုသာထွန်းဦးကို တွေ့ရသည်။ ကျနော် သင်္ဘောစက်မောင်းဆရာထံ ချက်ချင်းပြေးပြီး သင်္ဘောဦးကို ကမ်းသို့ထိုးကပ်ပေးရန် ပြောသည်။ ကိုသာထွန်းဦး မီးသင်္ဘောပေါ် ခုန်တက်ပြီး လိုက်ပါလာ ရတော့သည်။

ဗိုလ်ရန်အောင်တပ်ဆုတ်ပြီး ဖရိုဖရဲဖြစ်သွားသော ဘူးသီးတောင်မြို့သားများသည် စက်ပျက်၍ မသွားမလာနိုင်သဖြင့် ကြာမြင့်စွာ ပစ်ပယ်ထားပြီဖြစ်သော မီးသင်္ဘောတစ်စီးကို ဘူးသီးတောင်ဆိပ်ကမ်းသို့ ကပ်စေလိုက်သည်။ လူအုပ်သည် အစုလိုက် အခဲလိုက် ယင်းမီးသင်္ဘောပေါ်သို့တက်ကြသည်။ ယင်းမီးသင်္ဘောပေါ်တွင် ရပ်စရာနေရာလည်း မရှိပြီ။ ဆိပ်ကမ်း တွင်လည်း ရာပေါင်းများစွာ ဟစ်အော်ငိုကြွေးခါ ဖိဆင်းနေဆဲလူထုများဖြင့် ပြည့်နှက်လျက်ရှိနေ၏။ ယင်းမီးသင်္ဘော ဘူးသီး တောင်ဆိပ်ကမ်းမှ ခွာထွက်လာ၏။ မီးသင်္ဘောစက်ခုတ်ပြီး ကိုက် ၂၀-မျှသာ သွားသေးသည်။ အရပ်သားပြည်သူများကို တင်ခေါ်လာသော မီးသင်္ဘောတုန်ခါပြီး ယိမ်းယိုင်နေတော့သည်။ ဆားငန်ရေများ ဒလဟောဝင်လာပြီး ယိမ်းယိုင်တုန်ခါနေ သော ယင်းမီးသင်္ဘောသည် လူထုငိုကြွေးဟစ်ငိုသံနှင့်အတူ စုန်းစုန်းနစ်မြုပ်သွားတော့သည်။ သိန်းပေါင်းများစွာသော ရွှေငွေ ပစ္စည်းများနှင့်အတူ လူသုံးရာကျော်၏ အသက်ကို ဘူးသီးတောင်ချောင်းသည် မတုန်မလှုပ် ဝါးမျိုပစ်လိုက်၏။

ကျနော်တို့ မီးသင်္ဘောစစ်တွေ့ရောက်ပြီး ဗိုလ်ရန်အောင်၏ စစ်ဌာနချုပ်ကို ဆန်စက်သူဌေး ဦးကျော်ဇံဦး၏ နေအိမ် (ယခု ယုန်ဦးမောင်နုအိမ်)တွင် အခြေစိုက်သည်။

ကြောင်ကျော်ဇော

ကိုကျော်ဇောမှာ ကျနော်တို့စစ်တွေ ရွာပင်ဂေါင်းရပ်ကွက်မှ ငယ်သူငယ်ချင်းတစ်ဦးဖြစ်သည်။ စစ်တွေ နော်မံကျောင်း ကြီးတွင် အထက်တန်းပညာသင်ကြားနေသူဖြစ်သည်။ ကျနော်တို့၏ ရခိုင်ပြည် ကျောင်းသားများ သမဂ္ဂနှင့် ၁၃၀၀ပြည့် ကျောင်းသားသပိတ်တွင် အရေးပါခဲ့သောကျောင်းသားခေါင်းဆောင်တစ်ဦး ဖြစ်ပြီး စစ်တွေခရိုင်မြေအောက်တော်လှန်ရေး အဖွဲ့၏ ကော်မတီဝင်တစ်ဦးဖြစ်သည်။ ဘူးသီးတောင်မှ စစ်တွေသို့ ပြန်ရောက်ပြီး ဗိုလ်ရန်အောင် စစ်ဌာနချုပ်ကို ဦးကျော်ဇံဦး အိမ်တွင် စခန်းချထားခဲ့စဉ် ကိုကျော်ဇော (ကွယ်လွန်ခဲ့သော ပြည်ထောင်စု စစ်ရဲဗိုလ်) နှင့် ကျနော် ရောင်းရင်းများ စစ်တွေ ကသိုက်တောရပ်ကွက် ဦးထွန်းအောင် (ယခင်စစ်တွေ အရေးပိုင် စာရေးကြီးချုပ်)အိမ်တွင် နေထိုင်ကြသည်။ စစ်ဌာနချုပ်တွင်

ပြန်ကြားရေးမှူးနှင့် စစ်တွေခရိုင်ကာကွယ်ရေးမှူးအဖြစ် ကျနော်တာဝန်ထမ်းဆောင်နေသော်လည်း နံနက်ရော ညနေပါ ကျနော့ရောင်းရင်းများနှင့် ထမင်းအတူစားကြသည်။

စစ်တွေမြို့တွင် အရပ်သူ အရပ်သားများ အနည်းငယ်နေထိုင်ပြီး ဆိတ် မမွေးမြူကြသော်လည်း တစ်ခါတစ်ခါ ဆိတ်ရောက်လေ့ ရောက်ထရှိသည်။ ဤသို့ ကျနော်တို့နေထိုင်စဉ် ဆိတ်တစ်ကောင်ရကြရာ နံနက်စာကို ဆိတ်သားဟင်းနှင့် စားပြီး ကျန်ဆိတ်သားများကို တံစို့ဖြင့် ကင်ထားကြသည်။ နံနက်စာစားပြီး တာဝန်ထမ်းရန် ကျနော်စစ်ဌာနချုပ်သို့ သွားသည်။ ညနေပိုင်း ကျနော်ပြန်လာပြီး ထမင်းစားကြသည်။ ဆိတ်သားဟင်းမပါ။ သို့နှင့်ကျနော်က “ဆိတ်သားဟင်း ခူးပေးပါအုံး” ဟုပြောရာ တစ်နုကပွတ္တိလတ်တလောဉာဏ်ရှိသော မောင်စောထွီးက ဆိတ်သားကင်များကို ကြောင်စားသွားတယ်”ဟု ပြန်ပြောသည်။ ကျနော်က အလွန်ရှားပါးသော ဆိတ်သားကင်များကို ကောင်းစွာမထားကြဘူးလားဆိုပြီး တတွတ်တွတ် အပြစ်တင်စကားပြောသည်။ မောင်စောထွီးက “ဆိတ်သားကင်များကို သံဇကာဘီရိုထဲ သော့ခပ်ခါ သိမ်းဆည်းထားတယ်။ ဆိတ်သားကင်များကို ကြောင်သံပုရာရည်ဖြင့် စားသွားတယ်”ဟုပြောခါ ကျော်ဇောအား မျက်စောင်းထိုးပြသွား၏။ ကျနော် တို့အားလုံးသည် ငိုအားထက် ရယ်အားသန်ကာ တဟောဟောရယ်မောလိုက်ကြသည်။ ပြောမနာ ဆိုမနာ အသဲချင်းဆက်၍ ပေါင်းကြသော ကျနော်တို့၏ ရဲဘော်စိတ်ဓာတ်၊ တစ်ဦးလည်ချောင်းထဲရှိ ထမင်းခဲကို တစ်ဦးက နှုတ်ထုတ်စားသောက်လျှင် လည်း ကြေနပ်ကြသော ကျနော်တို့ဘဝ။

ဖက်ဆစ်ဂျပန်တော်လှန်ရေးထဲ ခြေစုန်ပစ်ဝင်ခြင်း

ဘူးသီးတောင်မှ တပ်ဆုတ်လာ၍ မကြာမှီ ရန်ကုန်ဌာနချုပ်သို့ တပ်ဆုတ်လာရန်၊ ဗိုလ်ရန်အောင်ထံ အကြောင်းကြား ချက်ရောက်လာခဲ့သည်။ ဗိုလ်ရန်အောင်နှင့်တကွ တပ်ဖွဲ့မှူးအားလုံးနှင့်အတူ ကျနော်ပါ မင်းပြားသို့ ထွက်ခွာလာကြသည်။ မင်းပြားတွင် စခန်းချနေဆဲ သခင်စိုး၊ ဦးသိန်းဖေမြင့် သခင်တင်မြနှင့် ဦးတင်ရွှေတို့ရောက်လာကြသည်။ သခင်စိုးသည် ဗိုလ်ရန်အောင် အလုပ်သမားဘဝကပင် ခင်မင်ရင်းနှီးခဲ့သူဖြစ်၍ ဗိုလ်ရန်အောင်နှင့် တိုးတိုးကြိတ်ကြိတ် စတင်ဆွေးနွေးကြ သည်။ ဗိုလ်ရန်အောင်ထံမှ ကျနော်တို့သိရချက်မှာ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီးသည် လက်ရိုးကျ ကမ္ဘာ့နယ်ချဲ့သမားများဖြစ်သော ဗြိတိသျှနယ်ချဲ့နှင့် ပြင်သစ်နယ်ချဲ့ကတစ်ဘက် ခေတ်ပေါ်နယ်ချဲ့ ဂျာမဏီ၊ အီတလီ၊ ဂျပန်တို့ကတစ်ဘက်၊ ကိုလိုနီနိုင်ငံများ လုယက်ကြရင်း စတင်ဖြစ်ပေါ်ခဲ့သော စစ်ဖြစ်သည်။ သို့သော် ၁၉၄၁-ခု၊ ဇူလိုင်လအတွင်း ဆိုဗီယက်ယူနီယံကို ဂျာမဏီနာဇီ ဖက်ဆစ်တို့က စစ်မကြေငြာဘဲ အတင်းဒလကြမ်းဝင်စီးခဲ့သည်မှစပြီး ဆိုဗီယက်ယူနီယံစစ်ထဲဝင်ရခါ၊ ဆိုဗီယက်ယူနီယံ၊ အင်္ဂလန်ပြင်သစ်၊ အမေရိကန်တို့ပါဝင်သော ကမ္ဘာ့ဒီမိုကရေစီတပ်ပေါင်းစုကို ဖွဲ့စည်းထူထောင်ခဲ့ကြပြီ။ တရုတ်ပြည်တွင်လည်း မော်စီတိုးခေါင်းဆောင်သော တရုတ်ကွန်မြူနစ်ပါတီနှင့် ချန်ကေရှိတ်တို့ပင် ဖက်ဆစ်ဂျပန်စနစ်ဆိုး တိုက်ဖျက်ရေးအတွက် မဟာမိတ်ဖွဲ့ပြီ။ ဂျပန်၏အာရှတိုက်သားများ သာတူညီမျှကောင်းစားရေး ဆိုသည်မှာလည်း၊ လိမ်ညာမှုများ ဖြစ်ကြောင်းတို့ကို သခင်စိုးက တင်ပြဆွေးနွေးကြောင်း သိရသည်။ သခင်စိုးအား ငွေငါးသောင်းပေးလိုက်ကြောင်းကိုလည်း ဗိုလ်ရန်အောင်က ကျနော်အားပြောပြ၍ သိရသည်။

ကျနော်မှာ ထိုအချိန်တွင် နေ့ပိုင်းအကြိမ် ၂၀-နှင့် ညဉ့်ပိုင်းအကြိမ် ၃၀-ခန့် အသဲအသန် ဝမ်းကိုက်နေသောအချိန် ဖြစ်သည်။ ယင်းကြောင့် သခင်စိုးတို့ ဗိုလ်ရန်အောင်နှင့် ဆွေးနွေးပြီးနောက်ပိုင်းတွင် ဆက်လက်ပြုလုပ်သော ထိပ်တန်းလျှို့ဝှက် ဆွေးနွေးပွဲသို့ ကျနော်တစ်ကြိမ်သာ တက်ရောက်နိုင်ခဲ့သည်။ သို့သော် ဖက်ဆစ်ဂျပန်တော်လှန်ရေးကို ကျနော်ချွင်းချက်မဲ့ လက်ခံသည်။ ယင်းကြောင့် ဦးသိန်းဖေမြင့်တို့နှင့်အတူ အိန္ဒိယသို့ လျှို့ဝှက်သွားကြရေးတွင် ကျနော်ပါဝင်ရန် သဘောတူလိုက် သည်။ ဗိုလ်ရန်အောင် စစ်ဌာနချုပ်တွင် ထမ်းဆောင်နေသော တာဝန်များနှင့် စစ်တွေခရိုင် ကာကွယ်ရေးမှူးတာဝန်များကို ကျနော်အပ်လိုက်သည်။ ကျနော်အား အိန္ဒိယသို့သွားရန် ဦးသိန်းဖေမြင့် စောင့်သည်။ တစ်နေ့ကြာသွားသည်။ ကျနော် ဝမ်းကိုက်ရောဂါမှာမသက်သာ။ နောင်တွင် ကျနော့်အား ကြီးစွာဒုက္ခရောက်စေသော လိပ်ခေါင်းသွေးသွန်ရောဂါဖြစ်စေမည့် ကျနော်၏ဝမ်းကိုက်ရောဂါသည် တစ်နေ့ထက်တစ်နေ့ပို၍ အသဲအသန်ဖြစ်လာတော့သည်။ ရက်သတ္တပတ်တစ်ပတ်ခန့် ဦးသိန်းဖေမြင့်တို့ စောင့်နေသော်လည်း ကျနော်၏ဝမ်းကိုက်ရောဂါသက်သာမှုမရှိ ဖြစ်နေရာ၊ ဦးသိန်းဖေမြင့်နှင့် ကျနော် ဆွေးနွေးကြသည်။ ထိပ်တန်းလျှို့ဝှက် ဖက်ဆစ်တော်လှန်ရေး လုပ်ငန်းကို လုပ်ကိုင်နေကြသော ဦးသိန်းဖေမြင့်တို့အတွက် ဤထက်ပို၍ စောင့်ဆိုင်းရန်မသင့်၊ ယင်းကြောင့် ဦးသိန်းဖေမြင့်တို့ အိန္ဒိယသွားကြရေး၊ အကယ်၍ ကျနော်မသေမပျောက် လျှင် အိန္ဒိယနှင့် မြန်မာပြည် ဆက်သွယ်ရေးတို့ကို ကျနော်ဆောင်ရွက်ရန် သဘောတူကြသည်။ လျှို့ဝှက်နေမည့် သခင်စိုးကို ရှာဖွေရန်မလွယ်ကူ။ ဗမာလွတ်လပ်ရေးတပ်မတော်တွင် နာမည်ကြီးနေသော ဗိုလ်လကျာကို အလွယ်တကူ ရှာနိုင်သည်။ သို့နှင့် ဗိုလ်လကျာထံစာရေးမည်ဆိုပြီး ဦးသိန်းဖေမြင့်က ဖိုးလှဖေဟု နာမည်တစ်ခါ ဗိုလ်လကျာထံ စာတစ်စောင်ရေးပြီး ကျနော့်အား ပေးသွားခဲ့၏။

ဝမ်းနည်းဘွယ်ရာရန်ပွဲ

ကျနော် ဤသို့ အသဲအသန် ဝမ်းကိုက်နေဆဲ ဖက်ဆစ်ဂျပန်တော်လှန်ရေး စိတ်အားထက်သန်နေသော ဗိုလ်ရန်အောင်နှင့် ကျနော်တို့သည် ရခိုင်ပြည်တွင် ဗိုလ်ရန်အောင်တပ်များကို မြေအောက်တော်လှန်ရေးလုပ်ခါ ပျောက်ကြားစစ်ဆင်ရေး ဆောင်ရွက်နိုင် မဆောင်ရွက်နိုင်တို့ကို လေ့လာခဲ့ကြသည်။ ဂျပန်စစ်တပ်များအား ပန်းသပြေဖြင့် ပျော်ရွှင်သောနှလုံးသားဖြင့် ကြိုဆိုနေကြသော ရခိုင်ပြည်သူလူထုသည်လည်းကောင်း၊ ရခိုင်တိုင်းလုံးဆိုင်ရာ တိုင်းရင်းသား အစည်းအရုံး၏အရေးပါသော ခေါင်းဆောင်တို့၏လက်မခံခြင်းတို့ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဗိုလ်ရန်အောင်နှင့်တပ်ဖွဲ့များ ရန်ကုန်ဌာနချုပ်သို့ပြန်ရန် စီစဉ်ကြလေပြီ။ ဗိုလ်ရန်အောင်အား လက်နက် ၂၀၀ နှင့် ငွေ ၉သိန်းပေးခဲ့ရန် ကျနော်တင်ပြထားသည်။ ပြောစရာရှိလျှင် ပြောတတ်သော ကျနော်၏ပါးစပ်သည် ဗိုလ်ရန်အောင်၏ စစ်ဗိုလ်များကိုလည်း လက်နက် ၂၀၀နှင့် ငွေ ၉သိန်း ပေးထားခဲ့ကြရန် ပြောသည်။ ဗိုလ်ရန်အောင်တပ်မှ တစ်ချို့စစ်ဗိုလ်များ နှုတ်ငံနေကြသည်။ ဗိုလ်ရန်အောင်၏လက်ထောက်တပ်မှူး ဗိုလ်အောင်ဇေယျအားလည်း ဤလက်နက်များ ငွေများပေးခဲ့ရေးကို ကျနော်ပြောဆိုမိသည်။ ဘူးသီးတောင် အဝီစိင်ရဲပြဿနာတွင်းကလည်း ကျနော်နှင့် စကားစစ်ထိုးဘူးခဲ့သော ဗိုလ်အောင်ဇေယျသည် ကျနော်တင်ပြချက်ကို နိုင်ငံရေးစစ်ရေးတို့ဖြင့် ဝေဖန်သင့်ပါလျက်နှင့် ဤသို့မဝေဖန်။ ခါးသီးသော ကြိမ်းဝါးသော စကားလုံးများဖြင့် ရခိုင်အမျိုးသားရေးရာထိ စော်ကားလာရာ ကျနော်စိတ်ကို မချုပ်တီးနိုင်ဘဲ၊ လက်သီးဖြင့်ထိုးမိသည်။ အသဲအသန်ဖြစ်ခဲ့သော ဝမ်းကိုက်ရောဂါကြောင့် နလံမထူနိုင်သေးသော ကျနော်အား ဗိုလ်အောင်ဇေယျ လက်သီးဖြင့် ပြန်ထိုးလျှင် ကျနော်လှလှကြီး ခံရမည်ဖြစ်သည်။ သို့သော် ဗိုလ်အောင်ဇေယျ ကျနော်အား လက်သီးဖြင့် ပြန်မထိုး၊ ချက်ချင်းသုတ်ခြေတင် ထွက်ပြေးသွားသည်။ မိနစ်သုံးဆယ်ခန့်ပင်မကြာ၊ ကျနော်နေထိုင်သော ကိုဝေကျော်၏အိမ်ကို စက်သေနတ်များ၊ ရိုင်ဖယ်သေနတ်များဖြင့် ဝိုင်းဝန်းပစ်ခတ်ကြတော့၏။ စက်သေနတ်သံများနှင့် ကိုဝေကျော်၏ မိခင်နှင့်ညီမ၏ ဝိုဟိုဟစ်အော်သံများဖြင့် ဆူညံသွားတော့၏။ ဗိုလ်ရန်အောင်ကိုယ်တိုင်ပြေးလာပြီး ဟန့်ဆီးမှု အပစ်အခတ် ရပ်စဲသွားတော့သည်။ ထိုအချိန်တွင် တာဝန်များမှ နှုတ်ထွက်သွားပြီဖြစ်သော ကျနော်ထံတွင် ဘာလက်နက်မျှပင်မရှိပေ။

ဗိုလ်လက်ျာနှင့် ဆုံခဲ့ခြင်း

ဗိုလ်အောင်ဇေယျနှင့် ဝမ်းနည်းဘွယ်ရာ ရန်ဖြစ်ကြပြီး မကြာမှီရန်ကုန်သို့ပြန်ရန် ဗိုလ်ရန်အောင်တပ် မင်းပြားမှ ထွက်ခွါသွားတော့၏။ ဗိုလ်ရန်အောင်တပ်နှင့်အတူ ကိုမြ(ရခိုင်တိုင်း ဘီအိုင်အေ အုပ်ချုပ်ရေးမှူးဖြစ်ခဲ့သော ဘီအက်အေ နောက်ဆုံးနှစ်ကျောင်းသားနှင့် ဗမာနိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာ ကျောင်းသားများသမဂ္ဂ အလုပ်အမှုဆောင်)တို့ လိုက်သွားကြသည်။ ဝမ်းကိုက်ရောဂါကြောင့် နလံမထူနိုင်သေးသော ကျနော် မင်းပြားတွင်ပင် နေထိုင်ခဲ့သည်။ နလံထူလျှင်ထူချင်း ကျနော်ကျွမ်းကျင်သော သံတွဲနှင့် ဝှံမြို့များမှတစ်ဆင့် ကျနော်နှင့် ကိုရွှေဘော်(ဗမာ့လွတ်လပ်ရေးတပ်မတော် ခေတ်အတွင်းက မင်းပြားမြို့နယ်) ကာကွယ်ရေးတာဝန်ခံဖြစ်ခဲ့သည်။ ယခု ကန်ထရိုက်လုပ်ငန်းလုပ်နေသူဖြစ်သည်) ပုသိမ်သို့လိုက်သွားကြသည်။ ပုသိမ်မှ မီးသင်္ဘောစီးပြီး ရန်ကုန်မြို့သို့ လိုက်လာသည်။ ရန်ကုန်သို့ရောက်လျှင် အသိအကျွမ်းများထံ စုံစမ်းရာ ရခိုင်ပြည်မှ ပြန်လာခဲ့သော ဗိုလ်ရန်အောင် ငှက်ဖျားရောဂါစွဲကပ်ပြီး ရူးပေါပေါဖြစ်၍ ဆေးရုံရောက်နေကြောင်း၊ ဗိုလ်လက်ျာ ပျဉ်းမနားတွင်ရှိနေကြောင်း သိရသည်။ ကိုရွှေဘော်နှင့်ကျနော် ပျဉ်းမနားသို့ ဆက်ပြီးလိုက်သွားကြသည်။ ပျဉ်းမနားရှိ ဗိုလ်လက်ျာနေအိမ်တွင် ဗိုလ်လက်ျာကို ဝမ်းမြောက်စွာ ကျနော်တို့သွားတွေ့သည်။ ဦးသိန်းဖေမြင့်ထံမှ ပေးလိုက်သောစာကို ပေးလိုက်သည်။ ကျနော်၏စိတ်ကူးတွင် ဗိုလ်လက်ျာနှင့် ဦးသိန်းဖေမြင့်တို့ကို ဘယ်ပုံဘယ်နည်းဆက်သွယ်ပေးမည်ဟု ကြံစည်တွေးတောလျက် ရှိသည်။ တပ်သားရဲဘော်များနေသော မြင်းဇောင်းတွင် ကိုရွှေဘော်နှင့်ကျနော်တည်းခိုနေကြသည်။ တပ်သားများနှင့်အတူ ထမင်းစားကြသည်။ တည၌အိပ်သည်။ ဗိုလ်လက်ျာထံမှ ဘာမျှမပြော၊ နှစ်ည၌အိပ်သည်။ ဗိုလ်လက်ျာထံမှ ဘာမှမသိရ။ ကျနော်တို့ မိမိအသိဉာဏ်ဖြင့် နားလည်သွားခါ ပျဉ်းမနားမှ ရန်ကုန်သို့ပြန်လာကြသည်။ ယနေ့ထိ ဗိုလ်လက်ျာကို နောက်ထပ်မတွေ့ရသေး။ သို့သော် ထိုစဉ်က ဗြိတိသျှနယ်ချဲ့တိုက်ပွဲများတွင် ရခဲ့သောအောင်ပွဲနှင့် ဂျပန်နိပွန်များကို အထင်ကြီးခြင်း၊ ဗိုလ်လက်ျာတွင် ရှိခဲ့သလားဟု ကျနော်ယူဆခဲ့သည်။

ဘကြီးသနားပါတယ်

ဗိုလ်လက်ျာထံမှ ဖြူသည်မဲသည်ကို မသိခဲ့ရသော ကျနော်တို့ မီးရထားဖြင့် ရန်ကုန်သို့ပြန်လာကြသည်။ မီးရထားပေါ်တွင် ကယ်ပါများ သီဆို၍လည်းကောင်း၊ တီးမှုတ်၍လည်းကောင်း ပိုက်ဆံတောင်းကြသည်။ ချောမောလှပသော အသက်နှစ်ဆယ်ခန့် ကယ်ပါတစ်ဦး ကျနော်တို့ မီးရထားတွဲသို့ ဝင်လာသည်။ သီချင်းဆိုပြီး ပိုက်ဆံတောင်းသည်။ ကျနော်နှင့် ဘေးချင်းယှဉ်ထိုင်နေသောခုံမှ ခန့်ငြားစွာ ဝတ်ဆင်ထားသော အသက်(၅၀)အရွယ်တစ်ဦးနားသို့ ကယ်ပါသူလေး ရောက်လာ

သည်။ ထိုလူသည် ကယ်ပါသူ၏လက်ထဲ ပိုက်ဆံထည့်ပေးရင်း “တူမလေး သနားပါတယ်” ဟုပြောခါ ခပ်ပြုံးပြုံးကလေး မျက်နှာထားဖြင့် ကယ်ပါသူကို စိုက်ကြည့်သည်။ ကယ်ပါသူသည် ချက်ချင်းနောက်သို့ ဆုတ်သွားခါ “ဘကြီး သနားဒါ သိပါတယ်။ ဘကြီးသနားတာ ကြောက်ပါတယ်” ဟုပြောပြီး ဘူတာသို့ရောက်လျှင် ကျနော်တို့ မီးရထားတွဲမှ သုတ်ခြေတင်ပြေး သွားတော့သည်။ ကယ်ပါသူ၏နက်နဲသောစကားများကို ကျနော်စိတ်ဖြင့် အကြိမ်ကြိမ်ရွတ်ဆိုပြီး ကျနော်အထပ်ထပ်ပြုံးမိသည်။ ဤသို့ ဘကြီးမျိုး နိုင်ငံရေးနယ်ပယ်တွင် မရှိပါသလော။

ဂျပန်စစ်တက္ကသိုလ်မှပြေးပြီ

ပျဉ်းမနားမှ ရန်ကုန်သို့ပြန်ရောက်ခဲ့ကြသည်။ နိပုန်ဂျပန်များအား ဧရာမ အထင်ကြီးနေကြသူများချည်း တွေ့ရသည်။ ဂျပန်ဖက်ဆစ်တော်လှန်ရေးကို ထိုးထိုးကြိတ်ကြိတ်ပင် ကျနော်တို့ မဆွေးနွေးရဲ။ သခင်စိုးဘယ်နေရာတွင် ရှိသည်ကိုလည်း ကျနော်တို့မသိ။ ရန်ကုန်မြို့ရှိ ကိုရွှေဘော်ယောက္ခမ ဆရာဝန်ဦးစိန်ခိုင်၏အိမ်တွင် ကျနော်တို့ သောင်တင်လေတော့သည်။

ရန်ကုန်သို့ ဆေးဝါးကုသရန်ရောက်နေသော ရခိုင်တိုင်းလုံးဆိုင်ရာ တိုင်းရင်းသားအစည်းအရုံးဥက္ကဋ္ဌ ဦးသာဇံလှကို ကျနော် သွားရောက်တွေ့သည်။ ဦးသာဇံလှ၏တိုက်တွန်းချက်အရ စစ်တက္ကသိုလ်သို့ဝင်ရန် ကျနော်လက်ခံသည်။ ဦးသာဇံလှ ကိုယ်တိုင် ဒေါက်တာဘမော် (ထိုစဉ်က ဂျပန်ပေးသော လွတ်လပ်သော မြန်မာနိုင်ငံ၏အဓိပတိ) အား ကျနော်ကို စစ်တက္ကသိုလ် သွင်းပေးရန်ပြောပြချက်အရ မင်္ဂလာဒုံတွင် ပထမဆုံးဖွင့်သော စစ်တက္ကသိုလ်သို့ ကျနော်ဝင်ခွင့်ရသွားတော့ သည်။ ကျွန်တော်ကိုယ်တိုင်လည်း အဆင့်မြင့်သော စစ်ပညာကို လိုလားသူတစ်ဦးဖြစ်သဖြင့် စစ်တက္ကသိုလ်သို့ဝင်ခွင့်ရခဲ့သည် ကို ကျနော်များစွာ နှစ်ထောင်းဝမ်းမြောက်သည်။ စစ်တက္ကသိုလ်သို့ရောက်ပြီး ကျနော်လေ့လာခဲ့ရာ ဤစစ်တက္ကသိုလ်မှ စစ်ပညာရပ်များ သင်ကြားပြီးလျှင် ဂျပန်နိုင်ငံထိသွားပြီး ၄-နှစ်တိုင် စစ်ပညာဆက်သင်ရမည်ဖြစ်ကြောင်း သိရသည်။ ဖက်ဆစ် ဂျပန်တော်လှန်ရေးကို အာသာငန်းငန်း သက်စွန့်ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်လိုသော ကျွန်တော်ကား နှစ်ပတ်တွင် မကြာမှီ မင်္ဂလာဒုံ စစ်တက္ကသိုလ်မှ ထွက်ပြေးလေတော့၏။ ဖက်ဆစ်ဂျပန်များ၏ စစ်ဝရမ်းပြေးဘဝသို့ ကျနော်အလိုအလျောက် ရောက်သွားခဲ့ တော့၏။

အိန္ဒိယရှိ ဦးသိန်းဖေမြင့်ကို ဆက်သွယ်ခြင်း

ကျွန်တော်စစ်တက္ကသိုလ်မှ ထွက်မပြေးမှီကပင် ဦးသာဇံလှ ရောဂါဖြင့် သေဆုံးခဲ့ပေပြီ။ ကိုရွှေဘော်ကိုလည်း ကျနော်စစ်တက္ကသိုလ်မှ ပြေးခဲ့ကြောင်းမပြောရန် လုံလောက်စွာ နှုတ်ပိတ်နိုင်ခဲ့ပြီဖြစ်သော်လည်း ကျနော်စိတ်မလုံ။ အိန္ဒိယရှိ ဦးသိန်းဖေမြင့်နှင့် ဆက်သွယ်ခါ ဖက်ဆစ်ဂျပန် တော်လှန်ရေးလုပ်ငန်းဆောင်တာများလည်း လုပ်ရန်ရှိရာ၊ ရန်ကုန်တွင် တာရှည်မနေနိုင်တော့ဘဲ ရခိုင်ပြည်သို့ ပြန်ခဲ့၏။ ဗြိတိသျှနယ်ချဲ့ဆန့်ကျင်ရေး မြေအောက်တော်လှန်ရေးလုပ်ခဲ့စဉ်ကပင် ကျနော်တို့ အခြေခံစခန်းအဖြစ် အခြေစိုက်ခဲ့သော မြို့ဟောင်းမြို့နယ် လောင်းရှည်ချောင်းရွာသို့ ကျနော်ခံစားစဉ်လားခဲ့သည်။ ဦးပညာသီဟကို လောင်းရှည်ချောင်းတွင် မတွေ့၊ ဦးပညာသီဟ ရခိုင်တပ်သားများနှင့်အတူ ပလက်ဝမြို့ဘက်သို့ သွားရှိကြောင်း သိရသည်။ ဦးပညာသီဟကို စောင့်ရင်း လောင်းရှည်ချောင်းရွာ (ခမ္ဘိုးအမျိုးသားကျေးရွာ) တွင် ဩဇာရှိနေသည့် ဗိန္ဒော ဆေးသမား ဦးလေသာအောင်ကို ရင်းနှီးစွာပေါင်းသင်းခါ ဂျပန်ဖက်ဆစ်တိုက်ဖျက်ရေး သဘောတရားများဖြင့် ကျနော်စတင် ဆွယ်ယူတော့၏။ ယင်းအပြင် ၎င်းခမ္ဘိုးရွာတွင် ဩဇာညောင်းသော ကိုဝါကြီး (ခမ္ဘိုးအမျိုးသားအမည်) ၏ ဆွေမျိုးမိသားစုတို့ကို တဖြည်းဖြည်းစည်းရုံးယူတော့၏။ ဖက်ဆစ်တော်လှန်ရေးလုပ်ငန်းကို လက်ခံထားသော ဦးလေသာအောင်နှင့် ကျနော် အနီး အနား ကျေးရွာများသို့ သွားလာရင်း ယင်းကျေးရွာများမှ ရနိုင်သမျှတို့ကို တစ်ဦးစ နှစ်ဦးစ ကျနော်တို့ စည်းရုံးယူတော့သည်။ ဤသို့ ကျနော်တို့လုပ်ဆောင်နေစဉ် မောင်လှကျော် (စစ်တွေမြို့ကျနော်တို့ ရွာပေါင်း ရွာသားတစ်ဦးဖြစ်သည်။ နောင်တွင် ကျနော်တို့ နယ်ချဲ့တော်လှန်ရေးတပ်ပေါင်းစုတွင် ဒုတိယအထွေထွေအတွင်းရေးမှူးအဖြစ် ဆောင်ရွက်ခဲ့သူဖြစ်သည်) ရောက်လာသည်။ မောင်လှကျော်ကို ဖက်ဆစ်တော်လှန်ရေး သဘောတရားဖြင့် ကျနော်စည်းရုံးသည်။ မောင်လှကျော် ယင်းသဘောကို ချွင်းချက်မရှိ လက်ခံသည်။

ဦးပညာသီဟပြကေးသို့ရောက်ကြောင်း သိလျှင်သိခြင်း၊ ဦးပညာသီဟနှင့်ကျနော် သွားတွေ့သည်။ ဖက်ဆစ်ဂျပန် တော်လှန်ရေးလုပ်ငန်းကို ဆွေးနွေးကြသည်။ ကျနော်က ပျဉ်းမနားထိသွားပြီး လုပ်ဆောင်ခဲ့သော ဖြစ်ပျက်ခဲ့သော ကျနော်၏ လုပ်ဆောင်ချက်များကို တင်ပြသည်။ ဦးပညာသီဟကလည်း သူလုပ်ဆောင်လျက်ရှိသော လုပ်ငန်းများကိုပြောသည်။

သူ့လက်ထဲတွင်ရှိ ရခိုင်တပ်သားများကို ဖက်ဆစ်ဂျပန်တော်လှန်ရေးတွင် သုံးမည်ဆိုသည်ကိုလည်း ကတိပေးသည်။ ဦးသိန်းဖေ မြင့်ထံ မောင်လှကျော်ကို လွှတ်ရန် သဘောတူကြသည်။ ယင်းကြောင့် မောင်လှကျော်အား ဦးသိန်းဖေမြင့်ထံ သွားရေးအတွက် ကျနော်စီစဉ်ပေးသည်။ ဦးသိန်းဖေမြင့်ထံ စာရေးပေးသည်။ ကျနော်တို့ ဦးသိန်းဖေမြင့်စာဖြင့် ပျဉ်းမနား ဗိုလ်လကျာထံ သွားခဲ့ခြင်းမှစပြီး ကျနော်သိခဲ့သောအကြောင်းအရာများကိုလည်းကောင်း၊ ဦးပညာသီဟ၊ ရခိုင်တပ်သားများအား ဖက်ဆစ်ဂျပန် တော်လှန်ရေးအတွက် တာဝန်ယူခြင်းတို့ကိုလည်းကောင်း၊ နှုတ်ငံ့ရအောင်ထိ မောင်လှကျော်ကို ကျနော်ပြောပြသည်။ အဘက်ဘက်မှ စိတ်ချရသောအခါ မောင်လှကျော်ကို ဦးသိန်းဖေမြင့်ရှိရာ အိန္ဒိယသို့ ကျနော်စေလွှတ်လိုက်သည်။ မောင်လှကျော်သည် ဦးသိန်းဖေမြင့်ထံ အခြားတစ်ဦးတစ်ယောက်မျှ မရောက်မှီ ဦးဦးဖျားဖျား ရောက်သွားသူဖြစ်မည်ဟု ကျနော်ယူဆသည်။ မောင်လှကျော် အိန္ဒိယသို့ ချောမောစွာ ရောက်သွားခြင်း ဦးသိန်းဖေမြင့်နှင့်အတူ လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်လျက် ရှိခြင်း တစ်ခါတစ်ခါ မဟာမိတ်ရှေ့တန်းစစ်မြေပြင်ထိ ဆင်းခါ လှုပ်ရှားနေခြင်းကို ဝမ်းမြောက်သွယ်သိရသည်။

နေလိုလလို ဘုန်းတောက်ခဲ့သော ဦးပညာသီဟ

ဖက်ဆစ်ဂျပန်တော်လှန်ရေးလုပ်ငန်းကို တစ်ရွာဝင်တစ်ရွာထွက် လူတစ်ဦးဘဲရရ အခက်အခဲကြားမှ သက်စွန့်ကြိုးပမ်း နေရစဉ် ဗမာ့ကာကွယ်ရေးတပ်မတော်မှ စစ်ဗိုလ်တစ်ယောက် ရခိုင်ပြည် စစ်တွေခရိုင်သို့ ပေါ်ပေါက်ခဲ့သည်။ သူ့အား ရန်ကုန် စစ်ဌာနချုပ်မှ တာဝန်ပေးသည့်အတိုင်း စစ်တွေခရိုင်ရှိ ဆရာဝန်ဟူသမျှကို အတင်းခေါ်ယူတော့သည်။ စစ်တွေခရိုင်ရှိ အုပ်ချုပ် ရေးမှူးနှင့်တကွ ဦးပညာသီဟနှင့် ကျနော်တို့က စစ်တွေခရိုင်ရှိ ဆရာဝန်များကို မခေါ်ရန်ပြောသော်လည်း လုံးဝလက်မခံချေ။

စစ်တွေခရိုင်သည် အိန္ဒိယနှင့် နီးကပ်သဖြင့် အိန္ဒိယဆရာဝန်များ၏ စားကျက်ဖြစ်သည်။ အိန္ဒိယဆရာဝန်များ၏ ငွေအိတ်လည်းဖြစ်သည်။ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်မီးလောင်ကျွမ်းသောအခါ အိန္ဒိယမှဆရာဝန်များအားလုံး အိန္ဒိယသို့ ပြန်ပြေးသွားရာ စစ်တွေခရိုင်တွင် ဆရာဝန်မလုံလောက်တော့ပေ။ ဆရာဝန်မလုံလောက်သော စစ်တွေခရိုင်မှ ရှိသမျှဆရာဝန်များကို ဗမာ့ ကာကွယ်ရေးတပ်မတော်တွင်း တာဝန်ထမ်းရန် ခေါ်သွားလျှင် လူဦးရေတစ်သန်းမျှရှိသော စစ်တွေခရိုင်သူ၊ ခရိုင်သားများ မုချဒုက္ခကြီးကြုံရတော့မည်။ ယင်းကြောင့် ဆရာဝန်များကို ခေါ်ယူနေသော ဗိုလ်နှင့်အတူ ဆရာဝန်များနှင့် ဦးပညာသီဟရော၊ ကျနော်ပါ၊ ရန်ကုန်သို့လိုက်သွားရသည်။ ရခိုင်ဆရာဝန်များရော၊ ဦးပညာသီဟနှင့်ကျနော်ပါ ရန်ကုန်ဗဟန်းရှိ ဓညဝတီကျောင်း တိုက်တွင် တည်းခိုကြသည်။ ရန်ကုန်သို့ရောက်လျှင် ဦးပညာသီဟနှင့် ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းတိုက်ရိုက်တွေ့ဆုံရေးအတွက် ဗမာ့ကာကွယ်ရေးတပ်မတော် စစ်ဌာနချုပ်ရုံးသို့ ကျနော်သွားပြီးလေ့လာတော့သည်။ သဘောထားပြည့်ဝသော ဆရာကြီး ဦးဘိုးကွန်း (ထိုစဉ်က ဗိုလ်မှူးတာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့သည်။ နောင်ပြည်သူ့ရဲဘော်အချုပ်၏ ဥက္ကဋ္ဌနှင့်သံအမတ်ကြီး စသည်ဖြင့် တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့သော ကွယ်လွန်သူ ဦးဘိုးကွန်းဖြစ်သည်)နှင့် ကျနော်ဆက်သွယ်မိတော့သည်။ ဤသို့ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း နှင့် ဦးပညာသီဟ တိုက်ရိုက်တွေ့ဆုံနိုင်ရန် စီစဉ်ရင်း၊ သခင်မြ၊ သခင်သန်းထွန်းနှင့် ဗိုလ်ရန်အောင်တို့ထံလည်း ကျနော်သွား သည်။ ဖက်ဆစ်ဂျပန်တော်လှန်ရေး မြေအောက်ခေါင်းဆောင်သခင်စိုးကိုလည်း တွေ့လိုတွေ့ငြား ကျနော်လိုက်ရှာသည်။ အခါခပ်သိမ်း ပြည်သူ့ဘက်တွင် ရဲရဲတောက်ရပ်တည်သောသစ္စာ၊ သမာဓိ၊ ပညာလည်းရှိသော သခင်ကိုယ်တော်မှိုင်းသည် ဖက်ဆစ်ဂျပန်တော်လှန်ရေးလုပ်ရပ်များကို ပြောပြလေတော့သည်။ သခင်မြ(လုပ်ကြံသတ်ဖြတ်ခံခဲ့ရသော ပြည်ထဲရေးဝန်ကြီး နှင့် ဆိုရှယ်လစ်ပါတီဌာနချုပ်ဥက္ကဋ္ဌ) နှင့် သခင်မြအိမ်တွင် အမြဲတွေ့ရသော သခင်ခင်အောင် (သခင်မြ၏တူအရင်းဖြစ်သည်။ ပြည်သူ့တိုးတက်ရေးပါတီဌာနချုပ်ဥက္ကဋ္ဌ) သခင်သန်းထွန်း (ဗကပဌာနချုပ်ဥက္ကဋ္ဌ)နှင့် ဗိုလ်ရန်အောင်တို့ထံမှလည်း နိုင်ငံရေးရာ များ၊ စစ်မက်ရေးရာများကို သိရသည်။ ကျနော်လည်း သူတို့အား ရခိုင်ပြည်အခြေအနေကို တင်ပြလေသည်။ အိန္ဒိယရှိ ဦးသိန်းဖေမြင့်နှင့် ဆက်သွယ်ရေး ရရှိခြင်းတို့ကိုလည်း သူတို့အား ကျနော်တင်ပြသည်။

ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းနှင့် ဦးပညာသီဟတွေ့ဆုံဆွေးနွေးနိုင်သောရက်ချိန်းရခဲ့ပြီ။ ရခိုင်ဆရာဝန်များပြန်ရရေးနှင့် ဆေးပစ္စည်းများရရေးအတွက် မည်သို့သော အချက်အလက်များ တင်ပြအပ်သည်ကို ဦးပညာသီဟနှင့်ကျနော် ဆွေးနွေးကြ တော့သည်။ ရခိုင်ဆရာဝန်များနှင့် ဆွေးနွေးကြသည်။ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းနှင့် ဆွေးနွေးမည့်နေ့တွင် ဦးပညာသီဟနှင့်အတူ ကျနော်လိုက်ပါသွား၏။ ဗိုလ်မှူးဘိုးကွန်းအခန်းသို့ ကျနော်ဝင်သွားသည်။ ဗိုလ်ချုပ်နှင့်တွေ့ရန် ဦးပညာသီဟ ဗိုလ်ချုပ်အခန်းသို့ တက်သွားသည်။ ဗိုလ်မှူးဘိုးကွန်းနှင့် ကျနော်စကားပြောရင်း ဦးပညာသီဟကို ခုန်နေသောနည်းဖြင့် စောင့်ဆိုင်းနေရသည်။ နှစ်နာရီခန့်ကြာပြီးမှ ဦးပညာသီဟသည် ဗိုလ်မှူးဘိုးကွန်းအခန်းရှိ ကျနော်အား ဟစ်ခေါ်သည်။ ဦးပညာသီဟ၏မျက်နှာ ပြုံးရွှင်လျက်ရှိသည်။ အောင်မြင်ခဲ့ပြီဟု ကျနော်နားလည်သွား၏။ ဓညဝတီကျောင်းတိုက်ထိ သွား၍ ဆွမ်းစားရန်အချိန်မရှိ

ပြီ ဖြစ်ရကား၊ လမ်းဘေးထမ်းဆိုင်တွင် ဦးပညာသီဟလည်း ဆွမ်းစား၊ ကျနော်လည်း ထမ်းစားတော့သည်။ ဆွမ်းစားရင်း ဦးပညာသီဟက ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းနှင့်အကြိတ်အနယ်ပြောခဲ့သော အချက်များကို အားပါးတရ ပြောသည်။ ဆရာဝန်များကိုလည်း ရခဲ့ပြီ၊ ဗိုလ်ချုပ်သည် စကားပြောသန်မာသလောက် စိတ်သဘောထားပြည့်ဝသူဖြစ်ကြောင်းကို ဦးပညာသီဟ သတ္တုချခါ စကားပြောဆုံးတော့၏။ ချီးမြှားနေသောမျက်နှာဖြင့် မြင်းလှည်းနှင့်ပြန်လာကြသော ဦးပညာသီဟနှင့်ကျနော်တို့ကို ရခိုင်ဆရာဝန်များ ဝိုင်းဝန်းကြိုဆိုကြတော့၏။ ဆရာဝန်များနှင့် ဆေးပညာများယူပြီး ရခိုင်ပြည်သို့ ပြန်ရတော့မည်ဆိုသော စကားများကို ဦးပညာသီဟ ရင်ဖွင့်လိုက်ရာ အသက်အရွယ်ရပြီဖြစ်သော ရခိုင်ဆရာဝန်များ မြူးတူးကခုန်ကြတော့၏။ ဆရာဝန်များ၏ငွေအိတ်ပွင့်သွားပြီ။ မည်သို့ဖြစ်မည်၊ မည်သည့်ဌာနသို့ သွားရမည်ဟု မသိသဖြင့် ချွေချွေတာတာ ခြစ်ခြစ် ခြုတ်ခြုတ် သုံးစွဲနေကြသောဆရာဝန်များသည် ငွေကို ဒလဟောသုံးစွဲတော့၏။ ရန်ကုန်သို့ရောက်သည့်နေ့ကပင် ဓညဝတီ ကျောင်းတိုက် မိမ္မဇရပ်မှ နွားမြီး၊ နွားရိုးဟင်းသက်သက်ဖြင့် စားနေခဲ့ရသော ကျွန်တော်တို့မှာ ငွေအိတ်ပွင့်သွားသော ဆရာဝန်များထံမှ တရုတ်ပျော်ပွဲစားရုံများတွင် အရပ်တမြေနှင့် ထမ်းကောင်း၊ ဟင်းကောင်းများ စားရလေတော့သည်။

ရခိုင်ဆရာဝန်များနှင့် ဂျပန်ခေတ်တွင် အလွန်ရှားပါးသော နိုင်ငံခြားဆေးပညာများကို သေတ္တာလိုက်သယ်ယူခဲ့ရသော သာယာသောအပြုံးပိုင်ရှင် ဦးပညာသီဟအား ရခိုင်ပြည်သူပြည်သားများ နှစ်ထောင်းအားရစွာ ကြိုဆိုကြသည်။ ဦးပညာသီဟ၏ကောင်းသောကျော်ဇောမူသည် ရခိုင်တစ်ပြည်လုံးတွင် ပျံ့နှံ့သွားလေသည်။ ကျော်ဇောပြီး နိုင်ငံရေးဩဇာကြီးမားလှက်ရှိသော ဦးပညာသီဟအား မြေယာပြုပြင်ရေးလုပ်ရန် ကျနော်နှိုးဆော်တော့၏။ ဦးပညာသီဟနှင့် ကျွန်နော်မှာ ဇာမီဒါမြေရှင်စနစ်ဆိုးကို ခါးခါးသီးသီးမုန်းတီးရွံရှာသူများ ဖြစ်ရာ မြေယာပြုပြင်ရေးလုပ်ရန် ဦးပညာသီဟက လွယ်ကူစွာ သဘောတူ၏။ ဦးပညာသီဟနှင့် ကျနော်တို့လုပ်ခဲ့သော မြေယာပြုပြင်ရေးသည် အခြားတိုင်းပြည်များတွင် လုပ်ခဲ့သော မြေယာတော်လှန်ရေးနှင့် ထပ်တူဖြစ်ချင်မှဖြစ်မည်။ ကျနော်တို့၏မြေယာပြုပြင်ရေးမှာ အင်္ဂလိပ်ငွေစက္ကူများဖြင့် ပေါင်နဲ့ခဲ့သော လယ်ယာမြေများကို ဖောဖောသီသီနှင့် ပေါချင်တိုင်း ပေါနေသော ဂျပန်ငွေစက္ကူများဖြင့် အင်္ဂလိပ်ငွေစက္ကူတစ်ကျပ် ဂျပန်ငွေတစ်ကျပ်စီ ရာနှုန်းတန်ဘိုးထားပြီး ဦးရဲကျော်သူကုမ္ပဏီနှင့် ဦးရွှေသာကုမ္ပဏီတို့ထံမှ ရွေးယူခွင့်ပြုစေခဲ့ခြင်းပင်ဖြစ်သည်။ နာယကဆရာတော် ဦးပညာသီဟဆိုပြီး ဦးပညာသီဟ၏တံဆိပ်တုံးလက်မှတ် ပြုလုပ်ထားခါ အတွင်းရေးမှူးအဖြစ် ကျနော် ရှိလျှင်ကျနော်လက်မှတ်ရေးထိုးပြီး ကျနော်ရုံးတွင်မရှိလျှင် ဦးစောသာအောင် (ရလကဥက္ကဋ္ဌဖြစ်သည်။ စစ်တွေလမ်းမကြီး မြို့မေတ္တာဂါတ်ပုံတိုက်ပိုင်ဖြစ်သည်)ဖြစ်စေ ဦးအောင်ဘန်း (ယခု စစ်တွေမြို့နယ် သမဝါယမ ရုံးစာရေးကြီး) ဖြစ်စေ တစ်ဦးဦး လက်မှတ်ရေးထိုးပြီး ကုမ္ပဏီပိုင်ရှင်၊ မြေပိုင်ရှင်ကြီးများ၏ လယ်ယာမြေများကို လယ်လုပ်သော လယ်သမားများ လက်ထဲသို့ ရောက်စေခြင်းပင် ဖြစ်သည်။ ဤသို့ဖြင့် ဦးပညာသီဟသည် ရခိုင်တောင်သူလယ်သမားများ၏ အချစ်တော်ဖြစ်ခါ နေလို လလို ဦးပညာသီဟ ဘုန်းတောက်ခဲ့သည်။ ဂျပန်လွတ်လပ်ရေးပေးထားသည်ဆိုသော မြန်မာနိုင်ငံကို တသွေးတသံ၊ တမိန့် အုပ်ချုပ်ရေးစနစ်ဖြင့် ဒေါက်တာဘမော်က အဓိပတိအဖြစ် ခံယူပြီး ခရိုင်မြို့နယ်အုပ်ချုပ်ရေးများ ရှိသကဲ့သို့ စစ်တွေခရိုင်တွင် လည်း ရှိခဲ့သည်။ ဦးပညာသီဟနှင့် ကျနော်တို့မှာ ခရိုင်မြို့နယ်အုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့နှင့် အခြားမည်သည့်အဖွဲ့အစည်းတွင်မျှ ပါဝင်ကြသူများ မဟုတ်ကြ။ သို့သော် ဦးပညာသီဟ၏ နိုင်ငံရေးဩဇာ၊ စစ်ရေးဩဇာကို အသုံးပြုပြီး ဖော်ပြပါမြေယာပြုပြင် ရေးကို ပြုလုပ်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။

ဆရာတော်ဦးစိန္တာ

ကျနော်မှ ဖက်ဆစ်ဂျပန်တော်လှန်ရေးအတွက် နေ့မအား ညမအား လှုံ့ဆော်စည်းရုံးနေရခြင်း၊ ဖက်ဆစ်ဆန့်ကျင်ရေး အင်အားစုများကို နေသားတကျ ဖွဲ့စည်းခြင်း၊ အိန္ဒိယရှိ ဦးသိန်းဖေမြင့်ထံသို့လည်းကောင်း၊ ရန်ကုန်သို့လည်းကောင်း၊ ပေါင်းကူး တံတားအဖြစ် ကျနော်ဆက်သွယ်ပေးရခြင်း၊ ဖက်ဆစ်နိပ်စက်ညှင်းဆဲမှုဖြင့် အသက်သေသွားသည့်တိုင် ဖက်ဆစ်ဂျပန် ဆန့်ကျင် ရေး လှုပ်ရှားမှုများကို ဖော်ဆောင်မလုပ်မည့် လက်ရွေးစင်သံမဏီများကို ရွေးချယ်စေလွှတ်ရခြင်း၊ အခါခါကျနော်ကိုယ်တိုင် ရန်ကုန်သို့ သွားလာနေရခြင်း စသောမရေမတွက်နိုင်သည့် လုပ်ငန်းဆောင်တာများကြောင့် ဗြိတိသျှတိုက်ဖျက်ရေး၊ မြေအောက် တော်လှန်ရေးလုပ်ငန်းဖြင့် ပုသိမ်မြို့ ဆရာကြီး ဦးရွှေကျော်ထံ သွားစဉ်ကတစ်ကြိမ်သာ ဦးစိန္တာအား ကျနော်တွေ့ခဲ့ရသည်။ ဦးစိန္တာသည် ပြဿနာဟူသမျှကို နက်နက်နဲနဲ တွေးယူတတ်သည်။ ဆွေးနွေးပွဲများဖြင့် မည်သို့ဖြစ်ပါစေ၊ ဦးစိန္တာ၏ပြုံးသော မျက်နှာနှင့် အေးဆေးသာယာသော အသံကိုသာ ကြားရတတ်သည်။ အပြောအဆို၊ အမူအရာ၊ နူးညံ့သိမ်မွေ့သော ဦးစိန္တာ သည် သဘောတရားရေးရာကို နက်နက်နဲနဲတွေးမြင်တတ်ခြင်းကြောင့် သူ၏ဆုံးဖြတ်ချက်ကို မည်သို့သော အခက်အခဲများ၊

အသက်အန္တရာယ်များဖြင့် ကြုံကြိုက်စေကာမူ အလွယ်တကူ စွန့်လွှတ်ခြင်း မရှိတော့ပေ။

ဗြိတိသျှနယ်ချဲ့စနစ်တိုက်ဖျက်ရေးနှင့် လွတ်လပ်ရေးတိုက်ပွဲတွင် မြေအောက်တော်လှန်ရေးအဖွဲ့၏ နာယက ဆရာတော်ဦးစိန္တာသည် မြေပုံမြို့နယ်၊ အမ်းမြို့နယ်တို့တွင် တော်လှန်ရေးလုပ်ငန်းများကို ကာယကံမြောက်လုပ်ကိုင်နေခဲ့ သည်။ တောင်ကုတ်မှစစ်ကြောင်းချီလာသော ဗိုလ်ရန်အောင်တို့နှင့်ပေါင်းပြီး ဗိုလ်ရန်အောင်ထားခဲ့သော ဗမာ့လွတ်လပ်ရေး တပ်မတော်နှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခါ ကျောက်ဖြူခရိုင်အုပ်ချုပ်ရေးနှင့် ယင်းခရိုင်တွင်းရှိ မြို့နယ်အသီးသီးအုပ်ချုပ်ရေးများ ကို ကြောဖိရင်ဖိ ပါဝင်ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။

ဗိုလ်ရန်အောင်နှင့် ဗမာ့လွတ်လပ်ရေးတပ်မတော်များ ရန်ကုန်ဌာနချုပ်သို့ ဆုတ်ခွာသွားသည်နှင့်တစ်ပြိုင်နက် မကြာမီ ဦးစိန္တာအား ဖက်ဆစ်ဂျပန်များ ဖမ်းဆီးလေတော့၏။ (ကျနော် ဦးသိန်းဖေမြင့်ပေးသောစာဖြင့် ဗိုလ်လက်ျာထံသွားနေခိုက်တွင် ဦးစိန္တာဖက်ဆစ်ဂျပန်များ၏ ဘမ်းဆီးခြင်းခံနေရသည်) ဖက်ဆစ်ဂျပန်များ၏ အကြောင်းပြချက်မှာ မြေပုံမြို့နယ် ရက်ချောင်း ကုလားရွာတွင် ဖြစ်ခဲ့သော ကုလား-ရခိုင်လူမျိုးရေးအဓိကရုဏ်းသည် ဦးစိန္တာကြောင့်ဖြစ်ခဲ့ခြင်း၊ နာမည်ကြီး ဓားပြဗိုလ် မောင်သာဦးကို ဦးစိန္တာမွေးထားခြင်း စသောအကြောင်းပြချက်များ၊ မဟုတ်မဟပ်စွပ်စွဲချက်များဖြင့် ဖက်ဆစ်ဂျပန်များ ဖမ်းဆီး ခဲ့သည်။ ဖက်ဆစ်ဂျပန်များသည် ဖမ်းထားသူများအား အရှင်လတ်လတ် လက်သည်းခွာသည်။ လက်ထိပ်များကို အပ်ဖျားများ ဖြင့်ထိုးသည်။ ချည်နှောင်ထားပြီး နှာခေါင်းတွင်းသို့ ရေလောင်းသွင်းသည်။ ချည်နှောင်ထားသူများ၏ ဝမ်းဗိုက်တွင် ကြွက်အရှင် ကို အုပ်ဆောင်းထဲထားပြီး ဝမ်းဘိုက်ကို ကြွက်တွင်းတူးစေသည်။ ဤသို့ လူမဆန်စွာ ရက်စက်ကြမ်းကြုတ်သည့် ဂျပန်ဖက်ဆစ် သည် ဖက်ဆစ်ဝါဒအတိုင်း ဘမ်းသည်ဆိုလျှင်ပင် ဦးစိန္တာအား လူမဆန်စွာ ညှဉ်းဆဲလေတော့၏။ ဆရာတော်ဦးပညာသီဟနှင့် တကွ ဆရာတော်ဦးစိန္တာ၏တပည့်များ ကြိုးစားမှုကြောင့် ဆရာတော်ဦးစိန္တာ မသေမပျောက်ဘဲ လွတ်လာခဲ့သည်။ ယင်းကြောင့် ဆရာတော်ဦးစိန္တာသည် ဖက်ဆစ်ဂျပန်တော်လှန်ရေးကို လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်သော်လည်း မိမိ၏ခြေကို မိမိထိန်းထားခါ ယုံကြည် ရသော တပည့်ရင်း ဦးအောင်ချေ (မြေပုံမြို့နယ် ကြာအင်းတောင် ကျေးရွာသားဖြစ်သည်)တို့မှတစ်ဆင့် ဆရာတော်ဦးပညာ သီဟနှင့် ကျနော်အား အဆက်အသွယ် ပြုလေတော့သည်။

အိန္ဒိယရှိ ဦးသိန်းဖေမြင့်ကို ဒုတိယအကြိမ်ဆက်သွယ်ခြင်း

ရခိုင်ဆရာဝန်များနှင့် ဆေးပစ္စည်းသေတ္တာတို့ဖြင့် ဦးပညာသီဟနှင့် ကျနော်တို့ ရခိုင်ပြည်သို့ ပြန်ရောက်ကြပြီ။ ကျနော်စည်းရုံးထားသော သံမဏိလူငယ်များထဲမှ ဦးသိန်းဖေမြင့်ထံလွတ်ရန် မြို့ဟောင်းမြို့နယ်၊ နက်ရွာသား ကိုထွန်းအောင် ကျော် (ပြည်တွင်းစစ်ကာလတွင် ဗမာပြည်ကွန်မြူနစ်ပါတီမှ သတ်ဖြတ်သွားခြင်းခံသွားရသော စစ်တွေခရိုင် ပြည်သူ့ရဲဘော် ခေါင်းဆောင်တစ်ဦးဖြစ်သည်)ကို ကျနော်ရွေးချယ်တော့သည်။ ကိုထွန်းအောင်ကျော်သည် အင်္ဂလိပ်စကားနှင့် အင်္ဂလိပ်စာပေ များကို တတ်သူမဟုတ်။ ယင်းကြောင့် နယ်စပ်ရှိ ဗြိတိသျှစစ်တပ်မှ မသတ်ဖြတ်နိုင်ရန် ကိုထွန်းအောင်ကျော်အား "Please allow me to see U Thein Pe. No. 135 Head Quarter in Calcutta" ကာလကတ္တားမြို့ရှိ နံပါတ် ၁၃၆ ဌာနချုပ် ဦးသိန်းဖေနှင့် ကျနော်အား တွေ့ခွင့်ပေးပါ" ဟူသော အင်္ဂလိပ်စကားကို သင်ကြားပေးခဲ့ရသည်။ ဦးသိန်းဖေမြင့် အားလည်း သခင်ကိုယ်တော်မှိုင်းကစပြီး ဖက်ဆစ်ဂျပန်များကို လက်မခံဖြစ်နေခြင်း၊ ဝန်ကြီးသခင်မြ၊ သခင်သန်းထွန်းတို့က လည်း ဖက်ဆစ်ဂျပန်တော်လှန်ရေးအတွက် အထောက်အကူပြုလာခြင်း၊ ဗိုလ်ရန်အောင်၏ကြံ့ခိုင်သော ဖက်ဆစ်ဂျပန် တော်လှန်ရေးလုပ်ရပ်များနှင့် ကျနော်တို့လုပ်ဆောင်နေသော လုပ်ရပ်များကို ကျနော်နှုတ်ဖြင့် အထပ်ထပ်ပြောပြရာ၊ ယင်း စကားလုံးများနှင့် ပြောပြချက်အားလုံးကို နှုတ်ငံအာဂုံရသည်အထိ ကိုထွန်းအောင်ကျော်အား ကျက်မှတ်စေခဲ့သည်။ ကိုထွန်းအောင်ကျော် နှုတ်ငံအာဂုံရနေသည့်အခါ ဦးသိန်းဖေမြင့်ထံ ကျနော်စာရေးသည်။ လုံလောက်သောငွေကြေးကိုပေးပြီး သွားရမည့်လမ်းကို ညွှန်းလိုက်တော့သည်။ ကိုထွန်းအောင်ကျော် အောင်မြင်စွာ ရောက်သွားခြင်းကို လမ်းပြမှတစ်ဆင့် သိခဲ့ရ သည်။ ဖက်ဆစ်ဂျပန်တော်လှန်ရေးအောင်ပွဲကို မျှော်မှန်းပြီး ကျနော်ပျော်ခဲ့သည်။

တစ်လခန့်အတွင်း အိန္ဒိယမှ ကိုထွန်းအောင်ကျော် ကျနော်ထံသို့ ပြန်ရောက်လာခဲ့သည်။ ဦးသိန်းဖေမြင့်ပြောလိုက် သော အကြောင်းအရာများကို နှုတ်ငံအာဂုံပြန်ပြီး ပြောပြသည်။ ရွှေချောင်းအနည်းငယ်ကိုလည်း ထုတ်ပြသည်။ သားရေခါးပတ် လည်းပြသည်။ ယင်းသားရေခါးပတ်ထဲတွင် အင်္ဂလိပ်စာ နှိပ်စက်ဖြင့်ရိုက်ထားသော စာရွက်တစ်ရွက်စီကို ဓာတ်ပုံရိုက် သည်။ ယင်းဓာတ်ပုံကို တစ်ဖန်သေးငယ်သော ဓာတ်ပုံထိ ဖြစ်သွားအောင် ဓာတ်ပုံထပ်ရိုက်ပြီး ခါးပတ်ထဲတွင် ထည့်ပေးလိုက်ခြင်းကို ရှင်းပြသည်။ သူ့ကိုယ်တိုင် ရန်ကုန်သို့လိုက်ပြီး ဦးသိန်းဖေမြင့် ညွှန်ကြားလိုက်သည့်အတိုင်း ဆက်လက်၍ တာဝန်ထမ်းဆောင်

ရမည်ကို ရှင်းပြသည်။ ရန်ကုန်သို့ တစ်ခါမျှမရောက်ဘူးသော ကိုထွန်းအောင်ကျော် အလွယ်တကူ သွားနိုင်ရေးအတွက် သွားရေးလာရေးနှင့်တကွ တံခိုသွားရမည့်နေရာများနှင့် တံခိုရမည့်အိမ်များ၏ အိမ်ရှင်နာမည်ကိုလည်း ကျနော်ပြောပြသည်။ စာတစ်စောင်ကိုလည်း ကျနော်ရေးပေးလိုက်သည်။ အိန္ဒိယသို့တစ်ခါမျှမရောက်ဘူးသော်လည်း၊ အိန္ဒိယကာလကတ္တားရှိ ဦးသိန်းဖေမြင့်ထံ အောင်မြင်စွာ သွားရောက်နိုင်ခဲ့ပြီး၊ ဦးသိန်းဖေမြင့်ထံမှ အရေးကြီးသော ညွှန်ကြားချက်များကိုသာ သားရေ ခါးပတ်ထဲသွင်းယူလာနိုင်သော ကိုထွန်းအောင်ကျော်သည် ဦးသိန်းဖေမြင့် ညွှန်ကြားချက်များကိုလည်း အောင်မြင်စွာ သွားခဲ့သည်။ သက်စွန့်ကြိုးပမ်းအောင်မြင်စွာ ဆောင်ရွက်နိုင်ခဲ့သည်။

ကျနော်၏ဘခင်ခွင့်ပြုချက်

အာရှတိုက်သားများသာ တူညီမျှ ကောင်းစားရေး “မြန်မာပြည်အား ၁၉၄၁-ခု၊ ဩဂုတ်လ (၁)ရက်နေ့ကပင် လွတ်လပ်ရေးပေးလေပြီ”ဟု ကမ္ဘာတစ်ဝှမ်းအား အသံကောင်းဟစ်နေသော ဖက်ဆစ်ဂျပန်များ၏ စစ်ဝါဒီစနစ်ဆိုးနှင့် ဖက်ဆစ် စနစ်ဆိုးတို့ကိုကား တစ်နေ့ထက်တစ်နေ့ ဗူးပေါ်သလို ပေါ်လာခဲ့သည်။ ပန်းသပြေခက်ဖြင့် ရေချမ်းဖြန်း၍ နီပွန်ဂျပန်စစ်သား များကို ကြိုဆိုခဲ့သော ပြည်သူ့လက်များသည် ရရာလက်နက်ဖြင့် ဖက်ဆစ်ဂျပန်ကို တွန်းလှန်မည်လက်များ ဖြစ်နေသည်။ မဟာမိတ်လေယာဉ်ပျံများသည် စစ်တွေမြို့ကို ထွားထွားညက်ညက် ဖြစ်အောင် နေ့ရောညပါ၊ ဗုန်းကြံလေယာဉ်များဖြင့် အသုတ်လိုက်၊ အသုတ်လိုက် ဗုန်းကြံကြလေပြီ။ စစ်တွေမြို့သာမက၊ ပေါက်တောမြို့၊ မင်းပြားမြို့၊ မြို့ဟောင်းမြို့တို့လည်း မဟာမိတ်များ ဗုံးဒဏ်ကြောင့် မီးဟုန်းဟုန်းတောက်ခဲ့ပြီး ပြားပြားဝပ်ခဲ့ရပြီ။ စစ်တွေခရိုင် နေရာအနှံ့အပြားရှိ ချောင်းများ မြစ်များတွင်လည်း လှေငယ်များပင် မသွားနိုင်လောက်အောင် “လောင်းဆရာများ”ဟုနာမည်ပေးခံရသော မဟာမိတ်လေယာဉ် ပျံများက လှေကြီးလှေငယ်တွေ့သမျှကို စက်သေနတ်များ စက်အမြောက်များဖြင့် ပစ်ခတ်နေကြပြီ။ မဟာမိတ်များသည် အိန္ဒိယနယ်စပ်တစ်လျှောက်မှ ရခိုင်ပြည်သို့ စစ်ကြောင်းများ အမျိုးမျိုးခွဲကာ၊ ဒီဝီဇ်တပ်မကြီးများဖြင့် ချီတက်လာခြင်း၊ တပ်စွဲ ထားခြင်းများကို ပြုလာကြသည်။ တော်လှန်ရေးသမားများထံမှ အကူအညီမယူဘဲ၊ မိမိတို့ချည်းသက်သက်ဖြင့် ရခိုင်ပြည်ကို ပြန်လည်သိမ်းပိုက်နိုင်ရန် မဟာမိတ်များ အမျိုးမျိုးကြိုးစားလာကြသည်။ သို့သော်ရခိုင်ပြည်မှ တော်လှန်ရေးသမားများနှင့် အတူတကွရှိနေသော ရခိုင်တိုင်းရင်းသားများ၏အကူအညီကို မရသဖြင့် မဟာမိတ်များ မအောင်မြင်၊ ဒီဝီဇ်တပ်မကြီး ၃-ခု၊ ၄-ခု(လေးသောင်းခန့်)ဖြင့် ကျောက်တော်မြို့မှ စစ်တွေမြို့သို့ သွားရာ ကုလားတန်မြစ်ကမ်းနားတွင်ရှိပြီး ကျောက်တော်မြို့ မှ (၁၀)မိုင်ခန့်ဝေးသော အပေါက်ဝတွင် မဟာမိတ်များ တပ်စွဲခဲ့သည်။ ယင်းအပေါက်ဝတွင် မဟာမိတ် ဒီဝီဇ်တပ်မကြီးတို့ကို ဂျပန်များဝင်ရောက်တိုက်ခိုက်ရာ တော်လှန်ရေးသမားများ၏ အကူအညီမရသော မဟာမိတ် ဒီဝီဇ်တပ်မကြီးသည် အမြောက်ကြီးများအပါအဝင် သေနတ်များ သောင်းချီထားခဲ့ပြီး ဖရိုဖရဲဆုတ်ခွာထွက်ပြေးသွားကြရသည်။ စစ်တွေခရိုင်တွင် တစ်ရွာမှတစ်ရွာသို့ လှေငယ်များဖြင့် သွားလျှင်ပင် ဘယ်ကခေါင်းပေါ်ရောက်မှန်းမသိသော “လောင်းဆရာ” လေယာဉ်ပျံ၏ လက်ချက်ဖြင့် အသက်သေရသည့်အချိန်ဖြစ်သည်။

ဆရာတော် ဦးနုရဒ (ပေါက်တောမြို့ ကျောင်းတိုက်ဆရာတော်ကြီး) ဆရာတော်ဦးပညာသီဟနှင့် ကျနော်တို့ ရန်ကုန်သို့ သွားရန်ဖြစ်လာခဲ့သည်။ တရားဝင်အကြောင်းပြချက်မှာ ဟောင်းနွမ်းနေပြီဖြစ်သော အင်္ဂလိပ်ငွေစက္ကူ တသိန်းကျော် ခန့်ကို ဂျပန်ငွေစက္ကူဖြင့် ဖလှယ်ရန်ဖြစ်သည်။ ဖက်ဆစ်ဂျပန်တော်လှန်ရေး လှုပ်ရှားမှုများထဲတွင် မရေမတွက်နိုင်သော နေ့စဉ်လုပ်ငန်းများထဲ နစ်မြုပ်နေသောကျနော်မှာ မိဘ၊ ညီမနှင့် ညီငယ်များကို မတွေ့ရသည်မှာ လပေါင်းအတော်ကြာခဲ့ပြီ ဖြစ်၍ ရန်ကုန်သို့မသွားမီ ရက်သတ္တတစ်ပတ်ခန့်တွင် ကျနော်၏မိဘနေထိုင်သော မြို့ဟောင်းမြို့နယ် ဘုရားများရွာသို့ ရောက် သွားခဲ့သည်။ မိဘအိမ်တွင် နှစ်ရက်ခန့်နေထိုင်ခဲ့သည်။ ‘လောင်းဆရာ’လေယာဉ်ပျံကြောင့် လှေငယ်များပင် မသွားရဲ မလာရဲ ဖြစ်နေချိန် ကျနော်ထပ်တလဲလဲ ရန်ကုန်မြို့သို့ သွားနေခြင်းသည် ကျနော်တွင် မခွဲနိုင်သော အိမ်သူသက်ထားရှိလေပြီဟု ယူဆထားသော စိတ်ရင်းကောင်းရှိပြီး သားသမီးများကို များစွာချစ်ခင်တတ်သလောက် အလွန်တရာစကားနည်းသည့် ကျနော် သခင်သည် ကျနော်အားခေါ်ပြီး အသက်စွန့်ပြီး ရခိုင်ပြည်နှင့် ရန်ကုန်ကို ခေါက်တုန့်ခေါက်ပြန်သွားလာခြင်း မပြုရေးနှင့် မည်သို့မိန်းမမျိုးဖြစ်ပါစေ၊ သူ့သဘောတူခွင့်ပြုကြောင်း ပြောသည်။ အိမ်သူသက်ထားဆိုသည်ကို အိပ်မက်ပင်မမက်မိဘဲ ဖက်ဆစ်ဂျပန်တော်လှန်ရေးကို အသဲရော အသက်ပါသွင်းပြီးလုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်ခဲ့သော ကျနော်မှာ ဘခင်၏စကားကြောင့် ငိုအားထက် ရယ်အားသန်ရတော့သည်။ ဘခင်ဖြစ်ပစေ၊ ဖက်ဆစ်ဂျပန်တော်လှန်ရေးအတွက် လုပ်ဆောင်နေခြင်းကို မပြောနိုင် သည့် တော်လှန်ရေးသမား၏ထုံးစံအတိုင်း အိမ်သူသက်ထားရှိ၍ ရန်ကုန်သို့သွားခြင်းမဟုတ်ကြောင်း ရှင်းပြလိုက်ရတော့သည်။

ရခိုင်ကျန်ရစ်သားများ ရခိုင်ပြည်လာကြခြင်း

ဆရာတော် ဦးနာရဒ၊ ဆရာတော် ဦးပညာသီဟတို့နှင့်အတူ ကျနော်တို့ ရန်ကုန်သို့လာခဲ့ကြသည်။ မဟာမိတ် “လောင်းဆရာ” လေယာဉ်များ၏ဘေးရန်ကို ရှောင်ကွင်းပြီး လေ့ဖြင့်တစ်သွယ်၊ ခြေလျင်တစ်လှည့် ကျနော်တို့လာခဲ့ကြသည်။ တစ်ခါတစ်ခါ လေးလံသော အင်္ဂလိပ်ငွေစက္ကူသေတ္တာကို ကျနော်အပါအဝင် ကျနော်တို့ထမ်းပြီး တောင်ကုန်းများအသွယ်သွယ် ကို ဖြတ်ကျော်ရသည်။ အကြောင်းတိုက်ဆိုင်သွားသဖြင့် ဂျပန်မော်တော်ကားဖြင့် တောင်ကုတ်မှ ညဉ့်ထွက်၍ ပဒေါင်းမြို့ထိ ရောက်နိုင်ခဲ့သည်။ ပဒေါင်းမှပြည်ကိုဖြတ်ကာ ပေါင်းတည်မြို့၊ ဦးအောင်လှသံ(ယစ်မျိုးဝန်ထောက်) အိမ်တွင် ကျနော်တို့ နှစ်ရက်ခန့် အနားယူ တည်းခိုနေထိုင်ကြသည်။ ဤသို့တည်းခိုနေစဉ်အတွင်း ဦးအောင်လှသံ၏သား စောထွန်းဦးကို ဖက်ဆစ် ဂျပန်တော်လှန်ရေးထဲ ပါဝင်လာအောင် ကျနော်စည်းရုံးလေတော့၏။ ဤသို့တည်းခိုနေစဉ် ပေါင်းတည်မြို့မှာ မဟာမိတ်ဗုံးဒဏ် ခံရသော်လည်း ကျနော်တို့ အထိအခိုက် လုံးဝမရှိ။

မဟာမိတ်လေယာဉ်ပျံများ၏ ဗုံးဒဏ်စက်သေနတ်ဒဏ်မှ ကင်းလွတ်ပြီး ရန်ကုန်မြို့ ကြည့်မြင်တိုင် ကမ်းနားလမ်းရှိ ဆရာကြီး ဦးရွှေဖြူအိမ်တွင် ကျနော်တို့ တည်းခိုကြသည်။ ကျနော်မှာ လုပ်ရိုးလုပ်စဉ်အတိုင်း သခင်မြ၊ သခင်ခင်အောင်၊ သခင်သန်းထွန်းနှင့်တကွ တွေ့ဆုံသင့်သောပုဂ္ဂိုလ်များထံ အထပ်ထပ်အကြိမ်ကြိမ်သွားရောက်တွေ့ဆုံသည်။ ရခိုင်ပြည်အခြေ အနေများကို ကျနော်တင်ပြသည်။ သခင်စိုးထံပို့မည်ဆို၍ ဦးသိန်းဖေမြင့်ထံမှစကားများ၊ စာရွက်စာတမ်းများကို သခင် သန်းထွန်း ထံကျနော်ပေးအပ်လိုက်သည်။ ပုဂ္ဂိုလ်အသီးသီးထံမှလည်း နိုင်ငံရေး၊ စစ်ရေးအခြေအနေများကို ကျနော် လေ့လာ သည်။

အာလံမြို့အနီးတွင် အနောက်တိုင်း စစ်ဌာနချုပ်အဖြစ် ချထားသောတိုင်းမှူး ဗိုလ်ရန်အောင်ထံသို့လည်း သွားတွေ့ သည်။ ဗိုလ်ရန်အောင်အား ဦးသိန်းဖေမြင့်ထံမှ ကိုထွန်းအောင်ကျော်နှင့်ပါလာသည့် စကားများကို ကျနော်ပြောပြသည်။ ဦးသိန်းဖေမြင့်ထံမှပေးပို့ခဲ့သော စာရွက်စာတမ်းများကိုလည်း ခွဲဝေပေးသည်။ ရခိုင်ပြည်တွင် ကျနော်တို့၏ ဖက်ဆစ်တော်လှန် ရေးလုပ်ငန်းဆောင်တာများကိုလည်း တင်ပြသည်။ ဗိုလ်ရန်အောင်က သူ၏ဖက်ဆစ်တော်လှန်ရေးလုပ်ငန်းလုပ်ရပ်များသည် သူ့ကိုင်ထားသော တပ်ဖွဲ့တွင်သာမက အာရှလူငယ်အစည်းအရုံးထဲတွင်လည်း ရှိနေကြောင်း အားပါးတရ မြန်မာမြန်မာ ရှက် ပြောပြသည်။ အာလံမြို့ရှိ သူစည်းရုံးထားသော အာရှလူငယ်ခေါင်းဆောင်များနှင့်ပင် အာလံမြို့တွင် ကျနော်အား တွေ့ဆုံ မိတ်ဆက်ပေးတော့သည်။

သခင်မြ၊ သခင်ခင်အောင်၊ သခင်သန်းထွန်း၊ ဗိုလ်ရန်အောင်၊ ကိုဗဆွေ (ဖဆပလ ဝန်ကြီးချုပ်ဖြစ်ခဲ့သည်။ ကာကွယ် ရေးဝန်ကြီးအဖြစ် နှစ်ပေါင်းများစွာလုပ်ခဲ့သည်။)နှင့်တကွ ကျနော်တွေ့ခဲ့သော ပုဂ္ဂိုလ်များထံမှ ဗမာ့ကာကွယ်ရေးတပ်မတော်၊ ကွန်မြူနစ်ပါတီ၊ ပြည်သူ့အရေးတော်ပုံ (နောင်ဆိုရှယ်လစ်ပါတီ) ပါတီ၊ အာရှလူငယ်တို့ပါဝင်သော ဖက်ဆစ်တော်လှန်ရေး အတွက် တပ်ပေါင်းစုကြီးတစ်ခုအဖြစ် ဖြစ်ပေါ်လာအောင် လုံးပမ်းကြိုးစားလျက်ရှိကြောင်းကို ဝမ်းမြောက်ဘွယ်ရာ သိရခြင်း ဖြစ်သည်။ ယင်းအပြင် နိုင်ငံတကာရေးရာနှင့် ဥရောပစစ်မြေပြင်တွင် ဆိုဗီယက်ယူနီယံကို ခေတ်မီလက်နက်မျိုးစုံဖြင့် တိုက်ခိုက် နေသောဂျာမနီ၊ နာဇီဖက်ဆစ်စစ်တပ်များသည် ထင်သလို အောင်ပွဲမရဘဲ စတာလင်ဂရက် တိုက်ပွဲများတွင် စစ်ရှုံးလျက်ရှိ ခြင်းတို့ကိုလည်း သိရခြင်းဖြစ်သည်။

မော်လမြိုင်ရှိ ကိုမြ(ယင်းအချိန်တွင် ယစ်မျိုးဝန်ထောက်အဖြစ် မော်လမြိုင်တွင် တာဝန်ထမ်းဆောင်နေခဲ့သည်။ ဖက်ဆစ်တော်လှန်ရေးလှုပ်ရှားမှုတွင် ဖက်ဆစ်ဂျပန်များ၏သတ်ဖြတ်မှုကို ခံသွားခဲ့ရသည်။)ထံ ကျနော်တို့သွားခဲ့ကြသည်။ ကိုမြအား ရခိုင်ပြည် ဖက်ဆစ်တော်လှန်ရေးလုပ်ငန်းဆောင်တာများကို ကျနော်တင်ပြသည်။ အိန္ဒိယဦးသိန်းဖေမြင့်နှင့် ဆက်သွယ်ပြီးလုပ်ထားသော လုပ်ငန်းများကိုလည်း ကျနော်ရှင်းပြသည်။ ကိုမြကသူတို့လည်း အားထားရသူတစ်စုနှင့် ဖက်ဆစ် တော်လှန်ရေးအတွက် လုပ်ဆောင်လျက်ရှိကြောင်းကို ပြောပြသည်။ ကိုမြထံတွင် ရက်သတ္တတစ်ပတ်ခန့် ကျနော်တို့ စားသောက် နေထိုင်သည်။ ကျိုက္ခမီသို့ပင် ပျော်ပျော်ရွှင်ရွှင်သွားလာနေထိုင်ခဲ့သည်။

မော်လမြိုင်မှ ရန်ကုန်သို့ ကျနော်ပြန်လာခါ မြေအောက်ကွန်မြူနစ်ပါတီထုတ် ဖက်ဆစ်ဂျပန်တော်လှန်ရေးနှင့် ဆိုင်သောစာရွက်စာတမ်းများယူပြီး ဗိုလ်ရန်အောင်(အာလံမြို့အနီးရှိ အနောက်တိုင်း စစ်ဌာနချုပ်) ထံသို့ သွားကြတော့သည်။ ရခိုင်ပြည်သည် အိန္ဒိယပြည်နှင့် နယ်စပ်ချင်းဆက်စပ်နေသဖြင့် ရခိုင်ပြည်တွင် ဖက်ဆစ်ဂျပန်များအား လက်နက်စွဲကိုင်တိုက်ခိုက် ရေးကို ဦးဦးဖျားဖျား ကျနော်တို့တိုက်သင့်က တိုက်သွားမည်ဖြစ်ကြောင်းကို ဗိုလ်ရန်အောင်အား ကျနော်တင်ပြသည်။ သူ့တပ် ထဲတွင် ရခိုင်အမျိုးသားများစွာရှိသော်လည်း မယူမဖြစ်သော ကိုသာကျော် ယခုဗမာတပ်မတော် ဗိုလ်မှူး)နှင့် ကိုလှထွန်းကျော်

တို့ကို ဖက်ဆစ်ဂျပန်တော်လှန်ရေးအတွက် ကျနော်တပ်မှထုတ်ယူသည်။ ဖက်ဆစ်ဂျပန်တော်လှန်ရေးအတွက် လုံခြုံစွာ ကျနော်တို့ သွားနိုင်ရေးစသည်တို့အတွက် သူထံမှ ကျနော်တို့အား ရခိုင်ပြည်သို့ တာဝန်ဖြင့် လွှတ်သလို စာတစ်စောင်ရေးပေးရန် ကျနော်တင်ပြရာ ဗိုလ်ရန်အောင် ချောချောမောမော လိုက်လျောပေးလေ၏။ ကျနော်တို့လိုလားသော စာမျိုးကိုရေးပေးလေ၏။

ဗိုလ်ရန်အောင်၏အနောက်တိုင်း စစ်ဌာနချုပ်မှ ကိုသာကျော် (ယခု ဗမာ့တပ်မတော် ဗိုလ်မှူး)၊ ကိုလှထွန်းကျော်၊ ကိုမောင်အေး၊ ကိုစောဖြူ (ယခု ဗမာ့တပ်မတော် ဦးစီးဗိုလ်မှူးကြီး) ကိုလှဖြူသံ (ယခုဗမာ့တပ်မတော်ဗိုလ်ကြီး)နှင့် မြို့ဟောင်းမြို့နယ် လုံခြုံရေးနှင့် အုပ်ချုပ်မှုကော်မတီဥက္ကဋ္ဌ)ကိုစောထွန်းဦး ပေါင်းတည်မြို့ယစ်မျိုးဝန်ထောက် ဦးအောင်လှသံ၏သားဖြစ်သည်။ ကျနော်ရန်ကုန်မှ ဗိုလ်ရန်အောင်ထံလာစဉ် ပေါင်းတည်မြို့ သူတို့အိမ်တွင် တည်းခိုခဲ့သည်။ ဖက်ဆစ်ဂျပန်တော်လှန်ရေးအတွက် ကျနော်နှင့်အတူ လိုက်လာခဲ့သည်)နှင့် ကျနော်တို့ ရှေ့တန်းစစ်မြေပြင်သို့ဆင်းကာ တံဆိပ်များကိုတပ်ဆင်ပြီး မကွေးမြို့သို့ မော်တော်ကားဖြင့် လာကြသည်။ မကွေးမြို့အဝင်တွင် စစ်ဆင်ရေးကင်းစခန်းကို ကျနော်တို့ရောက်ကြပြီ။ ဂျပန်စစ်သားနှင့် ပုလိပ်များက ကျနော်တို့၏မသင်္ကာဘွယ်ရာအထုပ်အပိုးများကို မွေနှောက်ရှာဖွေလိုကြသည်။ မွေနှောက်ရှာဖွေလျှင် ဖက်ဆစ်ဂျပန်တော်လှန်ရေး၏ စာရွက်စာတမ်းများကို တွေ့မည်ဖြစ်သဖြင့် ကျနော်တို့က မွေနှောက်ရှာဖွေရေးကို လက်မခံ၊ အကြိတ်အနယ် စကားများကြရသည်။ ကျနော်တို့ ရခိုင်ပြည်ဘက် ပလက်ဝရှေ့တန်းစစ်မျက်နှာတွင် ဂျပန်များနှင့် ပူးပေါင်းပြီး ဗြိတိသျှနယ်ချဲ့ကို တိုက်ဖျက်ရန် သွားသူများဖြစ်ကြောင်းကို ကင်းမှူးဖြစ်သော ဂျပန်စစ်ဗိုလ်အား ယုံကြည်လောက်အောင်ပြောနိုင်သဖြင့် မွေနှောက်ရှာဖွေခြင်းမခံရဘဲ ကျနော်တို့လွတ်ခဲ့သည်။

ကျနော်တို့ ရခိုင်ပြည်ရှေ့တန်းစစ်မျက်နှာသို့ သွားရမည့်သူများဖြစ်၍ ကျနော်တို့အား မင်းဘူးမြို့သို့ ကူးတို့ဖြင့်ပို့ရန် မကွေးနယ်ပိုင်ဝန်ထောက်အား ကျနော်တို့တင်ပြကြသည်။ မကွေးနယ်ပိုင်ဝန်ထောက်၏စီစဉ်ပေးမှုကြောင့် မင်းဘူးသို့ကျနော်တို့ ချောမောစွာရောက်ကြသည်။ မင်းဘူးနယ်ပိုင်ဝန်ထောက်ကိုလည်း ကျနော်တို့ အကူအညီတောင်းရာ မင်းဘူးနယ်ပိုင်ဝန်ထောက်သည် နွားလှည်းသွားနိုင်သည့်ရွာထိ နွားလှည်းကို ကျနော်တို့အား လိုက်ပို့စေသည်။ နွားလှည်းဖြင့် မသွားနိုင်တော့သည့် ချင်းအမျိုးသားကျေးရွာငယ်မှစပြီး အမ်းတောင်ကြားလမ်းရှိ တောတောင်အထပ်ထပ်ကို ကျနော်တို့ခြေလျင်သွားရတော့၏။ အမ်းတောင်ကြားလမ်း ခရီးတဲလယ်တစ်ခုတွင် ကျနော်တို့အနားယူနေစဉ် မမျှော်လင့်သော မိုးသည်းထုံစွာ ရွာသွန်းလေတော့သည်။ သည်းထန်စွာ သုံးရက်ခန့် ရွာသွန်းသောမိုးကြောင့် တောဆင်ရိုင်းများပင် ဖြတ်သန်းမကူးရဲသော ပြင်းထန်သည့် ရေစီးမှုကို ကြုံရတော့သည်။ ပြင်းထန်သော ရေစီးသန်သော ရေများဝိုင်းနေသော ကျနော်တို့တည်းခိုသည့် တဲလယ်တွင် အစားရိက္ခာပြတ်သွားသည်။ စားစရာဆန်လုံးဝမရှိ တဲအနီးပတ်လည်ရှိ အဝါရောင်သန်းနေသောစပါးများကို ခုတ်လှဲကာ မီးကင်ပြီး ထုတ်ယူသောဆန်များကို စားရတော့၏။

ရခိုင်ရိုးမတောင်ပေါ်တွင် ငတ်ချီပြတ်ချီဖြစ်ခဲ့သော ကျနော်တို့လူစု ရခိုင်ပြည်အမ်းမြို့သို့ရောက်သွားကြသည်။ အမ်းမြို့တွင် ထိုစဉ်က စစ်ပြေးခိုလှုံသမားအဖြစ်ဖြင့် နေထိုင်သော ကျနော်၏တစ်ရွာတည်းသား ကိုဘသာ (ယခုအကောက်တော်ဌာန ကာကွယ်ရေးအရာရှိ) ကိုတွေ့သည်။ သူ့အိမ်တွင်ပင် ကျနော်တို့ တည်းခိုစခန်းချကြသည်။ ကိုဘသာတို့အိမ်သားများ ကျနော်တို့အားကောင်းမွန်စွာ ချက်ပြုတ်ထားသောငါးဟင်း၊ အသားဟင်းများနှင့် ကျွေးမွေးဧည့်ခံသည်။ ရခိုင်ရိုးမတောင်တွင် ငတ်ချီပြတ်ချီဖြစ်လာပြီး ထမင်းကို မြိန်ရေရှက်ရေ စားတတ်သောကျနော်တို့ ၇-ဦးသည် ကျနော် ၇-ဦးအတွက် တစ်ဦးလျှင် နို့ဆီဗူး နှစ်ဗူးကျစီဖြင့် တွက်ချက်ပြီး ချက်ပေးထားသော ထမင်းကုန်ရုံမက ကိုဘသာတို့အိမ်သား ၉-ဦးအတွက် ချက်ထားသော ထမင်းများလည်း ကုန်သွားသည်။ ကိုဘသာ၏ဇနီးအိုးတစ်လုံးဖြင့် ဆန်ယူနေသည်ကို တွေ့မှသာလျှင် ကျနော်တို့ ရိပ်မိခါ အစားရပ်လိုက်တော့သည်။ စေတနာရှိသော ရခိုင်အမျိုးသားများ၏ ထုံးစံအတိုင်း ကျနော်တို့ မြိန်ရေရှက်ရေ ထမင်းစားနိုင်ခြင်းအတွက် သူတို့ဧည့်ခံရသည်ကို ဝမ်းမြောက်ကြောင်း ကိုဘသာနှင့် အိမ်သူအိမ်သားများ ပြောမဆုံးရုံတော့၏။ အမ်းမြို့ကိုဘသာအိမ်တွင် သုံးရက်ခန့်အနားယူပြီး ကျနော်တို့ ခရီးဆက်ထွက်ခဲ့ကြသည်။

ခြေတလဲ့၊ လှေတလဲ့ဖြင့် ခရီးကြမ်းဆက်ခဲ့ကြရာ မြေပုံမြို့နယ် ဝက်ဂေါင်းရွာသို့ ကျနော်တို့ရောက်သွားကြသည်။ ဝက်ဂေါင်းရွာတွင် စစ်ဘေးခိုလှုံသမား စစ်တွေမြို့ အိုးတန်းရပ်ကွက်နေ ကုန်သည်ကြီး ဦးလှထွန်းဦးအိမ်တွင် ကျနော်တို့ တည်းခိုကြသည်။ ဆရာတော်ဦးစိန္တာထံသို့လည်း ကျနော်သိခဲ့သော အခြေအနေအရပ်ရပ်ကို စာရေးပြီး ကျနော်အကြောင်း ကြားလိုက်သည်။ ယင်းရွာတွင် စစ်ဘေးခိုလှုံသမားအဖြစ် မိဘတို့နှင့်အတူရှိနေသော ကျနော်တို့ ကျောင်းသားခေါင်းဆောင် ကိုဘအေးနှင့် ၎င်း၏ညီ ကိုဘမြိုင်တို့ကို ဖက်ဆစ်ဂျပန်တော်လှန်ရေးကို မကြာမှီ အကောင်အထည်ဖော်ရတော့မည်ဖြစ်၍

ကျနော်နှင့်တစ်ပါတည်း ခေါ်ယူလာသည်။ ယင်းရွာမှတစ်ဆင့် မင်းပြားသို့လာခဲ့ရာ မင်းပြားတွင် အဆင်သင့်တွေ့သော ကျနော်တို့ ကျောင်းသားသံမဏိတပ်ခေါင်းဆောင် ကိုသာထွန်းဦး (ယခုတောခိုဗကပ ရခိုင်ပြည်ကော်မတီ)ကို ကျနော်ခေါ်ယူလာခဲ့သည်။

မင်းပြားမှတစ်ဆင့် ကျနော်တို့ အခြေခံစခန်းဖြစ်သော မြို့ဟောင်းမြို့နယ် ပြတေးရွာသို့ ကျနော်တို့သွားပြီး ပြတေးတွင် ဖက်ဆစ်ဂျပန်တော်လှန်ရေး အခြေခံစခန်းကို ကျနော်တို့ အခိုင်အမာ ထူထောင်ကြတော့သည်။ ကျနော်ပြန်မရောက်မှီကပင် ရန်ကုန်မှရောက်နေပြီဖြစ်သော ဦးပညာသီဟအား ကျောင်းတိုက်ရွာတွင် ကျနော်သွားတွေ့သည်။ ကျနော်လေ့လာဆည်းပူးခဲ့သော နောက်ဆုံးအခြေအနေများကို ကျနော်ဦးပညာသီဟအား နှစ်ယောက်ချင်းတင်ပြသည်။ ဦးပညာသီဟကလည်း သူလုပ်ကိုင်လျက်ရှိသော အခြေအနေအရပ်ရပ်ကို ကျနော်အား ပြောပြသည်။ ဖက်ဆစ်ဂျပန်တော်လှန်ရေးအတွက် အခြေအနေများ ရင့်မာနေပြီ။ တိုးတက်သောပြည်သူလူထုများ ဖက်ဆစ်ဂျပန်အား တော်လှန်ရန် အဆင်သင့်ဖြစ်နေလေပြီ။ ကျနော်စည်းရုံးထားသောသူများထဲမှ စိတ်ချရသော သံမဏိစိတ်ဓာတ်ရှိသူများကို ပြတေးသို့ခေါ်ယူပြီး ခိုင်မာကျစ်လစ်သော ကေဒါကောင်းများ ဖြစ်လာအောင် ကျနော်က နိုင်ငံရေးရာကိုလည်းကောင်း၊ ကိုသာကျော် (ဗမာ့တပ်မတော် ဗိုလ်မှူး) က စစ်ရေးစစ်ရာများကိုလည်းကောင်း နေ့ဆက်မပြတ် သင်ကြားပေးရတော့၏။

ဦးသိန်းဖေမြင့်ထံ တတ်ယူလွှတ်ခြင်း

ပြတေးစခန်းတွင် ခိုင်မာကျစ်လစ်သော ကေဒါကောင်းများ မွေးထုတ်ရေးအတွက် ကျနော်တို့ နိုင်ငံရေးရာများ၊ စစ်မက်ရေးရာများ သင်ကြားပြသနေစဉ် ကျနော်နှင့်အတူ ယှဉ်းမနား ဗိုလ်လက်ျာထံ သွားခဲ့သူ ကိုအောင်ရွှေဘော်၏ ထိမ်းမြားမင်္ဂလာဆောင်ကို လူကြီးမိဘများ၏ စီမံချက်ဖြင့် ယိုးချောင်းရှိ ယိုးတရုတ်ရွာတွင် ကျင်းပတော့၏။ ဦးပညာသီဟရော ကျနော်ပါ ဦးပညာသီဟ၏ကိုယ်ရံတော်တပ်နှင့်အတူ လေးပင်တက်လှေဖြင့် ပြတေးမှတိုက်ရိုက် ယိုးတရုတ်ရွာသို့ သွားကြရတော့သည်။ ကိုရွှေဘော်မင်္ဂလာဆောင်သို့ရောက်နေသော ကိုသာကျော် (ယခု ဒု-ဝန်ကြီး) ကို တွေ့ရသည်။ ကိုသာကျော်မှာ ဆရာတော် ဦးပညာသီဟတို့ နာယကအဖြစ် ဆောင်ရွက်ခဲ့သော စစ်တွေခရိုင်မြေအောက် တော်လှန်ရေးအဖွဲ့၏ ကော်မတီဝင်တစ်ဦးလည်းဖြစ်ခဲ့သည်။ ရခိုင်ပြည်ကျောင်းသားများ သမဂ္ဂ၏ ဥက္ကဋ္ဌလည်းဖြစ်ခဲ့သည်။ ကျနော်၏အသံချင်းဆက်နေသော ရောင်းရင်းရဲဘော် တစ်ဦးလည်း ဖြစ်သည်။ ယင်းကြောင့် ကိုသာကျော်နှင့်တွေ့လျှင် သောက်စားကြရင်း ဖက်ဆစ်ဂျပန်တော်လှန်ရေးလုပ်ရပ်များကို ကျနော်ပြောပြလေတော့သည်။ ကိုသာကျော် ဖက်ဆစ်ဂျပန်တော်လှန်ရေးလုပ်ငန်းကို အလွယ်တကူ လက်ခံသည်။ ယင်းကြောင့် ရခိုင်ပြည်တွင် ကျနော်တို့၏ ဖက်ဆစ်ဂျပန်တိုက်ဖျက်ရေးလုပ်ငန်းရပ်များနှင့် ရန်ကုန်မြို့ရှိ ဝန်ကြီးများနှင့် ဗိုလ်ရန်အောင်ထံမှ သိခဲ့ရသော အချက်အလက်များကို ဦးသိန်းဖေမြင့်ထံ တင်ပြနိုင်ရန် သူ့ကို ကျနော်ပြောပြသည်။ အထူးသဖြင့် ဗမာ့ကာကွယ်ရေးတပ်မတော် (ဘီဒီအေ) ကွန်မြူနစ်ပါတီ ပြည်သူ့အရေးတော်ပုံပါတီနှင့် အာရှလူငယ်တို့ ဖက်ဆစ်တော်လှန်ရေးအတွက် တပ်ပေါင်းစုဖွဲ့စည်းရန် အလားအလာရှိနေပြီဖြစ်ခြင်းကို သူ့အား ကျနော်အသေးစိတ် ရှင်းပြသည်။ ဖက်ဆစ်ဂျပန်တော်လှန်ရေးအတွက် ကျနော်တို့ထံ လက်နက်များ ပို့ရေးကိုလည်း ဦးသိန်းဖေမြင့်ထံတင်ပြရန် ကျနော်ပြောလိုက်သည်။ ဦးသိန်းဖေမြင့်အား ကျနော်ပြောလိုက်သည့်အတိုင်း အသေးစိတ်တင်ပြရန် အထပ်ထပ်မှာကြားပြီး ဦးသိန်းဖေမြင့်ထံ စာရေးပေးခါ ကိုသာကျော်အား ဦးသိန်းဖေမြင့်ထံ စေလွှတ်လိုက်သည်။ ကိုသာကျော် အိန္ဒိယသို့ ချောမောအောင်မြင်စွာ ရောက်ကြောင်းကို လမ်းပြမှတစ်ဆင့်သိရာ ကျနော်၏ ပျော်ရွှင်မှုမှာ မိုးထိအောင် ရောက်သွားခဲ့သည်။

ကိုရွှေဘော်မင်္ဂလာဆောင်ပြီးလျှင်ပြီးချင်း အိန္ဒိယရှိ ဦးသိန်းဖေမြင့်နှင့် ဆက်သွယ်မှုပိုမိုလွယ်ကူစေရန်နှင့် လေထီးဖြင့် ဆင်းလာမည့်သူများအတွက် လုံခြုံရေးနှင့် နေသားတကျဖြစ်ရေးအတွက် ဦးပညာသီဟနှင့် ကျနော်တို့ ယိုးချောင်းရှိ ညီချေရွာ (ခမိုးအမျိုးသားကျေးရွာ) သို့သွားကြသည်။ ယင်းရွာလူကြီးများနှင့် အကြိတ်အနယ် ဆွေးနွေးခါ အစီအစဉ်များပြုလုပ်ပြီး ပြန်ကြသည်။ သောင်းကျန်းချင်တိုင်း သောင်းကျန်းနေသော “လောင်းဆရာ” လေယာဉ်ပျံသည် ကုန်လားတန်မြစ်ကို ညဉ့်သန်းကောင်ဖြတ်ကူးလာသော ကျနော်တို့၏ လေးပင်တက်လှေကို သံသယကြီးစွာဖြင့် ခေါက်တုန်ခေါက်ပြန်ကြည့်သည်။ လေယာဉ်ပျံသံကြားစဉ်ကပင် တက်မခတ်ဘဲ မျှောထားရာ သစ်တုံးလော၊ လှေလောဟု မခွဲနိုင်ဖြစ်သွားသဖြင့် “လောင်းဆရာ” လေယာဉ်ပျံ၏ ပစ်ခတ်မှုမှ လွတ်ခဲ့ရသည်။

“လောင်းဆရာ” လေယာဉ်ပျံဘေးမှလွတ်ခဲ့သော ဦးပညာသီဟနှင့် ကျနော်တို့ ပြတေးရွာသို့ ချောမောစွာ ရောက်ကြသည်။ ပြတေးရှိ ကျနော်တို့ စစ်တန်းလျားသို့ ကျနော်ဝင်သွားသည်။ ကျနော်ပြန်လာလျှင် ခါတိုင်းပြုံးရွှင်စွာ ကြိုဆိုကြသော

ကျနော်တို့လူစု ကျနော်အား ပူဇွေးသောမျက်ရည်ဖြင့် ကြိုဆိုကြသည်။ ကျနော်ယိုးတရပ်၊ ကိုမောင်ရွှေဘော် မင်္ဂလာဆောင်သို့ သွားရှိစဉ် ဦးလေးသာအောင်၏သား ကျော်ဦးလာပြီး သောက်စားမူးယစ် ရမ်းကားရာ ကျော်ဦးအား ကိုမောင်အေး အနည်းငယ် ရိုက်ပုတ်ဆုံးမခဲ့သည်။ ဆုံးမခံရသောကျော်ဦးသည် ညဉ့်အချိန်တွင်ပုန်းပြီး ဓားဖြင့်ခုတ်သဖြင့် ကိုမောင်အေး ပွဲချင်းပြီး သေဆုံး ခဲ့ခြင်းကြောင့် ကျနော်အားပူဇွေးသော မျက်ရည်ဖြင့် ကြိုဆိုကြခြင်းဖြစ်ပေသည်။ ကိုမောင်အေး မတရားသေဆုံးရ၍ စိတ်ထိ ခိုက်သူများထဲတွင် ကိုမောင်စောဖြူ (ယခု ဗမာ့တပ်မတော် ဦးစီးဗိုလ်မှူးကြီး)မှာ စိတ်အထိခိုက်ဆုံးဖြစ်သည်။ လွတ်လပ်ရေး အတွက် အသက်အသေခံရန် အသင့်ရှိသော ကိုမောင်အေးအား လူသတ်သမားလက်ထဲ စတေးခံသွားရပြီ။

ဝါယာလက်စက်ဖြင့်တိုက်သည်

၁၉၄၄-ခုနှစ်အလယ်လောက်တွင် ဦးသိန်းဖေမြင့်ထံ ရခိုင်ပြည်မှ သွားကြသူများမှာ တစ်ဦးစ နှစ်ဦးစ မဟုတ်ကြပြီ။ အုပ်စုလိုက်သွားလိုက်ပြန်လိုက် ပြုနေကြပြီ။ အမဲသားစည်များ၊ စီးကရက်ဘူးများ၊ ထောပတ်ဘူးများကိုလည်း ကျနော်တို့ အိန္ဒိယပြန်များထံမှ အခါခါစားသောက်နေခဲ့ရပြီ။ ကျနော်ထံသို့ ကျနော်လက်ခံယူသော တရုတ်အမျိုးသား ဝါယာလက် စက်ပစ္စည်းများနှင့် ခြောက်လုံးပြူးတို့ကို ကိုထွန်းလှိုင် (ဖဆပလအစိုးရ အထူးခရိုင်ရဲဝန် လုပ်ခဲ့သည်။ ဖဆပလနှင့် ပတစခေတ် တို့တွင် စစ်တွေခရိုင်မြေယာကော်မတီ ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ်လည်း ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်)ကိုကျော်ဇောတို့အား လွှဲအပ်ပြီး ရဲဘော်တို့ မသေဘဲ ဤအော်ပရေတာများနှင့် ဝါယာလက်စက် မထိခိုက်စေရဟူသော တာဝန်ကို ပေးအပ်လိုက်သည်။ ကျနော်တို့ အခြေခံထားသော လောင်းရှည်ချောင်း(ခမ္ဘီအမျိုးသားကျေးရွာ) ကျေးရွာတစ်ဘက်ကမ်းရှိ ပြားတော (ပင်လယ်ကမ်းနားတို့ တွင် တွေ့ရသောကနစိုတောကဲ့သို့ အပင်များနှင့် ချုံများ ထူထပ်စွာပေါက်ရှိပြီး ရွှံ့များ လူတစ်ရပ်အထိ နက်သဖြင့် လူသွား လူလာမရှိဘဲ မိကျောင်းမများ ဥများဥလေ့ရှိသော ထူထပ်သည့်တောတစ်မျိုးဖြစ်သည်။)တွင် ၎င်းတို့အား တဲငယ်ဖြင့် နေစေ သည်။ စားနပ်ရိက္ခာဟူသမျှကို ယင်းလောင်းရှည်ချောင်းရွာမှပင် ယူငင်စားသောက်ရေးကိုလည်း စီစဉ်ပေးသည်။ ဝါယာလက် စက်နှင့် အော်ပရေတာတို့ကို တာဝန်ယူလိုက်ခြင်းသည် လူမဆန်စွာ ရက်စက်ကြမ်းကြုတ်သော ဖက်ဆစ်ဂျပန်ခေတ်တွင် သေတွင်နှစ်နိုင်သောတာဝန်ကို ကျနော်တို့ပုခုံးသို့ တာဝန်ပြောင်းယူလိုက်ခြင်းပင်ဖြစ်၏။

၁၉၄၄-ခုနှစ် နှစ်လယ်လောက်ကပင် ဤဝါယာလက်အော်ပရေတာနှင့် ဝါယာလက်စက်ပစ္စည်းများ၊ ကျနော်တို့လက် သို့ရောက်ခဲ့ပြီ။ ဤဝါယာလက်အော်ပရေတာနှင့် ဝါယာလက်စက်များ ရောက်စဉ်ကပင် ဖက်ဆစ်ဂျပန်စစ်သားများ၏ ထိပ် မီးလောင်တော့၏။ ယင်းဝါယာလက်စက်ဖြင့် ကာလကတ္တားရှိ မဟာမိတ်စစ်ဌာနချုပ် (ဂျီအက်အိုင်)သို့ တစ်နေ့နှစ်ကြိမ်မှန်မှန် ကြေးနန်းသတင်းပို့နိုင်ခြင်းကြောင့် ထိုးစစ်ဆင်ရန် ရာချီထောင်ချီသွားကြသော ဖက်ဆစ်ဂျပန် ဒီပီအေတပ်မကြီးများ ဗုံးမိုးရွာ ခံရ၏။ ဂျပန်စစ်အခြေခံစခန်းများ ဗုံးဒဏ် စစ်သေနတ်ဒဏ်များကြောင့် မီးဟုန်းဟုန်းတောက်ရသည်။ ဂျပန်ရိက္ခာစခန်းများ မီးလောင်ဗုံးဒဏ်ကြောင့် မရှုမလှပျက်စီးသွားရ၏။ ဖက်ဆစ်ဂျပန်များ၏ စစ်ဆင်ရေးနှင့် စစ်မှုရေးရာများသည် မကြံဘူးအောင် အခက်အခဲကြီးနှင့် ရင်ဆိုင်သွားရတော့၏။

အသဲထိတ်စရာများ

ဝါယာလက်အော်ပရေတာတို့နှင့်အတူ ပါလာသောစတင်းဂန်းသေနတ်များမှာ ယင်းစတင်းဂန်းကို အသုံးပြုသော အညွန့်လည်း တစ်ခါတည်းပါလာခဲ့သည်။ ထိုအချိန်က စတင်းဂန်းသည် ဧရာမခေတ်မှီလက်နက်ဆန်းဖြစ်နေသည်။ ယင်းကြောင့် ကျနော်တို့ သင်ကြားနေသော စစ်ပညာရပ်များတွင် စတင်းဂန်း၏အစိပ်အပိုင်းနှင့် စတင်းဂန်းအသုံးပြုနည်း သင်တန်းကိုလည်း တိုးချဲ့စစ်ပညာအဖြစ် သတ်မှတ်ခါ သင်ပေးရသည်။

ဤသို့ ကျနော်တို့ ပြတေးနှင့် လောင်းရှည်ချောင်းရွာ နှစ်ရွာကို အခြေခံယူပြီး ဖက်ဆစ်ဂျပန်တော်လှန်ရေးအတွက် အဘက်ဘက်မှဆောင်ရွက်နေစဉ် ဂျပန်သတင်းများကို အတိအကျထောက်လှမ်းရေးနှင့် ညီချေရွာ အခြေစိုက်စခန်းကို ကျစ်လစ်ခိုင်မာစွာ ပြုရေးတို့အတွက် ထွန်းလှိုင်နှင့်ကျနော် ပြတေးမှညီချေရွာသို့ လာကြသည်။ လမ်းခရီးတွင် အုန်းပတီရွာကို ဖြတ်သွားရာ အုန်းပတီရွာမှအထွက်တွင် အုန်းပတီရွာသို့ဝင်လာသော ဖက်ဆစ်ဂျပန်တပ်နှင့် ပက်ပင်းပါ ရင်ဆိုင်တိုးရတော့ ၏။ ဂျပန်တပ်ကြပ်ကြီးက ကျနော်တို့အား ရပ်တန့်ခိုင်းသည်။ ကိုထွန်းလှိုင် လွယ်ထားသော လွယ်အိတ်ကိုနှိုက်ခါ အင်္ဂလိပ် စာအုပ်ဟောင်းကို ထုတ်ယူသည်။ ဂျပန်စကားဖြင့် အင်္ဂလိပ်သူလျှိုလော၊ ဤအင်္ဂလိပ်စာအုပ်ကို ဘာကြောင့် သွားလာတိုင်း ယူသွားရသလဲဟုမေးသည်။ ကျနော်တို့ အသဲတစ်ထိတ်ထိတ် ဖြစ်နေကြသည်။ ကိုထွန်းလှိုင်သည် ယင်းစာအုပ်မှ စာရွက်ကို

ဆုတ်ပစ်ပြီး ပေါင်နှစ်ချောင်းကား၍ ဖင်ကို စက္ကူဖြင့်သုတ်ပြသည်။ ဂျပန်တပ်ကြပ် ရယ်ရယ်မောမောဖြင့် “ကောင်းတယ် ကောင်းတယ်” ဟု ဗမာစကားမပီမသပြောခါ ထွက်သွားသည်။ ကျနော်တို့နှစ်ဦးလည်း မိမိလိုရာဘက်သို့ လာခဲ့ကြသည်။ ကိုက် ၅၀-ခန့်အကွာသို့ရောက်လျှင် ကျနော်တို့နှစ်ဦး ဟားတိုက်ရယ်မောကြတော့သည်။ ထိုဂျပန်တပ်ကြပ်သည် ကိုထွန်းလှိုင် လွယ်ယူလာသော လွယ်အိတ်ထဲသို့ အကယ်၍ မွေနှောက်ကြည့်လျှင် အင်္ဂလိပ်ပြည်လုပ် ခြောက်လုံးပြုသေနတ်ကို တွေ့မည်။ ယင်းခြောက်လုံးပြုသေနတ်တွေ့လျှင် ဂျပန်များ ဘမ်းမည်။ အဘမ်းမခံလိုလျှင် အသက်ပေး၍ ခုခံရမည်သာတည်း။ ယခု ဤသို့မဖြစ်ခဲ့ရ။ လက်တစ်လုံးခြား ဘေးမထိဘဲ ကျနော်တို့လွတ်ခဲ့၍ ကျနော်တို့နှစ်ဦး ဟားတိုက်ရယ်နိုင်ကြသည်။

ညီချေရွာသို့ ကျနော်တို့ ရောက်သွားကြသည်။ ကျစ်လစ်ခိုင်မာသော အခြေခံစခန်းဖြစ်ရေးအတွက် လုပ်စရာများကို လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်ပြီး ကျနော်တို့ချောမောစွာ ပြတေးသို့ ပြန်ရောက်ကြသည်။ ပြတေးတွင်နေစဉ် မပျက်မကွက် ဆောင်ရွက် ရသော တပ်စိပ်တိုက်ပွဲ၊ တပ်စုတိုက်ပွဲ၊ စတင်းဂန်းအစိပ်အပိုင်းများ၊ စတင်းဂန်းအသုံးချနည်းများ၊ စစ်မက်ရေးရာများကို ကိုသာကျော် (ယခုဗမာ့တပ်မတော်ဗိုလ်မှူး) က ခေါင်းဆောင်သင်ကြားပေးပြီး တီဟာရ်ကွန်ဖရင့်သဘောထား ၊ သခင်စိုး ခေါင်းဆောင်သော မြေအောက်ကွန်မြူနစ်ပါတီမှ ထုတ်ဝေသောလွတ်လပ်ရေး ကြေငြာစာတမ်းနှင့် အခြားစာတမ်းများ ဦးသိန်း ဖေမြင့်ထံမှပို့ခဲ့သော ညွှန်ကြားလွှာနှင့် ပျောက်ကြားစစ်စာတမ်းများ၊ နဂါးနီမှထုတ်ခဲ့သောစာအုပ်များကို အခြေခံပြီး သမရိုးကျ မျိုးချစ်ဝါဒမှ လွတ်မြောက်ခါစဖြစ်သော ကျနော်က ဦးဆောင်ဆွေးနွေးသည်။

ဖက်ဆစ်ဂျပန်တော်လှန်ရေးသည် အမျိုးသားလွတ်လပ်ရေး၏ အထောက်အကူဖြစ်အောင် ကျနော်တို့ပြုရမည်။ လွတ်လပ်ရေးကို အနုနည်းနှင့်ဖြစ်စေ၊ ရသည့်နည်းဖြင့် ယူရမည်။ ဖက်ဆစ်ဂျပန်နှင့် ဗြိတိသျှ ကိုလိုနီကျွန်ဘဝမှ လွတ်လပ်ရေး ရမှသာ ဒီမိုကရေစီထွန်းကားပြီး ဝေဆာဖွံ့ဖြိုးသော ဆိုရှယ်လစ်စနစ်ကို တည်ဆောက်သွားနိုင်မည်ဆိုသော သဘောတရားကို ကျနော်၏ ကေဒါများအား ကျနော်ထပ်တလဲလဲ သွတ်သွင်းထားသည်။ ဤသို့နေ့စဉ်မပျက်မကွက် ဆောင်ရွက်ရသော စစ်မက် ရေးရာ နိုင်ငံရေးရာများကို ဆောင်ရွက်ခါ နံနက်စာစားပြီး နှစ်နာရီမျှ ကျနော်တို့ အနားယူလေ့ရှိသည်။ ကျနော်တို့နေသော စစ်တန်းလျားတွင် လေထီးဖြင့်ချပေးထားသော စတင်းဂန်းသေနတ်များ၊ စီးကရက်ဘူးများ၊ ထောပတ်ဘူးများ၊ အမဲသားစည်များ ကိုလည်း ပြောင်ကျကျ ကျနော်တို့ထားသည်။ တနေ့ နံနက်စာစားပြီး ကျနော်တို့အနားယူနေစဉ် အရပ်ဝတ်ကို ဝတ်ဆင်ထား သော မေဂျာတာဂျီမာ ကျနော်တို့ စစ်တန်းလျားသို့ ရုတ်တရက်ရောက်လာပြီး စစ်တန်းလျားပေါ်သို့တက်ရန် ခြေလှမ်းလာ သည်။ မေဂျာတာဂျီမာကို မြင်လျှင်မြင်ခြင်း ကျနော်တဟုန်ထိုးပြေးဆင်းပြီး ခါးကိုဘက်ထားလိုက်သည်။ ကျနော်တို့ထံသို့ အလည်လာသည့်အတွက် များစွာအားရဝမ်းမြောက်ကြောင်းဖြင့် အစချီခါ အားရဝမ်းသာသောမျက်နှာဖြင့် ကျနော်က မေဂျာ (ဗိုလ်မှူး) တာဂျီမာအား အော်ကြီးဟစ်ကျယ်ပြောလေတော့၏။ မေဂျာတာဂျီမာအား ဆယ်မိနစ်ခန့်မျှ ခါးဘက်ခြင်း၊ လက်ဆွဲ ခြင်း ပြုထားနိုင်ခြင်းကြောင့် ကျနော်တို့ စစ်တန်းလျားရှိ စတင်းဂန်းသေနတ်စသည်များကို လျှို့ဝှက်ပစ်ရန် အချိန်ရလိုက်ခြင်း ဖြစ်သည်။ အကယ်၍ ဤသို့လျှို့ဝှက်ရန် ဆယ်မိနစ်အချိန်မရလိုက်ပါက မေဂျာတာဂျီမာသာ ကျနော်တို့ထောင်ထားသော စတင်းဂန်းသေနတ်များ၊ စီးကရက်ဘူးများ၊ ထောပတ်ဘူးများ၊ အိန္ဒိယကာလကတ္တားမှ ပို့ထားသောစတင်းဂန်းသုံးနည်း စာရွက် အညွှန်းများ၊ ပျောက်ကြားစစ်ဆင်ရေးစာတမ်းများနှင့် ဖက်ဆစ်ဂျပန်တော်လှန်ရေးစာတမ်းများကို တွေ့သွားလျှင် မေဂျာတာဂျီ မာကို ပစ်သတ်ရမည်။ သို့မဟုတ် ဖက်ဆစ်ဂျပန် လက်ထဲကျနော်တို့ အသေခံမည့်လမ်း (၂)သွယ်တွင် တလမ်းလမ်းကို ရွေးချယ်ရန်သာရှိတော့သည်။

မေဂျာတာဂျီမာအား ကျနော်တို့ စစ်တန်းလျားတွင် ကျနော်တို့ ကောင်းမွန်စွာ ဧည့်ဝတ်ကျေမြန်စွာ ဧည့်ခံပါသည်။ မေဂျာတာဂျီမာထံမှ ကျနော်တို့ ခါတိုင်းကြားဘူးနေသော အာရှတိုက်သားများ သာတူညီမျှကောင်းစားရေးဝါဒနှင့် ဗမာပြည် အား လွတ်လပ်ရေးပေးထားပြီဖြစ်သော်လည်း ဗမာအစိုးရတွင် ကုန်းလေ၊ ရေတပ်များ အခိုင်အမာမရှိသေး၍ ဂျပန်တပ်များ က ကူညီရခြင်းဖြစ်ပြီး စစ်ပြီးလျှင် ဖြစ်စေ၊ ဗမာအစိုးရတွင် လုံလောက်သော ကုန်း၊ လေ၊ ရေတပ်များ ဖွဲ့ပြီးလျှင်ဖြစ်စေ၊ ဂျပန်တပ်များပြန်မည်ဖြစ်ကြောင်းကို ပြောပြလေတော့၏။

အရေးထဲ ဆလားပေါ်ပြီ

(သို့မဟုတ်)

အရေးထဲမဖြစ်သင့်တာဖြစ်ပြီ

ပြတေးရွာတွင် တိုးတိုးကြိတ်ကြိတ်ဖြင့် ပွစိပွစိဖြစ်ခါ ပြဿနာကြီးတစ်ခု ပေါ်နေသည်။ ပြည်သူလူထုနှင့် ကွင်းဆက်လည်းရှိပြီး၊ ပြည်သူလူထုထဲ မြှုပ်နှံထားသော ကျနော်၏နားထဲသို့ ထိုပြဿနာကြီးရောက်လာတော့သည်။ မဲမညိုတည်း ဟူသော လင်ရှိမိမ္မ၏အိမ်တက်လမ်းတွင် ညဉ့်အချိန်မတော် စစ်ဘိနပ်ခြေရာများကို တွေ့ရသော ပြဿနာဖြစ်သည်။ ဆိုလိုသည်မှာ စစ်ဘိနပ်စီးခါ ရင်ကော့ပြီး ကားယားကားယား သွားလာနေလေ့ရှိသော ကျနော်တို့ကေဒါတစ်ဦးဦးနှင့် လင်ရှိမိမ္မမဲမညိုတို့ ဖောက်ပြန်နေကြပြီဟု တိုးတိုးကြိတ်ကြိတ် ပြတေးရွာသူရွာသားများ ပြောနေကြခြင်းဖြစ်သည်။

ကျနော်တို့လူစုမှာ လက်ရွေးစင်ကေဒါများဖြစ်ကြသော ကိုသာထွန်းဦး(ယခုတော့ခို ဗကပ ရခိုင်ပြည်ကော်မတီ) ကိုသာကျော် (ယခု ဗမာ့တပ်မတော်ဗိုလ်မှူး) ကိုသန်းစိန် (ယခုဗမာ့တပ်မတော်ဗိုလ်မှူးကြီး) ကိုဘအေး (ယခုကျောင်းဆရာ) ကိုယက်သေး (စစ်တွေခရိုင်ပြည်သူ့ရဲဘော်ခေါင်းဆောင်ဟောင်း) ကိုကျော်ဇော (ကွယ်လွန် ပြည်ထောင်စုစစ်ရဲဗိုလ်) ကိုထွန်းလှိုင် (ဖဆပလအစိုးရ အထူးခရိုင်ရဲဝန်ဖြစ်ခဲ့သည်။ ဖဆပလနှင့် ပထစတို့ခေတ်တွင် စစ်တွေခရိုင် မြေယာကော်မတီ ဥက္ကဋ္ဌဖြစ်ခဲ့သည်။) ကိုလှဖြူသံ(ယခုဗမာ့တပ်မတော်ဗိုလ်ကြီး) ကိုစောထွန်းဦး (ပေါင်းတည် ယစ်မျိုးဝန်ထောက်သားဖြစ်ပြီး ကျောင်းသားတစ်ဦးဖြစ်သည်။) ကိုဘမြိုင်(ကျောင်းသား)ကို ရွှေကျော်ဦး (ဆရာတော်ဦးစိန္တာနှင့် ကျနော်တို့ခေါင်းဆောင်ခဲ့သော ရခိုင်ပြည် ပြည်သူ့လွတ်လပ်ရေး အဖွဲ့ချုပ်တွင် တပ်ရင်းမှူးလုပ်ခဲ့သည်။ ဗကပဗိုလ်မှူးအဖြစ် အလင်းဝင်ခဲ့သည်။ ယခု မော်ကွန်းပထမအဆင့် ရထားသူဖြစ်သည်) ကိုမောင်ဦးကျော် (ထိုစဉ်က ကောလိပ်ကျောင်းသားဖြစ်သည်။ ယခု ကုန်သွယ်ရေး ဝ ဇုံမန်နေဂျာ) ကိုဘထွန်း (ယခု အငြိမ်းစားရုံးဝန်ထောက်) စသူတို့သာရှိရာ ဤကေဒါများသည် မိမိတို့အသိဉာဏ်ဖြင့် မိမိတို့ဆန္ဒအလျောက် စည်းကမ်းကို လိုက်နာနေသူများဖြစ်ကြသည်။

ကျနော်တို့လူစုမှာ ထိုအချိန်က အင်္ဂလိပ်၊ မြန်မာစာ ၉တန်း၊ ၁၀တန်းရှိသူများဖြစ်ကြပြီး ပြည်သူလူထုနှင့် ဆက်ဆံရာတွင် ဆောင့်ကြားကြားပြခြင်းမရှိကြပေ။ အထူးသဖြင့် ထိုစဉ်က ခမ္ဘီးအမျိုးသားများကို ရခိုင်လူမျိုးများက ပဒေသရာဇ် လူမျိုးရေးဝါဒအရ “ချင်း”ဟုခေါ်ကာ လူမျိုးရေးအရ နှိမ်နင်းမှုရှိခဲ့သည်။ ကျနော်တို့လူစုသည် ခမ္ဘီးအမျိုးသားများနှင့် ညီရင်းအကိုတမျှ တန်းတူရည်တူပေါင်းသင်းကြသည်။ ၎င်းတို့နှင့် စားအတူ၊ သွားအတူ၊ အိပ်အတူ နေထိုင်ကြသည်။ ငွေကြေးရေးတွင်လည်း ကျနော်တို့ မိမိတို့ကိုယ်ကျိုးအတွက် ငွေမရှာ၊ မိန်းမများကိစ္စနှင့်ရှင်းရှင်းလင်းလင်းရှိကြသည်။ ယင်းအရည်အချင်းများကြောင့် လောင်းရှည်ချောင်း ခမ္ဘီးရွာမှစပြီး ယင်းပတ်ဝန်းကျင်ရှိ ခမ္ဘီးရွာများမှာ ကျနော်တို့အား ဆန်နှင့်ဟင်းသီးဟင်းရွက်များကို အဘိုးအခ တစ်ပြားမှမယူဘဲ ကူညီကြသည်။ ယင်းရွာများ ရွာလုံးကျွတ် ဖက်ဆစ်ဂျပန်တော်လှန်ရေးတွင် ပါဝင်နေကြသည်။ ပြတေးနှင့်လောင်းရှည်ချောင်းရွာမှာနှစ်ဖာလုံခန့်မျှသာ ဝေးမည်ဖြစ်ရာ ပြတေးတွင် အရေးထဲဆလားပေါ်လျှင် (အရေးထဲ မဖြစ်သင့်တာဖြစ်လျှင်) လှလှကြီးကျနော်တို့ ဂျောက်ကျသွားနိုင်သည်။

လင်ရှိမိန်းမနှင့်ဖောက်ပြန်လျှင် အော့နှလုံးနာစွာဖြင့် ဝိုင်းပယ်လေ့ရှိသော ထုံးတမ်းစဉ်လာကို အရိုးစွဲနေသည့် ရခိုင်တိုင်းရင်းသားများ အထူးသဖြင့် ခမ္ဘီးအမျိုးသားများ၏ ဓလေ့အတိုင်း မဲမညိုပြဿနာသည် ကျနော့်အား ဦးနှောက်ခြောက်ခြားစေသော ပြဿနာဖြစ်သွားသည်။ ယင်းကြောင့် အသဲချင်းဆက်နေသော ကျနော်၏ ကေဒါများကို ကျနော်လေ့လာသည်။ အိပ်ချင်ယောင်ဆောင်နေသော်လည်း သုံးညဉ့်ထိ ကျနော်မအိပ်ဘဲ ကေဒါများကို ကျနော်ထောက်လှမ်းရသည်။ ကျနော်၏ ကေဒါများ ဘာတစ်ခုမျှ ပြစ်မှုကျူးလွန်သည်ကို မတွေ့ရ။ သို့နှင့်ပြတေးရွာတွင် စစ်ဘိနပ်စီးသူများရှိသည် မရှိသည်ကို ကျနော်လေ့လာသည်။ ပြတေးရွာတွင် စစ်ဘိနပ်စီးသူ တစ်ဦးမျှမရှိ။

ဤသို့လေ့လာနေဆဲ ဦးပညာသာမိကို စစ်ဘိနပ်စီး၍ သွားလာနေသည်ကို ကျနော်တွေ့ရသည်။ ဦးပဉ္စင်းဦးပညာသာမိသည် သာမညဦးပဉ္စင်းမဟုတ်၊ ဆရာတော်ဦးပညာသီဟ၏လက်ထောက်ဖြစ်သည်။ ဆရာတော်ဦးပညာသီဟပြတေးဌာနချုပ်တွင်မရှိလျှင် ဦးပညာသီဟကိုယ်စား အစစအရာရာကို ဆောင်ရွက်ပိုင်ခွင့်ရှိသော ဦးပညာသီဟက အာဏာကုန်လွှဲအပ်ခြင်းခံထားရသည့် ဦးပဉ္စင်းဖြစ်သည်။ ကျနော်တို့နှင့် တကျွမ်းတဝင် ချစ်ခင်နေသော ဦးပဉ္စင်းလည်း ဖြစ်သည်။ သို့နှင့် ဦးပညာသာမိထံ ကျနော်သွားရောက်ပြီး မဲမညိုပြဿနာတွင် ပါဝင်သည်တိုင် နောင်ကို မပြုလုပ်ရေးကို ကျနော်ပြောပြသည်။ ယခု ပြတေးရွာမှ ကျနော်တို့အား တလွဲထင်နေကြောင်းတို့ကိုလည်း ကျနော်ရှင်းပြသည်။ သူကဲ့သို့ ပုဂ္ဂိုလ်ကို ဤသို့မစွပ်စွဲသင့်ကြောင်း အစချီကာ ဦးပညာသာမိ ကျနော့်အား ဘုမ္မတ်လေတော့သည်။

ပြတေးမှအားထားရသော လူငယ်နှစ်ဦးသုံးဦးကို ကျနော်စည်းရုံးပြီး မဲမညီအိမ်သို့ ညဉ့်အချိန်မတော် ဝင်ထွက်သွားလာသူများ ရှိသည်မရှိသည်ကို စောင့်ကြည့်ခိုင်းခဲ့သည်။ နှစ်ရက်ပင်မကြာမီ ဦးပညာသာမိ စစ်ဘိနပ်စီးပြီး ညဉ့်အချိန်မတော် ဝင်ထွက်သွားလာနေကြောင်း ကျနော် တိကျစွာ သိရသည်။ ဦးပညာသာမိထံ ကျနော်သွားပြီး နှစ်ယောက်ချင်း ဆွေးနွေးပြသည်။ ရွာသူရွာသားများ ကျနော်တို့အား မဲမညီကိစ္စနှင့်အထင်အမြင် လွဲမှားနေသဖြင့် နောက်ထပ်မဲမညီနှင့် မကျူးလွန်ရန် ကျနော်ရှင်းရှင်းတွင်းတွင်းတင်ပြသည်။ သို့သော် ဦးပညာသာမိ၊ ကျနော်၏ ဆွေးနွေးတင်ပြချက်ကို လက်မခံ။ ဦးပညာသာမိ ကျနော်အား ထပ်၍ ဘုမ္မုတ်တော့၏။

စားနေကျကြောင်ဖား ဦးပညာသာမိသည် လက်လုပ်လက်စား မဲမညီ၏ လင်ယောက်ျားအား ခါတိုင်းစေခိုင်းနေကျ အတိုင်း ညဉ့်အိပ်သွားရမည့်နေရာသို့သွားရန် စေခိုင်းထားလေသည်။ ညဉ့်အချိန်တွင် ဦးပညာသာမိ မဲမညီထံသွားမည်ကို တထစ်ချသိထားသောကျနော်တို့ ဦးပညာသာမိကို မျက်ခြေမပြတ် စောင့်ကြည့်ထား၏။ ကျနော်တို့ ချောင်းမြောင်းကြည့်နေရင်း၊ ဦးပညာသာမိ မဲမညီအိမ်ထဲရောက်သွားပြီ။ ဦးလေသာအောင်နှင့် ကျေးရွာလူကြီးများအားခေါ်ရန် ကျနော်စေလွှတ်လိုက်သည်။ ကျနော်နှင့်ကျေးရွာလူကြီးများ မဲမညီ အိပ်ခန်းတွင် စစ်ဘိနပ်စီးသော ဦးပညာသာမိကို ခိုးဝန်နှင့်အတူ ကားကားယားယားလက်ပူးလက်ကြပ်ဖမ်းဆီးလိုက်ကြတော့၏။ ဦးပညာသာမိနှင့် မဲမညီကို စစ်ဆေးမေးမြန်းရာ သူတို့နှစ်ဦးရာသက်ပန် လင်မယားအဖြစ် နေထိုင်မည်ကို ကတိပြုကြသဖြင့် ထိမ်းမြားမင်္ဂလာဆောင်ပေးလိုက်ရသည်။ မင်္ဂလာဆောင်အထိမ်းအမှတ်အဖြစ် ဦးပညာသာမိပိုင် ဆိတ်မတစ်ကောင်ကို ဦးပညာသာမိ၏သဘောတူညီချက်အရ ကျနော်တို့ ယင်နေ့ညဉ့်ပင် ချက်ပြုတ်စားသောက်လိုက်ကြသည်။

နောက်တနေ့ စစ်တန်းလျားတွင် ကျနော်လဲလျောင်းနေစဉ် မဲမညီလင်ယောက်ျားဟောင်း ခရီးရောက်မဆိုက်၊ အူယားဖားယားပြေးလာသည်။ ကြော့ကွဲစွာ ငိုယိုနေသော မျက်ရည်များနှင့် မိခင်နှင့်တူသော သူမိန်းမ မဲမညီအား သူ့အားပြန်အပ်ရန် တောင်းဆိုလေတော့သည်။ ကျနော် အံ့ဩသွားသည်။ ငေးငိုင်သွားသည်။ ညနေပိုင်းတွင် ကျနော်ဖြေရှင်းပေးမည်ဟု ဖြောင်းဖျပြောဆိုကာ သူ့အားကျနော်လွှတ်လိုက်ရသည်။

ညနေပိုင်းတွင် ဦးလေသာအောင်နှင့် ရွာလူကြီးများကိုလည်း ကျနော်ဖိတ်ခေါ်ထားသည်။ မဲမညီနှင့်တကွ၊ မဲမညီ၏ လင်ယောက်ျားဟောင်းနှင့် လင်သစ်တို့ကိုလည်း ကျနော် ဖိတ်ခေါ်ထားသည်။ ကျနော် ဖိတ်ခေါ်ထားသူများအားလုံးရောက်ကြပြီ။ မဲမညီ၏အိမ်တွင် စစ်ဘိနပ်ခြေရာကျသည်မှစပြီး ရွာသူရွာသားများ၊ ကျနော်တို့အား အထင်လွဲမှားမှုဖြစ်ခဲ့ခြင်းမှ အစချီခါ၊ ဖြစ်ပျက်သွားရသော ဖြစ်ရပ်များကို ကျနော်ရှည်လျားစွာ ရှင်းပြသည်။ လင်ဟောင်းနှင့် လင်သစ်နှစ်ဦးတွင် မဲမညီ ကြိုက်သလို ရွေးနိုင်ကြောင်းကိုလည်း ကျနော်ပြောပြသည်။ ငိုယိုလျက်ရှိသော မဲမညီသည် လင်သစ် ဦးပညာသာမိ တဖြစ်လဲကို ရွေးကောက်လိုက်သည်။

ထက်မြက်သော ဦးပညာသာမိတဖြစ်လဲဖြစ်သူကို ကျနော်တို့၏ဖက်ဆစ်ဂျပန်တော်လှန်ရေးထဲ ပါဝင်ရန် ကျနော်စည်းရုံးသည်။ သူသည် ကျနော်တို့၏ ဖက်ဆစ်ဂျပန်တော်လှန်ရေးလုပ်ငန်းတွင်သာ ပါဝင်ခဲ့သည် မကသေး၊ ကျနော်တို့၏ ရှေ့လုပ်ငန်းစဉ်များတွင်လည်း ထက်ထက်မြက်မြက် ပါဝင်ဆောင်ရွက်ခဲ့ရာ ဖဆပလစစ်တပ်၏ ပစ်သတ်မှုကြောင့် သေဆုံးခဲ့ရသည်။

ဖက်ဆစ်ဂျပန်ကို တော်လှန်ပြီ

၁၉၄၄ ခုနှစ်ကုန်ခါနီးလာခဲ့ပြီ။ ဖက်ဆစ်ဂျပန်တော်လှန်ရေးလုပ်ငန်းများ တပွဲပြီးတပွဲ အောင်မြင်မှုများ ရခဲ့ပြီ။ ရခိုင်ပြည်သူလူထုကလည်း ဖက်ဆစ်ဂျပန်တော်လှန်ရန် အံ့ကြွနေကြပြီ။ လောင်းရှည်ချောင်း တစ်ဖက်ကမ်းရှိ ဝါယာလက်မှ ကာလကတ္တားရှိ မဟာမိတ်စစ်ဌာနချုပ်သို့ တိတိကျကျ သတင်းပို့နိုင်သဖြင့် ရခိုင်ပြည်တွင် သိန်းချီရှိနေသော ဖက်ဆစ်ဂျပန် တပ်များ မည်သည့်စစ်ဆင်ရေးမှ မလုပ်နိုင်ဘဲ ဗုံးမိုးရွာသွန်းမှုကို အလူးအလဲ ခံနေကြရပြီ။ ကာလကတ္တားရှိ မဟာမိတ် စစ်ဌာနချုပ်မှ ပို့ခဲ့သော စာကူးစက်ငယ် (Geslenter) ဖြင့် “လေမုန်တိုင်း” အမည်နှင့် ဖက်ဆစ်တော်လှန်ရေးလုပ်ငန်းရပ်များနှင့် ဖက်ဆစ်ဂျပန်စစ်ရုံးသတင်းများကိုလည်း တလနှစ်ကြိမ် ကျနော်တို့ ထုတ်ဝေဖြန့်ချိနိုင်လျက်ရှိခဲ့ပြီ။ ကျနော်တို့၏လှုံ့ဆော်ပေးမှုကြောင့် ဖောဖောသီသီရှိနေသော ဂျပန်ငွေဖြင့် ဦးရဲကျော်သူဘဏ်၊ ဦးရွှေသာဘဏ်တို့မှ လယ်ပြန်ရွေးယူခြင်းဖြင့် လယ်လုပ်သူ လယ်ပိုင်ရေးလုပ်ငန်းလည်း ကြီးထွားစွာအောင်မြင်နေပြီ။ ထိုစဉ်က ကျနော်တို့ ကြွေးကြော်သံဖြစ်သည့် “ကိုယ်လုပ်လယ် ကိုယ်လုပ်ကြ”၊ “ကိုယ့်လုပ်လယ်မှထွက်သမျှစပါးကိုယ်ယူ”၊ “မြေဆီခမပေးနှင့်” ဟူသောကြွေးကြော်သံကြောင့် ဇာမီဒါ

မြေရှင်ကြီးများလည်း မြေဆီခ(သီးစားခ) မရသည့် အခြေအနေသို့ ရောက်နေပြီ။ နိုင်ငံရေးရာနှင့် စစ်ပညာရပ်များကို သင်ကြား ထားသော ကျနော်တို့ ကေဒါများလည်း နိုင်ငံရေးရော စစ်ရေးပါ တပ်စုတပ်ခွဲစသည်များကို ဦးဆောင်နိုင်သောအခြေအနေ များ ရှိခဲ့ပြီ။ ဖက်ဆစ်တော်လှန်ရေးတပ်ထဲဝင်ရန် ရဲဘော်များလည်း အစုလိုက် အစုလိုက် တဖွေးဖွေးရောက်ရှိကြပြီ။ ဥရောပ စစ်မြေပြင်တွင် ဖက်ဆစ်ဂျာမနီများ စစ်ရှုံးမှုနှင့် ရင်ဆိုင်လျက်နေရပြီ။

၁၉၄၄-ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာ ၂၅-ရက်နေ့နံနက်ပိုင်းတွင် ကျနော်တို့၏ကေဒါများ နေ့စဉ်ဆောင်ရွက်နေသော ဝတ္တရား အတိုင်း ပြတေးရွာမှ တဖါလုံခန့်ဝေးသော စေတီပျက်အနီးတွင် စစ်ပညာသင်ကြားပြသလျက်ရှိနေကြသည်။ ကျနော် နိုင်ငံရေး စာတမ်းတစ်ခုကို ဘတ်လျက်ရှိနေခဲ့သည်။ ဦးပညာသီဟတပည့်တစ်ဦး ကျနော်ထံလာရောက်ပြီး ဦးပညာသီဟက အရေးကြီး သော ကိစ္စတစ်ခုကို နှစ်ဦးတည်း ဆွေးနွေးရန်လို၍ ချက်ချင်းလိုက်လာရန်ပြောသဖြင့် ကျနော်မဆိုင်းမင့်ဘဲ ဦးပညာသီဟ ထံလိုက်သွားသည်။ ဦးပညာသီဟက စာရွက်ကို ကမ်းပေးသည်။ ဆရာတော်ဦးစိန္တာ၏စာဖြစ်သည်။ စာ၏အဓိပ္ပါယ်အတိုချုံး မှာ ဦးစိန္တာကို မြေပုံမြို့နယ် ကျောက်နွားရွာမှ ဖက်ဆစ်ဂျပန်များ ဖမ်းယူခဲ့သည်။ ယခု မင်းပြားမြို့နယ် ကုလားမတောင် ကျေးရွာအနီးရှိ တောထဲတွင် တပည့်တချို့နှင့်အတူ ဂျပန်များနှင့်ရောနှောပြီး အကျယ်ချုပ်သဘောထားရှိသည်။ မည်သို့ ဆောင်ရွက်ရမည်ကို အကြောင်းပြန်ရန်ဖြစ်သည်။ ယင်းဦးစိန္တာ၏စာကိုဖတ်ပြီး စာယူလာသူများ ပြန်သွားပြီလားဟု ကျနော်က ဦးပညာသီဟကို မေးသည်။ ဦးပညာသီဟက စာပေးလာသော ဦးပညာသီဟ၏တပည့်များကို သူ့ဆိုင်းငံ့ထားသည်။တွေ့လိုက တွေ့နိုင်သည်ဟုပြောပြီး ဦးစိန္တာ၏တပည့်ဖြစ်သူ ကိုကျော်ဇံရွှီး (ယခု ရခိုင်ပြည် ကွန်မြူနစ်ပါတီဌာနချုပ် ဥက္ကဋ္ဌ)တို့ကို ခေါ်ပေး သည်။ ကိုကျော်ဇံရွှီးထံမှ ဦးစိန္တာအား ဂျပန်စစ်သားများ မနှိပ်စက်ကြောင်း၊ ကုလားမတောင်ရွာ အရှေ့ဘက်တောထဲတွင် ဂျပန်စစ်စခန်းများချထားသော ဝါးတဲငယ်များတွင် ရောနှောထားကြောင်း ၎င်းတို့အတွင်းမှအပြင်အပ အခြားနေရာသို့ သွားလာခြင်းမပြုရကြောင်းတို့ကို သိရသည်။ ဦးစိန္တာလွတ်မြောက်ရေးကိစ္စနှင့်ပတ်သက်ပြီး ဦးပညာသီဟနှင့် ကျနော် ဆက်လက်ဆွေးနွေးကြသည်။

ပြတေးမှမြောက်ဘက် နှစ်ဖာလုံခန့်ဝေးသော ကျောင်းတိုက်ရွာ (ခမ္ဘိုးအမျိုးသားကျေးရွာ)တွင် ကာနယ် (ဗိုလ်မှူးကြီး) မာယုယာမ (စစ်ရေးစစ်ရာကိစ္စရှိလျှင် စစ်ယူနီဖောင်းဝတ်သည်။ ရိုးရိုးနေချိန်တွင် အများအားဖြင့် သင်္ကန်းဝတ်၍ နေသည်) မေဂျာ (ဗိုလ်မှူး) တာဂျီမာတို့ ခေါင်းဆောင်သော ဖက်ဆစ်ဂျပန်၏ စစ်ဌာနချုပ်ခွဲတစ်ခုရှိသည်။ ယင်းစစ်ဌာနချုပ်ခွဲမှနေ၍ ဦးပညာသီဟကို အကြံပေးခြင်း၊ ရခိုင်တပ်များကို အကြံပေးခြင်းများ ပြုလုပ်ကြသည်။ ကျောင်းတိုက် ဂျပန်စစ်ဌာနချုပ်ခွဲ တွင် ကာနယ်မာယုယာမနှင့် မေဂျာတာဂျီမာတို့ ယခု မရှိကြ။ ကပ္ပတိန်(ဗိုလ်ကြီး) နဂါးမိုသာရှိသည်။ ဦးစိန္တာလွတ်ရေးကို ကပ္ပတိန်နဂါးမိုထံတင်ပြသော်လည်း အကြောင်းထူးမည်မဟုတ်၊ ယင်းကြောင့် ကာနယ် မာယုယာမတို့ကို စောင့်ရင်း ကိုကျော်ဇံရွှီးတို့ကိုလည်း ဆိုင်းငံ့ထားသင့်ကြောင်းတို့ကို ဦးပညာသီဟနှင့်ကျနော် သဘောတူညီကြသည်။ ကနော် မိမိ၏စစ် တန်းလျားသို့ ပြန်လာခဲ့သည်။

၁၉၄၄ခု ဒီဇင်ဘာလ ၂၅ရက်မှန်းလွဲပိုင်းတွင် ကပ္ပတိန် နဂါးမို ကျနော်တို့ထံလာပြီး မနက်ဖြန်နံနက်စောစော သူတို့နှင့်တပါးတည်းလိုက်နိုင်အောင် အဆင်သင့်ပြင်ထားရန် လာပြောသည်။ မဆိုင်းမင့်ဘဲ ဦးပညာသီဟထံ ကျနော်သုတ်ခြေ တင်တော့သည်။ ဦးပညာသီဟအား မသာယာသောမျက်နှာဖြင့် ဝိုင်တိုင်တိုင်ထိုင်၍တွေ့သည်။ သူ့ကိုလည်း ကပ္ပတိန်နဂါးမိုက မနက်ဖြန်နံနက်စောစော ဂျပန်တပ်များနှင့်အတူ လိုက်လာရေးကို ပြောသွားပြီဟု ဦးပညာသီဟမပြောမိကပင် ကျနော်သိနေ ပြီ။ ဦးပညာသီဟနှင့် ကျနော် ခေါင်းချင်းရိုက်ပြီး ဆွေးနွေးကြသည်။ ဖက်ဆစ်ဂျပန်များ ဦးစိန္တာကို အကျယ်ချုပ်ဘမ်းထားပြီး ဦးပညာသီဟနှင့် ကျနော်တို့အား မနက်ဖြန်နံနက်စောစော ဂျပန်တပ်များနှင့်အတူ လိုက်လာရန် ခေါ်ခြင်းမှာ ဂျပန်တပ်များ ဆုတ်ရာတွင် ဓားစာခံခေါ်ထားခြင်းဖြစ်မည်။ ဓားစာခံဖြစ်သော ဦးပညာသီဟနှင့် ဦးစိန္တာတို့ကို ဖက်ဆစ်ဂျပန်များက ကိုင်ထား ပြီး သူတို့တပ်များအား ရခိုင်အမျိုးသားများ စစ်ဆင်မှုမပြုနိုင်အောင် ပြုလုပ်ထားမည်ဆိုချက်ကို ဦးပညာသီဟနှင့်ကျနော် အကြောင်းမဲ့ သဘောတူကြသည်။ သို့သော် မနက်ဖြန်စောစော ဂျပန်တပ်များနှင့်လိုက်သွားမည်လော၊ ရှောင်တိမ်းနေကြမည် လော ဖက်ဆစ်ဂျပန်များအား တိုက်မည်လောဟူသောပြဿနာကို အဘက်ဘက်ကနေပြီး ဒေါင့်စေ့အောင် ဦးပညာသီဟနှင့် ကျနော် အကြိမ်ကြိမ်ဆွေးနွေးကြသည်။ ဦးပညာသီဟနှင့် ကျနော်တို့ မနက်ဖြန်မနက်စောစော ဂျပန်တပ်များနှင့်အတူ လိုက်မသွားဟူသော ဆုံးဖြတ်ချက်ကိုလည်း ထပ်ပြီးဆုံးဖြတ်ကြသည်။ ရှောင်တိမ်းမည်လော၊ တိုက်မည်လော ဟူသောပြဿနာ ကို နာရီပေါင်းအတော်ကြာအောင် ဦးပညာသီဟနှင့်ကျနော် မနားမနေ ဆွေးနွေးကြသည်။ ညနေစောင်းသွားပြီးမှ ဖက်ဆစ် ဂျပန်များကို တိုက်ထုတ်တော့မည်ဆိုသော ဆုံးဖြတ်ချက်ကို ချမှတ်နိုင်ခဲ့ကြသည်။

ကျောင်းတိုက်ရှိ ဖက်ဆစ်ဂျပန်စစ်ဌာနချုပ်ခွဲကိုတိုက်ရန် ဆုံးဖြတ်ခဲ့သော ဦးပညာသီဟနှင့်ကျနော်ဆုံးဖြတ်ချက်ကို အကောင်အထည်ဖော်ရန် ကျနော်တာဝန်ယူလိုက်သည်။ ကျောင်းတိုက် (ခမ္ဘိအမျိုးသားကျေးရွာ) ရွာကို ခမ္ဘိအမျိုးသားများ အချိန်မရွေး ထွက်ဝင်သွားလာနိုင်သည်။ ယင်းကြောင့် ဦးပညာသီဟ၏ကိုယ်တော်ရံဖြစ်ကြသော ခမ္ဘိအမျိုးသားလက်နက်ကိုင် များချည်းဖြစ်သော ကျောက်ဖြူတပ်စိပ်ကို လောင်းရှည်ချောင်းမှ ပြတေးသို့လာကြရန် ကျနော်အခေါ်လွှတ်လိုက်သည်။ ဦးစိန္တာ ထံသို့လည်း ယခုစာနှင့်သွားသူပြောချက်ကို တိတိကျကျဆောင်ရွက်ရန်ဆိုသော စာတိုတစ်စောင်ကို ဦးပညာသီဟနှင့်ကျနော် လက်မှတ်ရေးထိုးပေးသည်။ ကိုကျော်ခံရွှီးအား ခေါ်ယူပြီး ယနေ့ညဉ့်ပင် ဖက်ဆစ်ဂျပန်များကို စတင်တိုက်ခိုက်တော့မည်ဖြစ် ကြောင်း ဦးစိန္တာအား ကုလားမတောင်ရွာ တောတောင်ထဲမှ အသက်စွန့်ထုတ်ယူခါ လုံခြုံသောစခန်းတွင် လျှို့ဝှက်နေထိုင်ရေး စသည်တို့ကို အထပ်ထပ်မှာကြားခါ မြစ်ရေသင့်သည် မြစ်ရေမသင့်သည်ကို မစောင့်ဘဲ ချက်ချင်းသွားကြရန် ကိုကျော်ခံရွှီး တို့ကို ဦးစိန္တာထံစေလွှတ်လိုက်သည်။ ဖက်ဆစ်ဂျပန်တော်လှန်ရေးစခန်းများ၊ စခန်းခွဲများ(အသီးသီးမှလည်း) နီးစပ်ရာ၊ လက်လှမ်းမှီရာ ဖက်ဆစ်ဂျပန်များကို တိုက်ထုတ်ကြရန် အမိန့်ပေးလိုက်ကြောင်းကို ပါးစပ်ဖြင့်ပြောရန် အသေအချာ ပြောဆို ပြီး ဖက်ဆစ်တော်လှန်ရေးစခန်းခွဲအသီးသီးသို့လည်း ဦးပညာသီဟနှင့် ကျနော်က ဆက်သားများ စေလွှတ်ခဲ့ကြသည်။

ယင်းနေ့ညဉ့် စနာရီခန့်လောက်တွင် တပ်စိပ်မှူးကျော်ဖြူနှင့် ၎င်း၏တပ်စိပ်ကို ပြတေးဦးပညာသီဟအိမ် ခြံဝင်းတွင် တွေ့ဆုံပြီး ဖက်ဆစ်ဂျပန်များကို ယနေ့ညဉ့် ဘာကြောင့် တိုက်ရမည်ကို သူတို့စိတ်ဝင်စားအောင် ရှင်းပြသည်။ ကျောင်းတိုက်ရှိ ဖက်ဆစ်ဂျပန်စစ်ဌာနချုပ်ခွဲကို မည်သို့ဝင်စီးရမည်ပုံကြမ်းကိုလည်း ကျနော်တင်ပြသည်။ အားလုံးသဘောပေါက်ကြပြီဖြစ်၍ ပြတေးမှကျောင်းတိုက်သို့ တိတ်တဆိတ် အမှောင်ထုအောက်တွင် ကျနော်တို့ ချီတက်လာကြသည်။ ကျောင်းတိုက်သို့ မရောက်မီ ကိုက်အနည်းငယ်ခန့်ကရပ်ပြီး ဂျပန်စစ်သားများ ဝင်လမ်းတွင် အစောင့်ရှိသည်မရှိသည်ကို ကင်းထောက်ကြသည်။ ဂျပန် စစ်သားတစ်ဦးမျှ ရွာဝင်လမ်းတွင် မတွေ့၊ ကျောင်းတိုက်ရွာသို့ ကျနော်တို့ ရှေ့ဆင့်နောက်ဆင့် ဝင်လာကြသည်။ ကျောင်းတိုက် ရွာတွင် အရပ်သားများထက် ၃-ဆ၊ ၄-ဆရှိသော ခွေးများသည် ကျနော်တို့လူအုပ်အား ကိုက်ဝါးစားမည်ဟု ကြိမ်းဝါးသံဖြင့် မိုးထိအောင် ဟောင်လေကြတော့သည်။ ကြီးမားသောခွေးဟောင်သံကြောင့် ကျနော်တို့ ချောင်ကျကျတစ်နေရာတွင် ကပ်ခို လိုက်ကြသည်။ ကျောင်းတိုက်ရှိ ဖက်ဆစ်ဂျပန် ဌာနချုပ်ခွဲဝင်လမ်းကို ကင်းထောက်သည်။ ဂျပန်စစ်သား အစောင့်အရှောက် လုံးဝမရှိ။ ဖက်ဆစ်ဂျပန်ဌာနချုပ်ခွဲချထားသော အိမ်မှခရစ်စမတ်ပွဲတော်၏ သောက်စားနေသံများကိုသာ ကြားရသည်။ ယင်းကြောင့် ကျနော်နှင့်ပါလာသောတပ်စိပ်ကို အိမ်နီးကို နီးနိုင်သမျှကပ်စေပြီး ရိုင်ဖယ်များနှင့်မရပ်မနား ပစ်ခတ်စေတော့၏။ ဖက်ဆစ်ဂျပန်ဌာနချုပ်ခွဲ ချထားရာအိမ်မှာ အော်ဟစ်သံများ၊ သေနတ်သံများဖြင့် ဆူညံလျက်ရှိသွား၏။ ကျနော်တို့ မရပ်မနား ဆယ်မိနစ်ခန့် ပစ်ခတ်နေစဉ် ဂျပန်၏စက်ကလေးကျည်ဆံများ ကျနော်တို့ ခေါင်းပေါ်မှ ဖြတ်သွားလေသည်။ ဖက်ဆစ်ဂျပန် များပြန်လည်ခုခံသည်။ ဂျပန်ဘက်မှ သေနတ်သံများမှာ ဂျပန်စစ်သားနှစ်ဦးတည်းဖြင့် ခုခံနေကြောင်း ကျနော်တို့ တိုက်ခိုက် ရင်းသိလာရာ ကျနော်တို့ ဖိတိုက်ကြတော့၏။ တိုက်ရင်းခိုက်ရင်း ဂျပန်စစ်သားနှစ်ဦး မှောင်ကြီးမဲမဲအောက်တွင် ပျောက်ကွယ် သွားလေသည်။ ကျနော်တို့ အပစ်အခတ်ရပ်ခါ နေရာယူပြီးစောင့်ကြသည်။ တစ်နာရီကြာလေပြီ။ ယင်းကြောင့် ခမ္ဘိအမျိုးသား တပ်သား ၄-၅ဦးကို နေရာချထားပြီး ကျနော်တို့ ပြတေးသို့ပြန်လာကြသည်။ ကျနော်ကိုယ်တိုင် ဦးပညာသီဟထံ ချက်ချင်းသွား ပြီး တိုက်ပွဲအခြေအနေကို တင်ပြသည်။ ကျနော်တို့ ညဉ့်လုံးမအိပ်တော့ဘဲ နေရာများယူခါ အဆင်သင့် ပြင်ထားကြ၏။ ယင်းနေ့ညဉ့် ၁၂နာရီအချိန်တွင် လှေသမားတစ်ဦးနှင့်အတူ ဂျပန်နှစ်ဦး ပြတေးလှေဆိပ်မှ တက်လာပြန်သည်။ အသင့်ရှိနေ သောကျနော်တို့တပ်မှ ဖက်ဆစ်ဂျပန်နှစ်ဦးကို ပစ်ခတ်လိုက်ရတော့၏။ ၁၉၄၄- ၃ ဒီဇင်ဘာလ ၂၅ ခရစ္စမတ်နေ့က ကျနော်တို့ ပစ်ခတ်လိုက်သော သေနတ်သံသည် အသံလွှင့်ရုံမရှိသော ကျနော်တို့အဘို့ ဖက်ဆစ်ဂျပန်အား မစေ့စပ်စတမ်း (စစ်ကြေညာ) လိုက်ခြင်းပင် ဖြစ်ခဲ့ပြီဖြစ်၍ ဖက်ဆစ်ဂျပန်တော်လှန်ရေး ရခိုင်ပြည်တွင် အံ့ကြွဖြစ်ပေါ်လာခဲ့၏။ ဖက်ဆစ်ဂျပန်များကို တော်လှန်ရေးအတွက် စစ်ပညာနှင့် နိုင်ငံရေးပညာများကို သင်ကြားရန် အိန္ဒိယသို့ ရောက်ရှိနေကြသော ရခိုင်ရဲဘော်များလည်း တစ်ဦးစ နှစ်ဦးစ မဟုတ်တော့ဘဲ ဆယ်ဖြင့်ချီ၍ နေရာအနှံ့အပြား လေထီးဖြင့် ခုန်ဆင်းလာခဲ့ကြလေ၏။

ယင်းညဉ့် ၂-နာရီ (၁၉၄၄-ခု၊ ဒီဇင်ဘာလ ၂၆-ရက်၊ (၁၂:၀၀နာရီခန့်တွင်)မေဂျာ (ဗိုလ်မှူး) ကြူး (ကြောမ ယမနတ) ကိုညိုထွန်း၊ ကိုကြာလှအောင် (ယခုတောခို ရခိုင်ပြည်အမျိုးသားညီညွတ်ရေးနှင့် လွတ်မြောက်ရေးပါတီဌာနချုပ်ဥက္ကဋ္ဌ) နှင့် တပ်သားတစ်ချို့ ပြတေးဘက်သို့ မမျှော်လင့်ဘဲ ရောက်လာသည်။ ရှေ့လုပ်ငန်းစဉ်များအတွက် အချိန်ယူဆွေးနွေးရမည်ဖြစ် သဖြင့် မေဂျာကြူး၊ ကိုညိုထွန်း(ဝန်ကြီးဟောင်း၊ ယခုသံအမတ်ကြီး)ကိုကြာလှအောင် အပါအဝင် ဦးပညာသီဟနှင့် ကျနော်တို့ အားလုံး လောင်းရှည်ရွာမှတစ်ဆင့် အကြီးတော်မရွာ (ခမ္ဘိအမျိုးသားကျေးရွာ) သို့ ပြောင်းရွှေ့လာကြသည်။ ရှေ့လုပ်ငန်းစဉ်များ

ကို အကြီးတော်မရွာတွင် ဆွေးနွေးကြသည်။ ကြုံတပ်ဖွဲ့နှင့် ခြင်္သေ့အောင် ပျောက်ကြားတပ်ဖွဲ့ဟူ၍ တပ်ဖွဲ့နှစ်ဖွဲ့ ဖွဲ့စည်းရန် ဖြစ်သွားသည်။ ကြုံပျောက်ကြားတပ်ဖွဲ့ကို ကိုကြာလှအောင် ခေါင်းဆောင်ပြီး ခြင်္သေ့အောင် ပျောက်ကြားတပ်ဖွဲ့ကို ကျနော် ခေါင်းဆောင်သည်။ မိမိဆန္ဒအလျောက် ရှေ့တန်းစစ်မြေပြင်သို့ ဆင်းရန်တာဝန်ကို ကျနော်တာဝန်ယူလိုက်သည်။ ကိုလှထွန်းကျော် (ဗိုလ်ရန်အောင်တပ်မှထုတ်ယူပြီး ကျနော်ခေါ်လာခဲ့သူဖြစ်သည်။ နောင်စစ်တွေမြို့ ကုန်သည်ကြီးတစ်ဦး ဖြစ်ခဲ့သည်။ မြေပုံတပ်ပေါင်းစု ညီလာခံတွင် ငွေတစ်ထောင်လျှင်ရှိသူဖြစ်သည်။) နှင့်ကိုထွန်းအောင်ကျော်(နောင်ဖြစ်ခဲ့သော ပြည်တွင်းစစ်တွင် ဗကပတို့ သတ်ဖြတ်၍ သေဆုံးသွားရသော စစ်တွေခရိုင် ပြည်သူ့ရဲဘော် ခေါင်းဆောင်တစ်ဦးဖြစ်သည်)တို့ကို ခြောက်လုံးပြုတစ်လက်စီ ပေးအပ်ပြီး ဂျပန်တစ်ဦးစ နှစ်ဦးစကို အလစ်စီးရေး၊ ရှေ့တန်းစစ်နယ်မြေ ထောက်လှမ်းရေးနှင့် လက်နက်ရရေး တာဝန်ကို ကျနော်ပေးလိုက်သည်။

ဒီဇင်ဘာလ ၂၅ရက်နေ့က ကျောင်းတိုက်ရွာ ဖက်ဆစ်ဂျပန် စစ်ဌာနချုပ်ခွဲ တိုက်ပွဲတွင် ကပ္ပတိန် နဂါးမို့ ပလက်ဝမှ ဂျပန်အလိုတော်ရို၊ စကားပြန်နှင့် ဂျပန်စစ်သားသုံးဦးကို သေဆုံးအောင်တိုက်ခိုက်ခဲ့ပြီး ပြတေးတွင် ဂျပန်စစ်သားနှစ်ဦးကို လည်း သုတ်သင်နိုင်ခဲ့သော အောင်ပွဲခံ ကျနော်တို့လူစုသည် အောင်ပွဲတစ်ပွဲပြီးတစ်ပွဲ ရတော့မည်ဆိုသော ယုံကြည်ချက်ဖြင့် ကျနော်တို့အား ပေးလိုက်သော ‘ဖက်ဆစ်ဂျပန် တော်လှန်ရေးတပ်သားများ၍ မဟာမိတ်များက အကူအညီပေးကြရန်’ ရေးသားသည့် မေဂျာကြုံ၏လက်မှတ်ပါ စာရွက်များကိုယူခါ မြို့ဟောင်းမြို့နယ် အကြီးတော်မရွာမှ ပေါက်တောမြို့နယ်ဘက်သို့ ကျနော်တို့ ခြင်္သေ့အောင် ပျောက်ကြားတပ်ဖွဲ့များ ဆင်းလာကြသည်။ စွန်ရဲရွာတွင် ဖက်ဆစ်ဂျပန် တော်လှန်ရေးအတွက် တာဝန်ယူထားသည့် မင်းပြားမြို့မှ လူငယ်ခေါင်းဆောင် ကိုမဲမောင်ကို တွေ့ရသည်။ ဦးပညာသီဟ၊ ဦးစိန္တာနှင့် ကျနော်တို့က ဖက်ဆစ်ဂျပန် တော်လှန်ရေးတွင် အားကိုးအားထား ပြုထားသော ကိုမဲမောင်အား တွေ့ရသဖြင့် ကျနော်လှိုက်လှိုက်စွာ ဝမ်းမြောက်သွားသည်။ ကိုမဲမောင်အား ဖက်ဆစ်ဂျပန် တော်လှန်ရေးအတွက် တပ်သားမည်မျှ စုဆောင်းထားရှိသလဲ စသော ကိစ္စများကို ကျနော်မေးမြန်းသည့်အခါ ဖက်ဆစ်ဂျပန်တော်လှန်ရေးအတွက် ကာယကံမြောက် ဘာတစ်ခုမျှမလုပ်ဘဲ မိမိချော တစ်ဦးကို ခိုးယူပေါင်းသင်းကာ ယနေ့တွင်ပင် ထိမ်းမြားမင်္ဂလာပွဲအဖြစ် ပျော်ပွဲရွှင်ပွဲများ လုပ်လျှက်ရှိခြင်းကို အတိအကျ သိရသည်။ ‘ဖက်ဆစ်ဂျပန်တော်လှန်ရေးအတွက် တာဝန်ထမ်းဆောင်ရန် တာဝန်ယူပြီး မထမ်းဆောင်သောသူသည် ရန်သူ ထက်ကြောက်စရာကောင်းသူဖြစ်တယ်’ ဒီလိုသစ္စာဖောက်မျိုးကို သတ်ပစ်သင့်တယ်” “ဖက်ဆစ်ဂျပန်တော်လှန်ရေးအတွက် ပေးထားတဲ့လက်နက်တွေကို ခုချက်ချင်းအပ်” ကျနော်ကြိမ်းမောင်းပြီး ကိုမဲမောင်ထံမှ လက်နက်များကို ကျနော်သိမ်းယူသွား သည်။

တာဝန်ဝတ္တရားအရ မလွဲသာ၍ ရဲဘော်ချင်းဖြစ်ခဲ့သော ကိုမဲမောင်ကို ကျနော် ကြိမ်းဝါးရသော်လည်း ကျနော် စိတ်မကောင်း၊ များစွာဝမ်းနည်းခြင်းဖြစ်သွားရာ စွန်ရဲမှပေါက်တောသို့ ကျနော်တို့ ချက်ချင်းထွက်ခွာလာကြ၏။ ပေါက်တောအ နီးရှိ သရဲရွာ ဦးစံဝိုးအောင်နှင့် ၎င်း၏သားများ တဲစုတွင် ကျနော်တို့ တပ်စွဲနေထိုင်လိုက်ကြ၏။ ဦးစံဝိုးအောင်မှာ ဗြိတိသျှ နယ်ချဲ့တိုက်ထုတ်ရေးခေတ်က သူသည် သူ့သားများနှင့်အတူ ရရာလက်နက်ကို စွဲကိုင်ခါ ဗြိတိသျှနယ်ချဲ့စနစ်ကို တိုက်ထုတ် ခဲ့သော ပေါက်တောမြို့နယ် လယ်သမားခေါင်းဆောင်တစ်ဦး ဖြစ်ခဲ့သည်။ ကျနော်တို့ ခေါင်းဆောင်ခဲ့သော ဗြိတိသျှနယ်ချဲ့ တိုက်ထုတ်ရေးနှင့် လွတ်လပ်ရေးခေတ်ကပင် ကျနော်စည်းရုံးထားသော စိတ်ချရသော ပေါက်တောမြို့နယ် ခေါင်းဆောင်တစ်ဦး လည်းဖြစ်သည်။

ဦးစံဝိုးအောင်၏မိသားစုထဲသို့ ရောက်လျှင်ပင် ပေါက်တောဆရာတော် ဦးနာရဒထံ သတင်းပို့ရန် ဦးစံဝိုးအောင်၏ သားတစ်ဦးကို ကျနော်စေလွှတ်လေတော့၏။ ဆရာတော် ဦးနာရဒထံ ကျနော်ရေးလိုက်သောစာ၏ အဓိပ္ပါယ်မှာ ဖက်ဆစ်ဂျပန် တော်လှန်ခဲ့သောနေ့နှင့် နေရာကိုဖော်ပြခါ တော်လှန်ရင်း ယခုကျနော်တို့ ဦးစံဝိုးအောင်မိသားစုများ၏ တဲစုသို့ ရောက်ရှိနေ ခြင်းနှင့်တကွ ဦးပညာသီဟ၊ ဦးစိန္တာတို့အတွက်လည်း မစိုးရိမ်ရေး၊ ဆရာတော်လည်း ဖက်ဆစ်ဂျပန်များနှင့်မတွေ့အောင် ရှောင်တိမ်းရေးနှင့် ဖက်ဆစ်ဂျပန်သတင်းများရရှိက ကျနော်တို့ထံပို့ရေး စသည်တို့ကို အခြေခံပြီး ကျနော်ရေးပို့ခဲ့သည်။ ဆုတ်စစ်ပြုနေသော ဖက်ဆစ်ဂျပန်များကို တိုက်ဖျက်သွားရန် ရေလမ်းဆုံနှင့် ကုန်းလမ်းဆုံတို့တွင်လည်း ခြင်္သေ့အောင် ပျောက်ကြားတပ်များ တချို့ကို ခွဲဝေပြီး ကျနော်တာဝန်ချပေးလိုက်သည်။

ပေါက်တောမြို့ကို သိမ်းခြင်း

စေတနာကောင်းရှိပြီး ရိုးသားသော လွတ်လပ်ရေးအတွက် အသက်စွန့်ရန် ဝန်မလေးသော ဦးစံရိုးအောင်နှင့် မိသားစုသည် ကျနော်တို့အား အစစအရာရာတွင် အားတက်သရော လှိုက်လှဲစွာ ကူညီကြသည်။ ကျနော်တို့အား ငါးဟင်းများ၊ အသားဟင်းများ ကောင်းမွန်စွာ ကျွေးမွေးပြုစုသည်။ ဦးစံရိုးအောင်၏သားများသည် အနီးအနားကျေးရွာများသို့သွားပြီး၊ ဖက်ဆစ်ဂျပန်တပ်များ၏ သတင်းကိုထောက်လှမ်းပေးကြသည်။ ဦးစံရိုးအောင်မိသားစု၏ နှုတ်လုံမှုကြောင့် ဖက်ဆစ်ဂျပန် သတင်းဟူသမျှကို ကျနော်ရသည်။ ဖက်ဆစ်ဂျပန်တပ်များကို ပျောက်ကြားစနစ်ဖြင့် ကျနော်တို့လှုပ်ရှားနိုင်သည်။ ကျနော်တို့ သတင်းကို ဂျပန်လုံးဝမရပေ။ မော်တာအမြောက်များ၊ စက်သေနတ်ကြီး စက်သေနတ်ကလေး စသည့် ခေတ်မှီလက်နက်များကို စွဲကိုင်ထားသည့် ဖက်ဆစ်ဂျပန်တပ်များသည် ကျနော်တို့ လျှို့ဝှက်စခန်းမှ အလှမ်းမကွာသော မြစ်များ၊ ချောင်းများမှ လှေကြီး လှေငယ်အသွယ်သွယ်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ စက်လှေများဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဖြတ်သန်းသွားကြသည်။ ဖက်ဆစ်ဂျပန်များ ကျနော်တို့၏ အနံ့ကိုပင် မရှုမိပေ။

တစ်နေ့နှစ်ကြိမ်ကျ ကာလကတ္တားရှိ မဟာမိတ်စစ်ဌာနချုပ် (ဂျီအက်အိုင်)သို့ ကျနော်တို့၏ ဝါယာလက်သတင်းပို့မှုကြောင့် ပုန်းအောင်းစရာမရှိအောင် ဗုံးမိုးရွာခြင်းခံရ၍လည်းကောင်း၊ ရခိုင်ပြည်အနှံ့အပြားတွင် ဖက်ဆစ်တော်လှန်ရေး ဒီလှိုင်းတက်ကြွနေခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ ပေါက်တောမြို့နှင့်တကွ ပေါက်တောနယ် နေရာအနှံ့အပြားမှ ဂျပန်တပ်များ ဆုတ်ခွာသွားခဲ့ရသည်။ ၁၉၄၅-ခု၊ ဇူလိုင်လဆန်းလောက်တွင် ပေါက်တောမြို့ကို သွေးတစ်စက်မျှမကျဘဲ ကျနော်တို့ သိမ်းပိုက်လိုက်ကြသည်။

ပထမဆုံးရာထူးနှင့်ကြုံသည်

ကာလကတ္တားရှိ မဟာမိတ်စစ်ဌာနချုပ် (ဂျီအက်အိုင်)သို့ ပေါက်တောမြို့ကို ကျနော်တို့သိမ်းလိုက်ကြောင်းကို နေ့စွဲရက်စွဲနှင့်တကွ ဝါယာလက်ကြေးနန်းသတင်းပို့ခဲ့သည်။ ကာလကတ္တားမဟာမိတ်စစ်ဌာနချုပ်က ပေါက်တောမြို့ကို ကျနော်တို့ သိမ်းနိုင်သည်ကို ဝမ်းမြောက်ကြောင်း စစ်တွေမြို့ကိုလည်း ကျနော်တို့ ပေါက်တောမြို့ကို သိမ်းသည့်နေ့တွင်ပင် မဟာမိတ်တပ်ဖွဲ့များ သိမ်းပိုက်ခဲ့ပြီဖြစ်ကြောင်း၊ စစ်တွေမြို့ မဟာမိတ်စစ်ဌာနချုပ် ရှေ့တန်းမှူးဖြစ်သော ဗိုလ်ချုပ်နှင့်သွားရောက်တွေ့ဆုံရန် မေတ္တာရပ်အကြောင်းကြားကြောင်း၊ စစ်တွေမြို့မှ အမ်ဂျီဘီ စစ်သင်္ဘောဖြင့် လာခေါ်မည့်နေ့ရက်ပါသော မေတ္တာရပ်ခံကြေးနန်းစာတစ်စောင် ရောက်လာသည်။

ကျနော်တို့အား စစ်တွေမြို့ရှိ မဟာမိတ်ရှေ့တန်းစစ်ဌာနချုပ်သို့သွားရန် ချိန်းဆိုထားစဉ် ကိုလှထွန်းကျော်အား အင်္ဂလိပ်စစ်သားများ၊ ဘမ်းဆီးထားသည့်သတင်းကို ကျနော်သိရှိလာ၏။

ချိန်းဆိုထားသည့် နေ့ရက်၊ နာရီအတိုင်း၊ စစ်တွေမြို့မှ အမ်ဂျီအမ် စစ်သင်္ဘောတစ်စင်း၊ ပေါက်တောမြို့သို့ ရောက်လာတော့သည်။ ပေါက်တောဆိပ်ကမ်းမှဆင်းပြီး၊ ယင်းအမ်ဂျီအမ် စစ်သင်္ဘောဖြင့် စစ်တွေမြို့သို့ လိုက်လာကြသည်။ စစ်တွေမြို့တည်ရာ ကုလားတန်မြစ်ရိုးသည် ကျနော့တသက်တွင် တခါသာမြင်ဘူးသော ဧရာမစစ်သင်္ဘောကြီးများနှင့်တကွ ရာပေါင်းများစွာသော စစ်သင်္ဘောကြီးများဖြင့် ပြည့်ကြပ်လျှက်ရှိနေသည်။ ဆယ်ပေါင်းများစွာသော သင်္ဘောများကလည်း လှုပ်လှုပ်ရွရွ သွားလာနေသလို၊ ဆယ်ပေါင်းများစွာသော သင်္ဘောများကိုလည်း ကျောက်ချခါ ကြွေရေငြိမ်နေကြ၏။ စစ်တွေဆိပ်ကမ်းသို့ ကျနော်တို့ရောက်ကြသည်။ အဆင်သင့်စောင့်နေသော မျက်နှာဖြူအရာရှိက ပြုံးရွှင်စွာကြိုဆိုပြီး ကျနော်တို့အား စက်ရှင်တရားသူကြီး ဦးသာဇံအိမ်(ယခု ပါကစ္စတန် ဒုကောင်စီဝန်ရုံး) ရှေ့ရှိ အထက်တန်းရှေ့နေကြီး ဦးလှဖော်ဇံအိမ်တွင် ကောင်းစွာနေရာချပေးသည်။ တသက်တွင် တစ်ခါကြုံခဲ့ပြီး ယနေ့ထိ တစ်ခါမျှ မကြုံဘူးသေးသော မျက်နှာဖြူစားပွဲထိုးဖြင့် ကျနော်တို့အား ဥရောပတိုက်သားတို့၏ စားဘွယ်ဘောဇဉ် အဟာရတို့ကို ကျွေးမွေးပြုစုသည်။ နောက်နေ့တွင် ဦးသာဇံဦးတိုက်တွင် ဗွီဖို့စ် (Victory Force) ခေါ် ရှေ့တန်းတပ်ဖွဲ့များ၏ ဗိုလ်ချုပ်နှင့် တွေ့ဆုံခွင့်ပေးသည်။

ပြုံးပြုံးရွှင်ရွှင်ကျနော်တို့အား လက်ဆွဲနှုတ်ဆက်သော ဗွီဖို့စ် စစ်ဗိုလ်ချုပ်သည်န သူ၏လက်အောက်ခံ မျက်နှာဖြူအရာရှိကြီးနှစ်ဦးနှင့်လည်း မိတ်ဆက်ပေးခါ လက်ဆွဲနှုတ်ဆက်ကြပြီး ဖက်ဆစ်ဂျပန်များ၏အခြေအနေကို အနည်းငယ်မျှ မေးမြန်းပြောဆိုသည်။ ဗွီဖို့စ်ဗိုလ်ချုပ်က ခင်ဗျားတို့ဆီက ဘုန်းကြီးဖြစ်ပါစေ ကျနော်တို့ မယုံ၊ ဂျပန်ဘက်တော်သားတွေဟု ယူဆထားတယ်။ ခင်ဗျားတို့ဆီကို ကျနော်တို့ ဝါယာလက်ချပေးခဲ့တယ်။ ခင်ဗျားတို့ ဂျပန်စစ်သတင်းတွေကို တိတိကျကျပေးနိုင်တဲ့အတွက် အောင်ပွဲတွေအများကြီးရှိခဲ့တယ်။ ခင်ဗျာတို့ကို လှိုက်လှဲစွာယုံတယ်။ ခင်ဗျားတို့သဘောတူမယ်ဆိုရင် ခင်ဗျားတို့ကို

တပ်ရင်းတစ်ရင်းဖွဲ့ပေးမယ်။ လက်နက်တွေ လစာတွေနဲ့ ရှေ့တန်းစစ်မျက်နှာအတွက် ကုန်ကျငွေတွေ အားလုံးပေးမယ်။ ခင်ဗျားတို့ဘယ်လိုသဘောရသလဲ”ဟူသော အဓိပ္ပါယ်ရှိသည့် အင်္ဂလိပ်အမျိုးသားစကားဖြင့် မိန့်ခွန်းချွေလေတော့သည်။

မျက်နှာဖြူ ဗြိတိန်ဗိုလ်ချုပ်၏စကားလုံးများသည် တစ်လုံးပြီးတစ်လုံး ကျနော်၏အသံကို အောင့်နှင့်သည်ထက် အောင့်နှစ်လာစေသည်။ မျက်နှာဖြူများသည် မျက်နှာမဲများကို အထင်သေးသည်ဟုလည်း ကျနော်ထင်လာသည်။ အမျိုးသား လွတ်လပ်ရေးအတွက် အသေခံနေသော ငါတို့အား ရာထူးဖြင့် ဖျားယောင်းခြင်းသည် ငါတို့အား စော်ကားသည်ဟုလည်း ကျနော်ယူဆလာသည်။ ယင်းကြောင့် ဗြိတိန် ဗိုလ်ချုပ်ပြောပြီးလျှင် ပြီးချင်း မာယာမကြွယ်သော ကျနော်၏ပါးစပ်သည် “တီဟာရံ ယော်တာ”ကျေညာချက်များအတိုင်း ဖက်ဆစ်စစ်တပ်များကို တိုက်ဖျက်တဲ့လူမျိုးနဲ့ တိုင်းပြည်များကို လွတ်လပ်ရေးထိ ပေးမယ် ဆိုလို့ ကျနော်တို့ ယခုတိုက်နေတာ၊ ကျနော်တို့ကို ငွေကြေးလစာ ရာထူးပေးနေစရာမလိုပါ။ ဖက်ဆစ်ဂျပန်တိုက်ရန်လက်နက် သာပေးပါ”ဟုပြောခါ ကျနော်လက်နက်တောင်လေသည်။ ထို့ပြင်ကျနော်သည် ကျနော်၏လည်ပင်းတွင် အမြဲဆွဲထားသော ရတနာလည်ဆွဲကိုလည်း ထုတ်ယူလိုက်တော့၏။ ကျနော်သွားလာနေစဉ်တွင်သာမက ကျနော်အိပ်နေစဉ်ပင် ကျနော်နှင့် အမြဲရှိသော ရတနာသုံးမျိုးရှိသည်။ ယင်းရတနာသုံးမျိုးမှာ ကျနော်၏သေနတ်၊ ကျနော်၏လည်ဆွဲတံဆိပ်နှင့် သံဖြူကြတ်ငယ် ထဲ ထည့်ထားသော သုံးစက္ကန့်တွင် သေနိုင်သည့် အဆိပ်ဆေးလုံးပင်ဖြစ်၏။

ကျနော်၏လည်ပင်းမှ ဆွဲထုတ်လိုက်သော မြန်မာပြည်မြေပုံကို အလယ်မှထားပြီး အပေါ်မှ (Burma Patriotic Front) “မြန်မာမျိုးချစ်တပ်ဦး” ဟု ရေးသားထားသည့် လည်ဆွဲတံဆိပ်ကို ခုံပေါ်တင်သည်။ ဤလည်ဆွဲတံဆိပ်သည် မဟာမိတ် တပ်များက ဖက်ဆစ်တော်လှန်ရေးတပ်များကို အသိအမှတ်ပြုရန်ပေးထားသော လည်ဆွဲတံဆိပ်ဖြစ်ပါတယ်။ ကျနော်တာဝန် ပေးချက်အရ ဖက်ဆစ်ဂျပန်တော်လှန်ရေးရာ ပြုလုပ်ရန် လှထွန်းကျော် တာဝန်ယူသွားပါတယ်။ လှထွန်းကျော်ကို မဟာမိတ် တို့ ဘမ်းထားတယ်ဟု သိရပါတယ်။ လှထွန်းကျော်ကို ကျနော်နဲ့ တွေ့ခွင့်ပေးပါ။ လှထွန်းကျော်ကိုလွှတ်ပါ”ဟု ကျနော် ရှည်ရှည်လျားလျား တင်ပြတောင်းဆိုလိုက်သည်။

ကျနော်၏စကားများကြောင့် အောင့်သက်သက်ဖြစ်သွားသော ဗြိတိန်ဗိုလ်ချုပ်သည် လိမ္မာပါးနပ်သော မျက်နှာဖြူ၏ ဟန်မပျက်ဘဲ “လှထွန်းကျော်ကို ဘမ်းထားတာမှန်ရင် တွေ့ခွင့်ပေးမယ်။ လှထွန်းကျော်ကို လွှတ်မယ်။ ခင်ဗျားတို့အား လက်နက် များ ပေးရေး မပေးရေးကို သူ့အရာရှိများနဲ့ ဆွေးနွေးမယ်”ဟု ကျနော်အား ကတိပေးသည်။ ဗြိတိန်ဗိုလ်ချုပ်နှင့် ဆွေးနွေးပွဲ ပြီးစီးခဲ့ပြီ။ စစ်တွေမြို့တွင်းသို့ ကျနော်တို့အား သွားလာခွင့်ပြုထားသည်။ မဟာမိတ်တပ်များ၏ဗုံးဒဏ်ကြောင့် အဆောက်အဦး များ ၉၀-ရာခိုင်နှုန်းကျော်ပျက်စီးခဲ့သော စစ်တွေမြို့သည် ကျနော်တို့အား ဝမ်းနည်းကြေကွဲစွာ ကြိုဆို၏။ စစ်တွေမြို့ထဲရှိ လက်ကျန် အဆောက်အဦးများတွင်လည်း မျက်နှာဖြူ မျက်နှာမဲ နိုင်ငံခြားစစ်သားများ၊ လမ်းကြီးလမ်းငယ် အသွယ်သွယ်တို့ရှိ ရွက်ထည်တဲမျိုးစုံတွင်လည်း စစ်သားများ စသည်ဖြင့် နေရာတကာတွင် စစ်သားများ ပြည့်လျှံလျက်ရှိသည်။ ဗြိတိန်ဗိုလ်ချုပ်ထံ မှ ရထားသောစကားကြောင့် စစ်တွေမြို့တွင် ကျနော်တို့ စောင့်ဆိုင်းရင်း သွားလာနေထိုင်ကြသည်။

မိုက်ရှူးရဲ လှထွန်းကျော်

လူကြီးများ၊ လူလိမ္မာများ၊ လူနတ်ချမ်းသာ၊ နိုင်ငံရေးသမားကြီးတို့ ထိုစဉ်က ကျနော်အား “မိုက်ရှူးရဲကောင်လေး”ဟူ၍ လည်းကောင်း၊ ကျနော်၏ရင်တွင်းနှင့်မနောစိတ်တွင် တဟုန်းဟုန်းတောက်လောင်နေသောဇာတိသွေး၊ ဇာတိမာန်ကို တန်ဖိုး ထားရမှန်း မသိသူ၊ နိုင်ငံရေး ခေါင်းဆောင်ကြီးများကလည်း ထောင်ကျစရာ၊ နစ်နာစရာ၊ သေစရာရှိလျှင်၊ ခိုင်းသမျှလုပ်ကိုင် ဆောင်ရွက်ပေးသဖြင့် “မျက်ကန်းမျိုးချစ်ကောင်လေး”ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ကျနော်၏နောက်ကွယ်တွင် ကျနော်အား သူတို့ အမျိုးမျိုး နာမည်ပေးကြသည်။ လူလိမ္မာ၊ နိုင်ငံရေးသမားကြီးများက ကျနော်အား အပေါ်ယံပေါင်းသင်း ဆက်ဆံသကဲ့သို့ ကျနော်လည်း ယင်းလူလိမ္မာကြီးများကို နှိုက်နှိုက်ချွတ်ချွတ်ဆက်ဆံလေ့မရှိပေ။ ကျနော် နှိုက်နှိုက်ချွတ်ချွတ်ဖြင့် အသဲရော အူရောပါ ကျနော်ဆက်ဆံသူများသည် ကျနော်နှင့် စိတ်တူကိုယ်တူ ဘဝတူများသာ ဖြစ်သည်။ ထိုသို့ ကျနော်နှိုက်နှိုက်ချွတ်ချွတ် ဆက်ဆံနေသူများထဲတွင် လှထွန်းကျော်လည်း တစ်ယောက်အပါအဝင်ဖြစ်သည်။ လှထွန်းကျော်သည် စစ်တွေမြို့ ရွာပင်ဂေါင်း ရပ်သားတစ်ဦးဖြစ်သည်။ ကျနော်၏ငယ်သူငယ်ချင်းတစ်ဦးဖြစ်သည်။ သူသည်ရဲရင့်၍ ရိုးသားတည့်မတ်သူဖြစ်သည်။ မဟုတ် မခံတဖွတ်ထိုးလုပ်တတ်သူ ဖြစ်သည်။ ဗိုလ်ရန်အောင်တပ်တွင် စစ်ပညာကို တတ်ကျွမ်းစွာသင်ခဲ့ပြီး သေနတ်ပစ်လက်ဖြောင့် ၍ ရဲရင့်သော လှထွန်းကျော်ကို ဂျပန်တစ်ဦးစ နှစ်ဦးစ အလစ်စီးရေး၊ ရှေ့တန်းစစ်နယ်မြေ ထောက်လှမ်းရေးနှင့် လက်နက်ရရေး တို့အတွက် ကျနော်တာဝန်ပေးလိုက်သည့်အတိုင်း ဆောင်ရွက်ရင်း လှထွန်းကျော် ယခု အဘမ်းခံနေရပြီ။

ဦးဖိုစိဗိုလ်ချုပ်နှင့်တွေ့ပြီး နောက်တစ်ရက်တွင် လှထွန်းကျော်အား ကျနော်တွေ့ခွင့်ရပါသည်။ ကျနော်တို့နှစ်ဦး မျက်နှာချင်းဆိုင်မိလျှင်ပင် တစ်ဦးမျက်နှာတစ်ဦးကြည့်ပြီး ဝမ်းနည်းဝမ်းသာဖြစ်သွားသောနှလုံးသားကို မတားဆီးနိုင်သဖြင့် နှစ်ဦးစလုံးမျက်စိထဲမှ မျက်ရည်များ ခုန်ထွက်သွားကြသည်။ ကိုလှထွန်းကျော်၏လုပ်ဆောင်ခဲ့ချက်များကို ကိုလှထွန်းကျော် ပြောပြသည်။ သူယူခဲ့သောတာဝန်အတိုင်း၊ စစ်တွေမြို့နယ် မြောက်ပိုင်းကျေးရွာတစ်ရွာသို့ သူရောက်သွားသည်။ ယင်းကျေးရွာ တွင် ကိုကျော်သာ (ယခု စစ်တွေ မြန်မာ့ရေနံကော်ပိုရေးရှင်း ရုံးအုပ်) တို့နှင့်တွေ့သည်။ စစ်တွေမှဆုတ်လာသော ဂျပန်ကင်ပေ တိုင်များ အပါအဝင်၊ အသေခံဖက်ဆစ်ဂျပန် ၃၀၀-ခန့်ကို သူတို့ရဲဘော်တစ်စု လမ်းဖြတ်တိုက်ပွဲဆင်ကြသည်။ အင်အားကြီး သော ဖက်ဆစ်ဂျပန်များကို အပြီးပိုင် မနိုင်နိုင်နိုင်၍ ဖက်ဆစ်ဂျပန်သတင်းပို့ရေးနှင့် အကူအညီရရေးအတွက် စစ်တွေမြို့ သိမ်းစပြုသည့် မဟာမိတ်တို့ထံ ကိုကျော်သာနှင့်အတူလာကြရာ စစ်တွေမြို့တွင် ချုပ်ထားသည်ဖြစ်ကြောင်းကို ကိုလှထွန်းကျော် က ကျနော်အား ရှင်းလင်းတင်ပြသည်။ သူ့အားချက်ချင်းလွှတ်ရန် ဦးဖိုစိဗိုလ်ချုပ်ထံ ကျနော်အရေးဆိုထားခြင်း၊ ကျနော်တို့ ပေါက်တောမြို့သိမ်းထားခြင်း စသည်တို့ကို ကျနော်ပြောပြခါ၊ သူ့အား ကျနော် အားပေးနှစ်သိမ့်လေ၏။ သူ့အား ကျနော် တွေ့ရသောနေရာမှာ ကျနော်တို့တည်းခိုနေသောအိမ်နှင့် ကိုက် ၁၀၀ခန့်မျှသာဝေးမည့်နေရာဖြစ်သည်။ စက်ရှင်တရားသူကြီး ဦးသာဇံဦးတိုက်နောက်ရှိ ဖက်ဆစ်ဂျပန်စစ်ပုလိပ် ကင်ပေတိုင်များ တည်ဆောက်ခဲ့သော ဂျပန်ခေတ်နာမည်ဆိုး အချုပ်ခန်းတွင် ဖြစ်သည်။ လှထွန်းကျော်ထံ ရနိုင်သော စားစရာများယူပြီး ကျနော်အနည်းဆုံး တစ်နေ့နှစ်ကြိမ်ကျ သွားတွေ့သည်။ ပင်ကိုယ် သတ္တိရှိလှသော လှထွန်းကျော်ကား မဟာမိတ်အချုပ်သားဘဝဖြင့် နေရသော်လည်း တဆဲချည်မျှမတုန်မလှုပ် လွတ်လပ်ရေး ကို အလကားအဘယ်မှာ ရနိုင်မည်နည်း။

လိပ်ကျောက်စခန်းသို့ ချီလေပြီ

ဦးဖိုစိဗိုလ်ချုပ်၏အဖြေကိုစောင့်ရင်း စစ်တွေမြို့တွင် ကျနော်တို့ ၃ရက်ခန့်နေထိုင်ခဲ့ကြသည်။ ဤသို့နေစဉ် ကင်းထောက်ရန်လော၊ ဗုံးကြဲရန်လော၊ အဘယ်ကြောင့်လာသည်ကို မပြောနိုင်သော ဂျပန်စစ်လေယာဉ်တစ်စုသည် စစ်တွေ မြို့ဘက်သို့လာခဲ့ရာ ကုလားတန်မြစ်ထဲရှိ သင်္ဘောများမှ အမြောက်နှင့်ပစ်ခတ်သဖြင့် ကုလားတန်မြစ်ကို မဖြတ်ရဲဘဲ ပြန်ပြေး သွားကြ၏။ ကြေးစားစစ်ဗိုလ်၊ ကြေးစားစစ်သားမလုပ်လိုဆိုသော ကျနော်၏စကားကို မုန်းတီးရွံရှာသွား၍လား၊ သို့မဟုတ် သည်ကောင်လေးတွေ လူပါးဝသည်ဟုထင်၍လား မပြောတတ်၊ ဦးဖိုစိဗိုလ်မှအရာရှိများသည် ကျနော်တို့အား ကျည်ဆံအနည်းငယ် နှင့် အမဲသားစည်၊ စည်းကရက်ဘူး၊ ထောပတ်စသော စားစရာအတော်အသင့်မျှသာ ပေးသည်။ ကျနော်တို့အား လေထီးဖြင့် လက်နက်ချပေးရေးအတွက် ကာလကတ္တားစစ်ဌာနချုပ်သို့ သူတို့ထောက်ခံပေးမည်ဆိုသောစကားလုံးများဖြင့် ကျနော်တို့အား ပျားရည်ဖြင့် ဝမ်းချလေတော့၏။ မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ၊ ဖက်ဆစ်ဂျပန်တော်လှန်ရေးသည် အမျိုးသားလွတ်လပ်ရေးကို အထောက် အကူပြုဖြစ်စေရမည်ဟု ယုံကြည်စိတ်ထားသော ကျနော်အဘို့ကား တလက်မမျှ စိတ်မပျက်၊ မည်သို့ အခြေဆိုးနှင့် ရင်ဆိုင်ရရ၊ လွတ်လပ်ရေးအတွက် ဖက်ဆစ်ဂျပန်များကို တိုက်ရမည်မဟုတ်ပါလော။

အမ်ဂျီဘီ စစ်သင်္ဘောဖြင့် ပေါက်တောမြို့သို့ ကျနော်တို့ ပြန်ရောက်ရပြီ။ ရှေ့တန်းစစ်မျက်နှာမှပို၍ ရှေ့တန်းကျသော စစ်မျက်နှာဖြစ်သည့် လိပ်ကျောက်စခန်းသို့ ရာပေါင်းထောင်ပေါင်းများစွာ ရှိသေးသော ဖက်ဆစ်ဂျပန်စစ်သားများ အနံ့မရ အောင် ပြည်သူလူထုအကူအညီဖြင့် ကျနော်တို့ ရောက်ခဲ့ကြ၏။ လိပ်ကျောက်ရွာ၏ တောင်ဘက် ၂-မိုင်၊ ၃-မိုင်ခန့်တွင် မြေပုံမြို့နယ် ပဲကောက်ရွာရှိသည်။ ပဲကောက်ရွာ၏မြောက်ဘက် ပဲကောက်တောင်တန်းတစ်လျှောက်တွင် ထောင်ပေါင်းများစွာ သော ဂျပန်များသည် ကြီးကျယ်ခန့်ငြားသော ကတုတ်များ၊ ကျင်းများဖြင့် အခိုင်အမာ တပ်စွဲထားသည်။ စစ်သင်္ဘောများကို ပစ်ခတ်မည့် အမြောက်ကြီးများလည်း ရှိသည်။ လိပ်ကျောက်ရွာ၏အရှေ့ဘက် ၄-ဖာလုံခန့်ကျယ်မည့် မြစ်တစ်ဘက်ကမ်းမှ သွားလျှင် တသွေးတသံတမိန့်ဖြင့် အုပ်ချုပ်သော ဒေါက်တာဘမော်အစိုးရ၏ မင်းပြားမြို့နယ် ရုံးချထားသော ကျောက်ခုတ်ရွာ ရှိသည်။ ပဲကောက်ရွာနှင့် ကျောက်ခုတ်ရွာတို့မှာ ရာပေါင်းများစွာ ဂျပန်စစ်သားများ သွားလာနေသောနေရာများဖြစ်သည်။ သို့နှင့်လိပ်ကျောက်ရွာသည် ရာပေါင်းများစွာသော ဂျပန်စစ်သား၏ခြေမှန်းပစ်ခြင်းကို အချိန်မရွေးခံရမည်နေရာဖြစ် သည်။ သို့ဖြစ်၍ ဖက်ဆစ်ဂျပန်များ၏ ချေမှုန်သုတ်သင်ပစ်ခြင်းကို ရှောင်ကွင်းနိုင်စေရေးနှင့် လျှို့ဝှက်စခန်း ပြုနိုင်စေရေးတို့ အတွက် လိပ်ကျောက်ရွာနှင့်တကွ အနီးအနားကျေးရွာများကို ဖက်ဆစ်ဂျပန်တော်လှန်ရေးနှင့် လွတ်လပ်ရေးအတွက် ခိုင်မာ ကျစ်လစ်အောင် စည်းရုံးယူသည်။ အနီးအနားတွင် တိုက်ပွဲများမဖြစ်အောင် ကျနော်တို့ ဆောင်ရွက်ကြသည်။ ဖက်ဆစ်ဂျပန် များကို အော့နှလုံးနာနေသော ရွာသူရွာသားများသည် ကျနော်တို့ စည်းရုံးထားသည့်အတိုင်း ကျနော်တို့သတင်းကို ဖက်ဆစ်

ဂျပန်ထံမပို့ ဖက်ဆစ်ဂျပန်၏ စစ်ရေးလှုပ်ရှားမှုများ၊ ဖက်ဆစ်ဂျပန်များ၏ တပ်စွဲထားရာနေရာများကို အတောမသတ် သတင်း လာပေးကြသည်။ ကျနော်တို့ကလည်း ငွေကြေးတစ်ပြားမျှမပေးနိုင်။ သူတို့လည်း ငွေကြေးတစ်ပြားမျှ မယူဘဲ မိမိတို့ အသိဉာဏ်ဖြင့် ကျနော်တို့အား ဝိုင်းဝန်းကူညီကြသည်။

၁၉၄၅-ခု ဇန္နဝါရီလ တတိယပတ်လောက်တွင် ဧရာမဝမ်းမြောက်ဘွယ်ရာများကို ကျနော်တွေ့ရသည်။ နံပါတ်တစ် ဝမ်းမြောက်ဘွယ်ရာအချက်မှာ ကိုကြာလှအောင် ခေါင်းဆောင်သော ကြူပျောက်ကြားတပ်များကို မြို့ဟောင်းမြို့နယ် စက်သား ရွာတွင် လေထီးဖြင့် လက်နက်ချပေးသည်။ မဟာမိတ်ထုတ် ဂျပန်ငွေစက္ကူတူများနှင့် ဗြိတိသျှအိန္ဒိယငွေစက္ကူများ ချပေးသည်။ လေထီးချလက်နက်များဖြင့် မြို့ဟောင်းမြို့နယ်၊ ကျောက်တော်မြို့နယ်များတွင် နေရာအနှံ့အပြား ကြူပျောက်ကြားများ ဖက်ဆစ် ဂျပန်များကို တိုက်ခိုက်လျက်ရှိပြီဆိုသော ဦးပညာသီဟ၏စာဖြစ်သည်။ ဒုတိယဝမ်းမြောက်ဘွယ်ရာအချက်မှာ ကုလားမတောင် ရွာအနီးရှိ တောထဲတွင် ဂျပန်စစ်သားများ ဝိုင်းထားသော တဲငယ်ထဲမှလွတ်မြောက်လာသော ဆရာတော်ဦးစိန္တာက သူယခု လုံခြုံရေးစခန်းတွင် ရှိနေရာ လုပ်ငန်းစဉ်မည်သို့ဖြစ်သည်ကို စာပေးလာသော သူ့တပည့်ဖြင့် အကြောင်းပြန်နိုင်ကြောင်းနှင့် သူနှင့်ဆက်သွယ်နိုင်ကြောင်း စာဖြစ်သည်။ တတိယဝမ်းမြောက်ဘွယ်ရာမှာ တော်လှန်ရေးတပ်ဦး ကျေညာစာတမ်းပင် ဖြစ်သည်။

အနယ်နယ်အရပ်ရပ်မှ ကျနော်စည်းရုံးထားသူများကိုလည်း ကျနော်လက်လှမ်းမီသမျှ ခေါ်ယူသည်။ အသစ်အသစ် ရဲဘော်များလည်း မိမိဆန္ဒအလျောက် ဝင်လာကြသည်။ ယင်းကြောင့် ဖက်ဆစ်ဂျပန်ကို စတိုက်စဉ်က တစ်ရာခန့်ပင်မရှိသော ကျနော်တို့လူစုသည် ရာပေါင်းအနည်းငယ်ရှိသော ကျနော်တို့လူစုဖြစ်လာသည်။ ဝင်လာသောရဲဘော်များကို လိပ်ကျောက်ရ ရွာအနီးတွင် နေ့စဉ်အချိန်မှန်မှန် စစ်ပညာပေးခြင်းနှင့် နိုင်ငံရေးပညာပေးခြင်းများကို ပြုလုပ်ဆောင်ရွက်ပေးကြရသည်။ ယင်းကြောင့် ကျနော်တို့ ငွေကြေးပြတ်သွားရာ မြက်ပင်နှင့်အတူ ရောနှောပေါက်နေသော Force) ခေါ် အလွန်ခါးသည့် ဂန့်ဂိုးဟင်းကို နေ့စဉ်ရေလဲအမျိုးမျိုးနှင့် စားနေရ၏။ ကိုမောင်ဦးကျော် (ယခု နကရဖ ဒုမန်နေဂျာ) ကိုခေါင်းဆောင်စေပြီး တပ်သားအနည်းငယ်ဖြင့် ဦးပညာသီဟထံ ငွေကြေးတောင်းခံရန်နှင့် တော်လှန်ရေးတပ်ဦး ကျေညာချက်စာတမ်းပါ အချက်အလက်များကို ဆောင်ရွက်သွားရန် သဘောတူခြင်းတို့ကို ကျနော်စာရေးပြီး စေလွှတ်လိုက်ရသည်။ ဦးစိန္တာထံမှ စေလွှတ်လိုက်သော ဦးစိန္တာတပည့်ကိုမေးရာ ဦးစိန္တာအတွက် မကြောင့်ကြရသော လုံခြုံရေးစခန်းငယ်တစ်ခုတွင်ရှိသည်။ ဆက်သွယ်မည့်ကျေးရွာနှင့် လူအမည်ကို ကျနော့အား ပေးသည်။ ယင်းကြောင့် ဦးစိန္တာထံသို့ ဖက်ဆစ်ဂျပန်တပ်များ အနှံ့အပြား သွားလာနေဆဲဖြစ်၍ ယခု လုံခြုံရေးစခန်းတွင်ပင် ဆက်လက်နေထိုင်ရေး၊ တော်လှန်ရေးတပ်ဦး ကြေငြာစာတမ်းပါ သဘောတရားများ၊ ကြာအင်းတောင်တိုက်နယ်တစ်ဝှမ်းရှိ ဖက်ဆစ်ဂျပန်စစ်ရေးစစ်ရာကိစ္စများကိုထောက်လှမ်းရေးအတွက် သွားလာနိုင်သော သူ့တပည့်တချို့ကို စေလွှတ်ရေးစသည်ကိစ္စများကို ရေးပြီး၊ ကျနော် ဦးစိန္တာထံ စာပြန်လိုက်သည်။ တော်လှန်ရေးတပ်ဦး ကျေညာစာတမ်းမှာ ကျနော်တို့ကေဒါများ ဝေဖန်သုံးသပ်စရာ လက်ငင်းနိုင်ငံရေး အခြေခံတရားတစ်ခု ဖြစ်လာသည်။

မဟာမိတ် ကလိပ်ကျမှုများ ခံရခြင်း

ခဲမှန်ဘူးသော စာသူငယ်ဖြစ်နေသည့် ဖက်ဆစ်ဂျပန်များသည် တစ်နေရာမှတစ်နေရာသို့ လာလျှင်ဖြစ်စေ၊ ရိက္ခာလုရာတွင် ဖြစ်စေ၊ ယခင်ကလို အနည်းငယ်မျှသော တပ်ဖြင့်မသွားကြတော့ပြီ၊ သုံးရာခန့်မှ ငါးရာခန့်ထိပါသော တပ်ဖြင့် သာ သွားလာလှုပ်ရှားကြသည်။ သတိလစ်မခံဘဲ၊ သုံးရာအုပ်စု ငါးရာအုပ်စုဖြင့် သွားလာလှုပ်ရှားနေသော ဖက်ဆစ်ဂျပန်များ ကို ကျနော်တို့အသက်ပေးတိုက်လိုသော်လည်း လက်နက်အင်အား လူအင်အားချင်းမမျှဖြစ်နေသည်။ ကြူပျောက်ကြားတပ် များကို လေထီးဖြင့် လက်နက်များနှင့်ငွေများချပေးခြင်းကို အတိအကျသိရပြီဖြစ်ရာ၊ ကျနော်တို့အားလည်း စတင်းဂန်း ၅၀ အပါအဝင် လက်နက်မျိုးစုံ ၅၀၀-ခန့် ချပေးရန် ကာလကတ္တားစစ်ဌာနချုပ်သို့ ဝါယာလက်ကြေးနန်းပို့ကြတော့၏။ တစ်နေ့လျှင် နှစ်ကြိမ်မှန်မှန် ဆက်သွယ်မှုရထားသော ကာလကတ္တားစစ်ဌာနချုပ်မှ နှစ်ရက်ခန့်တိုင်၊ ကျနော်တို့တောင်းဆိုထားသော လက်နက် ၅၀၀-ကိစ္စကို ဘာတစ်ခုမျှ အကြောင်းမပြန်၊ ကျနော်တို့ လက်နက် ၅၀၀ တောင်းသော သုံးရက်မြောက်နေ့တွင်သာ လျှင် လက်နက်များကို စန္ဒလဆန်း ၅ရက်လထွက်ချိန်တွင် လေထီးဖြင့်ချပေးမည်။ လိုအပ်သလို အစီအစဉ်များပြုလုပ်ကြရန် ညွှန်ကြားလွှာ ဝါယာလက်ကြေးနန်းစာကို ရရှိ၏။ ဖက်ဆစ်ဂျပန်များကို မှုန်မှုန်ညက်ကြေ၊ တိုက်ဖျက်သုတ်သင်လိုသော ကျနော်တို့လူစု ပျော်မဆုံး မော်မဆုံးဖြစ်သွားကြသည်။

ဆရာတော်ဦးပညာသီဟထံ ကျနော်လွတ်လိုက်သော ကိုမောင်ဦးကျော်တို့သည် မဟာမိတ်ထုတ်လုပ်သော ဂျပန် စက္ကူတူ ငါးထောင်နှင့် စတင်းဂန်းတစ်ချို့ဖြင့် ရက်သတ္တပတ် အပြည့်မှီ ပြန်ရောက်လာသည်။ သူတို့ထံမှ ဖက်ဆစ်ဂျပန်တပ်များ နှင့် ကြုံပျောက်ကြားတပ်များ တိုက်ပွဲများ အောင်မြင်မှုများသတင်းတို့ကိုလည်း အားတက်ဘွယ်ရာ ကြားသိရသည်။

လေထီးဖြင့် ချပေးမည့်လက်နက်ကိစ္စကို အသေးအမွှားမှစပြီးကျနော်တို့ အစီအစဉ်ပြုကြသည်။ လိပ်ကျောက်ရရွာ အနောက်ဘက်၊ တမိုင်ခန့်မျှဝေးကွာသော လယ်ကွင်းကြီးကို လေထီးကျမည့်နေရာအဖြစ် ရွေးချယ်သည်။ တီ(T) ပုံသဏ္ဍာန် မီးပုံကြီးဖြင့် အချက်ပြပြီးပြုရန်လည်း ဆုံးဖြတ်ကြသည်။ လိုလေသမျှကို ကျနော်တို့ ပြင်ဆင်ထားပြီးပြီ၊ ကျနော်တို့ပြင်ဆင်ချက် များ အသေးစိတ်အကြောင်းအရာများကို ကာလကတ္တားစစ်ဌာနချုပ်သို့ ပေးပို့သည်။ ကာလကတ္တားစစ်ဌာနချုပ်ကလည်း ကျနော် တို့ တင်ပြချက်အားလုံးကပို သဘောတူသည်။ စန္ဒာလဆန်း ၅-ရက်နေ့သို့ ရောက်ရန် ရက်သတ္တနှစ်ပတ်ခန့်လိုသေးသည်။ ကျနော်တို့မှာ နေ့စဉ်လုပ်ငန်းဆောင်တာများကို လုပ်ဆောင်ရင်း၊ ပျော်ရွှင်သောနှလုံးသားဖြင့် လေထီးဖြင့် လက်နက်များ ချပေးမည့်ရက်ကို ကျနော်တို့ စောင့်ကြိုနေကြသည်။

လေထီးဖြင့် ချပည့်လက်နက်များကို စောင့်ရင်း ဒေါက်တာဘမော်အစိုးရ၏ မင်းပြားမြို့နယ်ရုံးတည်ရာ၊ ကျောက်ခုတ် ရွာကို ဖက်ဆစ်ဂျပန်စစ်သားများ အလစ်တွင် ကျနော်တို့ ဝင်စီးကြသည်။ ဒေါက်တာဘမော်အစိုးရ၏ပုလိပ်များ၊ တစ်စုံတစ်ရာ မျှ ခုခံခြင်းမပြုကြ။ လက်နက်များ၊ ကျည်ဆံများကိုသာ ကျနော်တို့သိမ်းယူပြီး ချွင်းချက်မရှိဘဲ၊ ပုလိပ်များအားလုံးကို ကျနော်တို့ လွတ်ငြိမ်းခွင့်ပြုလိုက်သည်။ ပြည်သူလူထုကို ကိုယ်စားပြုသော ပြည်သူ့ကောင်စီဖြင့် ကျေးရွာများကို အုပ်ချုပ်စေလေသည်။ ကျနော်တို့ ဩဇာလွှမ်းမိုးသော နေရာဟူသမျှတွင် ဖက်ဆစ်ဂျပန်သူကြီးများကို ဖြုတ်ပစ်သည်။ ရွာသူကြီးအစား ကျေးရွာဥက္ကဋ္ဌ ဖြင့် ပြည်သူ့ကော်မီတီများ ဖွဲ့စည်းထူထောင်ပေးသည်။

ဖက်ဆစ်ဂျပန်၏ရှေ့တန်းစစ်မျက်နှာများကို ရိက္ခာထောက်ရာတွင် ရိက္ခာမှူးကြီးလည်းဖြစ်ပြီး ပြည်သူလူထုက ဖိတ်ဖိတ် တုန်ကြောက်နေရသူတစ်ဦးမှာ ဗိုလ်ကြီးအောင်လှခိုင်ဖြစ်သည်။ သူသည် သူဆင့်ဆိုသော ရိက္ခာမှူးအတိုင်း မပို့နိုင် သော ကျေးရွာလူထုကို ဂျပန်ဖက်ဆစ်နည်းအတိုင်း သူနှင့်သူလက်ပါးစေအစုက ညှင်းဆဲသတ်ဖြတ်နိုင်သော အာဏာရှိသူ တစ်ဦးလည်းဖြစ်သည်။ သိန်းကြွယ်ချမ်းသာနေသော ဧရာမခေတ်ပျက် သူဌေးတစ်ဦးလည်းဖြစ်သည်။ ကျောက်ခုတ်ရွာရှိ ဒေါက်တာဘမော်အစိုးရရုံးတည်ရာကို ကျနော်တို့ သိမ်းပိုက်လိုက်ခြင်း သတင်းမရခဲ့သော ဗိုလ်ကြီးကျောက်ခုတ်သို့ ရောက်လာရာ ကျနော်တပ်မှဘမ်းပြီး၊ ခြောက်လုံးပြူးသေနတ်၊ ဂျပန်ဓားရှည်နှင့်တကွ၊ သူ့ကို လိပ်ကျောက်ရစခန်းရှိ ကျနေ့ ထံပို့လိုက်သည်။ ဗိုလ်ကြီးနှင့်အတူ သူ၏ညားခါစ ဇနီးချော မခိုင်ကျော့လည်း ပါလာသည်။ မခိုင်ကျော့၏ခန္ဓာကိုယ်တွင် တစ်ထွာမျှရှိမည့် ရွှေလက်ကောက်များ၊ ရွှေလည်ဆွဲများဖြင့် ဆင်ယင်ထားသည်။ ဗိုလ်ကြီးကို ကျနော်တို့ စစ်ဆေးမေးမြန်းကြ သည်။ အဓိကစစ်ဆေးချက် ၂ချက်မှာ သူနှင့်သူလက်ပါးစေများ၏ လက်နက်များ ဘယ်မှာလဲဟူသော အချက်တစ်ချက်နှင့် ဖက်ဆစ်ဂျပန်များ၏ အခိုင်အမာတပ်စွဲထားသော နေရာဘယ်မှာလဲဟူသောအချက် ဖြစ်သည်။ ဗိုလ်ကြီးက ဖက်ဆစ်ဂျပန်များ အခိုင်အမာတပ်စွဲထားသောနေရာများကို ပြောပြသည်။ သူ၏လက်နက်မနျားမှာ သူ၏မိဘကျေးရွာဖြစ်သော ငှက်ကြီးကျွန်း ကျေးရွာတွင် ရှိသည်ဟုဆိုသည်။

မခိုင်ကျော့ထံသို့ ကျေးရွာလူကြီးများ၊ ကျေးရွာအမျိုးသမီးခေါင်းဆောင်များနှင့်အတူ ကိုကျော်ဇောနှင့် ကျနော်သွားကြ သည်။ ဗိုလ်ကြီးအောင်လှခိုင်အား မလွဲသာ၍ ဘမ်းထားခြင်းဖြစ်ကြောင်းကို ကျနော်ရှင်းပြသည်။ သူမကို ယခု အမျိုးသမီး ဥက္ကဋ္ဌအိမ်တွင် ခေတ္တထားရမည်ဖြစ်ရာ၊ သူမ၏လက်ဝတ်လက်စား ရွှေထည်ပစ္စည်းများကို မပျောက်ရအောင် ပြုထားရန် ကျနော်တို့တာဝန်ရှိ၍ စာရင်းအင်းနှင့် သိမ်းထားမည်ဖြစ်ကြောင်း သူမကိုလာခေါ်ရန် ဘယ်သူ့ကိုခေါ်လိုသလဲဟုမေးရာ ကိုကျော်လှညို (ယခု စစ်တွေမြို့၊ အိုးတန်းရပ်နေ၊ စစ်တွေမြို့၏ ထိပ်သီးသူဌေးတစ်ဦးဖြစ်သော ကွယ်လွန်သူ ဦးကျော်လှညို) ကိုခေါ်ပေးရန် သူမပြောသည်။ ရွှေထည်ပစ္စည်းများကို စာရင်းအင်းပြုပြီး ကောင်းစွာသိမ်းဆည်းထားရန် ကိုကျော်ဇောကို ကျနော်တာဝန်ပေးချက်အရ ကိုကျော်ဇောသည် ယင်းအိမ်တွင် ရှိနေသည့် ကျေးရွာလူကြီးများနှင့် အမျိုးသမီးဥက္ကဋ္ဌ၏ ရှေ့မှောက်တွင်ပင် စာရင်းအင်းပြုပြီး ရွှေထည်ပစ္စည်းများကို လက်ခံသွားသည်။ ကျနော်လည်း တစ်ချက်လွတ် စစ်အမိန့်ထုတ် လိုက်သည်။ မခိုင်ကျော့တည်းခိုနေသော အိမ်ခြံဝင်းသို့ နေ့မဆို၊ ညဉ့်မဆို၊ မည်သည့်အကြောင်းရှိသည်ဖြစ်စေ၊ ရဲဘော်များ၊ တပ်ဗိုလ်များနှင့်တကွ တစ်စုံတစ်ဦးမျှ မဝင်ရဟူသော တစ်ချက်လွတ်စစ်မိန့်ကို ချက်ချင်းအာဏာတည်စေလိုက်ခြင်းဖြစ်သည်။ မခိုင်ကျော့တည်းခိုနေသော အိမ်ခြံဝင်းသို့ ကျနော်နှင့်တကွ၊ ရဲဘော်များလည်း မဝင်ကြ၊ ရွာသားများလည်း တစ်ဦးမျှ မဝင်ကြ၊ တော်လှန်ရေးအာဏာတည်လေစွ။

ဗိုလ်ကြီး၏ အစစ်ခံချက်အရ ဗိုလ်ကြီး၏လက်များကို ကြိုးနှင့်တုတ်ပြီး သူ့ဝှက်ထားသော သေနတ်များကို ဖော်ထုတ် ယူရန် ကိုရွှေကျော်ဦးကို ခေါင်းဆောင်စေပြီး တပ်သားများနှင့် ငှက်ကြီးကျွန်းရွာသို့ သွားစေသည်။ နံနက်စာစားပြီး ကိုရွှေကျော်ဦး နှင့်တပ်သားများ ဗိုလ်ကြီးကို ကြိုးဖြင့်တုတ်ခါ ခေါ်ယူသွားကြသည်။ အလစ်ချောင်းနေသော အကြံသမား ဗိုလ်ကြီးသည် ငှက်ကြီးကျွန်းရွာအနီး အရောက်တွင် ကိုရွှေကျော်ဦးတို့ အငိုက်ကို ချက်ကောင်းယူခါ ထွက်ပြေးသည်။ ကိုရွှေကျော်ဦး စတင်းဂန်းသေနတ်ဖြင့် ထွက်ပြေးနေသော ဗိုလ်ကြီးကို သူ့ကိုယ်တိုင်လည်း နောက်မှပြေးလိုက်ရင်း ပစ်ခတ်သည်။ ကျည်ဆံတစ်တောင့်မျှ ဗိုလ်ကြီးကို မထိ၊ ဗိုလ်ကြီးချောမောစွာ အောင်မြင်စွာ လွတ်မြောက်သွားလေပြီ။ ကျနော်တို့ တပ်သားများ ဗိုလ်ကြီးကို ငှက်ကြီးကျွန်းရွာတွင် အိမ်တိုင်းစေ မွေနှောက်ရှာဖွေကြသည်။ ဗိုလ်ကြီး၏ အနံ့ကိုပင် မခံမိကြ။ ဗိုလ်ကြီး၏ ဇာတိချက်ကြွေ အရပ်တွင် ဗိုလ်ကြီးအား အဘယ်မှာ ရှာဖွေတွေ့အံ့နည်း။

ကျနော်ခေါ်ထားသော ကိုကျော်လှညိုရောက်လာသည်။ လိပ်ကျောက်ရကျေးရွာ လူကြီးများရှေ့တွင် မခင်ကျော့အား ကိုကျော်လှညိုလက်သို့ လွဲအပ်သည်။ ရွှေထည်ပစ္စည်းအားလုံး မှန်သည် မမှန်သည်ကို မခင်ကျော့ကိုမေးမြန်းသည်။ မခင်ကျော့က ရွှေထည်ပစ္စည်း အမှန်အတိုင်းရှိသည်ဟုပြောသည်။ ယင်းကြောင့် ရွှေထည်ပစ္စည်းအားလုံးကို မခင်ကျော့ထံ လွဲအပ်ပေးလိုက်သည်။ ဤရွှေထည်ပစ္စည်းများတစ်ချို့သည် ခေတ်ပျက်သူဌေးဗိုလ်ကြီး အောင်လှခိုင်ပိုင်ပစ္စည်းများဖြစ်ကောင်းဖြစ်နိုင်သော်လည်း ဝါဝါလိုလို နီနီလိုလို အရောင်အဆင်းရှိသော ရွှေထက် ဝါဝါလိုလို နီနီလိုလို အရောင်အဆင်းရှိသော ကျည်ဆံကိုသာ အာသာငန်းငန်း တပ်မက်သော ကျနော်တို့အဖို့ ရွှေတရွေးသားမျှပင် ယူငင်ထားလိုက်ခြင်းမပြုချေ။ ကိုကျော်လှညိုနှင့် မခင်ကျော့တို့မောင်နှမအား၊ လိပ်ကျောက်ရွာမှ သူတို့သွားလိုရာ နေရာထိ၊ ကျနော်တို့ ချောမောစွာ ပို့ပေးလိုက်သည်။

ဗိုလ်ကြီးချောမောစွာ၊ အောင်မြင်စွာလွတ်သွားခြင်းသည် ကျနော်၏ထိပ် မီးလောင်သွားခြင်းပင်ဖြစ်သည်။ ကျနော်များစွာ ဘေးကြပ်နံ့ကြပ်ဖြစ်သွားသည်။ ဗိုလ်ကြီးသည် ကျနော်တို့၏လိပ်ကျောက်ရစခန်းကို သိသွားသည်။ ရာပေါင်းများစွာသော ဖက်ဆစ်ဂျပန်တပ်သားများကို ခေါ်ယူလာပြီး ကျနော်တို့အား မှုန့်မှုန့်ညက်ညက်ကြေအောင် ဗိုလ်ကြီးပြုလုပ်နိုင်စွမ်းရှိသည်။ အခြားတစ်ဘက်ကလည်း ကာလကတ္တား မဟာမိတ်စစ်ဌာနချုပ်က လိပ်ကျောက်ရွာအနီးတွင် လေထီးဖြင့်လက်နက်များချပေးရန် သဘောတူအတည်ပြုထားသည်။ ဗိုလ်ကြီးအောင်လှခိုင်နှင့် ဖက်ဆစ်ဂျပန်များ ဘေးရန်ကြောက်ပြီး လိပ်ကျောက်ရစခန်းမှ ကျနော်တို့ ရှောင်ကွင်းသွားခါ အခြားတစ်နေရာတွင် လေထီးဖြင့် လက်နက်များချရေးကို စီစဉ်လျှင် မဟာမိတ်စစ်ဌာနချုပ်က လုံခြုံရေးမရှိ၍ ဆိုင်းငံ့ထားရန် ပြုသွားမည်ကို ဖက်ဆစ်ဂျပန်ဘေးရန်ထက် ကျနော်တို့ ကြောက်ကြသည်။

ကျနော်တို့ခြင်သော်အောင်တပ်မှ ကျနော်ဆွေးနွေးနေကြဖြစ်သော ခေါင်းဆောင်စုကို ကျနော်ခေါ်ယူဆွေးနွေးသည်။ ကျနော်ကဲ့သို့ပင် လေထီးဖြင့်ချပေးမည့် လက်နက်များရရေးကို မထိခိုက်ချင်ကြ။ ယင်းကြောင့် လိပ်ကျောက်ရစခမ်းတွင် ဆက်လက်နေမည်။ ဗိုလ်ကြီးအောင်လှခိုင်နှင့် ဂျပန်စစ်သားများ၏ သွားလာလှုပ်ရှားမှု မှန်သမျှကို ကြိုတင်သတင်းရနိုင်အောင် စီစဉ်မည်စသော ဆုံးဖြတ်ချက်များချကာ၊ အစီအစဉ်များကို ဒလဟော အကောင်အထည်ဖော်လေတော့၏။ လိပ်ကျောက်ရွာအနီး ပတ်ဝန်းကျင်ရွာများသို့လည်းကောင်း၊ မြစ်တစ်ဘက်ကမ်းရှိ ရွာများသို့လည်းကောင်း၊ ကျနော်နှင့် ကျနော်တို့ ခေါင်းဆောင်ပိုင်းများ လှည့်လည်သွားလာခါဟောပြောခြင်း၊ စည်းရုံးခြင်းများကို အင်တိုက်အားတိုက် ပြုရလေတော့သည်။ အကယ်၍ လိပ်ကျောက်ရစခမ်းသို့ ဖက်ဆစ်ဂျပန်များ ချီတက်လာလျှင် မမျှော်လင့်သောနေရာများမှ ဖက်ဆစ်ဂျပန်များကို ခုခံတွန်းလှန်ရန်လည်း စီစဉ်ကြ၏။ လျှို့ဝှက်စွာ တပ်ပျောက်သွားသော ပျောက်ကြားစစ်ပရိယာယ်ကိုလည်း အသုံးပြုရန် စီစဉ်ကြ၏။ လှုံ့ဆော်ရေး စည်းရုံးရေးကိစ္စကြောင့် ၁၉၄၅-ခု၊ ဇူလိုင်လကုန်လောက်၊ နံနက် ၈-နာရီခန့်တွင် ကျနော်နှင့် တပ်သားတစ်စု လှေငယ်များဖြင့် ၄ဖာလုံခန့်ကျယ်မည့်မြစ်ကို လိပ်ကျောက်ရတစ်ဖက်ကမ်းသို့ ကူးကြရသည်။ မြစ်အလယ်လောက်ရောက်လျှင် ထူထပ်သောဆီးနှင်းများ ကျလာသည်။ နှစ်ကိုက်သုံးကိုက်မျှသာ ဝေးကွာသောအဝေးကိုပင် မမြင်ရဖြစ်သွားသည်။ တဘက်ကမ်းသို့ လှေကပ်၍ ကမ်းပေါ်သို့ တက်လုဆဲဆဲတွင် မြောက်များစွာသော ဂျပန်စစ်သားများ အော်ကြီးဟစ်ကျယ်စကားများကို သွားရင်းပြောဆိုသံကြားရသည်။ ကျနော်တို့ လှေငယ်များနှင့်အတူ လိပ်ကျောက်ရွာသို့ ပြန်ဆုတ်ခဲ့ရ၏။ လိပ်ကျောက်ရစခမ်းတွင် ခမောင်းရွာဘက်မှ ကျေးရွာဆက်သားနှစ်ယောက်ခန့်ရောက်၍ တွေ့သည်။ ခမောင်းတောရွာမှ ဖက်ဆစ်ဂျပန်စစ်သား ၅၀၀-ခန့်ဖြတ်သွားသည်ကို သတင်းပို့လာခြင်းဖြစ်သည်။ ဖက်ဆစ်ဂျပန်များ သိမ်းဆည်းမသွားရအောင် ဝှက်ထားသောလှေကို ဆွဲထုတ်ယူငင်နေခဲ့ရ၍ အချိန်အတော်ကြာခြင်းကိုလည်း သိရသည်။ လိပ်ကျောက်ရတစ်ဘက်ကမ်းတွင် ကျနော်တို့ ပက်ပင်းပါတိုးမိလုဆဲဆဲဖြစ်ခဲ့သော ဂျပန်စစ်တပ်သည် ၅၀၀မျှရှိသော ဂျပန်စစ်တပ်ဖြစ်၍ အကယ်၍မြစ်လယ်

တွင်ထူထပ်သော နှင်းသာမကျခံလျှင် ကျနော်နှင့် ၁၅-ဦးခန့်ထက်မပိုသော ရဲဘော်များ၏အသက်သည် ဖက်ဆစ်ဂျပန်များ၏ အောက်တွင် ပျောက်ကွယ်ဆုံးရှုံးနိုင်စရာရှိသည်။

ကာလကတ္တားရှိ မဟာမိတ်စစ်ဌာနချုပ်မှ လေထီးဖြင့်ချပေးမည့်လက်နက်များရလျှင် ငါတို့ရှေ့သို့ မည်သို့ ဆက်လုပ်ရမည်နည်းဟူသော ပြဿနာကို ကျနော်တို့ခေါင်းဆောင်များ အလေးအနက်ထား၍ အထပ်ထပ်ဆွေးနွေးကြသည်။ တော်လှန်ရေးတပ်ဦး၏ကြေငြာစာတမ်းသည် ကျနော်တို့ ခံယူထားသော နိုင်ငံရေးခံယူချက်နှင့်တစ်ထပ်တည်း အံဝင်ဝင်ကျဖြစ်နေသည်။ ဖက်ဆစ်ဂျပန်တော်လှန်ရေးအပြီး မဟာမိတ်အရေခြုံခါ ဝင်လာမည့် ဗြိတိသျှနယ်ချဲ့စနစ်ကိုလည်း လွတ်လပ်ရေးအတွက် လက်နက်စွဲကိုင်တိုက်ခိုက်ခြင်း အပါအဝင် နည်းမျိုးစုံဖြင့် ကျနော်တို့ ဆက်လက်တိုက်ခိုက်ရေးကို ကျနော်တို့ အကြွင်းမဲ့ ချွင်းချက်မရှိ လက်ခံထားခဲ့ပြီဖြစ်သည်။ ယင်းကြောင့် လေထီးဖြင့်ချမည့် လက်နက်များရလျှင် ကြပ်စင်ကျွန်းကို ဖြတ်ပြီး တောင်စိုင့်ကမ်းရှိ ကမ်းနီရွာ၊ ကြာအင်းတောင်ရွာများဘက်သို့ သွားမည်။ ဆရာတော်ဦးစိန္တာအကူအညီဖြင့် တောင်စိုင့်ကမ်းတွင် အခြေခံစခမ်းပြုပြီး သောင်းပေါင်းများစွာ ထူထပ်စွာရှိနေသည့် ဖက်ဆစ်ဂျပန်များကို မဟာမိတ်နှင့် ပူးတွဲတိုက်ရင်း ရခိုင်ရိုးမတောင်ကို ကျော်ဖြတ်မည်။ ရခိုင်ရိုးမတောင်ဘက်သို့ရောက်လျှင် ဖက်ဆစ်တော်လှန်ရေးသမားများနှင့် ဆက်သွယ်မည်။ ယင်းဖက်ဆစ်တော်လှန်ရေးသမားများထံမှတစ်ဆင့် ခေါင်းဆောင်များကို တွေ့အောင်ရှာပြီး လွတ်လပ်ရေးအတွက် ဗြိတိသျှနယ်ချဲ့စစ်တပ်များကို မရပ်မနား ဆက်လက်တိုက်ခိုက်ရန် လိုကလည်း ဆက်လက်တိုက်ခိုက်သွားရန်ဖြစ်သည်။ ကျနော်၏ ဤသဘောတရားသည် တပ်ဖွဲ့ခေါင်းဆောင်များမှတစ်ဆင့် တပ်တွင်းထဲသို့ နက်ရှိုင်းစွာဝင်လျက်ရှိသည်။ တပ်ဖွဲ့ဝင်ရဲဘော်များလည်း ကြီးမားစွာ စိတ်ဓါတ်တက်ကြွလျက်ရှိကြသည်။ ဖက်ဆစ်ဂျပန်တော်လှန်ရေးနှင့် လွတ်လပ်ရေးတို့အတွက် အသက်စွန့်လွှတ်ကြရန် အဆင်သင့်ဖြစ်လျက်ရှိကြသည်။

ကျနော်တို့ ဝါယာလက်ကြေးနန်းဖြင့် သေချာစွာသတင်းပေးနိုင်မှုကြောင့် မြေပုံမြို့သို့ မဟာမိတ်တပ်များ၊ ရေကြောင်းဖြင့် (မြေပုံမြို့ကို ရေကြောင်းလမ်းမှအပ အခြားလမ်းဖြင့် ထိုအချိန်တွင် မဟာမိတ်တပ်များ သိမ်းပိုက်ရန်အကြောင်းမရှိ) သိမ်းပိုက်လာလျှင် ချေမှုန်းသုတ်သင်ရန် စောင့်ဆိုင်းနေသော ပဲကောက်တောင်တန်းတစ်လျှောက်ရှိ ဖက်ဆစ်ဂျပန်များသည် ဗုန်းမိုးရွာသွန်းမှုကြောင့် ကြီးမားစွာ အထိနာလျက်ရှိသည်။ ဖက်ဆစ်ဂျပန်များသည် ပဲကောက်တောင်ရိုးတစ်လျှောက် တောကြီးမျက်မဲတွင် ကြီးမားခိုင်ခန့်သော ကတုတ်များကို တည်ဆောက်ထားသည်။ မြေပြင်ပစ် အမြောက်များ၊ လေယာဉ်ပစ်အမြောက်များဖြင့် ထောင်ပေါင်းများစွာသော ဂျပန်များသည် နေသားတကျ နေရာယူထားသည်။

ကျနော်တို့အား လေထီးဖြင့် လက်နက်ချပေးရေး မတိုင်မီ ၃-ရက်၊ ၄-ရက်ခန့်က ဧရာမ ဆိုးဝါးသော ၊ ဧရာမ ဝမ်းနည်း ကြေကွဲဘွယ်ကောင်းသော သတင်းဆိုးကျနော့်ထံ ရောက်လာသည်။ နောက်တန်းစစ်မျက်နှာသို့ ရောက်သွားပြီဖြစ်သည်ဟု အကြောင်းပြကာ ကြူပျောက်ကျားတပ်ဖွဲ့များကို လက်နက်သိမ်းလိုက်ပြီ။ ဦးပညာသီဟ ရူးမတတ်ငိုကြွေးလျက် ရှိသည်ဟူသော သတင်းဆိုးပင်ဖြစ်သည်။ ဤသတင်းဆိုး ဟုတ်မဟုတ် မှန်မမှန်ကိုထောက်လှမ်းရန် ရဲဘော် ၃-ဦး၊ ၄-ဦးခန့်ကို ဦးပညာသီဟထံ ကျနော်ချက်ချင်း စေလွှတ်သည်။ ကာလကတ္တားရှိ မဟာမိတ်စစ်ဌာနချုပ်ကို ကျနော် သံသယဝင်လာသည်။ ယင်းကြောင့် ကျနော်တို့၏ဝါယာလက် ကြေးနန်းဖြင့် ကျနော်တို့အား ချိန်းဆိုထားသည့်အတိုင်း လေထီးဖြင့် လက်နက်များ ချပေးရေးကို ကျနော်ထပ်မံတင်ပြတောင်းဆိုသည်။

လေထီးဖြင့် လက်နက်ချပေးမည့်ရက် တစ်နေ့ထက်တစ်နေ့ နီးကပ်လာပြီ။ စန္ဒာလပင် ဆန်းပေါ်စ သုံးရက်သို့ရောက်ခဲ့ပြီ။ ကျနော်နှင့်တကွ ရဲဘော်များအားလုံး ပျော်တပြုံးပြုံးနှင့် လေထီးဖြင့်ချပေးမည့်လက်နက်များကို စောင့်ဆိုင်းလျက်ရှိကြသည်။ သို့သော် ကာလကတ္တားမဟာမိတ် စစ်ဌာနချုပ်မှ လာသောဝါယာလက်ကြေးနန်းသည် ကျနော်တို့၏အသံနှလုံးကို အစိပ်စိပ် အမွှာမွှာဖြစ်သွားစေလေသည်။ ကျနော်တို့အား လေထီးဖြင့်လက်နက်ချပေးရေးကို ဖျက်သိမ်းထားလိုက်သည်ဟူသော ဝါယာလက်ကြေးနန်းသည် အဘယ်မှလျှင် ကျနော်တို့၏အသံနှလုံးကို အစိပ်စိပ်အမွှာမွှာ မဖြစ်ဘဲ နေနိုင်အံ့နည်း။ အစီအစဉ်အားလုံး ဆောင်ရွက်ပြီးနေပြီဖြစ်၍ သတ်မှတ်ထားသောရက်၊ သတ်မှတ်ထားသောအချိန်တွင် လေထီးဖြင့် လက်နက်များ ချပေးရေးကို ဆောင်ရွက်ပေးရန် ကျနော်တို့ ဝါယာလက်စက်ဖြင့် ကျနော်တို့လည်း တစ်နေ့ နှစ်ကြိမ်မှန်မှန် မေတ္တာရပ်ခံသည်။ ဤအတွင်း မဟာမိတ်တပ်များ မြေပုံကို လာသိမ်းလျှင် ချေမှုန်းသုတ်သင်ရန် အခိုင်အခံ ပြုထားသောပဲကောက်တောင်ရိုး တစ်လျှောက်ရှိ ဂျပန်စစ်သားများသည် စစ်လေယာဉ်အုပ်လိုက်ချီ၍ ဗုန်းမိုးရွာသော ဒဏ်မခံနိုင်သဖြင့် ရာလိုက်ထောင်လိုက် ချီ၍ ဆုတ်ခွာနေကြရလေပြီ။

ဦးပညာသီဟထံ ကျနော်စေလွှတ်ခဲ့သော ရဲဘော် ၃-၄-ဦး လိပ်ကျောက်ရဲစခမ်းသို့ ပြန်ရောက်ကြ၏။ ကြူပျောက်ကျား

တပ်များမှာ နောက်တန်းစစ်မျက်နှာကို ရောက်သွားပြီဖြစ်၍ ဖက်ဆစ်ဂျပန်များအား တိုက်ခိုက်ရန်လုပ်ငန်း ကုန်ဆုံးသွားပြီ ဖြစ်သဖြင့် လက်နက်များ သိမ်းရကြောင်းကို အကြောင်းပြကာ ကြုံပျောက်ကျားတပ်များကို လက်နက်သိမ်းခြင်း၊ ဦးပညာသီဟ ငိုကြွေးနေခြင်းတို့ကို အတိအကျသိရသည်။

ထိုအချိန်က လေယာဉ်မှနေ၍ လေထီးဖြင့် လက်နက်များ၊ ပစ္စည်းများ ချပေးရေးကို စန္ဒာလဆန်း ၅-ရက်၊ ၆-ရက်၊ ၇-ရက်၊ ၈-ရက်၊ ၉-ရက်တို့သာ ရွေးချယ်ပြီး လေထီးဖြင့် ချပေးလေ့ရှိရာ စန္ဒာလဆန်း ၅-ရက်သို့ ရောက်ခဲ့ပြီ။ လေထီး ဖြင့် လက်နက်ချပေးခြင်းမပြု၊ နောက်တနေ့ နောက်တနေ့ စသည်ဖြင့် မျှော်လင့်ကြီးစွာဖြင့် ကျနော်တို့ မျှော်ကြသေးသည် ကျနော်တို့ ဝါယာလက်ကြေးနန်းဖြင့်လည်း လေထီးဖြင့် လက်နက်ချပေးရေးကို တစ်နေ့လျှင် နှစ်ကြိမ်မှန်မှန် သတင်းပေးကြ သေးသည်။ သို့သော် ကာလကတ္တားရှိ မဟာမိတ်စစ်ဌာနချုပ်မှ ကျနော်တို့ထံ အပ်တစ်ချောင်းပင် လေထီးဖြင့် ချမပေးတော့ပေ။ လေထီးဖြင့် လက်နက်ချရေးကို နေ့-ရက်-နာရီပါ အသေအချာသတ်မှတ်ပါလျက်နှင့် အပ်တစ်ချောင်းမျှပင် လေထီးဖြင့် ချမပေးခြင်းသည် ကာလကတ္တားရှိ မဟာမိတ်စစ်ဌာနချုပ်က ပြောင်ပြောင်တင်းတင်း သစ္စာဖောက်လိုက်ခြင်းပင် မဟုတ်ပါ လော။

ငါတို့ဘာလုပ်ကြမလဲ

လေထီးဖြင့်လက်နက်ချပေးမည့် မျှော်လင့်စရာရက်များကုန်ဆုံးသွားသည့်အခါ ကျနော်တို့၏တပ် ပွစိပွစိဖြစ်သွား သည်။ ကလိမ်ခြုံ မဟာမိတ် အရေခြုံ ဗြိတိသျှနယ်ချဲ့စစ်တပ်များကို တွန်းလှန်တိုက်ခိုက်ရန် တောင်းဆိုလာကြသည်။ ကျနော် အတွက် ဧရာမအခက်အခဲနှင့် ရင်ဆိုင်ရပြီ။ အများစု၏ဆန္ဒကို ကျနော် ဆန့်ကျင်ရတော့မည်။

မဟာမိတ်အရေခြုံ ဗြိတိသျှနယ်ချဲ့ကို ချက်ချင်းလက်ငင်း လက်နက်စွဲကိုင်တိုက်ခိုက်ရန် မလိုလားသေးကြောင်းကို ကျနော်တို့ ကေဒါများနှင့် တပ်ဖွဲ့ခေါင်းဆောင်များကိုလည်း ကျနော်အထပ်ထပ်အကြိမ်ကြိမ်ဆွေးနွေးပြသည်။ ခြင်္သေ့အောင် ပျောက်ကျားတပ်ဖွဲ့ အားလုံးကိုလည်း တန်းစီပြီး ကျနော်တရားဟောပြောသည်။ ဖက်ဆစ်ဂျပန်တော်လှန်ရေးသည် လွတ်လပ်ရေး၊ ဒီမိုကရေစီရေးနှင့် ဆိုရှယ်လစ်ရေးတို့အတွက် မလုပ်မဖြစ်သော လုပ်ငန်းဆောင်တာ ဖြစ်သည်။ ကာလကတ္တားရှိ မဟာမိတ်စစ်ဌာနချုပ်မှ လက်နက်များရသည်ဖြစ်စေ၊ မရသည်ဖြစ်စေ ဖက်ဆစ်တော်လှန်ရေးလုပ်ငန်းကို ဉာဏ်စွမ်းရှိသမျှ ကိုယ်စွမ်းရှိသမျှ ဆောင်ရွက်ရမည်ဖြစ်သည်ဟူသော သဘောထားကို အဓိကထားကာ ကျနော် အထပ်ထပ်ရှင်းလင်းဟောပြော သည်။ ပွစိပွစိဖြစ်နေသောကျနော်တို့တပ်ဖွဲ့ တဖြေးဖြေး သဘောပေါက်လက်ခံသွားသည်။

ကာလကတ္တားမဟာမိတ်စစ်ဌာနချုပ်သည် လေထီးဖြင့် လက်နက်များ ချပေးရေးကို ပြောင်ပြောင်တင်းတင်း ရိုက်ချိုး ပစ်လိုက်သော်လည်း ကျနော်တို့ဆောင်ရွက်ဆဲ ဖက်ဆစ်ဂျပန်တော်လှန်ရေးလုပ်ငန်း ဆောင်တာများကို ကျနော်တို့ မပျက် မကွက် ဆက်လက်ဆောင်ရွက်သွားသည်။ ပဲကောက်တောင်ရိုးတစ်လျှောက် အခိုင်အမာတပ်စွဲထားသော ဖက်ဆစ်ဂျပန်များ ဆုတ်ခွာသွားကြသဖြင့် မဟာမိတ်တို့ မြေပုံကို အလွယ်တကူ သိမ်းပိုက်သွားနိုင်သည်။ ကာလကတ္တား မဟာမိတ်စစ်ဌာနချုပ်မှ လေထီးဖြင့် လက်နက်များ ချမပေးသော်လည်း ကျနော်တို့အား ချီးကျူးထောပနာပြုသော ကြေးနန်းသဝဏ်လွှာများ အဆက် မပြတ်ရောက်လာသည်။ နေ့စဉ်ရက်ဆက်ရောက်လာသည်။

မဟာမိတ်တပ်များ မြေပုံမြို့ကို သိမ်း၍ သုံးရက်ခန့်အကြာတွင် ချီးကျူးထောပနာပြုသော ကြေးနန်းကို အထပ်ထပ်ပို့ ခဲ့သည်။ ကာလကတ္တားမြို့ရှိ မဟာမိတ် စစ်ဌာနချုပ်သည် စစ်တွေမြို့သို့သွား၍ လက်နက်များအပ်ရန် ညွှန်ကြားလွှာကြေးနန်း ပို့လေတော့သည်။ လေထီးဖြင့်လက်နက်များ ချပေးမည်ဆိုပြီး လက်နက်များ ချမပေးခဲ့၍ ကြိမ်မီးအုံးဖြစ်နေသော ရဲဘော်များ ၏ ဒေါသသည် ပြင်းထန်စွာပေါက်ကွဲထွက်လာ၏။ ဖက်ဆစ်ဂျပန်များကို ရခိုင်ရိုးမတောင်တစ်ဖက်ထိ သွားရောက်တိုက်ခိုက် ရင်း ဖက်ဆစ်ဂျပန်တော်လှန်ရေးခေါင်းဆောင်များနှင့် ဆက်သွယ်ရေး၊ လွတ်လပ်ရေး၊ ဒီမိုကရေစီရေးနှင့် ဆိုရှယ်လစ်ရေးတို့ အတွက် ဆက်လက်တာဝန်ထမ်းဆောင်ရန် ရည်မှန်းထားသောကျနော်တို့မှာ ယခု ဖက်ဆစ်ဂျပန်များကို စတင်တိုက်ခိုက်ရုံမျှ သာရှိသေးသည်။ စစ်တွေမြို့တွင် လက်နက်သွားအပ်ရမည့်ပြဿနာကို မမျှော်လင့်ဘဲ ရင်ဆိုင်ရသည်။ ယင်းကြောင့် မဟာမိတ် အရေခြုံ ဗြိတိသျှနယ်ချဲ့တပ်များကို ချက်ချင်းတိုက်ရန် ပြင်းထန်စွာ အရေးဆိုလာတော့သည်။ တရုတ်အမျိုးသား ဝါယာလက် အော်ပရေတာ ကြေးစားနှစ်ဦးကပင် သူတို့၏ဝါယာလက်စက်များနှင့် လက်နက်ပစ္စည်းများကိုယူပါ။ တရုတ်အမျိုးသားရှိသည့် နေရာသို့သာ သူတို့အား ပို့ပါဟု တောင်းဆိုလာကြသည်။ အများစု၏ဆန္ဒကို မလိုက်လျောနိုင်သောကျနော်အဘို့ အဘက်ဘက် မှ အကြပ်အတည်းဖြစ်သွားသည်။

ခြင်သောအောင် ပျောက်ကျားတပ်ဖွဲ့ ကေဒါခေါင်းဆောင်များဖြစ်ကြသော ကိုသာကျော်(ယခု တပ်မတော်ဗိုလ်မှူး) ကိုသာထွန်းဦး(ယခု တောခို ဗကပ ရခိုင်ပြည်ကော်မီတီ) ကိုကျော်ဇော (ကွယ်လွန် ပြည်ထောင်စု စစ်ရဲဘော်) ကိုမောင်ကလေး (ပြည်ထောင်စုစစ်ရဲတပ်ရင်းမှူးအဖြစ် ထမ်းဆောင်ခဲ့သည်။ တောခိုရခိုင်ပြည်၊ ပြည်သူ့ရဲဘော် ခေါင်းဆောင်တစ်ဦး ဖြစ်ခဲ့သည်။ ယခု ကျောက်ဖြူခရိုင် ဘီအီးဒီစီ ခရိုင်မှူးအဖြစ် ဆောင်ရွက်လျက်ရှိသည်။) ကိုသန်းစိန်(ယခု ဗမာ့တပ်မတော် ဗိုလ်မှူးကြီး) ကိုဘအေး (ယခု ကျောင်းဆရာ) စသူများကို ကျနော်အကြိတ်အနယ် ဆွေးနွေးဖြေရှင်းပြသည်။ ကျနော်အဓိကဆွေးနွေးသော အချက်များမှာ ဖက်ဆစ်ဂျပန်တော်လှန်ရေးအတွက် ပြုရသော လက်နက်ကိုင်တိုက်ပွဲသည် နောက်ဆုံးတိုက်ပွဲမဟုတ်၊ ပြည်တော်ပြန် ဗြိတိသျှနယ်ချဲ့ထံမှ နည်းမျိုးစုံဖြင့်လွတ်လပ်ရေးကို တိုက်ယူရအုံးမည်။ လက်နက်စွဲကိုင်ပြီး လွတ်လပ်ရေးအတွက် ဆောင်ရွက်ရန်လိုက ဆောင်ရွက်ရအုံးမည်။ ဗြိတိသျှနယ်ချဲ့ထံမှ နည်းမျိုးစုံဖြင့်တိုက်၍ လွတ်လပ်ရေးရသည့်တိုင် တစ်နိုင်ငံလုံး စည်ပင်ပြောသာယာရေးအတွက်၊ ဒီမိုကရေစီရေးနှင့် ဆိုရှယ်လစ်ရေးတို့ကို ဆက်လက်ဆောင်ရွက်သွားရအုံးမည်။ ငါတို့ ယခု လက်နက်မချဘဲ ဗြိတိသျှနယ်ချဲ့စနစ်ကို ချက်ချင်းတိုက်လျှင် မြန်မာပြည်တစ်ဝှမ်းလုံးတွင် ဖက်ဆစ်ဂျပန်တော်လှန်ရေး မဟာမိတ်ထံမှ လက်နက်ရရေးအတွက် ငါတို့အနစ်နာခံရမည်။ ငါတို့လက်ထဲရှိ လက်နက်များကို အကြွင်းမဲ့အားလုံး မပေးအပ်၊ မဟာမိတ်တို့ ပေးခဲ့သော လက်နက်များနှင့် လက်နက်တစ်ချို့ကို ပေးအပ်မည်ဖြစ်ကြောင်းတို့ကို ကျနော်အသေးစိတ် ရှင်းလင်းတင်ပြသည်။ ကျနော်၏ကေဒါများ လက်မခံချင်ကြ၊ မျက်နှာမကောင်းကြ၊ ကျနော်အချောင်သမားဖြစ်သွားပြီလော၊ ကျနော် ဗြိတိသျှအလိုတော်ရိ ဖြစ်သွားပြီလောဟု မိမိကိုယ်ကို မိမိအထပ်ထပ်ဝေဖန်ရေးလုပ်သည်။ ကျနော်အချောင်သမား လည်း မဟုတ်သေး၊ ဗြိတိသျှနယ်ချဲ့အလိုတော်ရိလည်း မဖြစ်သေးဟု မိမိကိုယ်ကို မိမိယုံကြည်စိတ်ချသည်။ ယင်းကြောင့် မိမိ၏မှန်ကန်သော ခိုင်မာသော အယူအဆကို အများ၏ဆန္ဒနှင့်ဆန့်ကျင်ပြီး အတိုက်အခံပြုသွားရန် ကျနော်သံဓိဋ္ဌာန်ချ လိုက်သည်။

ဗြိတိသျှနယ်ချဲ့ကို ယှဉ်ပြိုင်ရပြီ

ဖက်ဆစ်ဂျပန်တော်လှန်ရေးဥဉ်အတွင်း ကျယ်ပြန့်သော ပြည်သူလူထုတော်လှန်ရေးဖြစ်ပေါ်လာမည်ကို အသေအလဲ ကြောက်ရွံ့စိုးရိမ်နေသော မဟာမိတ်အရေခြုံ ဗြိတိသျှနယ်ချဲ့ စစ်ဌာနချုပ်သည် လက်နက်များကို စစ်တွေမြို့သို့ သွားရောက်အပ် နံ့ရန် ဝါယာလက်ကြေးနန်းဖြင့် အထပ်ထပ်ညွှန်ကြားခဲ့ပြီး လက်နက်များပေးအပ်မည်ကို ဆုံးဖြတ်ချက်မချရသော ကျနော်တို့ အဘို့ ယင်းကိစ္စကို ကြေးနန်းမပြန်သေးဘဲ ထားသည်။ ကျနော်၏ မှန်ကန်သော ခိုင်မာသော အယူအဆကို ကေဒါခေါင်း ဆောင်များကိုသာမက တပ်ဖွဲ့ခေါင်းဆောင်များကိုလည်း ကျနော်အထပ်ထပ်အလီလီ အကြိတ်အနယ် တင်ပြဆွေးနွေးသည်။ ခြင်သောအောင် ပျောက်ကျားအားလုံးကိုလည်း စုရုံးတန်းစီစေကာ ကျနော်အလီလီဟောပြောသည်။

ကျနော်၏မလျော့တမ်းရဲဖြင့် ကြိုးစားမှုကြောင့် ရက်သတ္တတစ်ပတ်ကျော်ခန့်လောက်တွင် စေတနာဝန်ထမ်းအသေခံ ကြရန် အသင့်ရှိသည့် ခြင်သောအောင် ပျောက်ကျားတပ်ဖွဲ့ တစ်ဖွဲ့လုံး လက်နက်တစ်ချို့အပ်ရေးကိစ္စကို ကျေနပ်စွာ လက်ခံ သွားကြသည်။ စစ်တွေမြို့သို့ လက်နက်အပ်ရန် သဘောတူသည်ဆိုသော ဝါယာလက်ကြေးနန်းကို မဟာမိတ်စစ်ဌာနချုပ်သို့ ပို့စေသည်။ ဆရာတော် ဦးနုရဒနှင့် ဆရာတော်ဦးစိန္တာတို့ထံသို့လည်း ကျနော်တို့၏ ဆုံးဖြတ်ချက်များအပြည့်အစုံကို ကျနော် စာရေးပို့လိုက်သည်။ သို့သော် လက်နက်များအပ်ရန်သွားကြသော ကျနော်တို့သည် လိပ်ကျောက်ရစခန်းမှ အနောက်ဘက်တွင် ရှိသော စစ်တွေမြို့သို့ မသွားကြ။ လိပ်ကျောက်ရစခန်းမှ မြောက်ဘက်တွင်ရှိသော ကျနော်တို့၏ အဓိကအခြေခံစခန်းဖြစ်သည် ပြတေးရွာသို့ သွားကြသည်။ လိပ်ကျောက်ရမှ ပြတေးသို့သွားရင်း အိုင်ဝိုင်းရွာသို့ရောက်ကြသည်။ အိုင်ဝိုင်းရွာသူကြီးအိမ်၌ အိုင်စီအက်စ် ရခိုင်တိုင်းမင်းကြီး ဦးကျော်မင်းကို နိုင်ငံခြားသား စစ်သားများ အခြံအရံဖြင့် မမျှော်လင့်ဘဲ တွေ့ရသည်။ အိုင်ဝိုင်းရွာသူကြီး ဦးမောင်ဦးကျော်သည် မင်းပြားမြို့နယ်တွင် အထူးအာဏာရ ရွာသူကြီးလည်းဖြစ်သည်။ မြေရှင်ကြီးလည်း ဖြစ်သည်။

မြေပုံမြို့ကို အလွယ်တကူသိမ်းပိုက်နိုင်ခဲ့သော မဟာမိတ်တပ်များသည် ကျနော်တို့နှင့် ပြည်သူတို့၏အကူအညီမယူဘဲ၊ မိမိတို့တပ်ဖွဲ့များချည်းသက်သက်ဖြင့် တောင်စိုင်းကမ်းရှိ ကန်းနီရွာ၊ ကြာအင်းတောင်ရွာများဘက်သို့ ချီတက်တိုက်ခိုက်ကြသည်။ တောင်စိုင်းကမ်းတစ်ရိုး ထူထပ်သောတောကြီး၊ တောင်ကြီးများထဲတွင် ခိုင်မာတောင့်တင်းသော ကတုတ်များဖြင့် အသင့်စောင့် နေသော ဖက်ဆစ်ဂျပန်တပ်များသည် သောင်းချီတက်လာသော မဟာမိတ်တပ်များကို ပယ်ပယ်နယ်နယ် ခုခံတွန်းလှန်၏။ မဟာမိတ်တပ်သားများ ထောင်ချီသေဆုံးခါ၊ ဆုတ်ခွာထွက်ပြေးရသည်။

အိုင်ဝိုင်းရွာသို့ခြေချမိလျှင်ပင် ကျနော်တို့နှင့် ဆက်သွယ်ထားသော ကျေးရွာသားများထံမှ ဦးကျော်မင်း(တိုင်းမင်းကြီး) ၏ကြိမ်းဝါးသောစကားများကို သိရတော့သည်။ တိုင်းမင်းကြီးသည် အိုင်ဝိုင်းရွာသူကြီး နေအိမ်မှနေပြီး ကျေးရွာသားများကို စုစည်းစေခါ အင်္ဂလိပ်ပြန်ရောက်လာပြီဖြစ်၍ ၀၀ဖြိုးဖြိုးစားရမည်၊ ၀တ်ရမည်ဖြစ်ကြောင်း မြေခွန်မြေခများကိုလည်း ပေးရမည် ဖြစ်ကြောင်း၊ ဓားပြလိုလိုလုပ်နေကြသော နိုင်ငံရေးသမားများ (ဖက်ဆစ်ဂျပန်တော်လှန်ရေးသမားများကို ဆိုလိုသည်) သည် ပခြုပ်ထဲမှကြက်များသာဖြစ်ရာ သတ်စားချင်ချိန်တွင် သတ်စားမည်ဖြစ်ကြောင်းတို့ကို ပြောသွားခြင်းသိရသည်။ အိုင်စီအက်စ် တိုင်းမင်းကြီးပြောသွားသော စကားများသည် ဗြိတိသျှနယ်ချဲ့၏ပေါ်လစီဖြစ်ရာ မကြာမီဆရာတော် ဦးနုနှင့်တကွ၊ ခေါင်း ဆောင်များကို ဖမ်းခြင်း၊ ကြိုးဒဏ်အပြစ်ပေးခြင်း၊ ဖက်ဆစ်ဂျပန်တော်လှန်ရေးထဲ ပါခဲ့သူများကို လူစဉ်မမှီအောင် ညှင်းပန်းနှိပ် စက်ခြင်းများ ပြုခဲ့ကြသည်။

တိုင်းမင်းကြီး၏ကြိမ်းဝါးသောစကားများသည် ကျနော်၏အသဲကို အပ်ဖျားနှင့် ဆွသလိုဖြစ်သွားသည်။ ယနေ့ ညဉ့် ချင်းပင် အိုင်ဝိုင်းရွာရပ်တွင် ရွာသူရွာသားများကို စုစည်းစေပြီး၊ ဗြိတိသျှနယ်ချဲ့စနစ်ဆိုးကို ကျနော်စိမ့်ခေါ်တော့သည်။ တီဟာရ်ကွန်ဖရင့်၊ ယော်တာကွန်ဖရင့် ကျေညာချက်များအရ လွတ်လပ်ရေးလိုချင်၍ ဖက်ဆစ်ဂျပန်များကို လက်နက်ကိုင်စွဲ တိုက်ခိုက်ရခြင်းဖြစ်ကြောင်း၊ ဗြိတိသျှနယ်ချဲ့က လွတ်လပ်ရေးမပေးလျှင် ဗြိတိသျှနယ်ချဲ့ကိုလည်း ဖက်ဆစ်ဂျပန်ကဲ့သို့ ထပ်တူ ထပ်မျှသဘောထားခါ လက်နက်ကိုင်တိုက်ဖျက်သွားရမည်ဖြစ်၍ မိမိတို့လက်ထဲရှိ လက်နက်များကို မအပ်နှံကြဘဲ အဘက်ဘက်မှ အဆင်သင့်လုပ်ထားရမည်ဖြစ်ကြောင်း၊ မြေခွန်မြေဆီခလည်း ပေးစရာမလိုကြောင်း၊ ဗြိတိသျှနယ်ချဲ့က ကျွန်ုပ်လုပ်သည်ဟု ယနေ့ကြေငြာလျှင် ငါတို့ ယနေ့တိုက်မည်ဟု ကျနော် စိမ့်ခေါ်သည်။ အိုင်ဝိုင်းရွာရပ်ပေါ်တွင် ကျနော်တို့ တည်းခိုကြပြီး လမ်းအသီးသီးတွင် လုံလောက်သော တပ်ကင်းများအသီးသီး ချထားသည်။ အိုင်စီအက်စ် ရခိုင်တိုင်းမင်းကြီးကို တူပြိုင်လိုက်သည်။ အိုင်စီအက်စ် ရခိုင်တိုင်းမင်းကြီးနှင့်ပါလာသော နိုင်ငံခြားစစ်သားများထံမှ တစ်ဦးတစ်ယောက်ကိုမျှ ကျနော် တို့ နေရာဘက်သို့ မလာရဲကြပေ။ အိုင်စီအက်စ် ရခိုင်တိုင်းမင်းကြီးတို့လည်း အိုင်ဝိုင်းရွာမှထွက်ခွာသွားကြသည်။ ကျနော်တို့ လည်း အိုင်ဝိုင်းရွာမှ ထွက်ခွာလာခဲ့ကြသည်။ ရောက်ရာနေရာတွင် မိမိတို့လက်ထဲရှိ လက်နက်များကို ဗြိတိသျှနယ်ချဲ့ထံ မအပ်ဘဲ လွတ်လပ်ရေးအတွက် အဆင်သင့်ပြင်ထားရန်၊ မြေခွန်မြေဆီခမပေးရန်တို့ကို ကျေးရွာသားများအား ကျနော်တို့ ဟောပြောပြသကြသည်။ ပြတေးသို့ အေးအေးဆေးဆေးပြန်လာကြသည်။ ပြတေးသို့ရောက်လျှင် ရှိုက်ကြီးတင်ငိုယိုနေသော ဦးပညာသီဟကို တွေ့ရသည်။ ကျနော်အား ဦးပညာသီဟဘက်သို့ အားပါးတရင်၏။ တစ်နေ့လုံး ငိုယိုနေသဖြင့် ဦးပညာသီဟ နှင့်ကျနော် ဘာတစ်ခုမျှ မဆွေးနွေးလိုက်ရ။ နောက်တစ်နေ့ရောက်မှ ဦးပညာသီဟအား ကျနော်နှစ်ယောက်ချင်းသွားတွေ့ သည်။ တီဟာရ်ကွန်ဖရင့်၊ ယော်တာကွန်ဖရင့်တို့က မည်သို့ထုတ်ပြန်ကြေငြာစေကာမူ၊ နှစ်ပေါင်းတစ်ရာကျော် အဆီစုတ်၊ သွေးစုတ်ခဲ့သော မဟာမိတ်အရေခြုံ ဗြိတိသျှနယ်ချဲ့သည် ကျနော်တို့အား အသာတကြည် လွတ်လပ်ရေးပေးမည်မထင်၊ နည်းမျိုးစုံဖြင့် လွတ်လပ်ရေးကို တိုက်ယူရမည်။ လက်နက်ဖြင့် တိုက်ယူသင့်က လက်နက်ဖြင့် တိုက်ယူရမည်။ ယင်းကြောင့် လက်နက်များ ပွက်ထားမည်။ မဟာမိတ်စစ်ဌာနချုပ်မှပေးသော လက်နက်များနှင့် အခြားလက်နက် အနည်းငယ်ကိုသာ အပ်သွားမည် စသည်ဖြင့် ကျနော်တို့ ဆုံးဖြတ်ခဲ့သော ဆုံးဖြတ်ချက်များကိုလည်း ဦးပညာသီဟကို တင်ပြသည်။ ဦးနုရဒ နှင့် ဦးစိန္တာတို့ထံ ကျနော်ရေးခဲ့သောစာများအကြောင်းကိုလည်း ပြောပြသည်။ ကြုံပျောက်ကျားတပ်ဖွဲ့များ လက်နက်အပ်လိုက် ရသည်ကို ရှက်ပြီး ရှိုက်ကြီးတင် ငိုယိုနေသော ဦးပညာသီဟသည် ကျနော်တို့၏ဆုံးဖြတ်ချက်များကို အအူလိုက်အသဲလိုက် ထောက်ခံတော့၏။ လက်ခံတော့၏။

ဘရင်းဂန်းစသော လက်နက်အကြီးစားများ အပါအဝင် လက်နက်ကောင်းများကို ရဲဘော်များထံမှ ကျနော်တို့ သိမ်းကြသည်။ လျှို့ဝှက်ထားရန် သတ်မှတ်ထားသောလက်နက်များ ကျည်ဆံများကို ကျနော်တို့၏ အဓိကရလျှို့ဝှက်စခန်းဖြစ် သည့် ပြတေးရွာမှ နှစ်ဖာလုံခန့်ဝေးသော လောင်းရှည်ချောင်းရွာသို့ လျှို့ဝှက်စွာပင် ရွှေ့ကြပြောင်းကြသည်။ အခြားတစ်ဘက်မှ လည်း စစ်တွေမြို့သို့သွားရန် လှေများကို စီစဉ်သည်။

ဤသို့စီစဉ်နေဆဲတွင် လက်နက်ကိုင်ရဲဘော်များကိုလည်း အထပ်ထပ်စုရုံးလှုံ့ဆော်ခါ ပညာပေးသည်။ အမေရိကန်၊ ဆိုဗီယက်ယူနီယံ၊ ဗြိတိသျှ၊ ပြင်သစ်တို့ ခေါင်းဆောင်သော ကမ္ဘာ့ဒီမိုကရေစီ တပ်ပေါင်းချုပ်ကြီးက တီဟာရ်ကွန်ဖရင့်၊ ယော်တာကွန်ဖရင့် ကျေညာစာတမ်းများဖြင့် ဖက်ဆစ်ဝါဒီကို လက်နက်ကိုင် တိုက်သောတိုင်းပြည်နှင့် လူမျိုးအား လွတ်လပ် ရေးပေးထိုက်ကြောင်း အသိအမှတ်ပြုခြင်းကို မည်သို့ ထုတ်ပြန်ကျေညာစေကာမူ၊ ငါတို့အား နှစ်ပေါင်းတစ်ရာကျော် အုပ်ချုပ်

ခဲ့သော မဟာမိတ်အရေခြုံ ဗြိတိသျှနယ်ချဲ့ကို စည်းရုံးရေး၊ နိုင်ငံရေး၊ စီးပွားရေး၊ စစ်ရေး စသည်ဖြင့် အဘက်ဘက်မှတိုက်ရ မည်ဖြစ်ကြောင်း၊ ယင်းတိုက်ပွဲများအနက် လက်နက်စွဲကိုင်သော တိုက်ပွဲသာ အဓိကရနှင့် အဆုံးအဖြတ်ပေးမည့်တိုက်ပွဲဖြစ် ကြောင်း၊ ယင်းကြောင့် ငါတို့ယခုလက်နက်များ ပုဂံရကြောင်း၊ ပုဂံထားသောလက်နက်များအတွက် ခိုင်မာစွာ နှုတ်လိုရန် လိုကြောင်း၊ ဗြိတိသျှနယ်ချဲ့လက်ပါးစေ စစ်တပ်၊ ပုလိပ်တပ်တို့က အကယ်၍ဖမ်းဆီးညှဉ်းဆဲရိုက်ပတ်သတ်ဖြတ်သည့်တိုင် အောင်၊ လျှို့ဝှက်ထားသောလက်နက်များကို မဖော်ထုတ်မိကြရန် သံမိဋ္ဌာန်ချထားရမည်ဖြစ်ကြောင်းတို့ကို ရဲဘော်များအား ကျနော်ကိုယ်တိုင် ဦးဆောင်ပြီး အထပ်ထပ် ပညာပေးသည်။ မိမိ၏စေတနာဆန္ဒအလျောက် အနစ်နာခံ၊ အသေခံရန်၊ ခြင်္သေ့ အောင်ပျောက်ကျား တပ်ဖွဲ့ထဲဝင်လာသော ရဲဘော်များ နှစ်ခြိုက်စွာလက်ခံကြသည်။

ဤသို့အဘက်ဘက်မှ ပြင်ဆင်ပြီးမှ လှေကြီး လှေငယ်အသွယ်သွယ်ဖြင့် စစ်တွေမြို့သို့ ကျနော်တို့လာကြသည်။ စစ်တွေမြို့တွင် ကျနော်တို့ လက်နက်များအပ်ရမည့် အဆောက်အဦးသို့ ချောမောစွာရောက်သွား၏။ ကျနော်တို့ အထင်ကြီး ခဲ့သော ခေါင်းဆောင်တစ်ချို့သည် ခင်မင်ရင်းနှီးစွာပျော်ရွှင်စွာဖြင့် သောသောညလျက် ဗြိတိသျှနယ်ချဲ့ စစ်အရာရှိများနှင့် ဝိစကီအရက်ကို တမြဲမြဲသောက်လျက်တွေ့ရသည်။ မချီသောနှလုံးသားဖြင့် လက်နက်အပ်ရန်လာရသော ကျနော်တို့နှလုံးသား ကို အရက်ဖြင့်မစိမိလို၊ ဗြိတိသျှနယ်ချဲ့ စစ်အရာရှိများနှင့်လည်း အသံချင်းဆက်၍ မပေါင်းလို၊ ဝိစကီအရက်သောက်ရေးကို ကျနော်ခါးခါးသီးသီး ငြင်းပယ်လိုက်သည်။ ကျနော်တို့အပ်ရန်လာသော လက်နက်နှင့် ကျည်ဆံစာရင်းများကို သက်ဆိုင်ရာသို့ အပ်ခါ ယင်းအဆောက်အဦးမှ ချက်ချင်းကျနော်ထွက်လာ၏။ ကျနော်တို့ အပ်နှံရန်ပါလာသည့် လက်နက်များကို ယင်းအဆောက်အဦးပေါ်သို့ တင်ကြရန် ရဲဘော်များကို ကျနော်အမိန့်ပေးလိုက်သည်။ လက်နက်များကို စာရင်းနှင့်တကွ အပြီးအပိုင် အပ်နှံလိုက်လေသည်။

ပရိယာယ်ကြွယ်ဝသော မဟာမိတ်အရေခြုံ ဗြိတိသျှနယ်ချဲ့စစ်အရာရှိသည် ကျနော်တို့ ရှေ့တန်းစစ်မျက်နှာတွင် အသက်စွန့်လျက် ကျေပြန်စွာ တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့ကြသည်ကို ချီးကျူးထောပနာစကားပြောသည်။ နှစ်သိမ့်စကားပြောသည်။ အခြားအခြားသောလက်နက်အပ်ခဲ့သူများကို လစာပေးသကဲ့သို့ ကျနော်တို့အားလည်း လစာငွေကြေးပေးသည်။ စောင်နှင့် လုံချည်တို့ကိုလည်း ပေးသည်။ ကျနော်တို့ ငွေကြေးကို တစ်ပြားမှ လက်မခံ၊ နိုင်ငံလွတ်လပ်ရေးအတွက် ဖက်ဆစ်ဂျပန်များကို လက်နက်စွဲကိုင် တိုက်ခိုက်ခဲ့ခြင်းဖြစ်ကြောင်းကို ရှင်းပြခါ ပြင်းပြင်းထန်ထန်ငြင်းပယ်လိုက်သည်။ ကျနော်တို့လက်နက်များ အပ်သောအဆောက်အဦးတွင် ကျနော်တို့ ခြင်္သေ့အောင် တပ်ဖွဲ့သားများအိပ်ရန် နေရာမလုံလောက်။ စစ်တွေမြို့ရှိ လက်ကျန် အဆောက်အဦးများနှင့် လမ်းအသွယ်သွယ်တို့တွင်လည်း နိုင်ငံခြားစစ်သားများနှင့် ပြည့်ကြပ်လျက်ရှိသည်။ ကျနော်တို့ကဲ့သို့ ခေါင်းဆောင်စုတစ်ချို့ အိပ်ရန်သာ နေရာထိုင်ခင်းပေးနိုင်သည်။ ယင်းကြောင့် ကျနော်အပါအဝင် ခေါင်းဆောင်များ၊ တပ်ဗိုလ် တပ်သားများ အားလုံးသည် ရာထူးအဆင့်အတန်းမခွဲဘဲ ယင်းအဆောက်အဦးရှေ့ရှိ မြေကြီးပေါ်တွင် နှစ်နှစ်ခြိုက်အိပ်လိုက်ကြ သည်။

မဟာမိတ်အရေခြုံ ဗြိတိသျှနယ်ချဲ့လက်သို့ လက်နက်များ အပ်ခဲ့ရသော ကျနော်တို့ ခြင်္သေ့အောင်ပျောက်ကျားတပ်ဖွဲ့ အားလုံး မချီသောနှလုံးဖြင့် ပြတေးသို့ လှေကြီးလှေငယ်အသွယ်သွယ်ဖြင့် ပြန်လာခဲ့ကြသည်။

ပြတေးသို့ရောက်လျှင် ရဲဘော်များကိုအစဉ်ပေးလျက်ရှိသော လွတ်လပ်ရေး၊ ဒီမိုကရေစီရေး၊ ဆိုရှယ်လစ်ရေး၊ ပညာ ပေးသည့်အပြင် လက်နက်ခဲယမ်းမီးကျောက်များ၊ စုဆောင်းရေးကို အဓိကထားပြီး သင်ကြားပေးသည်။ ဖက်ဆစ်ဂျပန်ခေတ် သုံးနှစ်သုံးမိုး၊ ရှေ့တန်းစစ်မျက်နှာဖြစ်ခဲ့သော ရခိုင်ပြည်တွင် အပေါက်ဝ၌ ဗြိတိသျှ ဒီပိုမိုတပ်များ ပျက်ပြုန်းခဲ့သလို နေရာပေါင်း များစွာတွင် ဗြိတိသျှတို့ ထောင်ပေါင်းသောင်းပေါင်း များစွာသောလက်နက်များကို မသယ်ယူနိုင်ဘဲ စွန့်ခဲ့ရာ အင်္ဂလိပ်နှင့် အမေရိကန်ရိုင်ဖယ်တစ်လက်သည် ဖောဖောသီသီဖြစ်နေသော ဂျပန်ငွေစက္ကူတစ်ရာပင် မပေးရပေ။ အင်္ဂလိပ်နှင့် အမေရိကန် ရိုင်ဖယ်များ ရခိုင်ပြည်သားများလက်ထဲတွင် ထောင်ပေါင်းများစွာ ပြန်ကြွလျက်ရှိသည်။ ဗြိတိသျှနယ်ချဲ့ကို လက်နက်စွဲကိုင် တိုက်ဖျက်လျှင် လက်နက်များ ရနိုင်ရေးအတွက် ပြည်သူ့လက်ထဲတွင် သေနတ်များ ဗြိတိသျှနယ်ချဲ့စစ်တပ်နှင့် ပုလိပ်များ လက်ထဲရောက်မသွားစေရေး၊ ရနိုင်သမျှလက်နက်ခဲယမ်း မီးကျောက်စုဆောင်းရေးတို့ကိုလည်း ရဲဘော်များကို ကျနော်ဦးဆောင် ပြီး အကြိမ်ကြိမ်လှုံ့ဆော်သည်။ အထပ်ထပ်ပညာပေးသည်။

ဗြိတိသျှနယ်ချဲ့စနစ်ဆိုးအောက်မှ လက်နက်စွဲကိုင် ရုန်းထွက်ရန်လိုအပ်လာလျှင် လိုအပ်သောအချိန်တွင် ပြန်ခေါ် နိုင်ငံရေးအတွက် ရဲဘော်များ၏လိပ်စာအပြည့်အစုံကို ယူသည်။ ကိုသာကျော် (ယခု တပ်မတော်ဗိုလ်မှူး)၊ ကိုကျော်ဇော(ကွယ်လွန် ပြည်ထောင်စုစစ်ရဲဗိုလ်) စသော ကေဒါများအားလုံးထဲမှ လက်ရွေးစင်ကေဒါတစ်စုကို ရွေးချယ်ပြီး

ကျန်ကေဒါများ၊ တပ်ဗိုလ်များ၊ ရဲဘော်များအားလုံးကို အိမ်ပြန်ကြရန် ကျနော်အမိန့်ပေးလိုက်ရသည်။ ခွဲခွာကြရမည်ကို သိသောအခါ အရက်မူးပြီး ရမ်းကားသော ရဲဘော်များလည်း ရမ်းကားသည်။ ရှိုက်ကြီးတငင် တစ်ဦးကို တစ်ဦးဘက်၍ ငိုသော ရဲဘော်များလည်း ငိုကြသည်။ သဘောတရားခိုင်မာသည်၊ စိတ်ဓာတ်ကြံ့ခိုင်သည်ဆိုသူများပင် မျက်လုံးအိမ်တွင် တရွမ်းရွမ်းစိုနေသော မျက်ရည်များဖြင့် ပြည့်လျှံလျက်၊ ၁၉၄၅-ခု မတ်လ ပထမပတ်လောက်တွင် ကျနော်တို့ ဖက်ဆစ်ဂျပန် တော်လှန်ရေး စခမ်းသိမ်းလိုက်ရပေသည်။

ဦးပညာသီဟကို အိန္ဒိယသို့ အလည်အပတ်လာရန် မဟာမိတ်များဖြူစစ်အရာရှိများက ဖိတ်ခေါ်၍ ဦးပညာသီဟ အိန္ဒိယသို့ စစ်လေယာဉ်ဖြင့်လိုက်သွားသည်။ ဦးပညာသီဟနှင့်အတူ ကိုကြာလှအောင် (ယခုတော့ခို၊ ရခိုင်ပြည် အမျိုးသား ညီညွတ်ရေးနှင့် လွတ်မြောက်ရေးပါတီဌာနချုပ် ဥက္ကဋ္ဌ) တို့လည်း လိုက်ပါသွားသည်။ ဦးပညာသီဟတို့ကို အိန္ဒိယသို့ ခေါ်သွား၍ ရက်သတ္တပတ် နှစ်ပတ်ခန့်လောက်တွင် ဖက်ဆစ်ဂျပန်တော်လှန်ရေးအရှိန်ကြောင့် စည်းရုံးစွာဖြင့် အုံကြွလျက်ရှိသော ပြည်သူ လူထုနှင့် တော်လှန်ရေးအင်အားစုများကို အစိပ်စိပ်အမွှာမွှာခွဲလိုသော၊ ကောက်ကျစ်စဉ်းလဲယုတ်မာသော ဗြိတိသျှနယ်ချဲ့သည် ဦးပညာသီဟကို စစ်တွေမှ အိန္ဒိယအသွား စစ်လေယာဉ်ပျံပေါ်တွင် သတ်ဖြတ်ပစ်ပြီး ဦးပညာသီဟအလောင်းကို ပင်လယ်ထဲ ပစ်လိုက်ပြီ။ ကိုကြာလှအောင်ကို အိန္ဒိယထောင်ထဲ အကျဉ်းချထားလိုက်ပြီဟု ပါးစပ်ဖြင့် အနှံ့အပြားကြေငြာသည်။ ဆရာတော် ဦးနု၊ ဦးသိန်းကျော်အောင် စသော ခေါင်းဆောင်များကိုလည်း အစီအစဉ်အရ တစ်ပြိုင်တည်းဖမ်းသည်။ ဗြိတိသျှနယ်ချဲ့ စစ်တပ်နှင့် ပုလိပ်တပ်များက အပျိုအအို၊ အရွယ်ရောက်၊ အရွယ်လွန်မရွေးဘဲ ရွာလုံးချီ၍ မုဒိန်းကျင့်ပွဲပြုလုပ်သည်။ ကျေးရွာ နေအိမ်များကို မီးရှို့ဖျက်ဆီးသည်။ “ဗမာ့မျိုးချစ်တပ်” လည်ဆွဲရှိသော ဗမာ့တော်လှန်ရေးသမားများကို ရာလိုက်ချီပြီး ဖမ်းကာ လူမဆန်သောညှင်းဆဲမှုများဖြင့် လူစဉ်မမှီအောင် နှလုံးမထူအောင် ညှင်းဆဲနှိပ်စက်သည်။ မြေခွန်၊ မြေဆီခများကို အကြမ်းဖက် တောင်းယူသည်။ လက်နက်ရှာသည်ဟု အကြောင်းပြပြီး ပြည်သူလူထု၏ရွှေငွေပစ္စည်းများကို လုယက်လာသည်။ ငါတို့အရှင် သခင် ဖက်ဆစ်ဂျပန်များ နေရာတွင် ငါတို့အရှင်သခင် ဗြိတိသျှနယ်ချဲ့ရောက်လာခဲ့ပြီ။

ဗြိတိသျှနယ်ချဲ့သမားများ၏ စစ်ရေး၊ နိုင်ငံရေးထိုးစစ်ကို တွန်းလှန်နိုင်ရန် ဆရာတော်ဦးစိန္တာထံ ကျနော်သွားသည်။ ကျောက်ဖြူခရိုင်၊ မြေပုံမြို့နယ် ကြာအင်းတောင်တိုက်နယ်၊ မဟာမြိုင်လျှို့ဝှက်စခန်းတစ်ခုတွင် ဆရာတော်ဦးစိန္တာနှင့်တွေ့သည်။ ဖက်ဆစ်ဂျပန်တော်လှန်ရေးအရှိန်ကြောင့် အုံကြွစွာ စည်းရုံးလျက်ရှိသော ပြည်သူလူထုနှင့် တော်လှန်ရေးအင်အားစုများကို ဗြိတိသျှနယ်ချဲ့အလိုတော်အတိုင်း၊ ဗဟိုဦးဆောင်မှုမရှိဘဲ၊ သူတလူငါတမင်း၊ လက်နက်စွဲကိုင်ပုန်ကန်မှုဖြစ်ခါ၊ ဖြိုခွဲပျက်စီးခြင်း မဖြစ်ရအောင် တားဆီးထိန်းသိမ်းပြီး၊ ဗြိတိသျှနယ်ချဲ့ကို အဘက်ဘက်မှ တော်လှန်သောထိုးစစ်များဖြင့် ခုခံတော်လှန်ကြရန် ဆုံးဖြတ်ကြသည်။ ဗမာပြည်ရှိ ဖက်ဆစ်ဂျပန် တော်လှန်ရေးခေါင်းဆောင်ကြီးနှင့် ဆက်သွယ်ရေးကိုလည်း ဆုံးဖြတ်ကြသည်။

ယင်းကြောင့် ဗမာပြည်ရှိ ဖက်ဆစ်ဂျပန်တော်လှန်ရေးခေါင်းဆောင်ကြီးများနှင့် ဆက်သွယ်ပြီး၊ ဗြိတိသျှလက်အောက် ယနေ့ရခိုင်ပြည် အခြေအနေများကို တင်ပြရန်နှင့် ဗြိတိသျှနယ်ချဲ့ ကျွန်ဘဝမှ လွတ်မြောက်ရေးအတွက် ညှိနှိုင်းရန် ကိုမောင်စိန် လှ (ယခု ကျောင်းဆရာ) ကိုခေါင်းဆောင်စေပြီး၊ ကိုသန်းစိန်(ယခု ဗမာ့တပ်မတော်ဗိုလ်မှူးကြီး) ကိုလှသံဖြူ (ယခု ဗမာ့တပ်မတော်ဗိုလ်ကြီး) ကိုစောထွန်းဦး(ပေါင်းတည်မြို့၊ ယစ်မျိုးဝန်ထောက် ဦးအောင်လှသံ၏သားဖြစ်သည်။ ဤကိုယ်စား လှယ်အဖွဲ့နှင့် သွားရာတွင် ဤကိုယ်စားလှယ်တစ်ဖွဲ့လုံးကို လောင်းရှည်မြို့အနီး၊ ဗြိတိသျှနယ်ချဲ့စစ်တပ်မှ ဘမ်းမိ၍ ကိုစောထွန်း ဦးအား တစ်နေ့လုံး နေပူလှမ်းခါ ညှင်းဆဲ၍ သေဆုံးခဲ့ရသူဖြစ်သည်)တို့ပါဝင်သော ကိုယ်စားလှယ်အဖွဲ့ကို တယွေချောင်းဘက်မှ လောင်းရှည်မြို့ဘက်သို့ စေလွှတ်လိုက်သည်။

ရခိုင်ပြည်ဘက်တွင်လည်း ဦးစိန္တာနှင့်ကျနော်တို့ ကြာအင်းတောင်တိုက်နယ် မဟာမြိုင်တောစခန်းများကို အခြေစိုက် ပြီး၊ ပြုဘွယ်ရာအစီအစဉ်များကို အသေးအမွှားကစပြီး မနားမနေ အားကြီးမာန်တက် ဆောင်ရွက်ကြသည်။ ဖက်ဆစ်တော်လှန် ရေးတွင် ပါဝင်ခဲ့သော တပ်ဗိုလ်တပ်သားများကို ဗြိတိသျှနယ်ချဲ့ဘေးရန်မှ ကယ်တင်ရေးနှင့် စနစ်တကျနေရာချထားရေး၊ ဘမ်းဆီးခံနေရသော ခေါင်းဆောင်များလွတ်ရေး၊ ဂျပန်ငွေစက္ကူတရားမဝင်ဖြစ်သွား၍ ပြေးစရာလည်း မြေမရှိ၊ ပေးစရာလည်း ငွေမရှိဖြစ်နေရာ လယ်သမားများ မြေခွန် မြေဆီခ မပေးရေး၊ မိမိလုပ်သောလယ်ကို လက်ငုတ်လက်ရင်းလုပ်ကိုင်ရေး၊ ဗြိတိသျှ နယ်ချဲ့၏ရွာသူကြီးများ ဖြုတ်ပစ်ပြီး ပြည်သူ့ကော်မတီများဖြင့် အုပ်ချုပ်ရေး၊ ပြည်သူ့လက်ထဲရှိ လက်နက်များ၊ ဗြိတိသျှနယ်ချဲ့ လက်ထဲမရောက်ရေး စသည်တို့ကို ဆရာတော်ဦးစိန္တာနှင့် ကျနော်တို့ အခက်အခဲများ၊ သေတွင်းသေပေါက်များထဲမှ ဇွဲသတ္တိဖြင့် ရခိုင်ပြည်အနှံ့အပြားတွင် အကောင်အထည်ဖော်သွားကြသည်။

ထို့ပြင် ကြာအင်းတောင်တိုက်နယ်တွင် ကြာအင်းတောင် ရွာနီစခန်း၊ ပန်းမြောင်ကြီးချောင်းတွင် မြင်းကြမ်းဆိပ်ရွာနီ

စခမ်း၊ လေးမြို့ချောင်းတွင် မော်ရွာ၊ ရွာနီစခမ်း၊ မြို့ဟောင်းမြောက်ပိုင်းတွင် ဘုရားကြီးရွာနီစခမ်း စသည်ဖြင့် ရွာနီစခမ်းများကို လည်း ဦးစိန္တာနှင့် ကျနော်တို့ ကျယ်ပြန့်စွာ အုတ်မြစ်ချပေးကြသည်။ ရခိုင်ရိုးမတောင်စွယ် တောင်ဖျားများတွင်လည်း လက်နက် စွဲကိုင်ထားသော ရဲဘော်များ အမြဲရှိနေသည့် လက်နက်များ၊ ကျည်ဆံများသို့လှောင်ထားသော မဟာမြိုင်တောစခမ်းများကို နေရာအနှံ့အပြား ပို့လိုပေါက်လာအောင် ဆရာတော်ဦးစိန္တာနှင့် ကျနော်တို့ အုတ်မြစ်ချပေးကြသည်။ ဆရာတော်ဦးစိန္တာနှင့် ကျနော်တို့ကား ဗြိတိသျှနယ်ချဲ့စနစ်ဆိုးကို လက်နက်ဖြင့်တိုက်ရန် အဆင်သင့် လွတ်လပ်ရေး အလကားမရသည်ကို ကမ္ဘာ လူသမိုင်းက ဖော်ထုတ်ခဲ့သည့်အတိုင်း လွတ်လပ်ရေးကို အာသာငန်းငန်း မက်နေသော ဆရာတော်ဦးစိန္တာနှင့် ကျနော်တို့ကား၊ ဗြိတိသျှနယ်ချဲ့ရင်ဝကို သေနတ်ဖြင့်တော့ခါ မောင်းဖြုတ်ရမည့်အချိန်ကို စောင့်ဆိုင်းလျက်။ ။ အနှစ်သာရအားဖြင့် မကြေငြာ သော စစ်ပြိုင်အစိုးရဖွဲ့လျက်၊ ဦးပညာသီဟကား အိန္ဒိယမှ ပြန်မရောက်သေး။ ။

မည်သည့်ခြိမ်းချောက်မှုဖြင့် မည်သည့်အကြပ်ကိုင်မှု မည်သို့သောရာထူးဖြင့် ဖြောင့်ဖျူမရှိဘဲ၊ မိမိတို့ဆန္ဒအလျောက်၊ စိတ်တူသဘောတူ၊ ဦးပညာသီဟနှင့်ကျနော် သဘောတူပြီး၊ ဝှက်ထားခဲ့သော ဤလက်နက်များသည် မကြာမီတစ်နေ့သောအခါ တစ်ဦး၏ရင်ဝကို တစ်ဦးတော့ပြီး မောင်းဖြုတ်ရမည့်သေနတ်များ ဖြစ်လာလိမ့်မည်ဟု ကျနော်တစ်ခါမျှ အိပ်မက်ပင် မမက်ဘူးခဲ့။ ရခိုင်တိုင်း ဖဆပလဟူပြီး ဦးပညာသီဟနှင့် ကိုကျော်မြ(ယခုတော့ခို ဗဟိုကော်မတီ) တို့ကတစ်ဘက်၊ ရခိုင်ပြည် ပြည်သူ့လွတ် လပ်ရေး အဖွဲ့ချုပ်ဆိုပြီး၊ ဦးစိန္တာနှင့် ကျနော်တို့က တဘက်ဖြစ်ခါ၊ အဖွဲ့ကြီးနှစ်ဖွဲ့ ကွဲပြားသွားရမည်ကိုလည်း ကျနော်တစ်ကြိမ် မျှ မမျှော်မှန်းခဲ့ပေ။ သို့သော် နာမည်ဆိုဖြင့် ကျော်ကြားခဲ့သော “ဘရောက်ဒါဝါဒ”၏မွေ့နှောက်မှုကြောင့် တကယ့်တကယ် ဖြတ်သန်းခဲ့ရသော ရခိုင်ပြည်ခေတ်သမိုင်းတွင် ရခိုင်တိုင်း ဖဆပလ ဦးပညာသီဟနှင့် ဦးကျော်မြတို့ တဂိုဏ်း၊ ရခိုင်ပြည် ပြည်သူ့လွတ်လပ်ရေးအဖွဲ့ချုပ် ဦးစိန္တာနှင့်ကျနော်တို့ တဂိုဏ်းဖြစ်စေခဲ့သည်။ ဦးပညာသီဟနှင့် ကျနော် တစ်ဦး၏ရင်ဝကို တစ်ဦးတော့ပြီး သေနတ်မောင်းဖြုတ်ခဲ့ရပေပြီ။ ပြည်တွင်းသောင်းကျန်းမှု စစ်မီးလျှံကား ယနေ့ထိ လောင်ကျွမ်းနေဆဲ။

